PROVERBELE ROMÂNILOR

CAPITOLU XXIII

SUPLEMENT LA CAPITOLELE I—XVIII

(URMARE)

SUPLEMENT LA CAPITOLU IV

BABĂ

* △
8645 Baba cere împlinite tóte,
Şi moşu face cât póte.

D-na Z. MIHĂILESCU, *înv. c. Buşteni, j. Prahova.*

1⁰ Multe cere femeĭa, pentru casă, dar bărbatul face ce póte.
2⁰ Inţeles pornografic.

* △
8646 Baba bětrână nu se sperie de furcă.

G. BĂNULESCU, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

A se adaogà la No. 2702.

* △
8647 Am vĕḑut pe baba, mĭ-a fost dragă fata.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ Judecă fetele după ascendenţiĭ eĭ.
2⁰ Prin stăruinţa babelor se încep dragostele.

* △
8648 Ca ĭasta, ca ceĭa,
Ca baba cu cârceĭa.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A încurca lucrurile; a nu lămuri nimic.

△
8649 Baba bětrână
Cu dinţiĭ de lână.

DR. EL. CRISTEA, *Prov., c. Topliţa Rom.*, p. 19.

Pentru cele bětrâne.

* △
8650 Hodorog
La baba 'n pod.

P. PRELIPCĬAN, *înv. c. Schele, Bucovina.*

La vorbe nepotrivite.

BABAR

8651 Te-am scris în rîndul babarilor.

A. PANN, II, p. 145. — HINŢESCU, p. 10.[1]

Se dice ómenilor, carĭ prin faptul că sunt însuraţĭ, nu maĭ fac parale.

BĂĬAT

* △
8652 Când se nasce băetul rîd păreţiĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Semin. Cl. VIII.*

Românul fiind maĭ bucuros să aĭbă băĭeţĭ de cât fete.

* △
8653 Unde's băeţĭ şi babe, fuge dracul.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Ferebleceа, Bucovina.*

---

[1]) Hinţescu, ne înţelegând cuvîntul, înlocuesce *babar* prin *barbar!*

Acelaş înţeles ca la No. 2717.

* △
8654 **Cine are băeţĭ, are şi pacate.**

C. Teodorescu, *inv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

Căcĭ are multe de răbdat.

BARBĂ

*
8655 **Cari are barbă, are ş-chéptine.** [1]

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

*
Cari ari barbă, ş'ari ş-chéptine. [2]

G. Zuca, *c. Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 2720.

*
8656 **Altu ş'arde barba, ş'altu va s'aprindă ceabucul.** [3]

V. Diamandy, *c. Meţova, Macedonia.*

*
Amia mi arde barba, ş-tine vréĭ s-ţ' aprindzî ţigarlu. [4]

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 2730.

BĂRBAT

* △
8657 **Unde nu'ĭ bărbat la casă,**
Nu'ĭ nicĭ mămăligă 'n casă.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 2749.

---

[1] Care are barbă, are şi pĭeptene.
[2] Care are barbă, îşĭ are şi pĭeptene.
[3] Unu 'şĭ arde barba, şi altu vré sa 'şĭ aprindă cĭubucul.
[4] [illegible]

* △
8658 Bărbatu nu'ĭ baĭu că 'ĭ puţîntel,
Numaĭ să fie mintea la el.

V. SALA, dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.

* △
Bărbatul fie mititel,
Numaĭ aĭbă minte la el.

V. SALA, dasc. c. Petrósa, comit. Bihor, Ungaria.

Mintea se caută la om, ĭar nu mărimea trupuluĭ. Veḑĭ proverbul la *Sas*.

*
8659 Fâră bărbat muĭarea gréuă (sarçină) n'armâne.[1])

I. IONESCU, prof. c. Nevésta, Macedonia.

Nicĭ un efect fără causă.

* △
8660 Bărbatul are ochĭ să vaḑă, fimeea are ochĭ să fie vĕḑută.

V. A. FORESCU, înv. c. Folticenĭ, j. Suciava.

△
8661 Bărbatul după muĭere, şi copilul după mamă se cunósce.

Dr. EL. CRISTEA, Prov., p. 21, c. Sinersig, Ungaria.

Dacă bărbatul e vrednic îşĭ ţine bine muĭerea.

* △
8662 Iĭ barbat,
Nu'ĭ cacat.

A. GOROVEĬ, j. Suciava.

Pentru bărbaţiĭ negospodarĭ.

*
8663 E bărbat la gură.

1⁰ E harnic la mâncare.
2⁰ Vorbesce frumos, are darul vorbirei.

8664 * △ **Bărbat, ca țêstul în ḑiua de Pasci.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Ietresci, j. Gorj.*

Adică leneș.

BĂRBATĂ

8665 * △ **Bărbată ca țestu 'n vatră.**

P. Gârboviceanu, *profesor Cl. VIII, Semin. Buc.*

BRÂNCĂ

8666 * △ **Nu 'i-a stat pe bună**
Că l'a mâncat brâncile.

Iul. Grofșoreanu, *profesor, c. Galșa, comit. Arad, Ungaria.*

Pentru omul nestajnic, de pildă: a furat și l'a prins.

8667 * △ **Șede pe brâncĭ, ca cânele la stână.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Pentru cel leneș.

BURIC

8668 **M̃i-fudzi buriclu.** [1]

Gr. Tocilescu, *Poes. Pop.*, II. p. 676.

S'a speriat.

8669 **L-mûscă buriclu.** [2]

Gr. Tocilescu, *Poes. Pop.*, II, p. 676.

A iubi pre cine-va.

---

[1]) Mĭ-a fugit buricu.

BURTĂ

8670 * △ Are burtă de viţel sărac.

Em. Popescu, *înv. c. Ciocănescĭ-Mărgineni, j. Ialomiţa.*

Se satură anevoe. Vedĭ No. 2798.

BUZĂ

8671 * △ Când nu's buzele dulcĭ, mi le ling eŭ singur.

A. Gorovei, *public. j. Suciava.*

Când sunt fericit, nu am nevoe de ajutorul nimĕnuĭ.

8672 * S-nu spindzurĭ budzêle.[1])

G. Zuca, *c. Durazzo, Albania.*

Să nu te superĭ. A se adaogà la No. 2814.

8673 * △ Zdrîmbóĭe pe buzĕ.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Adică plânge, maĭ ales când a fost înşelat. A se vedeà şi No. 2814.

8674 * △ Îĭ bat buzele ca la ĭepurĭ.

Gavr. Onişor, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 2814 & 2816.

8675 △ Îĭ aruncă 'n buze.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 114, *c. Bochia, Ungaria.*

Iĭ imputá, îl învinue.

8676 Nu ĭĭ arîse budza.[2])

I. Coyan, *profesor, c Perivoli, Epir.*

---

[1]) Să nu laşĭ buzele în jos.

Om lipsit de noroc.

Se maĭ ḑice ca blestem din partea unuĭ părinte, către un copil rĕŭ: *s-nu l̃ĭ-arîdă budza!*

CÂLCÂĬU

8677 * △ **Îĭ sar călcânile.**

AVR. ONIŞOR, *paroh*, c. *Coşteĭu*, *Banat*.

Arată o dorinţă, o intenţie. A se adaogà la No. 2839.

«*Îĭ sar călcânile* după cutare nevéstă.»

CAP

8678 * △ **Cine n'are în cap, să aĭbă în piciĭóre.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 48, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria*. — ILIE HOCĬOTĂ, c. *Selişte*, *comit. Sibiŭ*, *Transilvania*.

A se adăogà la No. 2848.

8679 * **Iu nu i cap, cavaĭ di cĭóre.**[1]

I. COYAN, *profesor*, c. *Ianina*, *Epir*.

* *Iu nu éste cap, cavaĭ di cicĭóre.*[2]

ILIE GHICU, *profesor*, c. *Abela*, *Epir*.

A se adaogà la No. 2848.

8680 * △ **Capul bolând dă de lucru piciĭórelor.**

IUL. GROFŞOREANU, *profesor*, c. *Galşa*, *comit. Arad*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8681 * **La aşa cap, aşa picióre.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna*.

A se adaogà la No. 2850.

---

1) & 2) Unde nu e cap, vaĭ de piciĭóre.

* △
8682 Capul daca greşesce, curul plătesce.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 2848.

*
8683 Omlu di cap-lĭ sĕ-aspardze.[1])

I. Coyan, *profesor, c. Durazzo, Albania.*

Omul singur îşĭ face rĕŭ, daca e lipsit de judecată.

* △
8684 Cine n'are cap, sufere multe.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 2872.

△
8685 Umblă cu capul pe sus, ca spicul cel gol.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 261, *c. Calbor, Ungaria.*

Adică mândru şi prost.

* △
8686 Capul plecat nu e tăĭat.

I. Puscarĭu, *c. P. Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.*

A se adaogà la No. 2861.

*
8687 Cap 'ncĭinat, córdă stricată.[2])

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

*
8688 Caplu façe, caplu tradze.[3])

I. Ionescu, *profesor, c. Nevésta, Macedonia.* — G. Zuca, *c. Permet, Albania.*

---

[1]) Omul de capul luĭ se strică.
[2]) Cap plecat (închinat), sabie stricată.
[3]) Capul face, capul trage.

*
Caplu adară, caplu aspardze (asparge). [1]

G. Zuca, c. *Durazzo, Albania.*

*
Caplu lègă, caplu dislégă. [2]

G. Zuca, c. *Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 2872.

8689 Cap mari, mplin cu carni. [3]

Gr. Tocilescu, II, p. 444.

Ci nu cu creerĭ. Pentru omul prost.

*
8690 Cap mare, ma minte n'ari. [4]

I. Jonescu, *prof.* c. *Nevésta, Macedonia.*

Caplu ca ţîgari, ma minti n'are. [5]

Gr. Tocilescu, II, p. 445.

Acelaş înţeles ca la No. 2886.

△
8691 De la cap pân la piciόre,
Tot e uns, dar nu'ĭ unsóre.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 72, c. *Bochia, Ungaria.*

Despre omul care ţi se arată prietin, iar, la drept vorbind, ţi-e duşman.

* △
8692 La cap gâscă, la trup vulpe.

V. A. Forescu, c. *Mălenĭ, j. Sucĭava.*

Próstă dar şirétă.

---

[1]) Capul face, capul sparge.
[2]) Capul légă, capul deslégă.
[3]) Cap mare, plin cu carne.
[4]) Cap mare, dar minte n'are.
[5]) Capul ca baniţa, dar minte n'are.

△
8693 **Nicĭ nu'ĭ cap de 'nvĕlitóre, nice trup de 'ncingĕtóre.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 162, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Próstă şi urîtă.

* △
8694 **Umblă cu capu 'n sac.**

I. Boldea, c. *Crihalma, comit. Tîrnava Mare, Transilvania.* — P. Gârboviceanu, *profesor, c. Dobrescĭ, j. Muscel.*

Acelaş înţeles ca la No. 2902 & 7949.

* △
8695 **Are cap nu dovléc.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

* △
Aĭsta'ĭ cap nu bostan.

C. Teodorescu, *inv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A se adaogà la No. 2904.

* △
8696 **Ama cap, ama dovléc.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Sc. Inv.*

Acelaş înţeles ca la No. 2905.

* △
8697 **A o lua în cap.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A fi bĕut. A se adaogà acest înţeles la cele date la No. 2919.

* △
8698 **Cu capu între umere.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Pentru ceĭ prostănacĭ. A se vedé No. 2928.

8699 * △ **Mĭ-am bătut capul cum sĕ capĕt; batĕ'şĭ şi el capul cum a scóte de la mine.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea. Bucovina.*

Pentru împrumuturĭ.

8700 * △ **Tot omul îşĭ teme capul.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică îşĭ păzesce capul.

8701 **Ş-da caplu di chĭatră.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 444.

Se căesce.

8702 * △ **Singur şi-o băgat capu în spinĭ.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

S'a vîrît singur într'o încurcătură.

8703 * △ **Nu'ţĭ vîrî capu 'n rótă.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se pune în primejdie.

8704 * △ **A se bate cu capu pe nouĕ căpĕtâe.**

T. Bălăşel, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Când suferă unul de o bólă ĭute, durerósă.

8705 △ **E împodobit la cap.**

Gr. Tocilescu, I, p. 1194, *j. Prahova.*

Adică e prost.

* △

8706 Nu 'ţĭ face capul apă.

IUL. GROFŞOREANU, *dasc. com. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8753 din acest capitol.

△

8707 Işĭ dă în cap şi 'n cur.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 124, *c. Bochia, Ungaria.*

Când aĭ multe lucrurĭ grabnice de făcut, şi nu sciĭ de care să te apucĭ maĭ întâĭu. Veḑĭ şi No. 2946.

*

8708 L̃i tal̃ie caplu.[1])

G. ZUCA, *c. Permet, Albania.*

A se adaogà la No. 2947.

8709 Ne cap, ne cĭor nu sĕ-alédzi.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 570.

Lucru încurcat, din care nu se alege nimic.

* △

8710 Nu 'ĭ cu cap, nicĭ cu picĭóre.

HOLERGA, *c. Magareĭ, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 2948.

8711 Cap di grij.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 678.

Om încăpĕţinat.

8712 Cap mplin di pal̃i.[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 598.

Adică om prost.

8713 Cap friptu.[5])

GR. TOCILESCU, II, p. 677.

---

[1]) Iĭ taĭe capu.

[2]) Nicĭ cap, nicĭ picĭor nu se alege.

[3]) Cap de grij (copac avênd un lemn tare).

Poreclă ce se dă Grecilor.

* △
8714 I-a dat de cap.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 111, c. *Bochia, Ungaria.* — Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

L'a resplătit pentru tóte nedreptăţile. Veḑĭ şi No. 2956.

8715 A'l da în cap.

A. Pann, I, p. 77.

Il lovesce rĕŭ, îl nimicesce, îl prăbuşesce.

«Orĭ-cine face rele *îl dă în cap* Dumneḑeŭ.»

A. Pann.

* △
8716 S'o spart în capul tĕŭ (mĕŭ).

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Sucíava.*

Când, în loc se facă altuĭa rĕŭ, ş'a făcut luĭ singur.

8717 U scósi n-cap.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 678.

Adică a isbutit.

* △
8718 I-a pocnit capu.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Vede o greşélă din trecut, şi voesce, să o îndrepteze.

* △
8719 Îĭ cu vînt în cap.

Iul. Grofşoreanu, *profesor c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

E cam nebun, ţicnit.

* △
8720 N'are nicĭ cap, nicĭ códă.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Om fără nicĭ o ispravă.

CARNE

8721 * △ **Carnea şi pelea omuluĭ nu sunt bune de nimic.**

V. SALA, *dasc. c. Petrósa, comit. Bihor, Ungaria.*

Mintea se cautǎ la om.

8722 * △ **Nu se prinde carnea pe el.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

De rěŭ ce e. A se adaogà la No. 2968.

8723 **Taĭi tu carni vie.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 678.

A se adaogà la No. 2978.

CÉFĂ

8724 **Ş-lo *zverca*.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 667.

S'a prăpădit.

8725 **Pi *zvercă* s-mě-aĭ.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 705.

O să suferĭ din causa mea. Se ḑice când facem óre-ce, după sfatul saŭ îndemnul altuĭa.

8726 **Mi luaşĭ pi svercă.**[4]

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 550.

Mi-aĭ luat păcatele; o să suferĭ din causa mea.

8727 **Bagă svércă.**[5]

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 550.

S'a îmbogăţit. Veḑĭ No. 2982.

---

[1]) Taĭe în carne vie.
[2]) Işĭ luă céfa.
[3]) Pe cétă să mě aĭ.
[4]) Mě luaşĭ pe céfa.

CHICA

8728 * △ **Chica lungă, minte scurtă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteîu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 3008 & 4457.

COLŢ

8729 * **M'aprópea éste cărintele, ca de părinte.**[1])

I. Coyan, *prof. c. Permet, Albania.*

* *Cama aprópe e cărintele, că părintele.*[2])

Ilie Ghicu, *prof. c. Băésa, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. 3181.

8730 * △ **De ce aĭ colţĭ maĭ marĭ, cu atâta eştĭ căutat.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Dacă vreĭ să obţiĭ óre-ce, să facĭ gură multă.

8731 * △ **A fi cu colţiĭ lungĭ.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A vorbi ce e şi ce nu e.

8732 * △ **A 'ĭ rupe colţiĭ.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A 'l pedepsi pentru vorbe próste.

8733 * △ **A da cu colţiĭ.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A vorbi rěŭ de un altul.

COPIL

* △
8734 Astă-ḑĭ copilul te vinde într'o lingură de apă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Aşa'ĭ de prefăcută lumea. Veḑĭ No. 3028.

* △
8735 Nu 'ĭ plâng copiiĭ de fóme.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Om cu avere şi fără copiĭ. A se adaogă la No. 3029.

*
8736 Cine nu se îndură de vargă, pĭerde copilul.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 3033 & 3049.

* △
8737 Copiiĭ numěroşĭ sunt bogăţia Românuluĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 56, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3036.

* △
8738 Până nu plânge copilul nu i se dă ţîţă.

CĂLIN IOTDACHE, *j. Argeş.*

*
Ca s-nu plângă ficĭorlu, nu li da ţîţă dadă-sa. [1])

I. COYAN, *prof. c. Ianina, Epir.*

A se adaogă la No. 3062.

* △
8739 Unde aĭ věḑut copiiĭ bunĭ şi babe frumóse?

C. FLĂMÂND, *c. Borga-Susenĭ, comit. Bistriţa — Năsěud, Transilvania.*

A se adaogă la No. 2700 & 3067.

8740 △ Copiiĭ cer tóte câte le vĕd.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 55, *c. Toplița Rom., Ungaria.*

Acelaş înțeles ca la No. 3042.

8741 * △ Îțĭ plâng copiiĭ de pe vatră, orĭ te aşteptă nevésta?

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Când unul e supărat, şi ca să'l învoĭoşeze.

8742 * Fecĭorlu va sun aumbra di fag, nu va sun vanghelĭŭ.[1])

I. Coyan, *c. Perivoli, Epir.*

Copiiĭ bolnavĭ, pe când se citesce Evanghelia la uşile Împĕrătescĭ ale bisericeĭ, se aşadă sub Evanghelie.

8743 * △ Copilul spune că'ĭ bătut, dar nu spune de ce.

P. Prelipceanu, *înv. c. Schela, Bucovina.*

Când unul se plânge că a suferit óre-ce, fără să arăte şi pricina.

8744 * △ Bate copilul când se culcă de-a curmezişul patuluĭ.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

Pentru greşelile făcute peste ḑi.

8745 * △ Copilu rĕŭ, e bun numaĭ când dórme.

V. Sala, *dasc. c. Buntescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Numaĭ atuncea tace şi stă linişit.

8746 * △ **Vasĕ de lut şi copiĭ, nicĭ când nu's mulţĭ la casă.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ vasele se sparg şi copiiĭ mor.

8747 * △ **A fi ca un copil.**

G. P. SALVIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică nevinovat. A se adaogà la No. 3074.

8748 * △ **Par'că 'ĭ plâng copiiĭ de fóme.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Grăbit; necăjit. Veḑĭ No. 3029.

CORP

8749 * △ **Dacă miscĭ corpul, lingĭ buzele.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 63, *c. Cetea, Ungaria.*

Arată folósele munceĭ.

COSIŢĂ

8750 * **Cusiţă lungă, minte scurtă.**[1])

G. ZUCA, *c. Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 3081 b.

COT

8751 △ **A te pune în cóte şi în ghenunchĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 16, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A te umili.

8752 **Când va-mĭ baş cotlu.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 464.

Adică nicĭ odată.

CREER

* △

8753 **Îĭ s'aŭ făcut creeriĭ apă.**

AVR. CORCEA, *prof.* *c.* *Coşteĭu*, *Banat*.

De multă şciinţă, de mare încordare spirituală.

△

8754 **Are creerĭ de câlţĭ.**

GR. TOCILESCU, I, p. 1194, *j.* *Prahova*.

Adică e prost.

CUR

* △

8755 **Ie din cur şi bagă 'n gura,**
Să'ţĭ pară că'ĭ udătură.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* *c.* *Broştenĭ*, *j.* *Suciava*. — A. JUVARA, *j.* *Tutova*.

Se ḑice celor copilăroşĭ. A se adaogà la No. 3108.

*

8756 **A fi cur bĕtrân.**

A fi deştept. Se ḑice maĭ ales copiilor. A se adaogà acest înţeles la No. 3110.

* △

8757 **Omul îşĭ face singur usturimea curuluĭ.**

V. A. FORESCU, *c.* *Dorna*, *j.* *Suciava*.

Prin faptele luĭ îşĭ atrage pedepse.

* △

8758 **Face curu sépte-opt.**

IUL. GROFŞOREANU, *profesor*, *c.* *Galşa*, *comit.* *Arad*, *Ungaria*.

---

[1]) Când îmĭ voĭu săruta cotul

Li si duçi şapte-opt.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 636.

1⁰ Când e omol în strîmtóre. — *Ungaria.*
2⁰ A'ĭ fi frică. — *Macedonia.*

* △

8759 **A'ĭ face curu ca căldarea.**

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

A'l bate tare.

* △

8760 **A uĭta curu descuĭat.**

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se dice celuĭ ce a trecut printr'o primejdie mare. Cu acelaş înţeles se maĭ dice: *a'l trece căcatu.*

* △

8761 **A svîrli ca din cur.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suceava.*

Adică fără nicĭ o grijă.

* △

8762 **Un cur şi un cap.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Un om singur.

* △

8763 **Ma nu poţĭ, si staĭ pi cur.** [2])

G. ZUCA, *c. Permet, Albania.*

Daca nu eştĭ în stare să facĭ un lucru, nu te apuca de dînsul, maĭ bine staĭ jos.

* △

8764 **Vaĭ ṽină** *curlu* **tu cinuşe.**[3])

G. ZUCA, *c. Durazzo, Albania.*

---

[1]) I se duce şépte-opt.
[2]) De nu poţĭ să staĭ pe cur.

O să vie timpul, când veĭ avé trebuinţă de mine. Se ḑice femeilor.

* △
8765 Are vermĭ (căreţĭ) în cur.

I. Grofşoreanu, *prof. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Ari vierm la cur.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 661.

Pentru omul nervos, neastîmpĕrat.
Căreţiĭ sunt nisce vermĭ carĭ se găsesc în intestinele caluluĭ, care atuncĭ e fórte neastîmpĕrat.

* △
8766 Bagă-ţĭ herean în cur (din napoĭ).

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

* △
8767 A se duce (fugi) cu lut în cur.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

DEGET

* △
8768 Îĭ daĭ degetul, el îţĭ apucă mâna.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A se adaogà la No. 3139.

*
8769 Tuti dzédetle nu sunt isĭa.[2])

I. Coyan, *prof. c. Berat, Albania.*

*
Tuţi dzédzitli nu sunt isea.[3])

Ilie Ghicu, *profesor, c. Băésa, Epir.*

A se adaogà la No. 3142.

1) Are vermĭ la cur.
2) & 3) Tóte degetele nu sunt la fel (de o potrivă egale).

*
8770 Cariçe dzédet s-ţî tal̃ĭ, va ti dóră.[1])

I. Coyan, *prof. c. Coriţa, Albania.*

Orĭ-ce copil veĭ pĭerde, veĭ suferi; omul îşĭ iubesce toţĭ copiĭ. A se adaogă la No. 3147.

8771 Carĭ dzédit va tal̃i, di nu va ti dóră?[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 484.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

*
8772 Dzéditu-m̃ĭ, dulçe câ amar vaĭ hiĭ, nâpoĭ 'n gură va te bag.[3])

I. Coyan, *c. Perivoli, Epir.*

Când aĭ vre o neînţelegere cu némurĭ, o să cauţĭ să isprăvescĭ cu binele, fără proces etc.

* △
8773 E greŭ până te legĭ la deget.

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

Pentru căsătoriĭ.

* △
8774 Nu'ţĭ băga degetele în foc, că te arde.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Feresce-te de lucrurĭ carĭ'ţĭ pot aduce supĕrărĭ.

* △
8775 A'l cunósce pe degete.

C. Teodorescu, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Adică cât cântăresce. A se adaogă la No. 3163.

* △
8776 Îĭ lung la degete.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Bihor, Ungaria.*

---

[1]) Orĭ-ce deget să'ţĭ taĭe, te va dure.
[2]) Care deget veĭ tăĭa şi nu te va duré?

A se adaogà la No. 3179.

ḌI

8777 * △ Şĭ-a uĭtat şi ḑilele.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

De mare supĕrare.

DINTE

8778 * △ Cine nu are dinţĭ, nu póte muşcà.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suclava.*

Adică cel sărac saŭ mic.

8779 Dinţı̂̃ı̂̃ din gură ţĭ-cunosc. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 467.

A 'l cunósce fórte bine.

8780 * Nu-ı̃ĭ arîse dintili. [2])

I. COYAN, *prof. c. Samarina, Epir.*

Om posomorît, care nu rîde nicĭ odată; de un asemenea om se maĭ ḑice că e *drâgân.*

8781 Dinţî s-nu-aveaĭ, lapti vrea mâçĭ. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 478.

Adică e încă copil.

8782 Nu cutédză sâ-şi arîmă dintili. [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 478.

Nu e liber să facă cea maĭ mică mişcare.

8783 La nâscânţî tali dinţı̂̃ı̂̃, ş-la nâscânţî tali limba. [5])

GR. TOCILESCU, II, p. 478.

---

[1]) Dinţiĭ din gură îţĭ cunosc.
[2]) Nu i-a rîs dintele.
[3]) Dinţĭ dacă nu aveaĭ, lapte aĭ fi supt.
[4]) Nu cutéză să 'şĭ scobéscă dintele.
[5]) La uniĭ taĭe dinţiĭ, şi la alţiĭ taĭe limba.

Pentru ceĭ rĕĭ de gură.

8784 * △ **Dă cu dinţiĭ de pétră.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

O păţesce rĕŭ.

8785 △ **Îl ţine ca 'n dinţĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 117, *c. Borgosusenĭ, Ungaria.*

Adică cu tărie.

8786 * **Plătesce dinţiĭ (judecata Turculuĭ).**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Adică vinovatul.

8787 **Ndrédzi-ţĭ dinţîlĭ.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 569.

Adică: puneţĭ pofta 'n cuĭu.

8788 **Dintili 'n dzindzie crésci.** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 686.

Adică copiiĭ pe lângă părinţiĭ lor.

8789 * △ **A 'l luà în dinţĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Adică la bătae.

8790 * **Na di os, dă-mĭ di her.** [3]

F. BALAMACĬ, *c. Cacea (Ghĭorghea), Macedonia.*

Ḑice Aromânul când scóte un dinte, aruncându'l tot de odată peste casă.

---

[1]) Drege'ţĭ dinţiĭ.
[2]) Dintele în gingie cresce.

*
8791 **Nu 'i dă dinte.** [1]

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Nu 'l lăsa să se întindă prea mult.

FALCĂ

* △
8792 **Îi tare în fălcĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broștenĭ, j. Sucĭava.*

Mănâncă țépăn. A se adaogă acest înțeles la No. 3220.

FATĂ

△
8793 **Unde sunt șepte fete, șeḑĕtórea e deplină.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 267, *c. Logoș, Ungaria.*

Nu le tace gura.

* △
8794 **Unde sunt nouĕ fete,**
Móre pisica de sete.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Comănița, j. Olt.*

Acelaș înțeles ca la No. 3337.

8795 **Carĭ nu mâritā fétă, nu sciĭ çe 'ĭ tată.** [2]

Gr. Tocilescu, II, p. 686.

Arată cât de greŭ e să mărițĭ o fată.

△
8796 **Fata mare e maĭ grea de cât pétra de móră.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 92, *c. Gura-Rîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3250.

---

[1]) Nu 'ĭ dă dinte.

* △

8797 De cât fată,
Maĭ bine mergea pe apă.

Gavr. Onișor, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

Acelaș înțeles ca la No. 3251.

* △

8798 Când se nasce fata plâng păreții.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Acelaș înțeles ca la No. precedent.

8799 Fétili nvițate,
Armân nimăritate. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 492.

A se apropia de No. 3261.

* △

8800 Fata bătrână,
E bună cățea la stână.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

E răutăcĭósă.

* △

8801 Fata'ĭ ca salca, unde o punĭ, acolo să prinde.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coșteĭu, Banat.*

Se duce după bărbat.

* △

8802 După fete tot alergĭ,
Și nasul nu scii să ți'l stergĭ.

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Capu Piscului, j. Muscel.*

Umblă, prea de tînăr, după fete.

* △
8803 Bogdaprosti,
Popă Costi,
Bună fată mĭ-aĭ maĭ dat;
Pân a-casă a şi fĕtat.

A. GOROVEĬ, *j. Sucĭava.*

Pentru fetele cari se mărită cu pântecele la gură.

* △
8804 S'a înşelat ca fata mare.

G. I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Cine a greşit şi se căesce.

* △
8805 Heĭ! heĭ! bade Mihaĭ,
Multe fete aĭ
Şi mie nu'mĭ daĭ!

D-na Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*—GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

* △
8806 Fata cea nebună.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică fómea.

«A dat peste tine *fata cea nebună?*».

△
8807 Unde fata nu jócă.

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 367.

Adică departe.

△
8808 Unde fata mare nu se péptĕnă.

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 366 & 369.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

△
8809 Unde fete marĭ códa nu împletesc.

GR. TOCILESCU, *Poes. Pop.*, I, p. 548.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FAŢĂ

* △
8810 De faţă te linge, de dos te frige.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3285.

* △
8811 In faţă te gugulesce, şi în dos te hulesce.

P. Gârboviceanu, *profesor, Semin. Cl. VI.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
8812 In faţă e dulcéţă, ĭar în dos un sloĭu de ghéţă.

G. Poboran, *inst. j. Slatina.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8813 Macă lî daĭ faţă, ti ncalică pri guşă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 491.

Pentru copiiĭ resfăţaţĭ.

* △
8814 Faţa face dragă şi gâuza.

V. A. Forescu, *c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3287.

* △
8815 După cum e drăgălaşă faţă, îĭ poţĭ ghîci şi p...

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
8816 Cum îĭ faţa, aşa şi dosu.

Gavr. Onişor, *prof. c. Zorlenĭ, j. Sucĭava.*

---

[1]) Daca le daĭ obraz, te încalecă pe céfă.

Precum se arată aşa şi este.

△
8817 In faţă i se oglindéză inima omuluĭ.

Dr. Elie Cristea, *Prov.*, p. 119, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3300.

FECĬOR

△
8818 Unde sunt opt feciorĭ, nu 'ţĭ băga mâna pe feréstă, că ţi-o scoţĭ ciuntă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 267, *c. Logoş, Ungaria.*

Arată puterea familielor numeróse. Vedĭ No. 10043.

* △
8819 Fecĭor,
La topor;
Fetiţă,
La furchiţă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Fie-care cu ocupaţia luĭ firéscă. Vedĭ şi No. 2718 b.

8820 Ficĭor i fétă? [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 492.

Adică lucrul favorabil, plăcut saŭ nu.

*
8821 Ficĭorl̃i mâcă méri, ş' auşilor li amurţĕ dinţĭl̃i. [2])

I. Coyan, *prof. c. Ianina, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. 10543.

FEMEĬE

△
8822 Femeea bună e plug de aur în casa omuluĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 93, *c. Codlea, Ungaria.*

[1]) Fecĭor saŭ fată?

[2]) Fecĭoriĭ mănâncă mere, şi bĕtrânilor li se strepezesc dinţiĭ.

Acelaş înţeles ca la No. 3317.

8823 * Femeea îĭ tot femee.

GR. ALEXANDRESCU, *magist. j. Putna.*

A se adaogà la No. 3318.

8824 △ Femea 'i lucrul draculuĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 93, *c. Fenteuşul-Mare, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3328.

8825 * △ Unde e fimeea, e şi dracul.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3327.

8826 * △ Fimeea, când rĕŭ se pune a face, nicĭ dracul nu o întrece.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3331.

8827 * △ Maĭ bine ţiĭ un sac de puricĭ, de cât o fimee rea.

V. A. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 3353.

8828 * △ Femeea fără bărbat,
Ca calul despedecat.

G. P. SALVIŬ, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 4017.

8829 * △ Femeĭa are multe gurĭ, şi cere multe.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3938.

* △
8830 Ochiĭ femeeĭ, ochiĭ pisiceĭ.

GR. POĬENARU, *c. Bassa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 3973; arată şi viclenia.

* △
8831 Femeea înţeléptă îşĭ zidesce casa.

G. MIHALACHE, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

* △
8832 Femeea cea nebună, casa îşĭ dărîmă.

G. MIHALACHE, *c. Şendrescĭ, j. Tutova*

* △
8833 Lâna de óĭe lae,
Şi femeea balae.

BAŞOTA, *prin V. Forescu, j. Sucĭava.*

Două lucrurĭ bune şi frumóse.

*
8834 Femeele nechibzuite, ca bucatele nesărate.

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

* △
8835 Fimeea ce pórtă cojocul pe umere, căldură mare are subt cojoc.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

* △
8836 Jaratecul fimeiĭ tinere, îĭ face şi pulpe roşiĭ.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

8837 O femee nu póte fi bună de cât pentru un an, ca şi un calendar.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 190, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

* △
8838 **Sărăcuţ de mama mea,**
Iérna grea (gre), femeea rea (rĕ).

GR. ALEXANDRESCU, *magistr.*, *j. Putna.*

Pentru unul care are o femee rea.

* △
8839 **Între un da şi un nu al uneĭ fimeĭ, nu încape nicĭ un vîrf de ac.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Arată firea lor nehotărîtă şi impulsivă.

△
8840 **Femeea să tacă 'n biserică.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 93, *comit. Sibiŭ, Transilvania.*

Arată starea eĭ de inferioritate.

* △
8841 **Par'că e o femee.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Om ne-îndemânatic.

FICAT

*
8842 **Când ti vĕd m̃-şi tórnă hicatele.**[1]

G. ZUCA, *c. Georgea, Macedonia.*

Îmĭ fac sânge rĕŭ, mĕ supĕr.

8843 **Ama çe hicat.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 521.

Când unul îţĭ tot reamintesce o binefacere.

* △
8844 **M'o ars la ficaţĭ.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ*, *j. Covurluĭu.*

---

[1] Când te vĕd mi se întorc ficatele (măruntaele, plămâniĭ).
[2] Da ce maĭ ficat.

M'a lovit cu vorba unde mĕ dóre. Veḑĭ şi No. 3365.

*

8845 **M̃ĭ arse hicatlu (trâ nâsă).**[1]

I. COYAN, *prof. c. Samarina, Epir.*

Se ḑice ironic, arĕtând nepăsarea.

FILIASTRU

*

8846 **Cari n-are fumélie, hiliastru s-nu lía.**[2]

I. COYAN, *prof. c. Georgĭa, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 3070.

*

8847 **Hilĭastrul, hicate nu s-façe.**[3]

I. COYAN, *prof. c. Culona, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FIRE

* △

8848 **E nant la fire.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică e mândru.

FÓLE

* △

8849 **Îl róde în fóle**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coştelu, Banat.*

E rĕutăcĭos; aştéptă prilej ca să 'şĭ descarce mânia.

GÂT

* △

8850 **Îĭ stă în gât.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

---

[1] 'Mĭ arse ficatul (pentru dînsa).
[2] Care nu are copiĭ, fiŭ adoptiv să nu ĭea.
[3] Fiul adoptiv ficat nu se face.

A se adaogà la No. 3390.

*

8851 **Si nu 'l calçĭ pri guşe.** [1]

G. Zuca, c. *Samarina, Epir.*

Să nu'l împingĭ la disperare.

GÉNĂ

*

8852 **S-nu dipuni dzénile.** [2]

G. Zuca, c. *Durazzo, Albania.*

Nu te supĕrà. Vedĭ No. 3396 b.

GURĂ

*

8853 **Are unele în gură şi altele în inimă.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Cu gura óspi, ş-cu inima ţ-u hĭérbi. [3]

Gr. Tocilescu, II, p. 512.

Acelaş înţeles ca la No. 3417.

*

8854 **Gura aspardze, gura-adară.** [4]

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. 3428.

* △

8855 **La gură place, la cur ţine-te drace.**

I. Grofşoreanu, *prof. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Mâncare plăcută, care în urmă strică stomahul.

---

[1] Să nu'l calcĭ pe gât.
[2] Să nu coborĭ sprîncenele.
[3] Cu gură prietin, şi cu inima ţi-o fĭerbe.
[4] ... face (drege)

* △
8856 Gura bate şeḑutu.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

A se adaogà la No. 3437.

* △
8857 Cine îşĭ îngrădesce gura, îşĭ cruţă curul.

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Cine nu are gură rea, trăesce bine cu tótă lumea.

8858 Cu gura munţîlĭ scolĭ.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 513.

Acelaş înţeles ca la No. 3439 & 3440.

* △
8859 Nu tace o gură arţagă,
Nu tace o lume întrégă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3443.

8860 Gura ĭi dzîçi, narea ĭi avdi.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 689.

Pentru unul care vorbesce încet, de nu se aude.

*
8861 Gura óspe nu éste.[3])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Să nu fiĭ lacom.

* △
8862 Gura ḑice, gura minte.

AVR. CERCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A se adaogà la No. 3467.

---

[1]) Cu gura munţiĭ scolĭ.
[2]) Gura luĭ ḑice, nasul luĭ aude.

△
8863 Gură are, şi gură n'are.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 104, c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria.*

Despre ceĭ modeştĭ. A se adaogà acest înţeles la No. 3472, 3424 & 3556 b.

*
8864 Adese-orĭ, în dosul uneĭ gure dulcĭ, se ascunde o inimă otrăvită.

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ*, *j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3417.

* △
8865 Maĭ încet cu gura şi maĭ ĭute din mânĭ.

V. Sala, *dasc.* c. *Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Vorbă maĭ puţină şi trébă maĭ multă.

* △
8866 Tacĭ gură, că nu maĭ te dóre capul.

I. Rednic, c. *Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Cine vorbesce prea mult o păţesce.

* △
8867 Gura înfundă iadul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 105, c. *Zlatna, Ungaria.*

Pentru cel flecar.

*
8868 Multe gurĭ afurisite.[1])

I. Ionescu, c. *Nevésta, Macedonia.*

*
Multi gurĭ cătîrîsite.[2])

I. Coyan, c. *Permet, Albania.*

---

1) Multe gurĭ (sunt) afurisite.

Unde sunt mulţĭ carĭ aştépte mâncare de a gata, e rĕŭ. Le ḑice de pildă când un tată are mulţĭ băeţĭ netrebnicĭ şi trebue să'ĭ întreţie dînsul. Veḑĭ No. 8950 din acest capitol.

△
8869 **Gură multă, ispravă puţină.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 105, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Flecar şi leneş.

△
8870 **Numaĭ gura 'ĭ de el.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 67, *c. Logoş, Ungaria.*

Flecar, lăudăros şi leneş, nespornic.

△
8871 **Gura ḑice, vîntul duce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 105, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Pentru cel flecar, căruĭa nu i se ĭeaŭ vorbele în sémă.

* △
8872 **Gura omuluĭ vorbesce multe, când e ḑiua lungă.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu se iea în séma tot ce spune omul.

* △
8873 **Îĭ cură mĭere din gură.**

V. Sala, *dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Vorbesce frumos şi blând.

* △
8874 **Gura farfara,**
Te dă de belea.

Gr. Poĭenaru, *c. Rassa, j. Ialomiţa.*

8875 * △ Gura dulce,
Mult aduce.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se adaogă la No. 6327.

8876 △ Gura tăcută,
Nu umblă bătută.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 106 *c. Lupşa, Ungaria.*

Să nu vorbim prea mult.

8877 △ Îl pórtă lumea 'n gură, cum pórtă pruncul sătul ţîţa.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 116, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Toţĭ îl vorbesc de rĕŭ.

8878 * △ Gura priponesce mâna.

G. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Şerbănescĭ, j. Argeş.*

Să vorbim puţin, că ne este maĭ bine.

8879 * Gura mereŭ curăţată,
De durerĭ este cruţată.

D-ra ECAT. ŞIŞMAN, *înv c. Adam, j. Tutova.*

8880 * △ Gura luĭ plătesce ţéra.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Vorbesce adevĕrul; ce spune, e bine ḑis şi drept.

8881 △ Gura ta şi treĭ parale.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 99, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

* △

8882 Gura slabă,
Strică tréba.

N. Rusu, *c. Ighisdorf, comit. Tîrnava, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △

8883 Are bună gură,
Dar la şură nu'ĭ strînsură.

V. Sala, *dasc. c. Ţigănescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Flecar şi leneş.

* △

8884 Gura 'ĭ gură, şura 'ĭ şură; ce are a face?

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ Pentru cel mâncăcĭos.
2⁰ Tot omul să 'şĭ facă chemarea sa.

* △

8885 Îĭ umblă gura fără el.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Flecăresce, spune ce ar trebui să tacă.

* △

8886 Cu gliea'n gură.

Teodorescu-Kirileanu, *dasc. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică mort.

* △

8887 Gura vorbesce adevĕrul şi mincĭuna.

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Pentru ceĭ care mint.

* △

8888 Spune (grăesce) ca cu gura altuĭa.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Grăesce fără tragere de inimă. A se adaogă la No. 3499.

8889 * △ **A'ĭ pune pumnu 'n gură.**

AVR. CORCEA, *paroh*, *c. Coşteĭu, Banat.* — E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.* — GAVR. ONIŞOR, *c. Banca, j. Tutova.* — TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

A'l opri să grăĭéscă fiind vinovat, saŭ în semn de silă.

8890 * **A lua (o) pétră 'n gură.**

Când vedĭ ce-va pentru întâĭa óră.

8891 * △ **Tae şi frige cu gura.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 3505.

8892 △ **Gură largă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3519.

8893 △ **Gură de petecă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.* — AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 3525.

8894 △ **Gură strîmbă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 106, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Mincinos. Vedĭ No. 3548.

8895 △ **Gură dulce.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Bran, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3556.

8896 * △ I sĕ face gura pungă.

El. Hocĭotă, *c. Selişte, comit. Sibiŭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3550.

8897 * △ Îşĭ bate gura'n taĭnă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In zadar se rógă de ce-va.

8898 * △ In fine m'am vĕḑut şi cu gura 'ntr'o parte.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică: am mâncat.

8899 * △ A se uĭta în gura altuĭa.

G. Bănulescu, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

A face după cum a ḑis altul, ci nu pe voĭea luĭ. A se adaogà la No. 3544.

8900 * △ Are o gură,
Cât o şură.

V. Sala, *dasc., c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Strigă tare, te ameţesce cu vorba. A se adaogà acest înţeles la No. 3561.

8901 * △ Îĭ tócă gura 'n ḑece.

P. Gârboviceanu, *prof. Semin. Cl. VIII.*

Flecăresce.

8902 * △ Îşĭ rĕcesce gura 'n zadar.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In zădar se rógă de ce-va. A se adaogà la No. 3536.

8903 * △ **L'a făcut cum 'ĭ-a venit la gură.**

T. Speranţă, *c. Bărşoĭu, j. Argeş.*

L'a batjocorit rĕŭ.

8904 △ **A ţiné gura 'n pod.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 16, *c. Codlea, Ungaria.*

A nu deschide gură.

8905 * △ **A 'şĭ cinsti gura.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Murgenĭ, j. Tutova.*

Adică a bé.

8906 * △ **Sterge-te pe gură.**

Iul. Grofşoreanu. *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3516.

GUŞĂ

8907 * △ **Îĭ cade în guşă.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Iĭ vine de-a gata.

8908 **Alâsă mamă.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 540.

S'a îmbogăţit. Acelaş înţeles ca la No. 2759.

8909 * △ **Îĭ cóce 'n guşă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Se ḑice despre ceĭ carĭ aştéptă prilej de a se rĕsbuna pre cine-va.

---

[1]) A lăsat guşă.

INIMĂ

8910 * △ **Unde 'ĭ inimă, acolo 'ĭ şi minte.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3589.

8911 * **Puţinĭ sunt carĭ nu aŭ vĭermĭ la inimă.**

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Adică supĕrărĭ.

8912 * △ **Îĭ urîtă calea inimiĭ.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

8913 * **Inima mea multe scie, n'are gură s-spună.**[1])

I. IONESCU, *c. Nevésta, Macedonia.*

Când nu vreĭ să 'ţĭ desvelescĭ gândurile.

8914 * △ **A'ĭ fi inima legată cu curele.**

E. HODOŞ, *Poes. Pop.*, p. 41, *c. Vărădia, Banat.*

A i se strânge inima. Inţeles deosebit de cel dat la No. 3605.

8915 △ **Işĭ ĭea inima 'n dinţĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 124, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3608.

8916 **Inimă laĭe.**

GR. TOCILESCU, II, p. 524.

Adică om rĕŭ. A se adaogà la No. 3595.

8917 * △ **Cóile 's băirile inimeĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Instinctele animale dictéză dragostea.

8918 * △ **Nu fiĭ cu inima mare.**

G. I. TOMEŞCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Un mare boer a întrebat odată pe un ţăran de ce boul cel maĭ mic şi slab trage maĭ mult mergênd înaintea celuĭ-l-alt. Acesta îĭ respunde: că e cu inima maĭ mare şi de aceea trage maĭ tare. Făcênd prinsóre amîndoĭ i-aŭ tăĭat şi aŭ înfăţişat inimele şi a eşit cum a ḑis ţĕranul. Se ḑice când veḑĭ pe unul maĭ slab şi sărac, maĭ ţanţoş şi maĭ ales în afacerĭ, de cât celă-l-alt.
Inţeles deosebit de cel dat la No. 3615.

8919 * **S-m̃ĭ disiçĭ inima, va 'l afli nuntru.**[1]

I. COYAN, *prof. c. Samarina, Epir.*

Arată o dragoste deosebită pentru cine-va.

8920 * △ **Îĭ rîde inima.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Se înveselesce. A se adaogà la No. 3640.

8921 * △ **A'ĭ plânge inima într'însu.**

E. HODOŞ, *Poes. Pop.*, p. 42, *Banat.* — AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A fi amârît, trist.

8922 * **Băscĭ lăĭ acăţaĭ tu inimă.**[2]

I. COYAN, *prof. c. Fieri, Albania.*

Sunt fórte supĕrat.

---

[1]) Să'mĭ deschiḑĭ inima, o să'l găsescĭ înăuntru.

*
8923 **M̃i si sâtră inima.** [1])

G. Zuca, *c. Fieri, Albania.*

Când unul s'a rĕsbunat.

* △
8924 **A 'şĭ săra inima.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A se bucura şi el. A se adaogà la No. 3606.

* △
8925 **A lăsa cu pumniĭ la inimă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In durere mare, în jale, în întristare.

* △
8926 **I s'a făcut inima cremene.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

De multe supĕrărĭ, se împietresce inima omuluĭ, de nu maĭ póte plânge.

* △
8927 **Inimă de putregaĭu.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Adică necăjită, suferindă.

LIMBĂ

*
8928 **Limba n'ari óse.** [2])

G. Zuca, *c. Culona, Albania.*

*
Limba ósĕ n'are, ósĕ frândze. [3])

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

---

[1]) Mi s'a săturat inima.
[2]) Limba n'are óse.
[3]) Limba óse n'are, óse frânge.

*
Limba óse n'are, ma óse frândze. [1])

I. COYAN, *prof. c. Abela, Epir.*

A se adaogà la No. 3679.

* △
8929 **Limba sparge capul şi cetăţile.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

△
8930 **Limba dulce, dos viclén.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 136, *c. Tisa, Ungaria.*

Om faţarnic.

*
8931 **Cu limba te linge, şi cu gându te împinge.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr., j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
8932 **Fiĭ domn peste limba ta.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu vorbi peste mĕsură şi ce nu trebue.

* △
8933 **Limba lungă 'ţĭ face gréţă.**

V. SALA, *dasc. c. Ferice, comit. Ungaria, Bihor.*

Pentru cel flecar.

* △
8934 **Limba scapă 'n gură**
Spatele rĕmâne la mĕsură.

SIMULESCU, *c. Mihalenĭ, comit. Zarand, Transilvania.*

Pedépsa celuĭ flecar.

---

1) Limba óse n'are, (dar) óse frânge

* △
8935 **Tacĭ limbă că nu te dóre capul**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3681. Vedĭ şi No. 3681.

* △
8936 **Îĭ tae limba ca fórfecile.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

A se adaogà la No. 3686.

* △
8937 **Limba tocmesce, limba strică.**

V. Sala, *dasc. c. Sohodol, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca No. 3688.

8938 **Limbă supţîri.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 528.

Se dice Grecilor. A se adaogà la No. 3730.

* △
8939 **A avé perĭ pe limbă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

* △
A'ĭ cresce perĭ pe limbă.

Hocĭotă, *c. Seliştea, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

8940 **M̃i scósi perĭ su limbă.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 528.

M'a făcut să'mĭ pĭerd răbdarea; m'a supĕrat mult, m'a adus la disperare.

*
8941 **M̃ĭ scóse perĭ pri limbă.**[3]

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

---

[1]) Limbă subţire.
[2]) Mi-a scos perĭ sub limbă.
[3]) Imĭ scóse ...

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △

8942 **Nu l'am tras eŭ de limbă.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

A spus el singur, ne silit de nimenĭ. A se adaogà la No. 3728.

* △

8943 **Udătură,**
Limbă 'n gură.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică nimic.

* △

8944 **I se usucă şi limba din gură.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

Adică de sete.

* △

8945 **A plecat cu limba 'n gură.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică uşuratic.

* △

8946 **S'a prins de limbă.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

MÂNĂ

* △

8947 **Dă din mâinĭ să nu te înnecĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Scól. Invĕţ.*

A se adaogà la No. 3743.

8948 **Mină mânli ş-cĭórli, ta s-daĭ ş-gura.**[1])

I. COYAN, *prof. c. Coriţa, Albania.*

Daca muncim avem ce mânca.

8949 **Iu sun multi mâñĭ, lucurlu custă.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 551.

Acelaş înţeles ca la No. 3746.

* △

8950 **Alduite mânĭ multe, afurisite gurĭ multe.**

IUL. GROFŞOREANU, *dascăl, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

*

Multi mânĭ sun vluisiti.[2])

I. COYAN, *profesor, c. Coriţa, Albania.*

*

Multe mânĭ avlughisite.[3])

I. IONESCU, *c. Nevésta, Macedonia.*

Multe mânĭ adună, multe gurĭ risipesc averea. A se apropĭa de No. 3746. Acelaş înţeles ca la No. 8868 din acest capitol.

* △

8951 **Omul de trébă nu ĭese cu mâna gólă din casă.**

A. PANN, II, p. 81. — V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3748.

*

8952 **Mâna mână la, ş'amindóuĕle faţa.**[4])

I. IONESCU, *c. Nevésta, Macedonia.*

A se adăogà la No. 3752.

*

8953 **A dat cu o mână şi ş'a tăĭet pe cee-l-altă.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

---

[1]) Unde sunt mânĭ multe, şi lucrul merge ĭute.
[2]) Multe mânĭ sunt bine cuvîntate.
[3]) Multe mânĭ sunt bine cuvîntate.

Pentru cel nedarnic.

8954 * △ **Dă cu o mână, ca să ĭee cu dóuĕ.**

V. SALA, *dasc. c. Lelescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3761.

8955 **Mâna a ta, muma a ta.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 549.

Ea te hrănesce.

8956 **Nu s-tórnă cu mâna gólă a-casă.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 550.

E muncitor, harnic.

8957 * △ **Mâna care dă nu se muşcă.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suclava.*

Să fiĭ recunoscĕtor.

8958 **L-pórtă mâ-să di mână.** [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 548.

Adică e prost.

8959 * **Çi'ĭ tu mână nu'ĭ minçiună.** [4])

C. IONESCU, *c. Nevésta, Macedonia.*

A se adaogă la No. 3777.

8960 **Mâna stângă, mâna curluĭ.**

GR. TOCILESCU, II, p. 552.

8961 * △ **Ce are în mână are şi 'n gură.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Pentru omul bun.

---

[1]) Mâna a ta, muma a ta.
[2]) Nu se 'ntórce cu mâna gólă a-casă.
[3]) Îl duce mă-sa de mână.

* △
8962 **Cu mâna 'n cap şi cu ochĭ 'n sat.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Leneş şi aştéptă de la alţiĭ.

8963 **Nicĭ cu mâna nu te am pus, nicĭ cu mâna nu te ĭeaŭ.**

Adevĕrul, Oct. 1902.

Când nu vrem să scim nimic de ce-va.

8964 **Lung în mână, scurt în vînă.**

V. SIMIGANOSCHI, *prof. c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru omul îndemănatic la furat.

8965 **Ľĭ-agudésci mâna.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 548.

Indemănatic la furat.

* △
8966 **Nu lasă mâna ce'ĭ vĕd ochiĭ.**

IUL. GROFŞOREANU, *dascăl, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

* △
Ce ochiĭ vĕd, mâna nu lasă.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Fură tot ce vede.

* △
8967 **Tóte îĭ sĕ prind de mână.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

*
8968 **A'ĭ fi mâna unsă cu terpetin.**

G. POBORAN, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

Are mâna lungă.

---

[1]) Lovesce'ĭ mâna.

* △
8969 Mâna omuluĭ tot cătrĕ el trage.

V. Sala, c. *Sedişte, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru ómeniĭ egoiştĭ.

* △
8970 A încăpe pe mână rea.

C. Teodorescu, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Pentru un animal bun saŭ un lucru de preţ, etc.

* △
8971 Îl tae de la mână.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Îĭ e fără voĭe.

* △
8972 A stà cu mânele în şoldurĭ.

Gavr. Onişor, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

A se adăogà la No. 3812.

*
8973 S'a legat de mânĭ şi de picere.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

A se adaogà la No. 3837.

8974 L-tricu pri sun mână. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 552.

L'a umilit.

* △
8975 I-a stat pe mână.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A depinde de el. A se adaogà la No. 3843.

* △
8976 Par'că ĭ-a luat cu mâna.

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

1) L'a trecut pe sub mână.

A se adaogà la No. 3848.

8977 * △ **A da mâna cu el.**

T. SPERANȚA, *prof. Sc. Norm. Cl. I.*

A'l prinde. A se adaoga acest înțeles ca la No. 3860.

MĂSE

8978 * △ **La măsaua care te dóre, te lovesce limba maĭ des.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 129, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

8979 * △ **Îĭ crapă măsaua în gură.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broștenĭ, j. Suceava.*

* △ *Îĭ scapĕră măsaua în gură.*

GAVR. ONIȘOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

De supĕrare, de mare nevoe.

MAȚ

8980 △ **Amar la mațe.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 9, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaș înțeles ca la No. 3894.

8981 * △ **O ține ca gaĭa mațul în plisc.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică vorba.

A SE MĂȚUI

8982 * △ **A se mățui.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Mêrcina, Banat.*

A se subția, a slăbi rĕŭ după bólă.

MĔDUVĂ

8983 **Nu-ari mêduă tu cocă.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 546.

Adică e prost.
Cocă = cap, cuvînt albanez.

MOŞ

* △
8984 **Află moşĭ pre groşĭ.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Nu e mulţumit cu nimic. Caută pricină de cértă, ocară; caută a asupri, a nedreptăţi. Veḑĭ şi No. 3916.
A afla are aci înţelesul de: *a căuta.*

MUĬERE

* △
8985 **Muĭerea e dracu, numaĭ córnele 'ĭ lipsesc.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 3330.

8986 **Mulĭarea i ma drac şi di drac.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 561.

Acelaş înţeles ca la No. 3922.

* △
8987 **Iérna grea, muĭerea rea,
N'adună nicĭ o surcea.
O să plec la tîrg cu ea,
Să ĭeaŭ parale pe ea,
Să daŭ bir şi hangara.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

Pentru muĭerea cea rea.

---

[1]) Nu are mĕduvă în cap.
[2]) Muĭerea e maĭ drac şi de cât dracul.

*

8988 **Muĭiarea are cusiţă lungă ş-minte scurtă.**[1])

I. Ionescu, *c. Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 3928.

* △

8989 **Muerea bărbată, d'abia intră în rĕsboĭu şi se încurcă iţele.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Poenariĭ, j. Gorj.*

Pentru femea leneşă.

*

8990 **Muĭiérea i ca s'apêră.**[2])

G. Zuca, *c. Durazzo, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 8986 din acest capitol.

8991 **Muerea e un vas slab: din nimica se necăjesce, şi cu nimica se îmblânḑesce.**

I. Tzintzu, *ing. j. Buzăŭ.*

A se adaogà la No. 3942.

*

8992 **Mĭarea carĭ nu va s-frimintă, tută dzua 'nçérne.**[3])

I. Coyan, *profesor c. Perivoli. Epir.*

*

Muĭiérea çi nu va s'fărmîntă tută dziua nçérne.[4])

G. Zuca, *c. Fieri, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 3949.

8993 **Muĭiarea pisti n'ari.**[5])

Gr. Tocilescu, II, p. 560.

A se adaogà la No. 3952.

---

[1]) Muĭerea are cosiţă lungă şi minte scurtă.
[2]) Muĭerea e ca să feréscă (Dumneḑeŭ).
[3]) & [4]) Muĭerea care nu vré să frămînte, tótă ḑiua cerne.
[5]) Muĭerea credinţă n'are.

*
8994 **Fudzĭ di mul̃iére ca di puşcl̃i(ă).** [1]

G. Zuca, *c. Culona, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 3961.

* △
8995 **Atuncĭ are muerea drept, când vin porciĭ de la câmp.**

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Adică nicĭ odată; doar póte nóptea.

8996 **Măĭ băete, băeţele,**
Nu luà de la muĭere.

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

△
8997 **Muerea e ca cósa; dacă n'o baţĭ nu ascultă (tae).**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 154, *c. Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3337.

△
8998 **Nimic maĭ schimbăcios ca vremea şi ca muerile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 165, *c. Codlea, Ungaria,*

Nu te poţĭ încrede într'însa.

* △
8999 **Par'că eştĭ muĭere.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Arată stângăcie, nepricepere, slăbicĭune.

MUSTAŢĂ

9000 **Ndrédzi-ţĭ mustăţli.** [2]

Gr. Tocilescu, II, p. 564.

Să aĭ răbdare.

---

[1]) Fugĭ de muĭere ca de cĭumă.

DIN NAINTE

*

9001 **Aruncă dinăinte, s'afli dinăpoĭ.** [1]

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Fă bine ca să ţi se facă şi ţie.

* △

9002 **Cu naintea napoĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Cu dosu înainte, de nevoe.

* △

9003 **Tîr nainte, tîr napoĭ.**

IUL. GROFŞOREANU, *B. Comloş, comit. Torontal, Ungaria.*

1^0 Se ḑice la jumĕtatea postuluĭ Pascilor.
2^0 Când omul strică ce a lucrat.

DIN NAPOĬ

* △

9004 **A'l luà dinapoĭ.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A duce cu sila, fără voe.

NAS

* △

9005 **Obrazuluĭ fără nas îĭ stă rĕŭ.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru omul fără omenie.

* △

9006 **— Unde te ducĭ?**
— Mĕ duc după nas.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Unde vréŭ, n'am să 'ţĭ daŭ socotélă.

* △
9007 Nu mirósĕ a nas de om, ci mirósĕ a nas de boŭ.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu e fapt de om ci de dobitoc.

* △
9008 Omul ca omul, nasul e ce e.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Omul póte să fie orĭ-cum, numaĭ să aibă omenie.

* △
9009 Daca n'aĭ nas, n'aĭ nimic.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică dacă nu aĭ omenie.

*
9010 S-l̃ĭ cadă narea, nu s-plécă s'o l̃ĭa.[1])

I. COYAN, *prof. c. Permet, Albania.*

Pentru omul fudul.

*
9011 — Çi ţ-cură nărle?
— Di érnă.
— Ti sciŭ ş-di véra.[2])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonĭa.*

Acelaş înţeles ca la No. 5537.

9012 Narea ŏ ari mari, ma nu ari hari.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 568.

Când un parvenit, vré să facă pe boerul, şi sĕ cunósce.

* △
9013 A întórce nasu.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

---

[1]) Să 'ĭ cadă nasul, nu se plécă să'l ĭea.
[2]) Ce 'tĭ curge nasul? — De ĭérnă. — Te sciŭ şi de (astă) vară.

A nu vroi să vadă. A se adaogà la No. 4081.

* △
9014 **A'şĭ beli nasu pentru cine-va.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
A'şĭ îngroşà nasu pentru cineva.

V. SALA, *dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

S'a pus pentru cine-va, şi a păţit'o.

* △
9015 **A'ĭ rupe nasul.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A'l înfrîna.

* △
9016 **Şi-a frânt (rupt, plecat, muĭat, culcat) nasu.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică a păţit'o. A se adaogà la No. 4083.

*
9017 **L̃i-u dideşĭ cu narea, di l̃i-u făceşĭ avlachiŭ** [1])

F. G. BALAMACĬ, *c. Gheorghea, Macedonia.*

Când unul se laudă că a făcut o ispravă mare şi, de fapt, nu a făcut nimic.

* △
9018 **A dat cu nasu de belea.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică a păţit'o.

* △
9019 **A trage pe sub nas.**

ST. ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele j. Dolj.*

A bé bine. A se adaogà la No. 4082.

---

[1]) I-aĭ dat cu nasu de-ĭ făcuşĭ şanţ.

* △
9020 **Îĭ sere sub nas.**

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Celuĭ ce se supĕră pentru nimic.

*
9021 **L̃i-afumă nărle.**[1]

G. ZUCA, *c. Cavaĭa, Albania.*

I-a stricat pofta; i-a dat să înţelégă că nu maĭ trebue să se amestece, să maĭ vie, etc.

9022 **Spindzură nărli.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 567.

Adică e supĕrat.

* △
9023 **Şede cu nasul umflat.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent. Veḑĭ şi No. 4113.

* △
9024 **I s'a pus (ĭ-a sărit) în nas.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit Bihor, Ungaria.*

S'a supĕrat.

* △
9025 **L'a luat de nas.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

L'a mustrat bine.

* △
9026 **I s'a teşcat nasu.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A păţit'o.

---

[1]) I-a afumat nasul.
[2]) A spînzurat nasul.

9027 * △ **I-a tras nasu la rindea.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

L'a învĕţat omenie.

9028 * △ **Umblă cu nasu prin norĭ (pe departe).**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E mândru. A se vedé No. 4119.

9029 * △ **Umblă cu nasu pe la dracu.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △ *Ţine nasu pe la naĭba.*

V. SALA, *dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Mândru, nu e de apropĭat.

9030 * △ **I s'a uscat nasu.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu maĭ e copil.

9031 * △ **A fi cu nasu ud.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E copil.

9032 * △ **A se sterge pe la nas.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică a'şĭ pune pofta 'n cuĭu.

9033 * △ **Iĭ e ruşine pe la nas.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Ar face vre-o faptă rea, dar tot maĭ are omenie.

* △
9034 **Îl mănâncă nasu.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Il aştéptă o neplăcere.

* △
9035 **N'are nas.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

1⁰ E ruşinos.
2⁰ S'a stricat prietenia de odinióră, şi numaĭ îndrăsnesce să céră ce-va, saŭ să se întîlnéscă cu cine-va.

* △
9036 **Are pele grósă pe nas.**

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

△
Gros la nas.

Dr. Elie Cristea, *Prov.*, p. 140, *c Sinersig, Ungaria.*

Adică neruşinat.

△
9037 **Are pĭele de câne pe nas.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 12, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9038 **Are nas subţire (ascuţit).**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
E subţire de nas.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

1⁰ Adică arţăgos.
2⁰ Pré simţitor; ruşinos.

* △
9039 **Un nas în cur.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Vorbă de rîs. Adică să'ĭ dé cutare un nas în cur.

* △
9040 **S'ascunde după nas.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Sub masca omenieĭ face fapte rele.

* △
9041 **A dat cu nasu 'n brâncĭ.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ S'a ostenit.
2⁰ A calicit.

* △
9042 **A căḑut cu nasu 'n tină.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Şi-a perdut omenia.

* △
9043 **A'ĭ da pe nas.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A se sătura de o trébă, de o mâncare. Veḑĭ No. 4082.

* △
9044 **Are nas de domn.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Se pórtă delicat.

* △
9045 **Are nas de ţigan.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E obraznic şi lipsit de ruşine.

* △
9046 **Are nas de vijlă.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ Află tóte.
2⁰ Pentru ceĭ carĭ merg nechemaţĭ la mese saŭ la petrecerĭ.

Vijlă = un fel de câne de vînătóre.

* △
9047 **Are nas de porc.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 158, *c. Bran. Ungaria.* — V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Se pórtă mojicesce.

* △
9048 **Are nas de vulpe.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E viclén.

OBRAZ

* △
9049 **Obrazul gros,**
Aduce pântecelui folos.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Cel gros de obraz, e adese-orĭ maĭ folosit.

9050 **Cheresteaua obrazuluĭ, cinstea omuluĭ.**

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Pentru omul cu obrazul subţire.

* △
9051 **A'ĭ dogorî obrazul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

A'l ruşina.

OCHĬU

* △
9052 **Vedĭ bîrna din ochiul tĕŭ, şi pe urmă pe a celuĭ-l-alt.**

P. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

* △
Cată gozul în ochĭul altuĭa.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

A se adaogă la No. 4158.

*

9053 **Mutré-mecu unlu, s-te mutresc cu do͠li.**[1])

I. COYAN, *profesor*, *c. Ianina, Epir.*

*

Mutré-mi cu unlu, s-ti mutresc cu doi͠li.[2])

ILIE GHICU, *profesor*, *c. Băésa, Epir.*

*

Mutré-me cu un oc͠liu, s-ti mutresc cu doi͠li.[3])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 4168.

9054 **Oc͠li apuşĭ şi cur après.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 587.

Pentru ceĭ smerițĭ, prefăcuțĭ.

*

9055 **Nu vidzuĭ di oc͠li, vaĭ ved di dzéne. ?)**[5])

I. COYAN, *profesor*, *c. Cavaĭa, Albania.*

A se adaogà la No. 4205.

* △

9056 **Ce văd ochiĭ, crede inima.**

CĂLIN IORDACHI, *j. Argeş.*

Ceea ce se vede e maĭ cert.

* △

9057 **Ochiĭ sperie, mânile bucură.**

D-ra ECAT. ŞIŞMAN, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

* △

9058 **Ochiĭ rarĭ se uĭta.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

[1]) & [2]) Privesce mĕ cu unul, să te privesc cu doĭ.
[3]) Privesce mĕ cu un ochĭu, să te privesc cu doĭ.
[4]) Ochĭ plecațĭ şi cur aprins.
[5]) Nu vĕḑuĭ cu ochiĭ, voĭu vedé cu genele?

*
Ocli çe nu s-ved, agonia se-agărşesc.[1])

I. Coyan, *prof. c. Ianina, Epir.*

A se adaogă la No. 4186.

* △
9059 **A făcut ochiĭ cât ăĭ de boŭ.**

G. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Arată şi mirarea. A se adaogă la No. 4210 & 4283.

* △
9060 **S-nu ti curăm di ndrocli.** [2])

G. Zuca, *c. Durazzo, Albania.*

Când vedem că cine-va se uĭtă cu jind la ce mâncăm saŭ facem.

Când un om se uĭta cu jind la ce-va se ḑice că: *façe ndrocli,* face în ochĭ şi de aceea trebue curăţit.

* △
9061 **Remânĭ strîmbând din ochĭ.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Când nu aĭ făcut ce-va la vreme.

9062 **I-a dat peste ochiŭ lucruluĭ.**

Gr. Jipescu, *Lumina,* I, p. 263.

A lucrat ĭute şi prost.

*
9063 **Mi si-féçiră ocli bâcâre.** [3])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Aşteptând pre cine-va şi tot uitându-mĕ ca să'l zăresc venind.

△
9064 **Grijesce ca ochiĭ din cap.**

Dr. El. Cristea, *Prov.,* p. 104, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

---

[1]) Ochiĭ ce nu se vĕd curînd se uĭtă.
[2]) Să nu te curăţim de în ochĭ.
[3]) Mi s'aŭ făcut ochiĭ aramă.

A se adaogà la No. 4246.

9065 **L'a legat la ochĭ.**

Gr. Jipescu, *Lumina*, I, p. 263.

L̃ĭ-ligă oc̃l̃ĭ. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 585.

A se adaogà la No. 4251.

* △

9066 **Par'că 'şĭ dă din ochĭ.**

Gr. Tocilescu, I, p. 1193, *j. Prahova.*

Despre cel nedarnic.

* △

9067 **Are ochĭ de şerpe.**

I. Puşcarĭu, *c. P. Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.*

A se adaogà la No. 4289.

9068 **A'ĭ albì ochiĭ.**

Gr. Jipescu, *Lumina*, I, p. 263.

A se adaogà la No. 4293.

* △

9069 **A face ochĭ.**

A. Goroveĭ, *j. Sucĭava.*

1⁰ Pentru omul de rînd care s'a ridicat.
2⁰ Pentru un sărac care s'a îmbogăţit.
A se adaogà aceste înţelesurĭ la cele de la No. 4302.

9070 **L̃i gĭócă oc̃liul.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 589.

E deştept, isteţ. A se adaogà la No. 4223.

△

9071 **I-a tăĭat dintre ochĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 112, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

---

[1]) Îĭ legă ochiĭ.

OM

* △
9072 **Omul îĭ maĭ tare ca fíerul; că din fĭer poţĭ rupe, dar din om ba.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Când vin supĕrările peste ómenĭ.

* △
9073 **Omul este tare ca fĭerul şi slab ca oul.**

A. GOROVEĬ, *c. Selişte, j. Sucĭava.*

*
Omlu éste ma slab di ghilie ş-ma sănătos di ciliche. [1]

C. IONESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Adeseorĭ rabdă multe de te mirĭ cum, şi din nimic se pĭerde câte odată.

9074 **Chĭatra crépă ş-omlu nu crépă.** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 699.

Acelaş înţeles ca la No. 9072 din acest capitol.

*
9075 **Du-te cu un om s-te-adară om.** [3]

I. COYAN, *prof. c. Turia, Epir.*

Veĭ fi ca aceĭa în societatea căror trăĭescĭ.

*
9076 **Cathe om cu huĭali.** [4]

I. COYAN, *prof. c. Abela, Epir.*

Trebue să ieĭ pe fie-care om aşa cum e.

* △
9077 **Om sfânt nu se póte.**

ANETA GHILŢ, *c. Nicorescĭ, j. Tecucĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 4344 b.

---

[1]) Omul e maĭ slab de cât cristalul şi maĭ sănătos de cât oţelul.
[2]) Pĭatra crapă şi omul nu crapă.
[3]) [illegible]

*
9078 **Omlu nu'ĭ lilice s-lu am̃iurzescĭ.** [1])

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

De odată nu se pricepe ce gândesce o persónă.

* △
9079 **Om la om trage nădejde (nedejde).**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 4346.

* △
9080 **Ce face omul nu desface nicĭ dracul.**

P. Gârboviceanu, *prof. Semin Cl. VI.*

A se adaogă la No. 4374.

* △
9081 **Omul îĭ om, şi 'ĭ numaĭ om.**

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 4355.

* △
9082 **Omuluĭ doar córne 'ĭ lipsesce.**

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 3330, însă pentru bărbaţĭ.

* △
9083 **Om în doĭ perĭ.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Nicĭ tînĕr, nicĭ bĕtrân.

△
9084 **Unde om nu se simte.**

Gr. Tocilescu, *Poes. Pop.*, I, p. 569.

Adică departe.

△
9085 Unde ómeniĭ nu umblă.

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 387.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

OS

9086 Ľi-aghisi oslu. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 595.

A făcut fapte bune.

OUŞOR

*
9087 Omlu çi n'are nod la gârşiĩeanu dă-lu a dracluĭ. [2])

G. Zuca, *c. Berat, Albania.*

Sĕ crede că omul care nu are ouşorul desvoltat, nu'ĭ alunecă vorbele uşor, şi se gândesce înainte de a vorbi. Ceĭ-l-alţĭ vorbesc pré repede, fără a se gândi.

PALMĂ

* △
9088 Se duce cu palmele góle la cur móle.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Un om slăbănog, fără putere.

△
9089 Iea pĕr din palmă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 113, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică de unde nu'ĭ.

* △
9090 I-a tras prin palmă.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

L'a înşelat.

---

[1]) I s'a sfinţit osul.

[2]) [illegible] Adam) ouşor dă'l dracului

PÂNTECE

* △
9091 **Cu pântecele plin sciŭ şi eŭ că aĭ poftă de vorbă.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Cel sărac către cel bogat, când îl învaţă ce să facă.

* △
9092 **Are se ḑică pântecele ca 'nebunit gura.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Pentru cel care mănâncă prea mult.

* △
9093 **Bâgă plóce pri pântică.** [1]

G. ZUCA, *c. Berat, Albania.*

Adică e flămând.

*
9094 **M̃i si anîfîti pântica.** [2]

G. ZUCA, *c. Georgia, Albania.*

Anîfîtire = a se săturà, a'şĭ face pe deplin pofta de ce-va.
Nu se întrebuinţéză de cât în Albania.

9095 **Cu pântica la sóri.** [3]

GR. TOCILESCU, II, p. 610.

Adică sărac; flămând.

PARTE

9096 **A pus maĭ mult de o parte.**

P. ISPIRESCU, *Rev. Ist.*, I, p. 232. — HINŢESCU, p. 157.

A se adaogà la No. 4448.

---

[1] Pune lespeḑĭ pe pântece.
[2] Mi s'a săturat pântecele.
[3] Cu pântecele la sóre.

PĔR

9097 **Până ș-perlu ș-ari aumbră.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 603.

A se adaogà la No. 4452.

*

9098 **Perĭ lundzĭ ș-mintea scurtă.** [2])

I. Coyan, *prof. c. Băésa, Epir.*

A se adaogà la No. 4457.

*

9099 **Tal̃i-ţî perlu, tra s-nu aungescĭ ambl̃ea-ril̃eĭ.** [3])

G. Zuca, *c. Culona, Albania.*

Căcĭ tótă lumea scie că: *pĕrul lung și mintea scurtă.*

* △

9100 **I sĕ vede pĕrul prin căciulă.**

Ilie Hociotă, *c. Seliște, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adăogà la No. 4461.

△

9101 **De pĕr, că haĭnele 's scumpe.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 73, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Când doĭ se încaeră, ca să rîḑĭ de dînșiĭ.

* △

9102 **Când mĭ-o cresce pĕr în călcâĭe.**

D-na Zoe Mihăilescu, *înv. c. Broștenĭ, j. Prahova.*

Adică nicĭ odată. Veḑĭ și No. 4462.

* △

9103 **I-a luat pĕrul foc.**

D-na Z. Juvara, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 4466.

---

[1]) Până și pĕrul are umbră.
[2]) Perĭ lungĭ și mintea scurtă.
[3]) Tae-ţĭ pĕrul, ca să nu semenĭ femeĭeĭ.

9104 * △ **Uns pe pĕr şi uscat la maţe.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu mănâncă şi se îmbracă frumos.

9105 **Perlu n-patru l-façi.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 602.

Acelaş înţeles ca la No. 4469.

9106 * **Disică perlu.** [2]

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9107 * **Când ti vĕd m̃-si mută perlu.** [3]

G. ZUCA, *c. Elbasan, Albania.*

1⁰ Adică mĕ supĕr foc. — ZUCA.
2⁰ A se înfiorà.
Veḑĭ şi No. 4472 & 4473.

9108 **Per nu-l̄i ţîni.** [4]

GR. TOCILESCU, II, p. 602.

A fi fórte fricos. Veḑĭ No. 4472.

9109 * △ **Îmĭ scóte perĭ roşĭ, nu albĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Mĕ necăjesce peste mĕsură. Veḑĭ No. 4476.

9110 * △ **A nu atinge (clinti) nicĭ un pĕr.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Să nu se atingă de nimic. Veḑĭ No. 4477.

---

[1] Pĕru 'n patru 'l face.
[2] Despică pĕrul.
[3] Când te vĕd mi se mişcă (ridică) pĕrul.
[4] Nicĭ pĕr nu'ĭ ţine.

9111 **Pĕr nu-alas.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 603.

Adică nimic.

9112 ** **Per nu da di nâsu.**[2])

I. Coyan, *prof. c. Fieri, Albania.*

Adică nicĭ un fir de pĕr nu se prinde de haĭnele luĭ. Se dice pentru ómeniĭ fórte curaţĭ.

9113 **Pĕr pe pĕr.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 210, *c. Codlea, Ungaria.*

Adică: ochiŭ pentru ochĭu, dinte pentru dinte.

PICĬOR

9114 * △ **Vaĭ de picĭórele cari pórtă cap nebun.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 272, *c. Topliţa-Rom.*, *Ungaria.* — Il. Hocĭotă, *c. Selişte, comit. Sibiŭ, Ungaria.* — I. Boldea, *c. Crihalma, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 2848.

9115 * **Te bagă prî cĭor di lemn.**[3])

I. Coyan, *prof. c. Elbasan, Albanĭa.*

Te nenorocesce.

9116 * △ **A pune picĭor peste picĭor.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Arată fudulia saŭ nepăsarea.

9117 * △ **Maĭ e la picĭor.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

---

[1]) Pĕr nu las.
[2]) Pĕr nu dă de dînsu.
[3]) Te pune pe picĭor de lemn.

Maĭ staĭ cu pofta saŭ cu planul.

9118 * △ **A pune în picĭóre.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică a păgubi, a sărăci pre cine-va.

9119 * △ **Pe propriele sale picĭóre.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Fără ajutor străin.

9120 * △ **E în picĭóre la toţĭ.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

Indatoritor.

9121 * △ **E în picĭóre la tóte.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

A se adaogà la No. 4516.

9122 * **Tot în picĭóre pică.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 4518.

PĬELE

9123 * △ **Îĭ crapă pĭelea de a draculuĭ ce'ĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Om parşiv de rĕŭ; rĕŭ la inimă.

9124 * △ **Numaĭ pelea luĭ scie.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

A se adaogà la No. 4549.

9125 * △ **Nu'şĭ încape în pele.**

IUL. GROFŞOREANU, *înv. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 4550.

9126 * △ **A sări din pĭele.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De bucurie saŭ de necaz mare.

9127 * △ **Îĭ trage pĭelea de pe el.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Iĭ ĭea tot ce are, îl sàrăcesce. A se adaogà la No. 4557.

9128 **Le-a făcut pe pĭele.**

Rom. Glumeţ, p. 53.

A se adaogà la No. 4565.

9129 * △ **Îl mănâncă pĭelea.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se adaogà la No. 4569.

PĬEPT

9130 * **S-u dĕde pri chept.** [1])

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

S'a lovit cu mână 'n pĭept, ḑicênd că se va rĕsbuna. Pentru o ură neîmpăcată, sete de rĕsbunare.

PUMN

9131 * △ **Ieĭ câte unul**
Şi daĭ cu pumnul.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Mosna, j. Dolj.*

A se adaogà la No. 4582.

*
9132 **Buşĭ prî trup csen, nu dor.** [1])

I. Coyan, *prof. c. Abela, Epir.*

Şi cum se maĭ ḑice: *durere strĕină, să'ĭ fie de bine.*

*
9133 **L̃i mută buşlu; ĩi spuse cótlu.** [2])

I. Coyan, *prof. c. Abela, Epir.*

Iĭ facĭ rĕŭ, ţi'l întórce. Ce facĭ găsescĭ.

* △
9134 **Ca pumniĭ în ochĭ aşa stă de bine.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Se potrivesce rĕŭ ce-va.

*
9135 **Bagă-ĩĭ buşlu la nărĭ ta s-tacă.** [3])

I. Coyan, *prof. c. Fieri Albania.*

Silesce'l să tacă.

* △
9136 **Remânĭ bătênd în pumnĭ.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Uugaria.*

Când nu aĭ făcut ce-va la vreme.

RÎNZĂ

9137 **N-ari arîndză.** [4])

Gr. Tocilescu, II, p. 428.

Om mlădios, fără voinţă.

* △
9138 **Rînză de a tat'sĕŭ (su).**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Indĕrătnicie moştenită.

---

[1]) Pumnĭ pe trup străin nu dor.
[2]) (Unul) ĭ-a ridicat pumnul; (altul) i-a arĕtat cotul.
[3]) Pune'ĭ pumnu în nas ca să tacă.

RÎNZOS

* △
9139 **Tare'ĭ rînzos.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Indĕrătnic; nătâng.

SPATĂ

* △
9140 **Spata laudă faţă.**

M. MATEESCU, *înv. c. Moviliţa, j. Putna.*

SPATE

* △
9141 **Par'că aruncă la spate (spinare).**

ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

E slab. A se adaogà la No. 4606.

* △
9142. **Par că 'mĭ stă în spate.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Pentru omul nesuferit. A se adaogà la No. 4620.

9143 **L̃i-póti plâtarea.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 612.

E voĭnic, vrednic.

SPINARE

* △
9144 **Le-a pus tóte la spinare.**

D-na C. BALLY, *c. Cârlomănescĭ, j. Tutova.*

Nu şi-a făcut inimă rea de nimic.

STOMAH

* △

9145 **A nu'l avé bine la stomah.**

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

A se adaogà la No. 4658.

SUFLET

* △

9146 **Dă-te suflete 'ntr'o parte, că te 'nnec.**

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

Ḑic beţiviĭ.

9147 **Suflit foc, suflit bărbat,**
Frati m̃ĭu s-mâcă căcat. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 635.

Fata, după ce se mărită, se lépĕdă de familia eĭ.

* △

9148 **Vreĭ să'ţĭ arĕt sufletul în palmă?**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Când se cer doveḑĭ carĭ nu sĕ pot da.

* △

9149 **Nicĭ sufletul nu 'ĭ-a eşit, şi prididesce cu: «Dumneḑeŭ să 'l ĭerte».**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 4660.

*

9150 **Ş-l̃ia suflitlu cu bun.** [2])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.* — Ilie Ghicu, *prof. c. Abela, Epir.*

Maĭ întâĭu petrece, mănâncă bine, şi pe urmă îşĭ vede de treburĭ.

---

1) [illegible]

9151 M̃ĭ-adusĭ suflitlu la gură.[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 635.

M'a necăjit rĕŭ; m'a adus la disperare.

9152 * △ Suflete, rupete!

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Exprimă mirarea de un lucru sentimental.

9153 * △ Are mult suflet.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Despre ceĭ ce jură strîmb.

TÂMPINĂ

9154 * △ Îĭ s'or tăĭat tâmpinile.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De frică. *Tâmpină* = pulpă.

ŢÎŢĂ

9155 * △ Trebue să maĭ sugă ţîţă.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

E tot copil.

9156 * △ 'I-a luat ţîţa din gură.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică a pĭerdut veniturĭ pe care le aveà nemuncite.

UMBRĂ

9157 Nu cunósci cât îl̃ĭ ţîni aumbra.[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 673.

---

[1] Mĭ-a adus sufletul la gură.

Nu 'şĭ cunósce lungul nasuluĭ.

* △

9158 **Îĭ numaĭ umbra de dînsul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

1⁰ Maĭ mult mort.
2⁰ Fórte slab la trup.

UMĔR

△

9159 **Face din umerĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 91, *c. Gurarîuluĭ. Ungaria.*

A se adaogà la No. 4737.

* △

9160 **A luat de pe un umĕr şi a pus pe altul.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu s'a uşurat întru nimic.

UNGHĬE

9161 **Ungl̃i ş-carni.**[1]).

GR. TOCILESCU, II, p. 651.

A se adaogà la No. 4740.

* △

9162 **Ungl̃ia di carne nu s-disparte.**[2])

I. IONESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △

9163 **Nicĭ cât e negru sub unghĭe.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică de loc. A se adaogà la No. 4748.

---

[1]) Unghĭe şi carne.

* △
9164 **Te ustură la unghĭe.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

Te costă mult necazul.

* △
9165 **A luà în unghiĭ pe cine-va.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broștenĭ, j. Sucĭava.*

A'l lua la bătae.

* △
9166 **Ișĭ pune unghĭa 'n gușă.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coșteĭu, Banat.*

A 'șĭ da tótă silința pentru a isbuti la ce-va. Vedĭ și No. 4746.

URECHĬE

* △
9167 **Nu toțĭ cu urechile marĭ sunt din viță de magar.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Pentru ómenĭ.

* △
9168 **Urechĭa n'o poțĭ astupa.**

V. SALA, *dasc. c. Drăgănescĭ, comit. Bihor, Ungarĭa.*

Când audĭ ce-va fără să fi vrut.

*
9169 **L-acățară di urecli.** [1])

I. COYAN, *prof. c. Elbasan, Albania.*

Când un om cu firea bună și liniștită, se îndrăcesce de odată.

---

*

9170 **Lu 'ncălecară prî urecli.** [1])

Ĭ. Cuyan. *prof. c. Elbasan, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △

9171 **Sĕ culcă pe tóte urechile.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Fără nicĭ o grijă. Veḑĭ No. 4756.

*

9172 **Când va-mĭ ved urecľia.** [2])

G. Zuca, *c. Durazzo, Albania.*

Nicĭ odată. A se adaogà la No. 4761.

△

9173 **I s'a întins urechile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 115, *c. Topliţa-Rom. Ungaria.*

Adică de fóme. A se adaogà la No. 4772.

* △

9174 **Parcă are bumbac în urechĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşten̆ĭ, j. Ilfov.*

A se adaogà la No. 4785.

* △

9175 **Nu duce la urechĭ.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

A se adaogà la No. 4788.

* △

9176 **Pe o urechĭe.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Cel ce are o idee, un gând, un plan greşit şi ţine cu tărie la el sĕ ḑice că 'ĭ *pe o ureche* orĭ *pe o parte.*

---

[1]) L'aŭ încălecat pe urechĭ.
[2]) Când îmĭ voĭu vedea urechĭa.

* △
9177 A luat ţernă cu urechĭ.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

A căpĕtat minte.

* △
9178 I s'a încălḑit urechile.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova,*

VÎNĂ

* △
9179 Îĭ s'aŭ (s'or) tăĭat vînile.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De frică.

SUPLEMENT LA CAPITOLU V

A ALERGÀ

9180 * △ Alergĭ (cine alérgă) mult,
Mănâncĭ (mănâncă) unt.

T. Gârboviceanu, *prof. VII, Sc. Norm. Buc.*

Pentru ceĭ muncitorĭ şi harnicĭ.

AN

9181 L̃ĭ-ari an̄li su căciulă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 423.

Işĭ ascunde vîrsta.

A ARDE

9182 △ Nu mĭ-ar fi necaz să mĕ fi ars o zamă de pascĭ, dar m'a ars un borş.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 177, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

* △ *Când te-ar arde o zémă maĭ grasă, nu 'ţĭ-ar părea reŭ, dar când te arde a zémă de scoĭcĭ !*

P. Garboviceanu, *prof. Cl. VII, Sc. Invĕţ. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 4847.

---

[1]) Are anĭ sub căcĭulă.

* △
9183 **Pe cine l'a ars păsatul, suflă şi în apă rece.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 4850.

* △
9184 **Cine se arde de ferbinte, suflă şi în rece.**

G. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A ARDICA

* △
9185 **Ardică lucrul în sus**
Care nu e de el pus.

A. PANN, II, p. 31.

A se adaogà la No. 4853.

A ATINGE

* △
9186 **Nu'l atinge unde 'l dóre.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

A se apropia de No. 4862.

A AUḐI

* △
9187 **Auḑĭ cum cresce ĭérba.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 85, *Topliţa-Rom. Ungaria.*

Adică o linişte, tăcere adîncă.

BALAN

* △
9188 **Omul care e balan, nu pare a fi ţigan.**

G. MIHALACHE, *c. Şcndrescĭ, j. Tutova.*

In batjocura ţiganilor, saŭ celor cu peliţa négră.

BALE

*

9189 **Ĩi cad balile.[1])**

G. ZUCA, *c. Cavaia, Albania.*

Poftesce și el când vede pe altul mâncând. A se adaoga la No. 4879.

BĂLOS

*

9190 **Nu ĩĭ dzî bâlos, ta s-nu ți dzîcă micsos.[2])**

J. COYAN, *prof. c. Durazzo, Albania.*

O facĭ, ți se face.

A BEȘI

* △

9191 **Acela care spune că s'o beșit altul, acela'ĭ cu pricina.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broștenĭ, j. Suceava.*

Cel vinovat vré să iee înainte, pe ceĭ l-alțĭ, cu vorba.

BEȘINĂ

*

9192 **Cu bișinĭ nu s-arușesc óuĕ.[3])**

G. ZUCA, *c. Elbasan, Albania.*

Cu vorbe nu facĭ negustorie, ci cu parale. A se adăogà la No. 4886.

9193 **Maĭ multe din cur beșinĭ**
De cât la tabacĭ meșinĭ.

Pentru cel fricos. A se adăoga acest înțeles la No. 4887.

BĔTRÂN

* △

9194 **Nu cere bĕtrânuluĭ bĕț, nicĭ babeĭ cârjă.**

G. BĂDULESCU, *înv. c. Pietroșița, j. Jalomița.*

---

[1]) lĭ cad balele.
[2]) Nu'ĭ ḑi bălos, ca să nu-țĭ ḑică mucos.
[3]) Cu beșinĭ nu se roșesc ouĕ.

Acelaş înţeles ca la No. 4902.

* △

9195 La omul bĕtrân cucul nu'ĭ cântă.

V. SALA, *dasc. c. Păcălescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu are noroc, nimic nu'ĭ merge bine.

* △

9196 Bĕtrânuluĭ îĭ trebue puĭ tinerĭ ca să ródă.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

Adică fete tinere.

9197 Auşli vor pâni móli.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 432.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

△

9198 La omul bĕtrân să nu'ĭ muţĭ cuvîntul.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 130, *Gura-rîuluĭ, Ungaria.*

*

9199 Auşlu ca s-nu sciĭbă multe, are tricută multe.[2])

J. COYAN, *prof. c. Coriţa, Albania.*

Are experienţă, căcĭ a trecut prin multe. Veḑĭ No. 4895.

9200 Paplu vecliu maĭ multe scie, di fiçĭor cu mintea çĕ-asbóră.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 598.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9201 Auş, auş ca Dumnidzĕŭ.[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 431.

Adică fórte bĕtrân.

---

[1]) Bĕtrâniĭ vor pâne móle.
[2]) Betrânul daca nu va fi avênd învĕţătură multe, a trecut prin multe.
[3]) Moşu bĕtrân maĭ multe scie de cât copil cu minte ce sbóră (ne-aşeḑată).
[4]) Bĕtrân bĕtrân, ca Dumneḑeŭ.

BĔTRÂNĂ

9202 * **Firea-te di móşe.**[1])

G. ZUCA, c. *Culona, Albania.*

Căcĭ sunt rĕutăcĭóse şi 'ţĭ fac rĕŭ, saŭ te învaţă să facĭ rĕŭ.

9203 * **Pórtă-ti ghine cu móşile, că-ţĭ fac arĕŭ ş-cu perĭi-ţĭ din cap.**[2])

G. ZUCA, c. *Derat, Albania.*

Să ne ferim de femeile bĕtrâne.

Când o bĕtrână vrea să blesteme pe cine-va, ca să móră saŭ să sufere, dînsa iea o nuĭa de corn, însă fără nodurĭ saŭ, dacă are nodurĭ, trebue să fie cât se póte de micĭ. Iese cu totul despuiată în curte, aruncă zahăr peste casă, şi după acésta se duce în mijlocul albieĭ unuĭ rîŭ, unde bătênd cu varga pe pămînt saŭ pe nisip, şi fluerând strigă: «Veniţĭ, veniţĭ, spirite rele». Draciĭ se arată şi dînsa le spune să mérgă să ĭea ce-va de la omul ce vroesce să-l vrăjéscă. Bĕtrâna le ĭea de obiceĭu 3 perĭ din vîrful capuluĭ, saŭ câte-va bucăţele din unghiile luĭ, şi dacă vrea ca omul să móră, n'are de cît să le ardă; orĭ dacă vrea să-l facă să sufere, atuncĭ le pune sub pragul saŭ la streaşina caseĭ aceluĭ om. Când vrea să scape din suferinţe pe omul bolnav, atuncĭ bĕtrâna trĕmite o femee óre-care la el şi îĭ spune: «Mult rĕŭ ţi s'a făcut cu bóla asta, cine şcie ce spirit rĕŭ, aşa a vroit ca să suferĭ; orĭ-cum s'a făcut însă, mie mi s'a spus séra trecută în vis, ca să viu să-ţĭ spuiŭ, că în cutare parte sunt nişce semne de ale tale; să le ieĭ şi să le ardĭ orĭ să-le aruncĭ unde-va unde nu se maĭ pot găsi, însă să le ieĭ cu însuşĭ mâna ta.» Şi ast-fel scapă sĕrmanul. Acésta credinţă e fórte respândită la Aromânĭ.

BĔTRÂNEŢE

9204 * △ **La bĕtrâneţe se simte cine nu s'a cruţat la tinereţe.**

V. A. FORESCU, c. *Dorna, j. Suciava.*

---

[1]) Feresce-te de bĕtrâne.

[2]) Pórtă-te bine cu bĕtrânele, că'ţĭ fac rĕŭ şi cu periĭ din capul tĕŭ.

Acelaş înţeles ca la No. 6120.

* △
9205 **Bětrâneţele îşĭ fac rîs de om.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Schinenĭ, j. Tutova.*

Căcĭ tóte facultăţile omuluĭ scad la bětrâneţe.

* △
9206 **Trec ḑilele, trec nopţile, şi vin bětrâneţele.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Arată nestatornicia lucrurilor şi scurtimea vieţiĭ.

* △
9207 **Bětrâneţe haĭne grele,**
Nu poţĭ scăpa de ele.

V. A. FORESCU, *c. Stănişóra, j. Suciava.*

Scădere neapěrată.

BLÉNDĂ

*
9208 **A da blende.**

I. BĂNESCU, *c. Roman, j. Roman.*

A date brâncĭ, a împinge; a bate.

BÓLĂ

* △
9209 **Bóle să fie, că doctorĭ sunt de ajuns.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungeştĭ, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 4927.

* △
9210 **Orĭ-ce bólă are léc.**

ST. ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

A se adaogă la No. 4947.

*
9211 **Niptérea (nipŭtérea) intră cu saclu, s-ése cu dramea.**[1])

G. Zuca, *c. Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 4992.

* △
9212 **Bólele făr de durere sunt numaĭ nisce belele.**

Gr. Mihalache, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Nu sunt primejdióse.

* △
9213 **Îl bagă 'n bólă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

* △
Îĭ bagă bóla 'n ósĕ.

Avr. Corcea, *idem.*

Cu necazurile, cu neplăcerile. A se adaogà la No. 4951.

BOLNAV

*
9214 **Parîgurii a lândzetluĭ, până s-l̃i ésă sufletlu.**[2])

G. Zuca, *c. Coriţa, Albania.*

* △
Mângâe bolnavul, până ce'ĭ ĭese sufletul.

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.* — G. Onişor, *c. Banca, j. Tutova.*

Ţine pe omul cu vorbe, multă vreme, fără ca să'ĭ satisfacă cererea. Acelaş inţeles ca la No. 4959.

9215 **Necă lândzit, necă hĭatru.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 571.

Impotriva doctorilor.

9216 **A lândzitlui, tuti l̃i ftisesc.**[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 531.

---

[1]) Bóla intră cu sacul, şi ĭese cu dramul.
[2]) Parigoriĭ ale bolnavuluĭ, până îĭ ĭese sufletul.
[3]) Nicĭ bolnav, nicĭ doctor.

Omul care suferă aruncă vina pe tóte.

BUBĂ

△
9217 **Tótă buba are léc.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 253, c. *Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 4947.

* △
9218 **Cóce buba 'ntr'însul.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Cel care nu 'şĭ dă inima pe faţă.

A SE CĂCA

* △
9219 **Cacă-te,
Papă-te.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Se dice copiilor care mănâncă, şi nicĭ n'apucă a se da de o parte, şi se cacă.

* △
9220 **Nu te căcà lângă casă, că ţie 'ţĭ pute.**

Gr. Poĭenaru, *ing.* c. *Rassa, j. Ialomiţa.*

Când facĭ ce-va care 'ţĭ aduce maĭ întâĭu ţie rĕŭ saŭ pagubă.

* △
9221 **Cacă bĕţ.**

A. Goroveĭ, *j. Sucĭava.*

Om netrebnic, pĕcătos.

* △
9222 **A se căcà cât o fată mare.**

T. Bălăşel, *preot*, c. *Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică mult de tot.

SNÓVĂ

O fată mare s'a pus drept în drum de 'şĭ-a făcut neputinţele. Cum

şi un car cu patru boï trecu pe drum şi sĕ înămoli în căcatul fetiĭ, aşa de rĕŭ, în cât nu maĭ putea scóte carul. Ómeniĭ sĕ miraŭ şi eĭ de znamenia[1]) asta. Unul din eĭ maĭ şiret, începu a dice: «P'ăl de s'a căcat, d'o fi om îl facem Domn; d'o fi fată o facem Dómnă!»

Fata fiind c'am tarampoacă[2]) începu să rĕspundă din tufe: «eŭ m'am căcat, nene, eŭ m'am căcat!»

Omul o pofti fórte politicos: «vino, nene, vino să te facem Dómnă!» Fata ţîştĭ! din tufe la eĭ.

Ómeniĭ unde îmĭ puseră mâna pe ea şi trânteşte-o, dă-ĭ snopélă prin căcat, pănă o făcură tot una de sus pănă jos, şi apoĭ îĭ deteră drumul făcută Dómnă!

A CĂDÉ

* △

9223 **Dar vĕduşĭ**
Cum căduşĭ?
Numa îĭ vedé
Cum ti'ĭ sculà.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Se dice, în glumă, celor carĭ cad.

* △

9224 **A cădut în débă.**

E. I. PATRICIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a prins în strîmtóre.

A CĂLCÀ

* △

9225 **A călcà în ace.**

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Când mergĭ pe un drum aspru, colţuros, etc. A se adaogà la No. 5010.

*

9226 **A călcat în loc rĕŭ.**

A récit la picĭóre, are reumatisme.

* △

9227 **A călca pe gât pre cine-va.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

---

[1]) Se dice *o znamenie de copil*, adică copil fără minte şi cu purtărĭ rele, care face tot bodgăşiĭ, tot de cele nesărate.

A supune pre cine-va în chip silit.

9228 * △ **Calcă maĭ văratic.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Păcĭoĭu, j. Muscel.*

Mergĭ maĭ repede.

9229 * △ **Calcă a nouĕ gropĭ de mălaĭ.**

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Face paşĭ marĭ.

9230 * △ **Par'că calcă 'n blide.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Merge ridicând picĭórele pré sus, şi când şi când.

9231 **Nu calcă mpadi.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 677.

1⁰ De veselie mare.
2⁰ De mândru ce e.

CÂRNĂ

9232 * △ **Cârna fără nas,**
Móre de necaz.

GR. POĬENARU, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

A CĂUTA

9233 * △ **Caută ce n'a perdut.**

G. I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Celuĭ ce umblă după vînat; saŭ urmăresce vre o afacere streină de a luĭ. A se adaogă aceste înţelesurĭ la No. 5031.

9234 **Săʼl fi tot căutat,**
Nu l'ar fi aflat.

A. PANN, II, p. 52.

Adică un astfel de om.

CHEL

*
9235 Çi țu hera, câsidóse, chilipoș di mărgâritare.[1])

I. IONESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 5032.

* △
9236 Cheluluĭ nu'ĭ trebue apă multă.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaș înțeles ca la No. 5036.

* △
9237 Când chelul e aci, nu vorbi de tigvă.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Semin. Cl. VII.*

Acelaș înțeles ca la No. 5037.

* △
9238 Prinde chelul și ĭea 'ĭ pĕrul.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Șuĭcĭ, j. Argeș.*

Acelaș înțeles ca la No. 5649.

* △
9239 Chelul pune mâna 'n cap.

GR. POĬENARU, *ing. c. Rassa, j. Ialomița.*

Acelaș înțeles ca la No. 2179.

CHELBOS

* △
9240 Chelbosul pune mâna pe cap, când se vorbesce de chelie.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaș înțeles ca la No. precedent.

9241 * △ **Chelbosul e bine a'l tunde.**

D-ra ECAT. ŞIŞMAN, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 5041.

9242 * △ **A face pe chelbosul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Adică pe chiaburul.

CHĬOR

9243 * △ **Chĭorul, în satul orbilor e împĕrat.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Sc. Inv.*

A se adaogà la No. 5048.

9244 * △ **— Mĕĭ, chĭorule, veḑĭ tu acul în vîrful şurii?**
— Acul îl vĕd, da(ră) şura ba.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblacea, Bucovina.*

Rîde unul de altul şi dracu de toţĭ.

9245 * △ **Se vîră ca chĭorul.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 5050.

CĬUMĂ

9246 **Ascâpă di puşcli, lŭ-agudi hulera.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 620.

A scăpat de un rĕŭ şi a dat de altul.

A SE CULCÀ

* △
9247 **Cine se culcă târḑiŭ şi dórme diminéţa, îşĭ scurtă vĭéţa.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 51, c. *Sinersig, Ungaria.*

Francesul ḑice de asemenea:

Lever à six,
Manger à dix,
Souper à six,
Coucher à dix,
Font vivre l'homme dix fois dix.

Recueil de Gruther.

* △
9248 **Cine se culcă maĭ de vreme, se scólă maĭ târḑiŭ.**

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Drăgănescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru ceĭ leneşĭ.

CUVÎNT

* △
9249 **Cine nu sĕ bate de cuvînt, nu sĕ bate nicĭ de bâtă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 49, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5096.

A SE DEŞTEPTA

*
9250 **S'a deşteptat târḑiŭ.**

Gr. Alexandrescu, *j. Putna.*

A înţeles prea târḑiŭ ce trebue să facă, despre ce era vorbă, etc.

A DESVĔLI

*
9251 **Cand ĭi avd mi disvêlesc.** [1])

G. Zuca, c. *Berat, Albania.*

A disvêli, 1⁰ a desfăşura ce e împrejurul valuluĭ de la rěsboĭu. 2⁰ într'un mod figurat, a se tulbura, a se surescita, a'ĭ veni să verse, etc.

A ḌICE

△
9252 **Ḍiceţĭ multe şi mărunte,**
Ca şi babele cărunte.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 75, c. *Logoş, Ungaria.*

Pentru ómeniĭ flecarĭ.

* △
9253 **Fie cum ḍicĭ, să nu fie cum sciŭ eŭ.**

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Când scim că un lucru nu stă cum ni se spune.

* △
9254 **În loc să 'ţĭ ḍîc eŭ ţie, îmĭ ḍîcĭ tu mie.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Ne acusă unul, care el ar trebui să fie învinuit.

*
9255 **Nu le dzîce ĭuva, maşĭ la bătal̃e ş-la drişţélă va le dzîcă.** [1])

I. Coyan, *prof. c. Berat, Albania.*

Pentru cel care nu póte să ţie o taĭnă.

A DORMI

* △
9256 **Acela dórme maĭ bine, care nu sîmţesce tăria patuluĭ.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică omul fără datoriĭ şi fără grijĭ.

* △
9257 **A dormit, şi dormit o fost.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică a murit.

9258 Cine dórme nu mănâncă.

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Adică cine nu lucréză.

9259 * △ Nu toţĭ carĭ închid ochiĭ dorm.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mălurenĭ, j. Argeş.*

A se adaogà la No. 5150.

9260 * △ Nu durmi până nu'ĭ nópte.

V. Sala, *înv. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu face ce-va înainte de vreme.

9261 * Dórme ca chétra tu-apă. [1]

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Dórme dus.

9262 * Dórme ca când l̃i-arŭcară ţară di mort. [2]

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9263 * Dórme ca muscar. [3]

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Adică dulce.

9264 * Dórme ca pul̃iu. [4]

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Adică uşor.

---

[1]) Dórme ca pĭétra în apă.
[2]) Dórme ca când îĭ aŭ aruncat ţĕrână de mort.
[3]) Dórme ca viţelul.
[4]) Dórme ca puĭul.

A SE DUCE

△
9265 Mĕ duc să am de unde veni.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 149, c. *Filipescĭ, Ungaria.*

Se duce fără trébă.

9266 Tu nă apală s-duçi.[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 671.

Adică într'o fugă.

* △
9267 Când se duce par'că vine.

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Mĭerlescĭ, j. Olt & c. Tămăşescĭ, j. Vlaşca.*

Acelaş înţeles ca la No. 5182.

9268 — Unde aĭ fost? — Nicăerĭ.
— Ce aĭ făcut? — Nimic.

Adevĕrul, Oct. 1902.

Pentru cel netrebnic şi leneş.

* △
9269 Sfîrc fuse, sfîrc se duse.

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Nicĭ nu sciŭ când s'a dus şi când s'a întors, aşa de repede s'a înapoĭat.

* △
9270 Se duce făcut tutelcă.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mĭerlescĭ, j. Olt.*

Adică merge repede.

A DURÉ

*
9271 Cathe om ĭu 'l dóre s-légă.[2]

I. Coyan, *c. Perivoli, Epir.*

---

[1]) Intr'un fulg (spadă, etc.) se duse.
[2]) Fie-care om unde 'l dóre se légă.

A se adaogà la No. 5193.

9272 * **Légâ-ti singur ĭu ti dóre.** [1]

G. Zuca, c. *Permet, Albania.*

Omul e dator să îngrijéscă singur de ale luĭ.

9273 * △ **Nu te lega unde nu te dóre.**

V. Sala, *dasc. c. Lunca, comit. Bihor, Ungaria.*

△ *Nu te dóre, nu te lega (legĭ).*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 182, c. *Gurarîuluĭ & Cetea, Ungaria.*

△ *Pe cine nu'l dóre nu se légă.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 208, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5201.

9274 △ **De vindecat, m'am vindecat, dar la inimă tot mĕ dóre.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 75, c. *Ida-Mare, Ungaria.*

Când nu poţĭ uĭta óre-ce.

A FLUERÀ

9275 * △ **Flueră după el, să pricepĭ tu.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 2480.

9276 **Flueră tótă ḑiua.**

Rom. Glumeţ, p. 23.

Nu face nimic. Veḑĭ No. 5222.

---

[1]) Légă-te singur unde te dóre.

* △
9277 **A fluerà a pagubă.**

I. Puşcarĭu, *stud. c. P. Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.*

A se adaogà la No. 5220.

FRIGURĬ

*
9278 **Hĭavra când ṽine, nu ṽine trâ bun.**[1]

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

A se vedé No. 5235.

9279 **Hĩlĭeĭvra dĕ-Avgustu dzî-l̃ĭ: an bun.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 433.

Căcĭ nu te maĭ lasă un an.

FRUMOS

* △
9280 **Nu'ĭ frumos ce'ĭ frumos, fără 'ĭ frumos ce 'mĭ place.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se adaogà la No. 5243.

* △
9281 **Nu'ĭ frumos cine'ĭ frumos, da'ĭ frumos cine'ĭ drăcos.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 172, *c. Crihalma, Transilvania.* — I. Boldea, *comit. Tîrna-Mare, Transilvania.*

Nuriĭ întrec frumuseţea. A se vedé şi No. 5253 & 5260.

* △
9282 **Omuluĭ frumos, îĭ stă bine şi călare şi pe jos.**

A. Başota, *prin V. A. Forescu, j. Suceava.*

Omul de bine, e primit orĭ şi unde cu plăcere.

---

[1]) Frigurile când vin, nu vin pentru bine.
[2]) Frigurilor de August, să le ḑicĭ: an bun.

9283 * △ **Frumosul la frumos trage, dar noĭ sluţiĭ, ce vom face.**

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Pentru ceĭ sluţĭ, carĭ nu aŭ trecere la femeĭ.

9284 * **Frumos, ca un griere borţos.**

Gr. Poĭenaru, *ing. j. Putna.*

Adică urît.

9285 * △ **Nu casa frumosuluĭ, ci (ce) a gospodaruluĭ se caută.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 5239.

9286 * △ **Frumos ca flórea feruluĭ.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Amărăscĭ, j. Vâlcea.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FRUMUSEŢE

9287 * **Frumuseţea trece, ĭar mintea cresce.**

Gr. Alexandrescu, *c. Focşanĭ, j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 5270.

9288 **Muşitéţa tréçi, ma mintea armâni.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 564.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9289 **Muşuléţa a hórăĭeĭ, uruţamea a caseĭeĭ.**[2])

Gazet. Maced., I, No. 5.

Să nu cauţĭ nevastă frumósă.

---

[1]) Frumuseţea trece, dar mintea rĕmâne.
[2]) Frumuseţea satuluĭ, urăcĭunea caseĭ.

FUGĂ

9290 Fuga 'ĭ aruşnósă, ma'ĭ sânâtósă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 499.

A se adaogà la No. 5275.

* △
9291 Cu fuga nu prinḑĭ păserĭ.

V. SALA, *dasc. c. Beĭuş, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 1909.

* △
9292 Du-te fuga, vin de grabă.

D. POPA, *c. Sinaĭa, j. Prahova.*

A face de grabă óre-ce.

* △
9293 Fuga cela după cela,
Cându 'ĭ cela nu'ĭ nicĭ cela.

I. ROMAN, *comit. Solnoculuĭ, Ungaria.*

A FUGI

* △
9294 Fugiĭ de una şi dideĭ de alta.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 5280.

* △
9295 Poţĭ să'ĭ puĭ şi pae arse pe spinare, că el tot nu fuge.

V. MARIN, *c. Mogoşescĭ, j. Ilfov.*

Pentru cel învĕţat saŭ leneş.

* △
9296 L'a făcut de a fugit ca din puşcă.

T. SPERANŢA, *j. Suceava.*

L'a certat; l'a bătut. Veḑĭ No. 5290.

[1]) Fuga 'ĭ ruşinósă, dar e sănătósă.

9297 * △ **Fuge de rupe brazde.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Slăviţa, j. Dolj.*

Adică repede. A se vedé No. 6940 din acest capitol.

9298 △ **Fuge ca de nălucă (vedenie).**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 97, *c. Sibiŭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9299 △ **Fuge ca de căpcânĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 97, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9300 * △ **Fuge de mănâncă norĭ.**

St. St. Tuţescu, *c. Catanele, j. Dolj.* — P. Gârboviceanu, *prof. Cl. VIII, Semin. Buc.*

Iuţélă ne maĭ pomenită.

GÂLCĂ

9301 * △ **Îl frécă de gâlcĭ.**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 5301.

A GHICI

9302 * **Ghici boule, pricepete măgarule.**

G. Poboran, *c. Slatina, j. Olt.*

Când unul nu înţelege.

A GRĂI

9303 Eŭ grèscu, eŭ avdu.[1])

I. COYAN, *prof. c. Cusina, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5134.

GRAS

△

9304 Până-ce grasul scade, cel slab de tot cade.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 202, *c. Sinersig, Ungaria.*

Pentru cel bogat şi cel sărac.

* △

9305 Galben de gras, de 'ĭ curge untura pe nas.

C. TEODORESCU, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Slab de tot, bolnăvicĭos. A se vedé No. 5327 & 6224.

* △

9306 E gras ca gardul.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 84, *c. Logoş, Ungaria.* — P. GÂRBOVICEANU, *prof. j. Vâlcea.*

A se adaogà la No. 5325.

* △

9307 Cumu'ĭ lutu de gras.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

△

Gras ca lutul.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 103, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Gras peste mĕsură.

* △

9308 Gras ca un fus.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Lupşa, j. Mehedinţĭ.*

---

1) Eŭ grăesc, eŭ aud.

Adică slab.

GUŞAT

* △
9309 Ḑi'ĭ guşată până nu ţĭ-a ḑice că estĭ bétă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bĭhor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5334.

A ÎMPINGE

*
9310 Ghine că me pimseşĭ că vrému s-cad.[1])

I. COYAN, *prof. c. Fieri, Albania.*

Când constrîngĭ pe cine-va să facă ce-va, pe care de alminterea dorĭa să'l facă.

*
9311 Iu'l pindzi, aclo cade.[2])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

1⁰ Pentru cel slab.
2⁰ Pentru netrebnic.

A SE ÎMPUŢI

* △
9312 A se împuţi.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

1⁰ A fi leneş.
2⁰ A se beşi.

ÎMPUŢIT

* △
9313 A fi tare împuţit.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A fi leneş, dugliş.

---

[1]) Bine că m'aĭ împins că vroĭam să cad.

INALT

9314 * △ **Inalt cât o prăjină şi prost cât o cépă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Unul mare şi prost.

A SE ÎNCĂLḌI

9315 △ **Nu te veĭ încălḍĭ de el.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 184, *c. Cetea, Ungaria.*

Nu veĭ avé nicĭ un folos de la dînsul.

A ÎNCEPE

9316 * △ **Eŭ încep şi tu sfîrşescĭ.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

Amîndoĭ îl batjocorîm.
Dacă am greşit eŭ să greşescĭ şi tu.

A ÎNDRUGÀ

9317 * **A îndruga.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se adaogà la No. 5358.

9318 △ **Le îndrugà ca cu furcoĭul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Cetea, Ungaria.*

A SE ÎNGRĂŞA

9319 * △ **Se 'ngraşă cu dărabu.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Se ḑice în bătae de joc, când unuĭa i se umflă o parte numaĭ a corpuluĭ.

A SE ÎNNECA

*
9320 Altu s'nnécă, altu strigă çi (că) ĩi-u truplu alb.[1])

I. IONESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Când nu se dă cuĭ-va ajutorul trebuincĭos.

ÎNSEMNAT

*
9321 Firea-ti di om cu semn.[2])

G. ZUCA, *c. Fieri, Albania.*

A se adaogà la No. 5362.

A SE ÎNSPINÀ

* △
9322 Sĕ 'nspină în ósĕ de rîmă.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 976.

A ÎNTÂRḌIA

*
9323 Tot vine şi cel ce întârḑie.

GR. ALEXANDRESCU, *prof. j. Putna.*

Cât de târḑiŭ tot se face.

ÎNTĂRÎTĂ

* △
9324 Spune cu ce te întărîţĭ, şi-ţĭ voĭu spune cum eştĭ.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

---

1) Unu se înnécă, altu strigă ca i-e trupu alb.
2) Feresce-te de om însemnat.

A SE ÎNTINDE

△
9325 **Nu te 'ntinde, cât nu ajunge verinca.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 183, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

*
Nu 'ți tinde cĭórli afóră di tendă, că 'ți arĕçesc. [1])

I. Coyan, *prof. c. Ianina, Epir.*

*
Tinde 'ți cĭórle până ĭu 'ți agĭundze çerga (tenda), că ma 'nclo 'ți arĕcesc. [2])

I. Coyan, *prof. c. Permet, Albania.*

*
Tinde-ți cicĭórele pônă în adzundze tenda. [3])

Il. Ghicu, *prof. c. Abela, Epir.*

A se adaogà la No. 5366.

9326 **Tindi-ti până ĭu ți-agĭundzi punga.** [4])

Gr. Tocílescu, II, p. 619.

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

*
9327 **Tinde-te pân ĭu agĭundzi.** [5])

I. Coyan, *prof. c. Băésa, Epir.*

*
Nu te tinde aclo ĭu nŭ-agĭundzi. [6])

I. Coyan, *prof. c. Turia, Epir.*

Acelaş înțeles ca la No. 5369.

* △
9328 **Omul cât îl laşĭ, atât se întinde.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedințĭ.*

---

[1]) Nu 'țĭ întinde picĭórele afară din învelitóre, că țĭ rĕcesc.
[2]) Intinde-țĭ picĭórele până unde 'țĭ ajunge cerga (învelitórea), că maĭ încolo 'țĭ rĕcesc.
[3]) Intinde-țĭ picĭórele până unde ajunge învelitórea.
[4]) Intinde-te până unde 'țĭ ajunge punga.
[5]) Intinde-te până unde ajungĭ.
[6]) Nu te întinde acolo unde nu ajungĭ.

Când unul, maĭ mic, se întinde la vorbă.

*

9329 **Tinde-li, că ṽine umbra.** [1]

Ilie Ghicu, *prof. c. Samarina, Epir.*

Fugĭ, că vine hoţul, orĭ omul de care te ferescĭ.

*

9330 **Va li tindâ.** [2]

I. Coyan, *prof. c. Băésa, Epir.*

Adică o să móră.

*

9331 **A se întinde în patru părţĭ.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

A face tot ce'ĭ stă în putinţă pentru a face óre-ce.

A SE ISBI

* △

9332 **A se isbi pe cine-va.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Çoşteĭu, Banat.*

A'ĭ semĕna întocmaĭ.

«Tăman *s'a isbit pe* mumă-sa».

LACRIMĂ

*

9333 **Lacrimile nu s'ar maĭ usca, dacă morţiĭ nu s'ar uĭta.**

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

Morţiĭ se uĭtă de la o vreme.

*

9334 **Lacremile móĭe de multe orĭ şi pĭetrile.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

---

1) Întinde-le, (adică picórelele) că vine umbra.
2) [illegible]

Lacrimele înduioşéză şi pe ceĭ maĭ rĕĭ, ceĭ maĭ împietriţĭ la inimă.

A LĂSÀ

9335 * **A'l lăsa limpede.**

G. POBORAN, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A'l sărăci, a'l jupui.

LEPROS

9336 * **Çe-ţĭ lipsésce, casidĭare, fundă de margaritare.**[1])

I. COYAN, *prof. c. Georgĭa, Albania*

Acelaş înţeles ca la No. 5032.

LINGÓRE

9337 * △ **Zace de lingóre,**
Şi nimica nu 'l dóre.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru omul leneş.

LIP

9338 * △ **Nicĭ nu i s'o dus bine lipul de după urechĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Nu 'ĭ-a venit vremea, e încă prea tînĕr.

A LOVI

9339 * **Agudé-l ĭu l-dóre.**[2])

I. COYAN, *prof. c. Fieri, Albania.*

---

[1]) Ce 'ţĭ lipsesce, leprosule, moţ (de la fes) de mărgăritar.
[2]) [illegible]

*
L-agudi ĭu l-durea. [1]

I. COYAN, *prof. c. Corița, Albanĭa.*

L-agudésce ĭu l-dóre. [2]

MIHĂILEANU, *Dicț.*, p. 14.

A se adaogà la No. 5405.

A LUA

* △
9340 **L'a făcut de n'aveà ce luà de jos.**

T. SPERANȚA, *c. Țapu, j. Tecucĭu.*

* △
L'a făcut de nu scia ce să maĭ ĭea de jos.

T. SPERANȚĂ, *c. Jugăr, j. Muscel.*

L'a certat rĕŭ. A se adaogà la No. 5414.

* △
9341 **A 'l luà: ĭea 'n colo.**

G. P. SALVIŬ, *înv. c. Smulți, j. Covurluĭu.*

Acelaș înțeles ca la No. 5415.

* △
9342 **O ĭea prea, prea mare.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Se apucă de lucrurĭ nepotrivite pentru el.

A MÂNECA

* △
9343 **Cine mânecă, nu 'ntunecă.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coșteĭu, Banat.*

A se adaogà la No. 5422.

---

[1]) Il lovi unde 'l durea.
[2]) [illegible]

9344 * △ Se mânecă, se mânecă,
Şi tot acasă'ĭ până 'ntunecă.

D. Popa, *înv. c. Sinaïa, j. Prahova.*

Se ḑice de cel ce tot amână treburile.

MARE

9345 △ Géba că e mare
Şi fede 'n el n'are.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 101, *c. Logoş, Ungaria.*

Pentru cel lipsit de credinţă.

9346 * Mare, mare,
Ş-fâră hare. [1])

G. Zuca, *c. Fieri, Albania.*

Pentru omul neplăcut.

9347 △ Mare şi fără straiţă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 149, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Pentru cel neavut.

9348 * △ Îĭ mare şi 'n taĭnă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In zadar e mare, că nu plătesce nimic, nu e de nicĭ un folos.

9349 * Mare, mare ş-trâ 'ngrupare ('ngurpiľiare). [2])

G. Zuca, *c. Elbasan, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5425.

---

[1]) Mare, mare şi fără graţie.
[2]) [illegible]

A MERGE

9350 * Arată cu nasu
Şi merge cu ceasu.

I. CANTACUZINO, *c. Bucurescĭ, j. Ilfov.*

Ḑice că e aprópe şi e fórte departe.

9351 △ Merge încet, dar merge bine.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 150, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria*

Veḑĭ *Încet.*

Graba, adese-orĭ strică.

9352 △ Mergĭ încet c'ajungĭ departe.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 150, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9353 * △ Merge d'aprestegala.

G. POBORAN, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

Adică val vîrtej, rostogolindu-se, de la verbul *a se prestegăli.*

MERS

9354 * △ Omul se cunósce după mers.

GAVR. ONIŞOR, *prof., c. Avramescĭ, j. Tutova.*

MIC

9355 * △ Îĭ mic, numa 'ndesat.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

9356 △ **Mic, dar voĭnic,**
Nu mare şi de nimic.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 151, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5426.

9357 * △ **Mic, mic, dar adînc.**

I. Popescu, *înv., c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 5439.

9358 * △ **Mic, dar nu'l ajunge.**

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9359 * △ **M̃ic ş-drac.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 578.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9360 * △ **Mic şi afurisit.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Păcĭoĭu, j. Muscel.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A MIŞCĂ

9361 * △ **Orĭ mişcă,**
Orĭ pişcă.

N. Urechĭe, *ing. j. Prahova.*

Orĭ lucréză, orĭ vaĭ de tine.

9362 **Nu s-mină di mpadi, s-nu çiva di-l̃ĭ arêçésci loclu.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 532.

Pentru omul leneş.

---

[1]) Mic şi drac.
[2]) Nu se mişcă de jos, să nu 'ĭ se rĕcéscă locul.

MITITEL

* △
9363 Maĭ bine maĭ mititel,
Să fie minte la el.

V. SALA, *dasc., c. Negru, comit. Bihor, Ungaria.*

De cât mare şi prost.

MORB

* △
9364 Morbuluĭ îndelungat finea ’ĭ mórtea.

I. RĔDNICU, *c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 4923.

MORT

* △
9365 Mortul multe ḑice, viul face ce scie.

I. MARINESCU, *înv., c. Bradu-de-jos, j. Argeş.* — I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

A se adaogà la No. 5458.

9366 Morţiĭ nu s-tórnă. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 557.

A se adaogà la No. 5460.

9367 Mort ş-ni ’ngrupat. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 557.

O fi slab (ca un mort) şi maĭ mult mort. Veḑĭ No. 5466.

* △
9368 Unde ’ĭ mortul în casă, ferestrele stă deschise.

E. I. PATRICÍU, *înv., c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când e prohabul deschis.

---

[1]) Morţiĭ nu se întorc.
[2]) Mort şi ne îngropat.

9369 * △ Numaĭ la morțĭ e nópte.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor., Cl. VII, Semin. Buc.*

MÓRTE

9370 △ Mórtea nu vine când o chemĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 153, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 5493.

9371 * △ Mórtea nu spune când vine.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

9372 △ Mórtea e sciută, dar ceasul nu se scie.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 153, c. *Agnita, Ungaria.*

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

9373 Mórtea ş-tu ̃vilii tĕ-află. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 663.

Acelaş înțeles ca la No. 5509.

9374 * △ Omu 'ĭ cu mórtea după cap.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

9375 * △ Mórtea nime nu o vede, numaĭ urmele eĭ toțĭ le sîmțim.

V. SALA, *dasc., c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru mincinoşĭ.

---

[1]) Mórtea şi în sticlă te află.

* △

9376 **Mórtea împacă pe toţĭ.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Pizma, duşmănia, ura încetéză prin mórte.

9377 **Mortea lî bagă câpachi la tuti.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 557.

Le împacă pe tóte.

* △

9378 **Îl strigă mórtea.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.* — D-na EUG. DE RONOV, *c. Bucurescĭ, j. Ilfov.*

Când i se pare cuĭ-va că l'a strigat cine-va pe nume, şi s'a înşelat.

* △

9379 **Nu te sluţi înaintea morţiĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Când unul slab se îndîrjesce înaintea celuĭ tare.

△

9380 **Nu 'ĭ mórte fără judeţ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 173, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No 5489.

* △

9381 **Numaĭ mórtea 'ĭ fără léc.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Tóte cele-l-alte sunt trecĕtóre.

* △

9382 **Cine se teme de mórte şĭ-a perdut viéţa.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel fricos.

---

[1]) Mórtea le pune capac la tóte.

9383 * △ **Numaĭ proştiĭ se tem de mórte.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Corbu, j. Olt.*

Căcĭ mórtea e o scăpare.

MUC

9384 * △ **Să nu'ţĭ daĭ muciĭ pe el.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică rĕŭ, mişel. Vedĭ No. 5543.

9385 **L̃ĭ-lo micsa di la nari.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 546.

A umili pre cine-va. Vedĭ No. 5545.

9386 * △ **Îĭ pică mucu.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Işĭ pĭerde timpul în zadar unde-va, saŭ pe lângă cine-va. Vedĭ No. 5540.

A MUĬA

9387 * △ **A'l muĭa.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Sucĭava.*

A se adaogă la No. 5550.

A SE MUĬA

9388 * △ **S'o muĭet.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

1⁰ A obosit; a slăbit.
2⁰ A maĭ lăsat dintr'ale sale.

---

1) Îĭ luă muciĭ de la nas.

MURDĂRIE

* △
9389 **Murdăria perde omenia.**

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Precept de igienă.

A MURI

* △
9390 **Să scie omul când móre, ş'ar face coşcĭugu din nainte.**

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 5560.

* △
9391 **Cine a murit ĭerĭ, aḑĭ se căesce.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 5563.

*
9392 **Cine trăesce trebue să şi móră.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 5565.

* △
9393 **De cât să morĭ de frică în pădure, maĭ bine cu gust a-casă.**

V. A. Forescu, *înv. c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

1⁰ In potriva vieţeĭ haĭducescĭ.
2⁰ Inţeles pornografic.

*
9394 **D'ar muri bălţata,**
Să'ĭ apuc poĭata.

D-na Ecat. Şişman, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 5574.

9395 Fără itie vîră nu móri.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 557.

Acelaş înţeles ca la No. 5489.

* △

9396 Eŭ muream după ea, şi ea într'una se beşea.

V. A. FORESCU, *c. Broşteni, j. Suciava.*

Arată o dragoste ne-împărtăşită.

* △

9397 A murit cu pĭele cu tot.

ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

S'a nimicit.

MUŞCAT

* △

9398 A fi ca muşcat.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A fi bĕut.

MUT

* △

9399 Mutul, de şi nu scie vorbi,
Dar rĕŭ te scie cĭufuli.

V. SALA, *dasc. c. Petrósa, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel care tace şi face.

* △

9400 Mutu
Calcă lutul,
Muta unge
Cât ajunge.

C. FLĂMÊND, *comit. Bistriţa, Năsĕud, Transilvania.*

* △

9401 E cum e mutul maĭ voĭnic.

I. PUŞCARĬU. *c. P. Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.*

---

[1]) Fără pricină nimenĭ nu móre.

9402 △ Mut în dungĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 155, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

9403 * A pus mutu la ușă.

Adică lacata.

A SE NĂDUȘI

9404 * △ S'a nădușit sub limbă.

St. Tuțescu, c. *Catanele*, j. *Dolj.*

Se spune ironic, celor ce ḑic că le este cald.

NALT

9405 * △ Naltă
Cât o daltă.

I. Popescu, *înv.* c. *Dobrenĭ*, j. *Ilfov.*

Adică de o statură mică.

A SE NASCE

9406 S-tunisi că s-féçi. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 645.

A fi trândav.

NASCERE

9407 △ Nascerea omuluĭ e pentru alțiĭ; mórtea e a luĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 158, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria.*

Nimic nu e a omuluĭ.

NEPUTINCĬOS

9408 * Eŭ ĭĭ dzîc că hiŭ hadum; el mĭ dzîçe: «câțĭ fecĭorĭ aĭ?» [2])

I. Coyan, *prof.* c. *Ianina*, *Epir.*

La o întrebare nepotrivită.

NEVOÏAŞ

* △
9409 Nevoïaşul cade în nuntă, când este lumea maï multă

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Comănița, j. Olt.*

Pentru cel lipsit de noroc.

A OFTA

* △
9410 Ce ofteẑĭ
Când mĕ veḑĭ?
Îĭ ofta
Dac'oïu plecà.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

In glumă, celor carĭ oftézā.

A SE OGRISI

* △
9411 A sĕ ogrisi.

AVR. COROEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Se face că are un defect óre-care spre a stîrni rîsul altora, saŭ a stórce compătimirea.

Ogrisit, adică cu un defect corporal.

A SE OPĂRI

*
9412 Cari s-upârésce tu culéş, suflă ş-tu mărcat. [1])

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

*
S'upări móşa tu culéş, suflă ş-tu mârcat. [2])

I. COYAN, *prof. c Fieri, Albania.*

---

[1]) Care s'a opărit cu culés suflă si în lapte bătut

* *Cari s'upâri tu lapte, suflă ş-tu mârcat.*[1])

I. Ionescu, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. 5623.

Cuvîntul *culéş* însemnéză: mămăligă saŭ orĭ-ce licuid închĭegat, ĭar *câcimac* şi *gâbârdan* în tot-dé-una mămăligă.

ORB

9413 * **Ce folosesce orbuluĭ faţa frumósă.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 5640.

9414 * △ **Orbiĭ nu se cată la ochĭ.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 5633.

9415 △ **Orbul duce pe orb.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 198, *c. Dênc, Ungaria.*

Orb după orb, tu grópă cad.[2])

I. Coyan, *prof. c. Perivoli, Epir.*

A se adaogà la No. 5635.

9416 * **Nu da orbuluĭ brâncĭ că cade el singur.**

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Bassa, j. Ialomiţa.*

Nu te lega de cel slab, nevoĭaş, sărac.

9417 * △ **Se împrăştiară ca meĭu orbuluĭ.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

---

[1]) Care s'opărı cu lapte, suflă şi în lapte bătut.

Aşa în cât nu se pot găsi unul de altul. Vedĭ No. 8447.

9418 * △ **A pus orbul se descălcéscă ghemul.**

V. A. Forescu, *înv. c. Dorna, j. Suciava.*

Adică pe óre-cine să facă o trébă căre întrece puterile sale.

9419 △ **Se feresce ca orbul de libră.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 230, *c. Logoş, Ungaria.*

Pentru cel care se feresce de óre-ce.

9420 * **Se ţine ca orbul de gard.**

Gr. Alexandrescu, *c. Focşanĭ, j. Putna.*

A se adaogà la No. 5653.

9421 * △ **Îĭ legat ca orbul de gard.**

Hocĭotă, *c. Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9422 * **Te acăţaşĭ ca orbul di cĭumagă.**

C. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9423 **Armasi orb.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 594.

Adică ne-învĕţat.

A PĂLI

9424 * △ **M'aĭ pălit unde mĕ dóre.**

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

---

[1]) Rĕmase orb.

Aĭ ghicit dorinţa mea şi acelaş înţeles ca la No. 5405.

PARTE

9425 * △ A se dà în parte.

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

A se dà la brazdă.

A PĂŞI

9426 * △ Când păşesce,
Sdrâncănesce.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Despre ceĭ carĭ umblă apăsat, şi despre ómeniĭ făloşĭ, mândri.

PECINGINE

9427 * △ Pecingină.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Om de care nu poţĭ scăpa. In Banat cuvîntul se pronunţă: *peşînjînă:*

A SE PIŞA

9428 * △ Te pişĭ contra vîntuluĭ, te pişĭ pe genunchĭ.

IOSEF POPP, *c. Căbescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5685.

9429 * △ Sĕ pişă după el.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j Sucĭava.*

De plăcere, de dragoste.

9430 △ S'a pişat pe urzicĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.,* p. 225, *c. Toplita-Rom., Ungaria.*

A PLÂNGE

9431 * △ **Cine plânge pentru tótă lumea, orbesce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 49. c. *Agnita*, *Ungaria*.

Cari plândzi oclilĭ s'aspardzĭ.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 588.

A se adaogă la No. 5692 b.

9432 * △ **Aş plânge, dar nu pot de rîs.**

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Nu 'mĭ pare rĕŭ de el, dar îmĭ ascund părerea.

9433 **Ca çea çe plândzea sun gorţ.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 559.

Celor ce duc grija unuĭ lucru depărtat.

A PUNE

9434 **Pune aicĭ, bagă aicĭ.**

A. Pann, *Ediţ.* 1889, p. 133; II, p. 86.

Vînḑare cu banĭ gata.

9435 * △ **Era pus rĕŭ şi l'a pus bine.**

M. Stănescu, c. *Piria, j. Mehedinţĭ.*

Adică a furat un lucru.

A SE PUNE

9436 * △ **A se pune în lungiş şi curmeziş.**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Arată marele interes ce'l pune cine-va pentru a face ce-va.

---

1) Care plânge ochiĭ i se strică.

PUTERE

9437 * △ **Dacă nu aĭ putere, ce maĭ ațîțĭ sfadă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 64, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 5725.

RANĂ

9438 △ **Rana veche ușor sângerézä.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 220, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

A se adaogà la No. 5738.

9439 * **S'a deschis rană mare.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

S'a arĕtat un mare neajuns, un mare rĕŭ.

9440 △ **Rana se vindecă, dar urma rĕmâne.**

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 219, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

A se adaogà la No. 5745.

9441 * **Rana de cuțit se vindecă, cea de la inimă nicĭ odată.**

V. Forescu, c. *Folticenĭ, j. Suclava.*

A se adaogà la No. 5746.

RĂPĂNOS

9442 * △ **Răpănoșiĭ nu se scarpină de cât între dînșiĭ.**

Gavr. Onișor, *prof.* c. *Cârja, j. Tutova.*

A RÎDE

* △
9443 Rîde surdul de schĭop, şi amîndoĭ nu aŭ noroc.

V. SALA, *dasc. c. Talpa, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5775.

* △
9444 Rîde şutul de cornutul.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9445 Fulinoslu ş-arîdi di jibîcoslu.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 499.

Aceleş înţeles ca la No. precedent.

9446 Arîdi muçoslu di bâloslu.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 566.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9447 Cine rîde maĭ la urmă, rîde maĭ cu hohot (haz).

A. BÂRSAN, *c. Corbi, Ungaria.*

A se adaogă la No. 5769.

9448 Tu soni carĭ arîdi.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 630.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9449 Cine rîde de diminéţă plânge maĭ târḑiŭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Drăgănescĭ, j. Vlaşca.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

---

[1]) Burduhosul rîde de cel umflat (ca vitele meteorisate).
[2]) Rîde mucosul de bălosul.

* △
9450 **Rîde ca mirele cel surd.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 5773.

* △
9451 **Rîḑĭ ca prostul în bâlciŭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VI, Semin. Buc.*

Când cine-va rîde, şi nu e de rîs.

9452 **Cine o rîde să plătéscă.**

Lumina p. toţĭ, I, p. 87.

In glumă.

9453 **Când rîde, sórele rĕsare.**

Rom. Glumeţ, p. 53.

A se adaogà la No. 5787.

* △
9454 **Rîde mânzesce.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adicâ rîs silit. A se adaogà acest înţeles la No. 5786.

RÎĬE

9455 **Nu-m̃ĭ aprinde arîñĭa.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Nu me supĕrà, nu mĕ necăji.

RÎĬOS

9456 **Arîñĭoslu, s-nu si scârchină va s-frécă.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Când trebue neapĕrat să facĭ óre-ce.

---

[1]) Nu 'mĭ aprinde (excita) rîĭa.
[2]) Rîĭosul dacă nu se scarpină, o să se frece.

RÎNE

* △
9457 Rîne de om.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteïu, Banat.*

Om nesuferit, care se vîră în tot locul. Bănăţeniĭ ḑic *e rîne, se ţine ca rînea.* A se apropïa de cuvintele similare în limba aromână.

RÎS

* △
9458 I-a picat rîsul în picióre.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5798.

* △
9459 Rîsul e frate cu plânsul.

D. POPOVICÏU, c. *Cuvin, comit. Arad, Ungaria.*

Arîsul cu plângul suntu cusurinĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Acelaş înţeles ca la No. 5803.

9460 Arîderlĭ ş-cîrcîrărlĭ aduc şi cripărli. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Acelaş înţeles ca la No. 5803.

SĂNĂTATE

* △
9461 Eu 'l întreb de sănătate, şi el îmĭ dă cu ghïóga 'n spate.

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluïu.*

Eŭ îĭ vorbesc blând şi el mě batjocoresce.

---

[1]) Rîsul cu plânsul sunt verĭ.
[2]) Rîsetele şi hohotele (de rîs) aduc şi întristare.

9462 Ma bı

A se adaogă

9463 Să

De aceea

9464 * △

Când
şéscă.
Biserica e în tot..
ne-va e bolnav, şi se cred..
sănătate în culme.

9468 * ▽ Sănăto

Adică fórte

9469 * ▽

·oh, c. Coşteîu,

dînşiĭ

SĂNĂTOS

9465 * △ Tare-ĭ bine şi frumos când e omul sănătos.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluîu.* — Dna Z. JUVARA, *c. Fedeştĭ, j. Tutova.*

A se adaogă la No. 5836.

9466 * △ Când e trupul sănătos şi inima 'ĭ veselă.

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluîu.*

A se adaogă la No. 5833.

9467 * △ Ce 'ĭ maĭ lomoros e maĭ sănătos.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteîu, Banat.*

Pentru ceĭ carĭ nu caută la curăţenia mâncărilor, ci mâncându-le, tot rĕmân sănătoşĭ.

---

[1]) Maĭ bun de cât sănătatea, ce-va nu-ĭ.
[2]) Sănătate aŭ şi ţiganiĭ.

* △
9468 Sănătos ca pescele.

AVR. CORCEA, *paroh*, *c. Coşteĭu, Banat.*

Adică fórte sănătos.

* △
9469 Sănătos ca tunul.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Om voĭnic. Veḑĭ No. 5840.

* △
9470 Sănătos ca cobza.

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

Adică bolnav. Veḑĭ No. 5842.
Cobza e deşărtă înăuntru şi umflată în afară. Aşa şi omul care în afară e sănătos şi înăuntru bostiră, sec.

SÂNGE

*
9471 Sândzile apă nu s-façe, ş-cari s-facă nu s-bé.[1])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

*
Sândzele apă nu s-façe.[2])

I. COYAN, *prof. c. Turĭa, Epir.*

A se adaogă la No. 5847.

Ghĭacu ŭĭa s'bănétă.[3])

Prov. Albanez.

9472 Va-lĭ cură sândzili?[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 625.

Nu e mare pagubă.

---

[1]) Sânge apă nu sĕ face, şi dacă se face nu să bé.
[2]) & [3]) Sângele apă nu sĕ face.
[4]) O săĭ curgă sângele?

A SĂRI

* △
9473 Sărĭ sdrénţă, să sărim,
Că sciĭ iérna ce păţim.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Arată nevoile ómenilor săracĭ, când se pun şi dînşiĭ la joc.

△
9474 De nu'ĭ sări, nu'ĭ sorbi.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 73, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

Plata, după muncă.

△
9475 Sare ca musca 'n zĕr.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 225, *c. Bochia, Ungaria.*

* △
Sere ca musca 'n zĕr.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Pentru omul neprecaut.

* △
9476 A sări furcă în sus.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică drept în sus.

A SĂRUTA

*
9477 Te sărută guduţa, până sci că-o căpĕtă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru ceĭ interesaţĭ, carĭ fac, orĭ-ce, în vederea unuĭ folos.

A SE SCĂRPINA

* △
9478 Vaĭ de acela ce se scarpină cu unghiile altora.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

* △
Să nu te scarpinĭ cu mâna altuĭa.

GR. POĬENARU, *ing. c. Rassa, j Ialomiţa.*

*
Sgrămă-te singur aclo ĭu ti măcă. 1)

ILIE GHICU, *prof. c. Abela, Epir.*

*
Sgrâmâ-te singur, ĭu ti mâcă. 2)

G. ZUCA, *c. Cavaĭa, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5881. Veḑĭ şi No. 5419.

* △
9479 **Nu te scărpĕna dacă nu te mâncă pĭelea.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ comit. Bĭhor, Ungaria.*

△
Unde nu te mâncă nu te scărpinà.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 265, *c. Logoş, Ungaria.*

Nu te amesteca unde nu aĭ trébă.

*
9480 **Si sgrâmă ĭu nu'l mâcă.** 3)

I. COYAN, *profesor, c. Ianina, Epir.*

Pentru omul nedumerit, zăpăcit saŭ prost. Veḑĭ No. 5420.

9481 **Si sgrâmă n-cap.** 4)

GR. TOCILESCU, II, p. 665.

Remâne cu pofta 'n cuĭu. A se vedé No. 5885.

SCHĬOP

△
9482 **Maĭ bine schĭop de cât fără picĭóre.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 144, *c. După pétră, Ungaria.*

1) & 2) Scarpină-te singur (acolo) unde te mănâncă.
3) Se scarpină unde nu'l mănâncă.
4) Se scarpină 'n cap.

Maĭ bine ce-va de cât nimic.

△
9483 **Schĭopu**
Sare plopu.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 227, c. *Logoş*, *Ungaria*.

Când face cine-va o ispravă la care nu puteaĭ să te aştepţĭ.

A SCHĬOPĔTA

* △
9484 **A schĭopĕtat.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni*, *j. Sucĭava*.

A sărăcit. A se adaogà acest înţeles la cele date la No. 5894.

A SCORMONI

*
9485 **Nu ĭi cârtea tra s-nu-ţĭ ambută.** [1])

G. Zuca, *c. Durazzo*, *Albania*.

Acelaş înţeles ca la No. 5879.

A SCUĬPA

* △
9486 **Unde scuĭpĭ nu maĭ linge.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Sc. Inv.*

Acelaş înţeles ca la No. 5902 b.

A SE SCULÀ

* △
9487 **Cine se scólă de diminéţă sĕ scobesce în măsele; cine se scóla târḑiŭ sĕ scarpină 'n cap.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Dobrescĭ, j Muscel.*

Omul harnic câştigă, are ce mânca.

---

1) Nu'ţi scarmeni ca să nu ţĭ pută.

* △
9488 M'oiu scula,
Când o ḑîce cióra: ga!
Eŭ oiu ḑîce: ba!

Avr. Corcea, *paroh, c. Mêrcina, Banat.*

Pentru ceĭ leneşĭ carĭ nu se scólă de diminéţă.

A ŞEDÉ

* △
9489 Câtu-ţĭ-ĭ lumiţa, tooot şede (de mănâncă orĭ prujesce).

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Pentru cel leneş.

* △
9490 Şede cu ochiĭ 'n podele,
Ş'aştéptă să 'ĭ cadă stele.

G. Mihalache, *c. Şendrescĭ, j Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

ŞEDERE

△
9491 Şederea 'ĭ neaverea,
Odihna 'ĭ rugina.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 229, *c. Sinersig, Ungaria.*

Trebue să muncim.

SIMTE

* △
9492 Simte, ca sarea de vreme rea.

Gavr. Onişor, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

Pentru cel simţitor.

SOMN

*
9493 Somnul hrânésce pri ficior, şi sórle pri vĩţĕl. [1])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

---

[1]) Somnul hrănesce pe copil, şi sórele pe viţel.

Somnul e de mare folos copiilor.

9494 * △ **Cu somnu nu facĭ car şi boĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 61, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.* — Il. Hoçiotă, c. *Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5961 & 5964.

9495 * △ **Îĭ pică inima de somn.**

Avr. Corcea, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

Despre omul fórte somnoros.

9496 **L-bagă pĭ somnu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 700.

L'a înşelat.

SPÂN

9497 * △ **Spânul lesne se bărbieresce.**

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

△ *Pe spânul ĭute'l radĭ.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 210, c. *Braşov, Transilvania.*

Cel ce are puţin lesne vinde. A se adaogà la No. 5983.

9498 **Şi spân şi bun nu 's façi.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 631.

A se adaogà la No. 5986.

A SPUNE

9499 * △ **Spune rupt ales.**

Avr. Corcea, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

---

[1]) Îl bagă pe somn.

Spune verde, fără témă.

9500 **Loaşĭ mîntila carĭ aspusişĭ?** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 554

A se adaogà la No. 6001.

* △

9501 **Le spune tóte pe zară.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

Nu spune deslușit, ghicescĭ ce spune, îţĭ dă numaĭ a înţelege.

9502 **Canda ĭĭ dzîçea vêră: aspuni!** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 673.

Celuĭ care nu scie să păzéscă o taĭnă.

A STA

* △

9503 **Cum îl întórce aşa stă; cum îl veĭ dà aşa se dă.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică prostul. A se apropĭa de No. 6010.

*

9504 **A sta nepristan (lângă cine-va).**

G. Pororan, *inst. j. Olt.*

A sta mereŭ, a fi tot-dé-una în acelaş loc stăruind pentru cine-va.

* △

9505 **A stà în ace.**

* △

A avé ace în trup.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se ḑice de bolnaviĭ carĭ simt, în cap, un fel de junghĭurĭ mărunte.

---

1) Luaşĭ basmaua (?) daca spuseşĭ.
2) Par'că ḑicea cine-va: spune.

STARE

* △
9506 **A nu avé stare la mâncare şi odihnă la culcare.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Mosna, j. Dolj.*

A se gândi mereŭ la cine-va: Se întrebuinţéză maĭ ales în descântecele de dragoste.

A STRIGA

* △
9507 **Strigă pe un pom şi se usucă de pe un om.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când năpăstuescĭ pre cine-va. Veḑĭ şi No. 6018.

* △
9508 **Cine strigă: huĭ! huĭ!**
Mâne se va vaĭta că nu'ĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 53, *c. Sinersig, Ungaria.*

Cine tot petrece, în urmă sărăcesce.

A STRÎNGE

* △
9509 **Nu mĕ strînge de mână,**
Ci mĕ prinde de lână.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Ḑic femeile neruşinate, bărbaţilor obraznicĭ.

SUBŢIRE

* △
9510 **Subţirică, subţirea,**
Potrivă cu putina,
Şi de naltă cât crucea.

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Avramescĭ, j. Vâlcea.*

[illegible]

A ŞUERÀ

*
9511 Cumu ĭĭ şuiră, acşi sburasce. [1])

I. COYAN, *prof. c. Elbasan. Albania.*

Pentru cel care ascultă de poruncile altuĭa.

A SUFLÀ

* △
9512 Unde te-aĭ ars, acolo suflă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5193.

A SE SUÌ

△
9513 Te poţĭ opri când te suĭ, dar anevoĭe când te coborĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 250, *c. Logoş, Ungaria.*

Adică când începe omul a sărăci, a scădé.

* △
9514 Intr'un an de ḑile te suĭ la dél, şi într'un cés te scoborĭ la vale.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 6032 şi 10101.

SUMERNIC

* △
9515 Om sumernic.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică gingaş, frumos, care ĭubesce rînduéla, curăţenĭa. *Sumernic* = proporţionat, simetric. Cuvîntul opus e *năvarnic* = măhălos, diform, nesimetric.

---

1) [illegible]

SURD

9516 * La pórta a cufluĭ asună cât vreĭ.[1])

I. COYAN, *prof. c. Durazzo, Albania.*

Că el tot nu te aude. Acelaş înţeleş ca la No. 6041.

9517 * △ Poţĭ da cu tunul la urechĭa surduluĭ.

M. POPOVICĬU, *c. Rus, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 6045.

9518 * Ce 'ĭ pasă surduluĭ de ce vorbesce altul.

GR. POĬENARU, *j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 6050.

9519 * △ Merge ca surdu 'n óste.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Mosna, j. Dolj.*

A se adaogà la No. 6056.

9520 △ Surd cu urechĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 246, *c. Bochĭa, Ungarĭa.*

Adică nepăsător.

A SUSPINÀ

9521 * △ Omul când suspină şi draculuĭ 'ĭ-e milă.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A TĂCÉ

9522 * △ Dacă tac şi le daŭ pace,
Şepte sate n'aŭ ce'mĭ face.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 6074 b.

* △

9523 Când nu tace unu, nu tac nicĭ ceĭ maĭ mulţĭ.

V. SALA, *dasc. c Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3443.

* △

9524 Feresce-mĕ, Dómne, şi 'mĭ dă pace,
De omul care tot tace.

SILVIA LAZĂR, *c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6078.

* △

9525 Tacĭ, până ţi 'ĭ bine.

V. SALA, *c. Merag, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică până 'ţĭ vine momentul favorabil.

* △

9526 Tace ca şomîlcu.

D-na Z. MIHĂILESCU, *înv. c. Buşteni, j. Prahova.*

Acelaş înţeles ca la No. 2342.

TĂCERE

* △

9527 Tăcerea nu sparge capul.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6073.

* △

9528 Tăcerea aduce dulcéţă.

V. SALA, *dasc. c. Ferice, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6088

A ŢINE

9529 * △ El îşĭ ţine tot a luĭ.

C. TEODORESCU, *înv. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Pentru omul îndĕrĕtnic.

9530 * △ Un ţîŭ şi nimica.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

E sgârcit, şi totuşĭ nu are nimic.

TÎNĔR

9531 △ Laptele tinerilor e vinul bĕtrânilor.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 131, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9443.

ŢINERE

9532 * N'are ĭérbă de ţînere. [1])

I. COYAN, *prof. c. Berat, Albania.*

Adică e fricos.

TINERICĂ

9533 * △ Tinerică o luaĭ
De-o sută cincĭ-ḑecĭ aĭ.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Când iea unul o nevéstă bĕtrână.

A ŢIPA

9534 Ţipă ca când o belesce cine-va de vie.

Rom. Glumeţ, p. 53.

Adică ţipă tare.

A TRAGE

* △

9535 **Tradzi-m̃i callu ş-las s-plâng.**[1])

C. IONNESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Când se preface cine-va că nu voesce să se facă un lucru, pe care 'l doresce mult.

A se adaogà la No. 6137.

* △

9536 **A trage a scurtă.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A păţi rěŭ.

* △

9537 **Tras împins.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Un tras-împins.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 269, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Despre un om slab, nevoĭos.

A TRĂI

9538 **Multi védi omlu cât bânédză.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 559.

Acelaş înţeles ca la No. 6150.

* △

9539 **Tráesce lumea albă.**

IL. HOCĬOTĂ, *c. Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 6167.

9540 **Bânédză cu drem̃ile.**[3])

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 173.

---

[1]) Trage-mĭ calul, şi lasă să plâng.
[2]) Multe vede omul cât trăesce.

Trăesce cumpĕtat.

△
9541 **Trăesce ca hârţiĭ ’n biserică.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 258, c. *Logoş, Ungaria.*

Adică rĕŭ de tot.

* △
9542 **N’avem să trăim cât petrile.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

Vom muri odată. Până atuncĭ să trăim bine, se petrecem.

TRAĬU

* △
9543 **A trăit un traĭu, cu al morţeĭ douĕ.**

P. Gârboviceanu, *prof. cl. VI, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 6176.

A TRECE

9544 **Sécă pri-ĭu tréçi.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 623.

A se adaogà la No. 6179.

* △
9545 **A trece verde pe cine-va.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

A avé pânticărâe.

A TREMURÀ

* △
9546 **Tremurà, par’că ’ĭ găsit pe ape.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Şerbănescĭ, j. Argeş.*

Acelaş înţeles ca la No. 6183.

[1]) Usucă pe unde trece.

*
9547 Trémură ca pésciĭ.[1])

G. Zuca, c. *Georgia*, *Albania*.

Adică de frig.

*
9548 Trémură ca vérga.[2])

G. Zuca, c. *Permet, Albania.*

De mânie. A se adaogà la No. 6183.

△
9549 Tremură ca zidul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 260, c. *Rêşnov*, *Ungaria*.

A TREPĂDA

* △
9550 Cine trapădă, capĕtă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 53, c. *Cetea*.

Cine alérgă, cine muncesce, acela câştigă.

A TROSNI

* △
9551 Trosni una la Călina.

St. Tuţescu, *înv.* c. *Catanele*, *j. Dolj*.

Vorbesce ne-întrebat, şi le spune din chĭar senin.

A SE TRUDI

△
9552 De şi trudesce, pe vînt nu 'l întrece.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 74, c. *Sibiŭ*, *Transilvania*.

Cu tótă truda luĭ, nu va isbuti.

---

[1]) Tremură ca pesciĭ.
[2]) Tremură ca varga.

A ŢUCÀ

* △
9553 Eĭ de eĭ, ţucă 'mbucă.[1])

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Despre încuscrirea némurilor, şi folosirea între eĭ a averiĭ.

A SE UĬTÀ

* △
9554 Par'că se uĭtă din butură.

G. I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţi.*

Celuĭ ce se uĭtă rĕŭ, saŭ din fire, saŭ din adins.

A UMBLÀ

△
9555 Cine umblă multe,
Îĭ dă prin cur turte.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 53, *c. Bran, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6199 & 6203.

* △
9556 A umblat, cât a umblat,
Dar acum s'a cufundat.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 6204.

* △
9557 Pute locul pe unde umblă.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Pentru cel leneş.

* △
9558 Umblă par'că e împedecat.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Poenariĭ, j. Gorj.*

---

[1]) Ţucă = sărută.

Adică încet. Pentru cel leneş.

9559 * △ **Umblă cucăind.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Umblă adormit.

9560 * △ **Umblă ciulind.** [1]

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A ascultà pe furiş, cu atenţiune.

9561 * △ **A umblà d'agibaĭna.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică în zadar.

9562 * △ **A umblà cum îĭ róta.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică ĭute, repede.

9563 * △ **A'ĭ umblà picĭórele ca sucala.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

URÎT

9564 * △ **Urît cu urît, trăesce până la sfîrşit.**

G. MIHALACHE, *înv. c. Sendrescĭ, j. Tutova.*

Pentru ceĭ potrivițĭ.

9565 △ **Om urît, cu haĭne bune,**
Ca şi grâul cu tăcĭune.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 197, *c. Logoş, Ungaria.*

[1]) *Cĭulind* se pronunţă *şĭulind.*

Când un om urît se gătesce prea frumos.

* △
9566 **El e care a ḑis: «haĭ să scótem urîţiĭ din ţéră, şi când el a fost cel maĭ urît din tótă lumea.**

G. Bănulescu, *înv. c. Pĭetroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Nimenĭ nu sĕ vede cum este.

* △
9567 **Urît ca mórtea.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De inspiră gróza.

URMĂ

* △
9568 **Îĭ pute urma.**

V. Rîmbu, *înv. c. Brăneştĭ, j. Ialomiţa.*

Adică e leneş.

A VEDÉ

△
9569 **N'aĭ vĕḑut, n'aĭ auḑit, tacĭ!**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 156, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6251.

*
9570 **Te-am vidzută nă óră.** [1]

I. Coyan, *prof. c. Georgĭa, Albania.*

Haĭ să 'ţĭ maĭ vedem vitejia.

* △
9571 **A cuĭ se vede, e mare.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când te cîrîe unul cu musca pe căcĭulă. Veḑĭ şi No. 3101.

---

[1]) Te-am vĕḑut odată.

* △
9572 **A vedé verde înaintea ochilor.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Dintr'o scârbă prea mare, dintr'o palmă dată muscălesce, etc.

* △
9573 **Nicĭ să'l vedĭ, nicĭ să te vadă! nicĭ să'ĭ daĭ, nicĭ să'ţĭ dé.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Să nu aĭ a face cu el.

A VENI

* △
9574 **Pe cum vine, aşa me.**[1]

V. SALA, *dasc. c. Sĕud, comit. Bihor, Ungaria.*

Uşor câştigă baniĭ, uşor îĭ şi cheltuesce. A se adaoga la No 6274.

* △
9575 **N'am venit de vr'un mult, orĭ staŭ de vr'un puţin.**

G. BĂNULESCU, *înv. c. Pĭetroşiţa, j. Dîmboviţa.*

* △
9576 **N'a venit ca să te créscă.**

I. POPESCU, *înv c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Ci din potrivă.

VENIN

9577 **Lu m'că fărmaclu cu pulmul.**[2]

I. COYAN, *prof. c. Permet, Albania.*

A suferit mult, până s'o scótă la capĕt. Vedĭ şi No. 6277.

---

[1] Me = merge.
[2] A mâncat venin cu pumnul.

VĬEŢĂ

* △
9578 Vĭéţă cârpită cu aţă,
De tóte ḑilele îţĭ vine gréţă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 6287.

* △
9579 Lume, lume şi vĭéţă,
Cum se daŭ cânii pe ghéţă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Vĭéţă necăjită, la întîmplare.

*
9580 Vĭéţa fără falà, e ca o ḑi fără sóre.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr., j. Putna.*

Pentru cel care doresce un traĭu cu vaḑă.

* △
9581 Nu'ĭ lungă a luĭ.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu are mult de trăit.

VIŬ

* △
9582 Nu fac viiĭ ce ḑic morţiĭ.

M. STĂNESCU, *înv. c. Piria, j. Mehedinţi.*

A se adaogà la No. 5458.

VODETE

* △
9583 Vodete cu orbete.[1])

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

---

[1]) Se pronunţă: *vogece* şi *orbece.*

Când doĭ inşĭ umblă împreună, în tot locul, fără trébă şi fără ruşine.
Vodete, cel care vede, conduce pe *orbete*.

VORBĂ

△ *
9584 **O vorbă bună stînge focul, maĭ curînd de cât o bute cu apă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 201, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6327.

* △
9585 **Dulce la vorbă şi rĕŭ la inimă.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Linguşitor şi faţarnic.

*
9586 **Vorba bună,**
Puţin rĕsună;
Vorba rea
O duce vestea.

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 6337.

* △
9587 **Vorba de rĕŭ se duce ca glonţul, şi n'o poţĭ sosi nicĭ c'o sută de armăsarĭ.**

G. Bănulescu, *înv. c. Pĭetroşiţa, j. Dîmboviţa.*

* △
Vorba de rĕŭ fuge ca glonţul, ĭar cea de bine se înnămolesce.

Negoescu, *înv. c. Jidenĭ, j. Rîmnicu-Sărat.*

* △
Vorba rea se respândesce maĭ ĭute.

I Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Veḑĭ No. 6339 & 6340.

△
9588 O vorbă ’ĭ-a scăpat
Şi o fost spînzurat.

Dr. El. Cristea, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6402.

*
9589 Cu sborlu ĭĭ mâçĭ caplu alântuĭ. [1])

G. Zuca, *c. Permet, Albania.*

1⁰ Adică prin linguşirĭ poţĭ să'l domolescĭ. — *Zuca.*
2⁰ Acelaş înţeles ca la No. 3439.

*
9590 D'ĭu ése sborlu, ése ş-sufletlu. [2])

I. Coyan, *profesor, c. Culona, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 6388.

* △
9591 Vorba de aḑĭ nu se potrivesce cu cea de mâĭne.

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Pentru cel care nu se ţine de cuvînt

* △
9592 Nu dà vorba tronc, că daĭ în bolbócă.

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Să te gândescĭ înainte de a vorbi.

△
9593 Tot omul e dator să ţie odată satul de vorbă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 256, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Când vorbesce satul pe socotéla unuĭa.

---

[1]) Cu vorba îĭ mănâncĭ capul altuĭa.

9594 * △ I se prinde vorba ca nuca 'n perete.

C. TEODORESCU, *înv c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Vorbesce în vînt.

9595 * △ Vorba lungă, sărăcie 'n pungă.

V. PALADE, *c. Câmpenĭ, Transilvania.*

* *Sbóre multe, ftohe gréoă.* [1])

I. COYAN, *profesor, c. Abela, Epir.*

A se adaogà la No. 6363.

9596 △ Vorbă gólă, traistă uşóră.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 275, *c. Braşov, Transilvania.*

* *Sbórile multi nu umplu traştlu di fârină.* [2])

G. ZUCA, *c. Durazzo, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9597 △ Vorbă multă, ispravă puţină.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 275, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6364.

9598 * △ Cu vorba nu ne săturăm.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A se adaogà la No. 6387.

9599 Din sbor, sbor,
Agĭundzi la fuĭior. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 665.

---

[1]) Vorbe multe, sărăcie mare.
[2]) Vorbele multe nu umple traista cu făină.

Adică la pĕruĭală. Acelaş înţeles ca la No. 6357.

9600 **Din sbor-sbor ési câvgălu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 664.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9601 **Ma multu te-avursesc sbórele, ca di lucrulu.** [2])

I. Coyan, *profesor c. Fieri, Albania.*

Când aĭ de învĕţat pe un prost, ca să facă óre-ce, maĭ uşor ţi-ar veni să'l facĭ singur.

*

9602 **Vorba nu ne omóră.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 6391.

* △

9603 **Vorba nu ne omóră, şi cu ea nu ne săturăm.**

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent, combinat cu No. 6386.

* △

9604 **Pre om îl poţi prinde cu vorba, pre boŭ cu córne.**

Andr. Galţ, *c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 1323.

* △

9605 **Pomul de pe póme, omul de pe vorbe se cunósce.**

V. Sala, *dasc. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6403.

---

[1]) Din vorbă în vorbă viĭ la céртă.

*
9606 **A omluĭ sbórēle ĭ̃i si mâcă, carnea nu**[1].

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

1⁰ Pentru un om bun de gură saŭ ticălos de gură — IONESCU.
2⁰ La om se caută mintea ĭar nu trupul.

* △
9607 **Vitele se adapă cu apă, şi ómeniĭ cu vorbe adîncĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

* △
9608 **Douĕ vorbe şi-o pastaĭe.**

AUR. TĔUTUL, *preot, c. Sucĭava.*

Vorbe de nimic.

* △
9609 **Vorbe apóse.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Vorbe fără nicĭ un rost. Veḑĭ şi No. 6424.

*
9610 **Sbóre ca ubóre.**[2]

G. ZUCA, *c. Georgĭa, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9611 **Vorbe de furcă.**

BARONZI, p. 42.

A se adaogà la No. 6429.

* △
9612 **Vorbă din topor.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică grosolană.

9613 **Ni-scos sborlu din gură.** [3]

GR. TOCILESCU, II, p. 704.

Adică îndată.

---

[1] Vorbele omuluĭ se mănâncă, carnea nu.
[2] Vorbe ca curţĭ.

* △
9614 **Are lipicĭ la vorbă.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

Are trecere. Vedĭ No. 6446.

9615 **Ľĭ câdzu sborlu mpadi.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 664.

Nu i s'a ascultat cuvîntul, rugămintea.

*
9616 **Cu cléstea ľi-le scot sbórĕle.** [2])

I. COYAN, *profesor, c. Culona, Albania.*

* △
A scóte cuĭ-va vorbe cu cleştele.

D-na Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

Abia, cu mare grĕutate, îl facĭ să'țĭ rĕspundă.

* △
9617 **Țĭ ése sufletlu, până s-ľi scoțĭ sbor din gură.** [3])

I. COYAN, *prof. c. Durazzo, Albania.*

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

*
9618 **Lira şi sborlu.** [4])

I. COYAN, *prof. c. Abela, Epir.*

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

A VORBI

* △
9619 **Cât vorbescĭ, cât greşescĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 39, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

---

[1]) Iĭ cădu vorba jos.
[2]) Cu cleştele îĭ scot vorbele.
[3]) Iţĭ ĭese sufletul până să'ĭ scoţĭ vorbe din gură.

Acelaş înţeles ca la No. 6462.

* △
9620 Cine vorbesce multe, orĭ scie multe, orĭ minte multe.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 54, c. *Ida Mare, Ungaria.*

△
9621 Uniĭ vorbesc ce sciŭ, şi uniĭ sciŭ ce vorbesc.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 268, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

9622 Vorbesce satul,
Nu vorbesce capul.

N. Urechie, *ing. c. Comarnic, j. Putna.*

Repetă vorbele altora, fără să cugete.

△
9623 A vorbit ca să nu ţacă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 18, c. *Bochĭa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6480.

* △
9624 Cel ce vorbesce maĭ mult risipesce, cel ce ascultă adună.

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Barsa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 6487.

*
9625 Dadun sburâm, ahoria avdzîm.[1])

I. Coyan, *profesor, c. Periveli, Epir.*

A se adaogà la No. 6488 **b**.

* △
9626 Rar da bine.

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

Vorbesce rar dar apĕsat. Cam tace, însă, când începe, foc îĭ ĭese din gură, spune tot fără a ocoli.

9627 Sburascĭ cu morţîĭĭ.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 665.

A se adaogà la No. 6507.

9628 *△ Vorbesce ca din fóle.

Iul. Grofşoreanu, *înv. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Vorbesce ne-înţeles.

9629 △ Vorbesce cu piciorul de brîŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.,* p. 276, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6512.

9630 *△ Vorbesce tocmaĭ ca orbul cu ochelarĭ.

Gavr. Onişor, *prof. c. Murgenĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9631 *△ Vorbesce ce nu mirósă a nas de om.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Vorbesce prea mare.

9632 *△ Vorbesce de clacă.

Gavr. Onişor, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 6516.

9633 *△ Vorbesce ca surda 'n clacă.

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Bassa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9634 * △ **A vorbit baba, daţi 'i vaca.**

GR. POÏENARU, *ing. j. Putna.*

Când unul dă sfaturi próste.

9635 * △ **Vorbişi de te plătişi.**

G. BĂNULESCU, *înv. c. Petroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 6505.

9636 △ **Vorbesce 'n dude.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 276, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6504.

9637 * △ **Vorbesce alimojdiĭ.**

V. RÎMBU, *c Brănescĭ, j. Ialomiţa.*

Vorbesce ce-va care nu se înţelege; vorbe aïurea.

9638 * △ **Nu vorbi a plevea.**

IUL. GROFŞOREANU, *învĕţător c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 6502.

9639 * **A vorbi numaĭ din buze.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică făţărnicesce.

9640 * △ **Vorbesce slobod.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

9641 △ **Vorbesce 'n dungĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 276, *Ungaria.*

Inversul diacereĭ precedentă.

9642 **A vorbi şi rele şi bune.**

A. PANN, *Moş Alb*, p. 56.

Şi ce trebue şi ce nu trebue.

9643 * △ **Vorbesce ce nu scie.**

PROCOPĬESCU, *înv. c. Islaz, j. Romanaţĭ.*

Adică e bét.

9644 * △ **Vorbesce ne-sărat.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 6440.

9645 * △ **Vorbesce de a bĕţu.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 6434.

A ZĂRI

9646 **Zăresce ca pasĕrea.**

GR. JIPESCU, *Lumina*, I, p. 261.

Adică prea bine, de departe.

A ZLIMBOI

9647 * △ **Rĕmânĭ zlimboindu-te.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Când nu aĭ făcut ce-va la vreme.
A zlimboi = a privi ce-va cu ochiĭ înnoraţĭ orĭ înholbaţĭ.

SUPLEMENT LA CAPITOLU VI

ALBĬE

* △

9648 **Nu în tóte albiile te poţĭ scălda.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu tóte negoţurile aduc folóse; nu tóte încercările te pot folosi.

* △

9649 **A băgà sub albĭe.**

T. Bălăşel, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vasluĭu.*

A ascunde.

AMNAR

* △

6950 **O să 'ĭ maĭ ĭea curéua amnaruluĭ.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mĭerlescĭ, j. Olt.*

Acelaş înţeles ca la No. 6536.

A AŞTERNE

*

9651 **Cum va 'ţĭ aşterni, acşi vaĭ dormi.** [1]

I. Coyan, *prof. c. Perivoli, Epir.*

A se adaogà la No. 6538.

---

[1]) Cum îţĭ veĭ aşterne, aşa veĭ dormi.

AŢĂ

9652 Iu 'ĭ çĭóra ma minută, aclo sĕ-arupi.[1])

GR. TOCILESCU. II, p. 474.

A se adaogà la No. 6544.

* △
9653 Pe faţă,
Numaĭ aţă;
Pe dos
Teĭu pucĭos.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

In glumă, de o haĭnă ruptă şi plină de petece.

*
9654 A avé aţele în mână.

GR. POĬENARU, *ing. j. Buzĕŭ.*

Cunósce tóte interesele unor ómenĭ; tóte firele uneĭ intrigĭ, etc.

△
9655 Innódă aţa de la cap.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 120, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A înjgheba ce-va bine de la început.

9656 Va ŏ arupem çĭóra.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 474.

Vom strica prietenia.

* △
9657 A merge ca pe aţă.

T. BĂLĂŞEL, *prof. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

In linie dréptă. A se adaogà la No. 6555.

---

[1]) Unde 'ĭ aţa maĭ subţire acolo sĕ rupe.
[2]) O vom rupe aţa.

AVLIE

△
9658 Iérbă în avlie,[1]
In casă sărăcie.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 112, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogă la No. 7020.

BAĬE

*
9659 A fi ca în baĭe.

T. Bălăşel, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică cald.

BATĂ

* △
9660 A rupe betele.

T. Bălăşel, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

1⁰ A rupe legăturile, cu deosebire cele morale, ce te opreaŭ de la ce-va. De pildă când calcĭ un jurămînt, o legătură, etc.
2⁰ Când cine-va crede că a reuşit a rupe legăturile unor farmece ce bănuĭa că sunt asupra sa.

BÂTĂ

* △
9661 Pe unde ajunge, ea unge.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Când bate pre cine-va. Pe unde ajunge bâta, ea face vineţeĭ, orĭ umple de sânge.

BEŢ

△
9662 Dă'ĭ bĕţ impistrit
Şi'l mână d'unde-o venit.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 66, *c. Logoş, Ungaria.*

Adică străinuluĭ.

---

[1] Avlie = curte.

* △

9663 **Nu feşteli bĕţul tot.**

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 450, sub formă de povaţă.

BICĬU

*

9664 **Îĭ bicĭu de foc.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Om rĕŭ, amarnic.

* △

9665 **De departe se aude cum îĭ plesnea bicĭul.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Când vine unul mare.

BLANĂ

*

9666 **Nu face blana cât face faţa.**

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Facĭ adese-orĭ cheltuelĭ zadarnice, cu nădejde că veĭ avé folóse. Veḑĭ No. 6761.

BORDEĬU

*

9667 **A face bordeĭu cu cine-va.**

T. Bălăşel, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A se înţelege în vorbă; a se potrivi în faptă.

BÓTĂ

* △

9668 **A fi rĕŭ de bótă.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Severin, j. Mehedinţĭ.*

Om rĕŭ, amarnic.

BRĂCINAR

9669 * △ **A fi tare în brăcinar.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică puternic, îndrăsneţ, vitéz. A se adaogă aceste înţelesurĭ la No. 6614.

9670 * **A fi slab în brăcinar.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Slab în putere, sărac, fricos.

9671 * △ **Îĭ gros în brăcinar.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică avut.

BRÎŬ

9672 **Aşa ţ-adară brînlu, ş-am̃ĭa m̃ĭ-hĭerb grânlu [1].**

GR. TOCILESCU, II, p. 675.

Astfel e lumea. Unul rîde (se căsătoresce), şi altul plânge (face colivă pentru un mort).

BUNDĂ

9673 △ **Şi bunda cea cĭucurată**
Se vinde la dobă odată.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 239, *c. Logoş, Ungarĭa.*

Cel bogat, dacă cheltuesce, pe mĕsură sărăcesce.

BUZUNAR

9674 * △ **Băgaĭ mâna 'n buzunar,**
Doar cremene şi amnar.

TEODOR BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

[1] Ţie îţĭ dreg brîul, şi mie îmĭ fierb grâul.

Fudul în haĭne şi sărac.

* △
9675 **Stă cu mânele în buzunar, ca boeriĭ la divan.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Leicescĭ, j. Muscel.*

Pentru cel leneş.

CĂCĬULĂ

* △
9676 **Mulţumim ţie, căcĭulă,**
Că stăpân'tĕŭ n'are gură.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Dragodana, j. Dîmboviţa.*

A se adaogà la No. 6649 b.

* △
9677 **A pune căcĭula la o parte.**

T. Bălăşel, *înv. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi vesel, a nu avé habar de nimenĭ. Veḑĭ No. 6663.

* △
9678 **A scăpat căcĭula pe apă.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

Când o femee nu are bărbat, şi se vede că e îngreunată. A se adaogà acest înţeles la No. 6674.

9679 **Scóti câçĭula s-mĕ agudescĭ.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 452.

Pentru doĭ inşĭ de o potrivă rĕĭ saŭ vinovaţĭ. Veḑĭ şi No. 6669.

* △
9680 **A fi de subt căcĭulă.**

T. Bălăşel, *înv. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Când te întrébă cine-va de unde eştĭ, în glumă saŭ de supĕrare i se rĕspunde: *de subt căcĭulă sunt.*

---

1) Scóte căcĭula să mĕ lovescĭ.

* △
9681 **De géba porţĭ căcĭulă 'n cap.**

T. BĂLĂŞEL, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Nu eştĭ demn de a te numi om saŭ bărbat. A se adaogà la No. 6681.

* △
9682 **A schimba căcĭula cu cârpa femeeĭ.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

E nedemn de a fi bărbat.

* △
9683 **Nu'l dóre în căcĭulă.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

N'are habar, puţin îĭ pasă.

* △
9684 **A fi pĭerdut căcĭula.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică cinstea.

* △
9685 **A nu avé nicĭ căcĭulă.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac. A se apropia de No. 6676.

* △
9686 **A fi cu o jumătate de căcĭulă.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică sărac.

CĂLDARE

* △
9687 **A fi cu căldarea 'n cap.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi obrocit, fermecat.

SNÓVĂ

Odată, şi e cam mult de atuncĭ, un om deşteptându-se peste nópte, din somn, găsi în aşternut şése picĭóre. «Da bine, fa nevéstă! Eŭ sciam în patu nostru numaĭ patru picĭóre, acum de sunt şése?!»

«Ce, mĕ, eştĭ obrocit? Iea dă-te jos din pat, şi numĕră, veḑĭ nu sunt numaĭ patru?»

Bărbatu se dete jos şi numĕrând picĭórele din culcuş, găsi dôr patru. «Aşa e, fa nevéstă, patru sunt.»

«Apoĭ dar ce tot trăncănĭ tu p'aci, că vĕḑuşĭ şése?»

«Aşa e, fa nevéstă, da uĭte, de, când mĕ suĭ în pat tot şése mi se par, ce pârdalnicu o fi asta?»

«Asta e curat obrocélă, mĕ bărbate! Du-te mĕ omule de adu încoa căldarea nóstră, a mare, de aramă, şi dóuĕ făcăleţe, să-ţĭ fac de obrocélă, ca să-ţĭ viĭ în minţĭ, că nu e bine de capu tĕŭ.»

Bĭetu om făcu aşa cum îl învĕţă nevésta. Aduse căldarea şi dóuĕ restee. Nevésta îĭ puse căldarea în cap şi îl puse s'o ţie cu amândouĕ mâĭnile, ĭar ea începu a bate, cât putea, cu resteele în căldare, făcênd un hălălăŭ cât tóte ḑilele, ĭar din gură începu să descânte aşa:

Obrocélă, obrocélă!
Ibovnice te scólă,
Şi ĭeşĭ pe uşă afară,
Şi să fugĭ cât aĭ puté,
Ca să scăpăm de belea!
Şi de mare satara!

In vremea asta ibovnicul a fugit.

* △
9688 A fi ca căldarea.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi negru la faţă.

CĂMAŞĂ

* △
9689 Si cămaşa
E de la naşa.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Ş-ésti cu câméşa di la nuna. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 680.

Adică e aşa de sărac, că şi cămaşa e de la alţiĭ.

* △
9690 Nu te încrede nicĭ cămeşeĭ tale.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

---

[1]) E cu cămaşa de la naşa.

A se adaogà la No. 6719.

9691 **L-tricu prit câméși.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 680.

L'a adoptat, l'a recunoscut ca copil.

9692 **Pr-ĭu u scoțĭ câméșa?** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 680.

A se adaogà la No. 6722.

* △

9693 **Până și cămașa.**

G. POBORAN, *inst. j. Olt.*

Tot ce aveà. A se adaogà la No. 6739.

«A dat *până și cămașa de pe dînsul*».

CANDELĂ

* △

9694 **A fi ca o candelă aprinsă.**

T. BĂLĂȘEL, *preot, c. Ștefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică frumos, drăgălaș, bine făcut, vesel.

CĂPISTERE

* △

9695 **Și în căpistere pielm și turtă în foc.**

T. BĂLĂȘEL, *preot, c. Ștefănescĭ, j. Vâlcea.*

1⁰ Maĭ multe lucrurĭ de odată, maĭ multe dorințe împlinite în acelaș timp.
2⁰ De un lucru care trebue să însușéscă maĭ multe condițiunĭ bune de odată.

CÂRPĂ

* △

9696 **O cârpă, dacă e bună, s'o ĭeĭ din gunoĭu și s'o scuturĭ.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

Omul bun, să nu cauțĭ că e din ceĭ de jos.

---

[1]) Il trecu prin cămașă.
[2]) Pe unde scoțĭ cămașa?

* △
9697 **Nu i se ajunge cârpa în gaură.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru cel sărac, care nu are cu ce să'şĭ împlinéscă nevoile vieţeĭ.

* △
9698 **A căpĕta cu cârpa.**

T. BĂLĂŞEL, *prof. c. Ştefănescĭ. j. Vâlcea.*

A fi sărac, a cerşi.

* △
9699 **A fi o cârpă lepĕdată.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Lucru de nimic, fără nicĭ o valóre.
Intîlnim acéstă ḑicere şi în psalmele luĭ David.

CASĂ

* △
9700 **Primiţi-mĕ în casă, până ce vĕ veţĭ găsi Dumneavóstră altă.**

A. GOROVEĬ, *j. Suciava.*

Când unul se pune pe lângă altul, îl linguşesce, până ce ajunge să'l domineze, şi să'ĭ impună voinţa luĭ. Veḑĭ No. 6773.

* △
9701 **Bagă'l în casă te fură;**
Dă'l afară te înjură.

A. GOROVEĬ, *profesor, Cl. VII, Semin.*

Celuĭ nerecunoscĕtor.

9702 **Di sum casă,**
Na'l pri mésă;
Di pri mésă
Vru ş-tu çergă,
Până s-adună pri svercă.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 705.

[1]) De sub casă, na'l pe masă, de pe masă vru şi 'n cergă, până ce s-a adunat pe céfă (adică = a fost bătut).

Se ḑice pentru ceĭ carĭ tot cer maĭ mult, şi la urmă o păţesc.

* △

9703 **Mĭ-e dor de el ca de o casă aprinsă.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Să nu'l veḑĭ în ochĭ. Veḑĭ No. 6798.

* △

9704 **Mie 'mĭ arde casa, şi el îşĭ pîrlesce bâta**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 6801.

* △

9705 **Nicĭ o pómă 'ĭ maĭ amară,**
Ca casa de a doua óră.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Căsătoria de a doua.

*

9706 **Di puĩĭu lapte are 'n casă.**[1]

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

Are de tóte, nu'ĭ lipsesce nimic, e bogat. A se vedé No. 6813.

* △

9707 **A fi cu casa în spinare.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac, fără casă. A se adaogà la No. 6814.

9708 **Di omlu din casă, carĭ óră s-te afirescĭ?**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 592.

Acelaş înţeles ca la No. 17537.

---

[1]) Lapte de puĭu are în casă.
[2]) De omul din casă, în care oră să te ferescĭ

* △
9709 **Casa care'ĭ mare, maĭ multă vĭéță are.**

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Adică cine'ĭ mare, bogat, maĭ puternic.

*
9710 **Când ĭeĭ acoperemîntul vedĭ ce este în casă.**

C. C. Miclescu, *c. Miclescĭ, j. Vasluĭu.*

Numaĭ când trăescĭ în casa omuluĭ îĭ poțĭ cunósce traĭul.

△
9711 **Până nu eştĭ cu omul în casă, nu sciĭ ce plătesce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 204, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înțeles ca la No. 6144.

△
9712 **Nicĭ o casă fără fum.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 162, *c. Brețcu, Ungaria.*

* △
9713 **Cine şade a-casă,
Mănâncă la masă;
Cine umblă prin sat,
Remâne ne-mâncat.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Leicescĭ, j. Muscel.*

Omul care 'şĭ vede de casa luĭ e maĭ folosit.

* △
9714 **A umbla căutătorĭ de casă.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Despre ceĭ carĭ plécă, în pețit, căutând vre-o fată.

* △
9715 **A făcut larg în casă.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică s'a dus.

* △
9716 **A măturat casa cu el.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broştenĭ, j. Sucĭava.*

L'a bătut bine.

9717 **Casă di bîrdeñĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 675.

Adică casă próste. *Bîrdeñiĭ* sunt nisce plante, carĭ cresc în Tesalĭa.

* △
9718 **A face casă.**

D-na. Z. JUVARA, c. *Fedescĭ, j. Tutova.*

A trăi împreună cu cine-va. A se adaogă la No. 6826.

△
9719 **Unde casa nu se spoĭesce.**

GR. TOCILESCU, *Poes. Pop.*, I, p. 548.

Adică departe.

CĂUŞ

* △
9720 **Picuş la picuş,**
Fac un căuş.

P. PRELIPCEANU, *înv.* c. *Schela, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 11295.

CAZAN

*
9721 **Ună câzane çe hérbe astupată, vaĭ crépă.** [2])

I. COYAN, *prof.* c. *Băésa, Epir.*

Feresce-te de omul ascuns şi supĕrat. Veḑĭ No. 367.

---

[1]) Casă de bîrdenĭ.
[2]) Un cazan ce fierbe astupat, o să plesnéscă (crape.)

CÉPSĂ

9722 △ I-aŭ pus cépsă 'n cap.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 113, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7202 & 7900.

CERCEL

9723 * △ La urechĭ marĭ nu trebue cerceĭ.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Să nu atragĭ atenţia ómenilor asupra defectelor tale.

9724 * A remâne cercel fără tórtă.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică ce-va de lepĕdat, care nu plătesce nimic. A se adaogà la No. 6860.

CHEĬE

9725 * △ Cheĭea de aur în tótă gaura sĕ potrivesce (lovesce, nimeresce).

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6862.

9726 * △ Cheĭea umblată nu ruginesce.

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 6867.

9727 * △ A umblà cu cheile la brîŭ.

T. Bălăşel, *prof. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru ómeniĭ ceĭ sgârciţĭ

CHIBRIT

9728 * **Cât aĭ aprinde un chibrit.**

TEODORESCU - KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Iute, de grabă, într'o secundă.

CĬOMAG

9729 **Ma ghini nă sut di çĭumădzĭ pri truplu alântuĭ, di nă singură prĕ-amél.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 503.

Acelaş înţeles ca la No. 3105.

9730 * △ **A nu avé de cât cĭomagu.**

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac.

CĬUBUC

9731 **Ş-bé cĭubuchĭa cu-arihati.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 475.

E mulţumit, trăĭesce în linişte.

CLIN

9732 * △ **A nu avé clinii toţĭ.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi cam lipsit de minte.

CLOPOT

9733 * △ **A fi cu clopot.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

---

[1]) Maĭ bine o sută de cĭomege pe trupul altuĭa, de cât unul singur pe al meŭ.

[2]) Îşĭ bé cĭubucu în linişte

Despre cel care i se descoper faptele rele, orĭ pe unde le-ar face el.

COJOC

* △

9734 **Şade într'o sută de cojóce şi tot dice că nu'ĭ este frig.**

G. MIHALACHE, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Pentru cel care nu se maĭ mulţumesce.

* △

9735 **A'şĭ întórce cojocu.**

T. BĂLĂŞEL, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A schimba purtarea din bună în rea. A se adaogà la No. 6948.

△

9736 **Intórce cojocul după vreme.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 122, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

A'şĭ schimba purtarea, părerile, etc., după împrejurărĭ.

CORT

* △

9737 **A umbla ca cu cortu.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A se adaogà la No. 6972.

* △

9738 **Iea-ţĭ cortu.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică mută-te, plécă.

COŞ

* △

9739 **Par'că e afumat pe coş.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VI, Semin. Buc.*

Adică negru la fată.

COŞ

△
9740 **In coşul gol nu 'şĭ fac şórecii cuĭb.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 118, c. *Bochia, Ungaria.*

La ceĭ săracĭ nu alérgă nimenĭ, ne-avênd ce căpĕta.

COŞ

* △
9741 **Si din coş grăunţe şi din copae pĭelm.**

T. Bălăşel, *preot*, c. *Ştefănescĭ*, j. *Vâlcea.*

Acelaş înţeles ca la No. 6979.

* △
9742 **De n'o fi din coş grăunţe, tot o fi din copae pĭelm.**

T. Bălăşel, *preot*, c. *Ştefănescĭ*, j. *Vâlcea.*

De n'o fi una, tot o fi alta.

COTRUŢĂ

* △
9743 **Adese-orĭ în cotruţă găsescĭ lucrurĭ bune.**

V, Forescu, c. *Dorna*, j. *Suciava.*

Găsescĭ femee frumóse şi în bordee.

CUPTOR

△
9744 **La cuptorul cald nu trebue foc mult.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 128, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogă la No. 7004.

* △
9745 **Nu poţĭ fi în cuptor şi la móră.**

Suhamel, c. *Meledic*, j. *Buzĕŭ.*

Alege una din două

9746 △ **Maĭ uşor poţĭ cumpĕrà douĕ cuptóre, de cât lemne pentru unul.**

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 147, *c. Sinersig, Ungaria.*

Intreţinerea costă scump.

9747 * △ **Şi la cuptorul mic se face foc mare.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Cheltuĭélă nepotrivită.

9748 * △ **Cuptorul bun cóce pâne bună.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 61, *c. Cacoviţa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 1111.

9749 * △ **A fi ca în cuptor.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică cald.

CUREA

9750 * △ **A se ţine ca curéua.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se dice de ce-va care nu sĕ póte sfărĕma lesne. De pildă: când pămîntul e clisos, brazda pluguluĭ se ţine ca curéua; pânea, bine frămîntată, sĕ ţine felia ca curéua când o taĭ.

9751 **Lĭ-adună curĕĭli.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 684.

A'ĭ face observaţiĭ.

9752 * △ **A pune la curele.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică la bătae grea.

9753 **Nu 'ĭ ţîni curdhĕaoa.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 684.

Acelaş înţeles ca la No. 7013.

CURTE

9754 * △ **La curtea boeréscă şi popéscă nu e lipsă de lucru.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Rătescĭ, j. Argeş.*

FAŢĂ

9755 * △ **La faţă veche nu trebue căptuşélă nouă.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Orí-ce lucru trebue făcut potrivit.

FERÉSTRĂ

9756 **Bati firésta s'aduchĭască uşa.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 493.

Acelaş înţeles ca la No. 2480.

9757 * △ **Te veḑĭ în el ca în feréstră.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel făţarnic; una vorbesce, alta face.

FITIL

9758 * **A pune fitilurĭ.**

D. DARVARI-BUZESCU, *c. Strejescĭ, j. Romanaţĭ.*

A se adaogà la No. 7054.

---

[1]) Nu 'l ţine curéua.
[2]) Bate feréstra să pricépă uşa.

FÓRFECE

9759 * △ Nu fórfecile bune, fac croïélă dréptă.

V. A. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

Ci mintea care 'l conduce.

GARD

9760 * △ Gardul cu propele nu'l dă vîntul jos.

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

△ *Gardul cu proptele ţine maĭ mult.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 101, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

△ *Gardu cu propte nu se 'mburdă.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 101, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7076.

9761 * △ Gardul cu poprele cade pe vînturĭ grele.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 7077.

9762 * △ La gardul uscat, poprele verdĭ.

V. A. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

Trébă nechibzuită. Vedĭ No. 7080.

9763 * △ S'a rezĕmat de gardul putred.

V. A. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 7087.

GĂTIT

9764 △ Gătat ca o păpuşă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 191, c. *Rêşnov, Ungaria.*

Adică prea frumos gătit. Veḑĭ No. 10536.

GHEM

9765 * △ Par'că ĭ-a dat cu ghemu 'n cap.

P. Gârboviceanu, *Semin. Cl. VIII.*

GHĬOZDAN

9766 M̃ĭ-o am ca nuca n-sîrîtor (sînîtor)[1].)

Gr. Tocilescu, II, p. 698.

Când ne este drag cine-va.

GOL

9767 * △ Gol trócă.

G. Creţoĭu, c. *Scăescĭ, j. Dolj.*

Acelaş înţeles ca la No. 7127. A se vedé origina ḑiceref la No. 14343.

GRĂDINĂ

9768 * △ Udă-ţĭ întâĭu grădina ta, şi dacă îţĭ va maĭ remâne apă, udă şi pe a vecinilor.

V. Forescu, c. *Dorna, j. Suciava.*

A se adaogă la No. 7134.

HAĬNĂ

9769 △ Haĭne scumpe pre spinare
Bagă omu'n lipsă mare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 107, c. *Sinersig, Ungaria.*

Pentru cel căruia 'ĭ place să se pórte prea frumos îmbrăcat.

IMBRĂCAT

9770 * △ **Omul îmbrăcat nu se teme de ĭérnă.**

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Pentru cel puternic, avut saŭ cu slujbă bună.

A INCĂLŢÀ

9771 **Lu ncălţaĭ di dóuli çiçĭóri.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 472.

Adică l'am înşelat. A se adaogà la No. 7207.

INEL

9772 **Va-mĭ arucă nelu nâpoĭ!**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 571.

Arată nepăsarea.

Când se strică logodna se trimite inelul înapoĭ. Ne fiind unul logodit, puţin îĭ pasă căcĭ nu i se póte trimite inelul înapoĭ.

IŞLIC

9773 * **Işlicul e mare, dar capul e mic.**

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Póte fi un om de ném mare saŭ boĭerit, dar e prost.

LAMPĂ

9774 * △ **Lampa nu arde pentru cel care dórme.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Valea Marculuĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 7289.

[1] L'am încălţat de amîndoue picĭórele.

LANŢ

9775 Ĩi-trec alislu di nărĭ.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 420.

A-l înfrîna. Acelaş înţeles ca la No. 6586.

LÉGĂN

9776 △ Îmburdat cu légănul.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 138, & 117, *c. Bochia, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7255.

9777 * △ Vaĭ de légănul în care s'a suit.

BAŞOTA, *prin V. Forescu, j. Sucĭava.*

A picat în o bólă de care nu va scăpa.

LULEA

9778 * △ Nu tóte lulelile mirosĕ a smólă.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu tóte femeile umblă după bărbaţĭ, le place împreunare cu bărbaţĭ.

LUMINĂ

9779 * Caută ḑiua cu lumină.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 37, *c. Sibiĭŭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7296.

9780 △ Nu mĕ purta ḑiua cu lumina.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177, *c. Logoş, Ungaria.*

Căcĭ lucru e vĕḑut, învederat.

---

[1]) Iĭ trec lanţul de nas.

9781 △ **Sus măciucă, jos nimică.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 246, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Om prost.

MANTA

9782 * △ **Socotéla,... hrîştĭ mantaua!**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Nu are să ĭea nimic. A se adaogà acest înţeles la No. 7314.

MĂNUŞĂ

9783 * △ **Cu mănuşĭ pre mână nu torcĭ mătase.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 58, c. *Sinersig, Ungaria.*

Pentru cel leneş, care nu lucréză cum ar trebui.

MASALA

9784 **Dzadă s-adră.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 685.

S'a îmbětat tun. Se numesce *dzade,* masalale făcute din crăcĭ de pin.

9785 **Arde ca dzada.**[2])

Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 178.

Adică bine.

MĂTURĂ

9786 **Numaĭ mătura a rěmas a-casă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 17, c. *Codlea, Ungaria.*

Când nu a maĭ rěmas nimenĭ a-casă.

---

[1]) Masala s'a făcut.
[2]) Arde ca masalaua.

A MĂTURÀ

△
9787 Fie-care să măture naintea uşeĭ sale.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, c. *Topliţa, Ungaria.*

△
Mătură dinaintea uşeĭ tale.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 149, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7337.

MÓRĂ

* △
9788 De cât la móră
Maĭ bine 'n cămară.

T. Bălăşel, *preot*, c. *Stefănescĭ*, j. *Vâlcea.*

De cât să te trudescĭ, maĭ bine să ĭeĭ de-a gata.

* △
9789 A fost la móră, la rîşniţă, şi s'a întors cu grăunţele în pólă.

V. Forescu, c. *Dorna*, j. *Suciava.*

Pentru omul netrebnic.

9790 La móră ş-la drâştélă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 556.

A spune la tótă lumea.

9791 Carĭ aŭ cap tră discari, du-ti la móră.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 443.

Acelaş înţeles ca la No. 7365.

9792 Ca la móră cu aradha.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 555

A se adaogà la No. 7371.

---

[1]) La móră şi la piuă.
[2]) Dacă aĭ cap de despicat (asurḑit), du-te la móră.
[3]) Ca la móră pe rînd.

9793 * △ A'ĭ face o móră.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A'l bate. A se adaogà la No. 7396.

9794 △ Nu'ţĭ face móră 'n cap.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 185, *c. Cetea, Ungaria.*

Nu te ameţi; nu te îmbăta. A se vedé No. 7403.

9795 △ Şi-a băgat pe móră.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 238, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6982.

9796 △ Când n'o fi pe apă móră.

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 285.

Adică nicĭ odată.

MORMÎNT

9797 Nu plândzi pi murminti csen, s-nu ti dóră ochĭli.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 563.

Nu duce grija altora. A se vedé No. 7405.

MUC

9798 △ Ajunge mucul la degete (deşte).

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 7, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7410.

---

[1]) Nu plânge pe mormînt străin, să nu te dóră ochiĭ.

NEGRU

9799 S-bâgă lăile.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 525.

S'a căsătorit.

NE-SPĂLAT

* △

9800 Orĭ-cât l'aĭ îngriji, tot ne-spălat remâne.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Omul cu năravurĭ rele. Veḑĭ No. 7417.

OCHELARĬ

9801 Lĭ-bâgă ṽiliĭle.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 704.

L'a înşelat

OGLINDĂ

△

9802 Are oglindă mică, dar se vede 'n ea.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 12, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7438.

OGRADĂ

* △

9803 Iérba în ogradă e sărăcie în casă.

V. A. Forescu, *c. Stănişóra, j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 7020.

OPINCĂ

△

9804 E falnică
La opincă,
Şi smintélă,
La obélă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 83, *c. Sinersig, Ungaria.*

---

[1]) Ş'a pus negrele (haĭnele negre).
[2]) [illegible]

A se adaogà la No. 7441.

9805 * △ Să fie opinca cât de bună,
Cât o cizmă nu maĭ sună.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 7442.

9806 * △ Nu cu orĭ-care opincă să te încalţĭ.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Nu te întovărăşi cu cine-va, până a nu'l cunósce bine.

9807 △ Nu încălţa opincĭ de om mort.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 173, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Nu luà o vĕduvă.

9808 △ Până poţĭ pune petec pe opincă, nu cumpĕra alta nóuă fără banĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 203, *c. Voĭvodeniĭ M., Ungaria.*

Ne învaţă economia.

9809 △ Lapĕdă opinca ruptă şi 'n urmă ĭară caută după ea.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 130, *c. Tisa, Ungaria.*

Nu lepĕda un lucru, până nu l'aĭ înlocuit cu altul maĭ bun.

9810 * △ I-o pus opinca în nas.

E. I. PATRICIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a întrecut cu tréba de şi se ţinea sus. A se adaogà la No. 7457.

* △
9811 **Nu mĕ crede sulă de opincĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin.*

Adică să nu mĕ credĭ prost.

Dice unul, în care nu prea te încredĭ că va puté îndeplini insărcinarea pe care i-aĭ dat-o.

Sula de opincĭ, e un lucru ascuţit la vîrf, cu care se lărgesc găurile la opincĭ, pentru a se vîrî curéua de încreţit.

9812 **L̃i-ded ţâruhĭli tu mână.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 702.

L'am gonit, l'am dat afară din slujbă.

OPINCAR

* △
9813 **Opincar a fost şi a rĕmas.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Netrebnic, ţĕran a fost şi a rĕmas.

PĂLĂRIE

* △
9814 **Sub pălărie**
Tótă gospodăria.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Sărac de tot.

* △
9815 **Vine cu florĭ în pălărie.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Vine cu ce-va, dar nu are trecere. A se apropia de No. 666.

PÂNZĂ

* △
9816 **Fire amestecate, pânză ţesută rĕŭ.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

---

[1]) I-am dat opincele în mână

Acelaş înţeles ca la No. 94 & 7484.

PAPUC

9817 * △ **Dacă n'aĭ papucĭ sunt bune şi opincile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 64, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Dacă nu se póte maĭ bine, fie şi maĭ prost.

9818 **Nu hiŭ acşu ş-ţî torn păpuçîle.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 610.

Când se crede unul mult maĭ puţin de cât altul.

Je ne suis pas digne de dénouer le cordon de ses souliers.

Prov. Franc.

9819 **Lu bâgaĭ sum păpuçă.**[2])

Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 398.

A'l avé în mână. Veḑĭ No. 7506.

PAR

9820 * △ **Cine sare parĭ mulţĭ îl înţépă unul.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Valea Marculuĭ, j. Mehedinţĭ.*

A se adaogă la No. 7510

PAR

9821 **Agĭumsiră la par.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Adică la bătae. A se vedé No. 7517.

PAT

9822 * △ **Patul se fie cald, mâncarea póte fi rĕce.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

---

1) Nu sunt demn să'ţĭ întorc papucĭ.
2) Îl băgaĭ sub papuc.
3) Ajunseră la par.

PĔR

*
9823 Di per, per, s-façe glom.[1])

G. Zuca, c. *Fieri, Albania*

Acelaş înţeles ca la No. 219.

9824 Per di per si façi çérgă.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 603.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9825 A fi în treĭ perĭ.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică bét. Veḑĭ şi No. 7533.

* △
9826 Din fir în pĕr.

S. Fl. Marian, *Trad. pop.*, p. 12. — Başota *prin V. A. Forescu, j. Suciava.*

* △
De-a fir în pĕr.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Tot, până la o para, înţeles maĭ puţin obicĭnuit care se va adaogà la No. 7534.

PERDEA

9827 L̃ĭ bâgă pirdea tu ocl̃i.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 607.

A se adaogà la No. 7535.

9828 Om fâră pirdea.[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 607.

Fără ruşine, obraznic. Veḑĭ No. 7536.

---

[1]) Din pĕr-pĕr, se face ghem.
[2]) Pĕr de pĕr sĕ face cergă.
[3]) [illegible]

PERETE

9829 * △ De ce are omul patru pereţĭ.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

1º Ca să găzduĭéscă pe cine-va.
2º Ca să fie liniştit, stăpân acolo.

PETIC

9830 △ Noŭ din şepte petece.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 166, c. *Topliţa Rom., Ungaria.*

Adică lucru vechĭu, cârpit.

PÉTRĂ

9831 △ Dóuĕ petri tarĭ nu fac făină.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 77 c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7568.

9832 △ Intre dóuĕ pĭetri tarĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 122, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică între doĭ ómenĭ de o potrivă puternicĭ.

PIPĂ

9833 △ A'ĭ suflà în pipă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 7, c. *Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7277.

PIVNIŢĂ

9834 △ Pivniţa bună face vinul.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 212

PLAPUMĂ

*
9835 Cască plapomă şi mĕ îmbucă.

N. URECHE, *ing. j. Prahova.*

Pentru cel leneş. Acelaş înţeles ca: *pică pară, dacă veĭ pica,* etc.

POD

* △
9836 Calcă ca din pod.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 7605.

PÓLĂ

9837 Işĭ bâgă pólili n-brîn. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 613.

Se hotăresce a face ce-va.

*
9838 Cine rĕdică pólele nu se umple cu noroĭu.

V. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

Cine fuge de ceĭ rĕĭ, nu ĭea deprinderĭ rele.

* △
9839 Sus, sus, că póle nu's,
Că lĭ-a pus bĕtrână sus.
Ş'a pus mâţa păzitor
Şi mârtanu căpitan.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Pentru muĭerile sărace şi leneşe, carĭ nu aŭ póle (fuste).

*
9840 Ţine-te de pólă mare
Dacă vraĭ să trăescĭ tare.

V. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

Adică să'ţĭ cauţĭ sprijin.

9841 * △ **Iea din póle şi pune în frunte.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Glâmbocata, j. Dîmboviţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 7616.

PORT

9842 * △ **Cine 'şĭ schimbă portul, s'o dat în partea draculuĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 52, *c. Logoş, Ungaria.*

Arată cât de mult ţine Românul la portul luĭ, pre care 'l indentifică cu naţionalitate.

9843 **Altu loc, altu port.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 421.

Deosebire de obiceĭurĭ, după localităţĭ.

9844 △ **Trece Oltu,**
Schimbă portu.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 259, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Pentru ceĭ carĭ se lépĕdă de obiceĭurile strămoşescĭ.

PÓRTA

9845 **Greă pri pórtă s'avdă pâlthirea.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 614.

Acelaş înţeles ca la No. 7632.

9846 **Aspardzi pórtă ş-façi pâl(â)thiri.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 614.

Acelaş înţeles ca la No. 7616.

---

[1]) Alt loc, alt port.
[2]) Vorbesce (grăesce) pe pórtă s'audă feréstra.

9847 **Sĕ-acâţă di pórtă mari.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 700.

A căpĕtat onorurĭ; are sprijinitorĭ puternicĭ.

9848 **Va tĕ-acaţ pórtă?** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 699.

Te voĭu privi ca om de sémă?

PUŢ

9849 * △ **Nu scuĭpa în puţ că se póte să beĭ apă din el.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Adică nu batjocorî pre sfetnicii satuluĭ că póte veĭ avé nevoe de eĭ. Vedĭ şi No. 7658.

A RADE

9850 △ **Îl rade fără bricĭu.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 117, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7668.

ROGOJINĂ

9851 * △ **Trage pisica de códă pe rogojină.**

ST. TUŢESCU, *c. Catanele, j. Dolj.*

Stă în lenevire, n'are ce lucra, din rea voinţă saŭ neavere. A se adaogà acest înţeles la No. 7690.

RUDĂ

9852 * △ **Dă cu ruda 'n baltă.**

D. POPOVICĬU, *înv. c. Cuvin, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 444.

---

[1] Se-acăţă de pórtă mare.

[2] O să te privesc ca pórtă.)

SAC

△
9853 Légă sacul până 'ĭ rotund,
Nu când îĭ daĭ de fund.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 135, c. *Finteuşul-M.*, *Ungaria.*

△
Nu legà sacul pe la fund, ci pe la gură.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 175, c. *Agnita*, *Ungaria.*

Aceleş înţeles ca la No. 7698.

△
9854 Face pumnul mic cătrĕ fundul saculuĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 92, c. *Tisa*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

△
9855 În sacul legat,
Nu sciĭ ce'ĭ băgat.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 120, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria.*

A se adaogà la No. 7714.

△
9856 Orĭ îşĭ umple sacu,
Orĭ îşĭ pune capu.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 199, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No 77[illegible]0.

* △
9857 De cât doĭ sacĭ deşerţĭ, maĭ bine unul plin.

G. Mihalache, c. *Şendrescĭ*, *j. Tutova.*

Maĭ bine puţin şi maĭ bun.

△
9858 Ţine sacul, până capeţĭ purcelul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 252, c. *Bochia*, *Ungaria.*

A dice folosesce ocasiunea

* △
9859 **Sacul greŭ, nu e greŭ în spinare.**

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Averea nu ni se pare prea grea nicĭ odată.

* △
9860 **A luat sacul de pe un umĕr, ca să'l pue pe cela-l-alt.**

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

N'a scăpat de o greutate.

9861 **Duchĭati sac di după uşi.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 700.

Acelaş înţeles ca la No. 2480.

* △
9862 **Sacul s'a umplut înainte de vreme.**

V. A. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

Pentru o fată mare.

* △
9863 **Şi-o pus saciĭ în car.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Nu maĭ are nevoe de nimenĭ. A se adaogà la No. 7723.

9864 **Sac fârâ fundu.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 620.

A se adaogà la No. 7721.

SAĬA

* △
9865 **Cine păzesce saĭaua mănâncă tarhanaĭa.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Herescĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 7819.

---

[1]) Pricepe sac de după uşe.
[2]) Sac fără fund.

ŞANDRAMA

9866 * Şi şandramalele se chilodesc ca fetile.

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Când babele îşĭ pun dresurĭ multe.

SĂPUN

9867 △ Îl zolesce fără săpun.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A'l certa.

SCALDĂ

9868 △ A aruncat cu scalda şi copilul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 1, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A face óre-ce prostesce.

A SE SCĂLDÀ

9869 * △ Când s'a născut s'a scăldat în lapte dulce, ĭar acum se scaldă 'n borş.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 32, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Îĭ merge rĕŭ. Vedĭ şi No. 7760.

SCÂNDURĂ

9870 * △ I-a mâncat scândurile faţa.

D-na Z. Juvara, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

Adică a murit.

9871 Ĭĭ lipsésci nă scândură. [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 623.

E cam ţîcnit. Vedĭ No. 7770.

---

[1] Iĭ lipsesce o scândură.

9872 **Scândură s-féçi.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 623.

E mort.

* △

9873 **Nu calcă pe scândură sănătósă.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Se apucă de ce-va care nu e sigur, şi chiar primejdios, face un pas greşit. Veḑĭ No. 7883.

* △

9874 **Calcă (păşesce) pe scândură putredă.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

1⁰ Acelaş înţeles ca la No. 7883.
2⁰ Nu maĭ are ḑile multe.

SCARĂ

* △

9875 **Tréptă cu tréptă te urcĭ pe scară.**

SUHAMEL, *c. Meledic, j. Buzĕŭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 7773.

* △

9876 **I s'a întins scara.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

I-a venit vremea să fie căutat.

SCAUN

* △

9877 **Cine şede pe dóuĕ scaune, cade rĕŭ când cade.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 51, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7790.

* △

9878 **I-a fugit scaunu de sub cur.**

V. A. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

A rĕmas sărac.

9879 * △ **Duce l'aş pe ale patru.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Adică pe şcaunul cu patru picere, al bisericeĭ, pe care se duc morţiĭ.

9880 △ **N'are scaun.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 157, *c. Codlea, Ungaria.*

1⁰ Pentru cel nepoftit.
2⁰ Acelaş înţeles ca la No. 7793.

SOBĂ

9881 * △ **Îĭ place soba**
Ca ţiganuluĭ toba.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Şerbănescĭ, j. Argeş.*

Adică să sté a-casă, la căldură.

SPĂRTURĂ

9882 * △ **Cine nu cârpesce spărtura mică, are necaz să drégă borta mare.**

V. A. Forescu, c *Dorna, j. Suclava.*

Economia la vreme. Veḑĭ şi No. 7821.

A SPĔLA

9883 △ **L'a spĕlat fără apă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 132, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică l'a certat, l'a bătut.

STAVILĂ

9884 * **I-a pus stavilă.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j.*

L'a împedicat, l'a oprit de a face óre-ce.

STÎLP

* △

9885 **A fost stîlpul casiĭ şi acum a ajuns popre.**

V. A. FORESCU, *înv. c. Mălinĭ, j. Suciava.*

Odată a fost om cu vază, şi acum a rĕmas slugă la ceĭ carĭ s'aŭ ridicat.

STRAÎU

△

9886 **I-am acoperit c'un straîu,**
Şi săturat c'un mălaîu.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 111, c. *Drâmbarĭ. j. Suciava.*

Când aveà copiĭ maĭ puţinĭ.

* △

9887 **Straîul vechîu, unde 'l dregĭ, alăturea se rupe.**

V. A. FORESCU, c. *Dorna, j. Suciava.*

Adică omul bĕtrân saŭ boluăvicios.

SUMAN

△

9888 **Intórce sumanul din cotro suflă vîntul.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 122, c. *Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 7320.

* △

9889 **Nu după sucman trebue judecat omul.**

V. A. FORESCU, c. *Mălinĭ, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 7872.

△

9890 **Rĕŭ te folosescĭ cu sumanul altuîa.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 221, c. *Topliţa-Rom., Ungaria.*

[illegible] la No. 7167

9891 △ **Maĭ bine un suman periat şi cârpit, de cât un beniş sdrenţos şi tăvălit.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 145, c. *Sinersig, Ungaria.*

Maĭ bine maĭ mare între ceĭ micĭ, de cât maĭ mic între ceĭ marĭ.

TÂMPARE

Veḑĭ *Cap. VI, Tâmbare.*

9892 **Va'l fac mânică di tâmpari.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 553.

A se adaogà la No. 7888.

9893 **— Çe hîbare?**
— Mânică di tâmpare. [2]

Gr. Tocilescu, II, p. 690.

Adică nimic.

9894 **U spindzură tâmparea.** [3]

Gr. Tocilescu, II, p. 642.

S'a pus pe şedere.

9895 **Tradzi tâmparea azvarna.** [4]

Gr. Tocilescu, II, p. 642.

Caută cértă, e un tirîe brîŭ.

9896 **Tradzi la tâmpari.** [5]

Gr. Tocilescu, II, p. 642.

Acelaş înţeles ca la No. 13882.

9897 **U bâgă tu mânică di tâmpari.** [6]

Gr. Tocilescu, II, p. 553.

A şters'o, a furat'o.

---

[1]) O să'l fac mânecă de manta.
[2]) Ce scire? — Mânecă de manta.
[3]) A spînzurat (atîrnat) mantaua.
[4]) Trage mantaua pe jos.
[5]) Trage la manta.
[6]) O băgă pe mânică de manta

ŢEST

* △
9898 **A fi umblat ca ţĕstu.**

St. Tuţescu, c. *Catanele, j. Dolj.*

* △
A umblat ca ţestul.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Adică ne-umblat, n'a trecut nicĭ de uşa oboruluĭ. A se adaogà la No. 7899.

* △
9899 **A fi umblat ca botul ţestuluĭ.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mogoşóĭa, j. Argeş.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9900 **Este ĭute ca ţestul.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

Adică e încet.

TINICHEA

9901 **L̃i spindzurară tinichĭelu.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 641.

L'aŭ gonit cu ruşine. A se adaogà la No. 7917.

9902 **Tinichĭe ésti.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 641.

Nu are nicĭ un ban. A se adaogà la No. 7917.

TRAISTĂ

△
9903 **O traistă plină e maĭ uşor a o purta, de cât una gólă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 200, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9859 din acest capitol.

---

[1]) Iĭ spînzură tinichéua.

9904 * △ **Nu te uzbăi în traista altuĭa.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

La drum să'ţi ĭeĭ merindele tale. Cine nădejduesce (uzbăesce) la merindele altuĭa, de multe orĭ rĕmâne nemâncat.

9905 * △ **Douĕ traiste góle.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

O căsătorie între doĭ săracĭ. Veḑĭ No. 7939.

9906 **L̃i tricu tastrulu.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 638.

L'a înşelat.

9907 **L̃i dédi tastrulu.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 701.

I-a dat drumul din serviciŭ.

TULPAN

9908 * **Faţa eĭ un tulpan.**

D na AN. GHILTZ, *c. Nicorescĭ, j. Tecuciu.*

Adică cu peliţa albă şi subţire.

ŢUNDRĂ

9909 △ **E lovit cu mâneca ţundriĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov., p. 85, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7984.

---

[1]) I-a băgat traista.

UŞĂ

9910 * **Inchide uşa pe din afară.**

G. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică să ieşi din casă.

9911 * △ **L'a făcut de nu înemeria uşa.**

T. SPERANŢA, *c. Stolojanĭ, j. Gorj.*

A se adaogà la No. 8023.

VATRĂ

9912 **Tu vatra ta ş-çinuşa ardi.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 656.

Aşa de bine e la om a-casă. Vedĭ No. 8030.

ZEGHĬE

9913 △ **Să'ţĭ taĭ zechea şi să fugĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 236, *c. Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7621.

ZID

9914 △ **Zidul, cu capul nu'l spargĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 278, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8050.

SUPLEMENT LA CAPITOLU VII

A AFUMÀ

9915 * **Lĭ-u afumă.**[1])

G. ZUCA, c. *Samarina, Epir.*

1⁰ Iĭ-a luat'o.
2⁰ A violat'o.

9916 **L' afumă.**[2])

G. ZUCA, c. *Samarina, Epir.*

L'a ponegrit.
Afumare = a înnegri, a spoi, etc.

AFUMAT

9917 * △ **A fi afumat.**

GAVR. ONIŞOR, *prof.* c. *Zorlenĭ*, j. *Tutova.*

* *Afumat.*[3])

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 9.

Adică bét.

APĂ

9918 △ **N'are după ce bé apă, şi el se scobesce 'n dinţĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 157, c. *Ida Mare, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8086.

---

1) Iĭ a afumat'o.
2) L-a afumat.

9919 * **A'l sci de unde bé apă.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 8077.

9920 △ **Nu tulbura apa din care vreĭ să beĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 186, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Căcĭ îţĭ facĭ singur rĕŭ ţie.

9921 △ **N'o să bage apa pe curechĭu cu el.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 166, *c. Cetea, Ungaria.*

Nu o să aveţĭ nicĭ o daraveră împreună.

9922 △ **Nicĭ apa împreună.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 160, *c. Cetea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9923 △ **Poţĭ bé apa după el.**

DR. EL. CRISTEA, p. 215, *c. Cetea, Ungaria.*

Când aĭ perdut un lucru, şi remâne bun pĭerdut.

BÉT

9924 △ **Omul bét e ca un câne turbat.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 192, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8143.

BEŢIV

9925 * △ **Beţivul, până trece puntea, închide ochiĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 23, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8172.

BIRT

* △

9926 — Scol', muere, mână vacĭ.
— Du-te, omule, şi tacĭ.
— Scol', muere, mână porcĭ.
— Du-te, omule, nu pocĭu.
— Scol', muĭere, haĭ la birt.
— Dómne, bate'l om bolând,
Aştéptă mĕ să mĕ 'ncing,
C'acolo şi eŭ am gândit.

Avr. Corcea, *paroh c. Coşteĭu, Banat.*

Veḑĭ *Mâncare, Tîrg.*

Pentru o femee prefăcută şi leneşă.

* △

9927 Birtul e scara pe care ne scoborîm la ĭad.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 23, *c Sinersig, Ungaria.*

Lacomia pentru mâncare şi bĕutură înpinge pe om la multe rele.

BLID

* △

9928 Din blidul cât de mic,
Griji ca să rĕmână un pic.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Ne învaţă economia şi prevederea.

BOB

* △

9929 Îĭ întrebĭ de bob, şi'ţĭ rĕspund mazĕre.

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava*

A se adaogà la No. 8200.

* △

9930 Nu mânca bob.

V. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Su-*

Nu minţi. Vedĭ No. 8202.

BORŞ

9931 * △ **Când verşĭ borşul, nu'ţĭ vĕrsa huştele, că póte 'ţĭ maĭ trebue.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când te superĭ, nu te resbunà.

9932 * △ **L'a umplut borşul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

L'a bătut bine.

9933 * △ **I-o dat borşul în foc.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

S'a supĕrat.

BRÂNZĂ

9934 * △ **Brânza cânéscă, cânii o mănâncă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 25, *c. Bochia, Ungaria.*

Din câştig nedrept, nu te veĭ folosi; căcĭ lucrul dobândit pe nedrept, se ĭea de alţiĭ tot pe nedrept.

9935 * △ **Cu brânza în şip şi cu mămaliga de 'mprejur.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 8248 & 8250.

9936 * △ **Brânză de ĭepure.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 8224

BUCATĂ

* △
9937 **Cine muşcă bucată mare, singur se 'n-néćă.**

G. Mihalache, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 8255.

BUCATE

* △
9938 **De cât bucate stricate,**
Maĭ bine maţe crapate.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 8262.

* △
9939 **Cine are bucate multe, are şi pagubă multă, câte odată; ĭar cel ce are puţine, are şi pagubă puţină.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 12250.

9940 **Bucate noĭ în gură veche.**

Adevĕrul, Oct. 1902.

Nevéstă tînĕră şi bărbat bĕtrân.

*
9941 **Unde sunt bucate şi pâne, sunt şi şórecĭ.**

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Unde e avere, acolo alérgă ómenĭ pentru a se folosi.

BUCĂTURĂ

* △
9942 **Dă din brâncĭ şi tacĭ din gură,**
Daca vreĭ să aĭ bucătură.

V. Sala, *dasc. c. Colescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Muncesce şi tacĭ, şi îţĭ veĭ câştiga traĭul.

CAPAC

9943 * △ **A pune capacul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A înfunda pre cine-va, cu ce-va. A se adaogà la No. 8288.

CÂRCIUMĂ

9944 * △ **A plecat la biserică şi a nemerit la cârcĭumă.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Capu-Pisculuĭ, j. Muscel.*

Pentru cel beţiv.

9945 * △ **Cârcĭuma te pune pe drumurĭ.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Omul bĕutor sărăcesce.

CÂRNAT

9946 △ **Maĭ multe ḑile de cât cârnaţĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 146, *c. Logoş, Ungaria.*

* *Sun ma multĭ dzîle di lucaniçĭ.*[1])

IL. GHICU, *prof. c. Băésa, Epir.*

A se adaogà la No. 8299.

9947 * △ **Carnea lesna, nicĭ zama nu'ĭ bună.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 35, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8305.

---

[1]) Sunt maĭ multe ḑile de cât cârnaţĭ.

CAŞ

△
9948 **Picus la picuş**
Pân se face caş.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 211, c. *Logoş*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 11295.

CHERLIŬ

* △
9949 **E cherliŭ.**

G. Tomescu, *înv.* c. *Broscarĭ*, j. *Mehedinţĭ*.

Nicĭ bét, nicĭ tréz, dar maĭ mult bét.

CINĂ

* △
9950 **Cina şi casa mică, face casa mare.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 34, c. *Sinersig*, *Ungaria*.

Inversul ḑicereĭ de la No. 8259.

CĬOB

* △
9951 **Rîde cĭobu de strachină.**

St. St. Tuţescu, *înv.* c. *Catanele*, j. *Dolj*. — P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Cloşanĭ*, j. *Mehedinţĭ*.

Acelaş înţeles ca la No. 8365.

CĬOLAN

* △
9952 **Cĭolanul gol, nicĭ cânii nu 'l rĕdică.**

V. Simiganoschi, *preot*, c. *Fereblecea*.

Acelaş înţeles ca la No. 9951

CĬUMLECHĬE

9953 **Iu 'ĭ cĭumlechĭa ali ĭirtată?[1])**

GR. TOCILESCU, II, p. 475.

Arată puterea deprindereĭ.

CODRU

9954 * △ **Cât codru 'n mâna săraculuĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Adică puţin. Vedĭ şi No. 8391.

COLAC

9955 △ **Nu'ĭ colacul cuĭ se anumesce, ci'ĭ al cuĭ îl dobândesce.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 171, *c. Bochia, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8394.

9956 **Va'l acĭiem şi va-ĭi pitrec ş-culac.[2])**

GR. TOCILESCU, II, p. 418.

Se dice, într'un mod ironic, când nu vreĭ să cinstescĭ prea mult pe unul.

9957 * △ **S'a dus omul la colac,**
Şi-a căpětat un cĭomag.

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

A intrat într'o afacere, pe care a crezut'o bună, şi a ĭeşit sărac lipit.

9958 △ **Nu staŭ colaciĭ pe garduri.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 180, *c. Zlatna, Ungaria.*

Numaĭ muncind capeţĭ ce-va.

---

[1]) Unde'ĭ cĭumlechea ĭertateĭ (rěposateĭ)?
[2]) O să 'l chem şi o să 'ĭ trimit şi colac

FĂCĂLEŢ

9959 * △ **A învĕţat să mănuiéscă făcăleţul.**

P GÂRBOVICEANU, *prof. c. Herĕscĭ, j. Ilfov.*

Nu scie nimic.

FĂINĂ

9960 **Fâră di fârină nu s-façi turta.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 646.

Când vreĭ să facĭ óre-ce, trebue să aĭ cele de lipsă.

9961 **O-adrară di fârina.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 494.

Adică s'a logodit.

FARFURIE

9962 **Tóti misurli nu fac tră cĭurbă.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 694.

De obiceĭu farfuria se ḑice: *misuricĭŭ*, plural cu articol, *misuricĭale.*

FASOLE

9963 **Hĭarbi fâsulĭu.**[4]

GR. TOCILESCU, II, p. 494.

Dórme adînc, sforâĭe.

FEDELEŞ

9964 * △ **A'l legà fedeleş.**

Se légă întâiu omul de mânĭ şi de cóte. După acésta se daŭ mânile în jos, peste genunchĭ, se bagă un bĕţ printre genunchĭ, şi mânĭ. Omul astfel legat, nu se maĭ póte deslega cu nicĭ un chip.

A se adaogà acéstă explicaţie la No. 8460.

---

[1] Fără de făină nu se face turtă.
[2] Aŭ făcut'o de făină.
[3] Tóte farfuriile nu fac pentru cĭorbă.

FĬERTURĂ

9965 * △ **L'a bagat în ferturĭ.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a luat din scurt asupra greşeleĭ făcută.

FLĂMÂND

9966 * △ **Flămânduluĭ, şi o bucată de mămăligă rece, i se pare plăcintă.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suclava.*

Acelaş înţeles ca la No. 8470.

9967 △ **Flămândul nu aştéptă coptul, nicĭ golul albitul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 96, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8472.

9968 △ **E flămând ca un lup.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 83, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

Adică tare flămând.

FÓME

9969 △ **Fómea şi sărăcia strică omenia.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 96, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8487 & 8488.

9970 * △ **A'ĭ spînzura inima de fóme.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Suclava.*

E lihnit de fóme.

9971 △ **E negru de fóme.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 84,

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FRAGĂ

9972 **Iu avdzî frandzi multi, s-lĭaĭ cânestra açea mică.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 558.

Acelaş înţeles ca la No. 1046.

FRIPTURĂ

* △

9973 **Friptura bună nu se face la fum.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Când nu se fac lucrurile cum trebue.

GĂVAN

* △

9974 **Nouĕ lunĭ din an,**
Gata şi-un găvan.

D. Popa, *înv. c. Sinaia, j. Prahova.*

Acelaş înţeles ca la No. 12.

9975 **Până i se umple găvanul.**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 296.

Până nu maĭ póte răbdà.

GUSTARE

* △

9976 **Cine face gustare cu îmbelşugare, prânzesce cu sărăcia şi cinéză cu ruşinea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 46, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8259.

A SE HRĂNI

* △
9977 **Se hărănesce şi în pétră sécă.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

Omul harnic.

A SE ÎMBĔTA

* △
9978 **S'a îmbĕtat căciula mea,**
Şi capul de-abia, de-abia.

A. Gorovei, *j. Suciava.*

Pentru omul beţiv.

A ÎMBUCÀ

△
9979 **Hop, ţup, n'am să 'mbuc,**
Nici la móră n'am să duc.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 108, *c. Sinersig, Ungaria.*

Cine petrece, nu are ce mâncà.

△
9980 **Nu 'mbucà, cât nu'ţi încape 'n gură.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 177, *c. Rĕşnov, Ungaria.*

Nu încerca peste puterile tale. Veḑi No. 8557.

ÎMBUCĂTURĂ

* △
9981 **Câte îmbucături,**
Atâtea înghiţituri.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Jurămînt glumeţ pentru a adeveri óre-ce.

A ÎNGHIŢI

9982 **Ascapită noduri.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 573.

Nodurĭ, nodurĭ ̃li si duçi. [1]

Gr. Tocilescu, II, p 573.

Acelaş înţeles ca la No. 8571.

IOFCA

9983 **Péturle pri cârpitor s-tindi.** [2]

G. Zuca, c. *Samarina, Epir.*

LAPTE

9984 △ **Mâncă lapte numaĭ de la o vacă, şi nu veĭ bĕtrâni de grabă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 147, c. *Tisa, Ungaria.*

Mulţumesce-te cu o nevéstă.

9985 * △ **Ce folos**
De lapte gros,
Dacă'ĭ în burduf de câne
Şi nu'l mănâncă nime.

A. Goroveĭ, c. *Siliştea, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 8589.

9986 * △ **Linge-lapte.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică om sgârcit.

LAPTE BĂTUT

9987 **O adraşi dhală.** [3]

Gr. Tocilescu, II, p. 488.

Acelaş înţeles ca la No. 8463.

---

1) Nodurĭ, nodurĭ i se duce.
2) Iofcaoa pe cârpĕtor să 'ntinde.

LINGURĂ

9988 **L̃i aspindzurară lingurli di guşi.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 530.

L'aŭ lăsat flămând. A se adaogă la No. 8606.

△
9989 **Nu 'ţĭ băga lingura, unde nu'ţĭ e blidul.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 184, c. *Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8918.

△
9990 **Lingura góla rupe gura.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 137, c. *Breţcu, Ungaria.*

Când nu aĭ ce mânca.

* △
9991 **Lingura mare strică gura dar drege faţa.**

V. A. FORESCU, c. *Dorna, j. Suciava.*

Adică mâncarea multă.

* △
9992 **Cine vré să mănânce aĭbă lingură.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 54, c. *Bochĭa, Ungaria.*

Când apucĭ a face ce va să fiĭ pregătit cu cele necesariĭ.

* △
9993 **Nu tot lingură, ci şi blid.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 186, c. *Tisa, Ungaria.*

MĂLAĬU

* △
9994 **Staĭ, mălaĭu,**
Să te taĭu.

AVR. CORCEA, *paroh*, c. *Mĕrcina, Banat.*

Despre omul móle şi trândav.

△
9995 **Io 'ĭ-am dat mălaĭu, el mĭ-o îmbucat mâna.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 123, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3139.

* △
9996 **Şĭ-a vĕrsat mălaĭul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 239, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

MĂMĂLIGĂ

* △
9997 **Mămăligă! veḑĭ tu brânza, mergĭ şi gólă.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru omul sgârcit.

△
9998 **Şi 'n mămăligă caută spinĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 240, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 976.

△
9999 **Vaĭ de mine, bine 'mĭ pare,**
Când vĕd mămăliga mare;
Când o vĕd pe cârpĕtor
Bat cu mâna 'n pept, să mor.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 272, *c. Codlea, Ungaria.*

Pentru cel mâncăcĭos.

* △
10000 **Pune de mămăligă la chiotórea caseĭ.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A făcut o trébă, fără socotélă.

△
10001 **O prins mămăliga scórţă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 198, *c. Logoş, Ungaria.*

* △
10002 A face mămăliga cu cĭomege.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru o femee care are atâţea ţiitorĭ, în cât numaĭ cu cĭomegele lor ar fi de ajuns ca să facĭ o mămăligă.

△
10003 A fi ca o mămăligă.

Dr. EL. CRISTEA. *Prov.*, p. 86, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Adică móle. Vedĭ No. 8658.

A MÂNCA

△
10004 Mâncă adĭ un boŭ, mâne aĭ mâncà doĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 147, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8774.

* △
10005 Până acum a mâncat şi ăl de a pĭerdut boiĭ.

ST. TUŢESCU, *c. Catanele, j. Dolj.*

E târdiŭ de tot; aŭ mâncat şi ceĭ carĭ aŭ dat de o belea, şi de carĭ nu se maĭ lipesce mâncare. A se adaogà acest înţeles la No. 8687.

10006 Alţî mâcă ş-bé, ş-alţî lî fac cu oclĭul.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 589.

Acelaş înţeles ca la No. 8700.

△
10007 Nu scie nicĭ ce a mâncat a-séră.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 179, *c. Crihalma, Ungaria.*

Nu sci çe mâcă a-séră.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 547.

---

[1]) Alţiĭ mănâncă şi bé, şi alţiĭ îĭ fac cu ochĭul (îĭ duc dorul).

Adică uĭtuc. A se adaogă la No. 8707.

10008 **Adzĭ çe ari mâcă ş-bé, ş-mâni s-frécă pântica.[1])**

Gr. Tocilescu, II, p. 610.

Pentru cel neprevĕḑĕtor.

10009 **Ndoauă mâcă, ndoauă arucă, şi ndoauă di nă parti bagă.[2])**

Gr. Tocilescu, II, p. 569.

Să fim prevedĕtorĭ.

10010 * △ **Te mĭerĭ ce mâncă, şi te mĭerĭ ce maĭ lasă.**

A. Goroveĭ, *publ. j. Sucĭava.*

In deridere, pentru ceĭ carĭ spun că mănâncă puţin, şi înghit cât ḑece.

10011 △ **Asudă mâncând şi înghĭéţă lucrând.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 16, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Om mâncăcios şi leneş.

10012 △ **Mâncă ca treĭ, lucră ca şepte.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 147, c. *Lancrăm, Ungaria.*

Mănâncă mult şi muncesce mult.

10013 * △ **A mâncat ochĭ de icónă şi a bĕut apă după cap de mâţ mort.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 9, c. *Bihor, Ungaria.*

Pentru bărbatul care nu vede că nevasta luĭ se dă la alţiĭ.

10014 **Ş-amijdoĭ (amîndoiĭ) mâcă dit un çinac.[3])**

Gr. Tocilescu, II, p. 473.

---

[1]) Aḑĭ ce are mănâncă şi bé, şi mâne 'ş-frécă pântecele.
[2]) Câte-va mănâncă, căte-va aruncă şi căte-va de o parte pune.
[3]) Amîndoĭ mănâncă dintr'un cinac.

1⁰ Acelaş înţeles ca la No. 8366.
2⁰ A fi prieteni nedespărţiţi.

*
10015 Mâncă unt după pieptene.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 148, c. *Codlea, Ungaria.*

Om sgârcit.

△
10016 Mâncă ca un lupăŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 147, c. *Calbor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8747.

* △
10017 Par'că mănâncă tot în scăpĕtatul sórelui.

P. Gârboviceanu, *Semin. Cl. VI.*

Pentru omul slab.

10018 Mănâncă cenuşă pe vatră.

A. Pann, *Prov.*

E sărac lipit.

* △
10019 A mânca cu plăvii.

M. Popa, c. *Stefănesci, j. Vâlcea.*

Mâncă mult, se năpustesce pe mâncare.

MÂNCARE

△
10020 Focare fără mâncare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 252, c. *Logoş, Ungaria.*

Adică sărăcie.

MĂRAR

* △
10021 Te amesteci ca mărarul în varză.

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Dobreni, j. Muscel.*

Acelas înteles ca la No. 8782.

MĔR

*

10022 **Lelea s'a săturat de mere acre.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Doresc să maĭ schimbe.

MERINDEA

10023 **Va-m̃ĭ curm̃i mirindea?** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 546.

Arată nepăsare.

MESTECĂŬ

△

10024 **Nu te face mestecăŭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 182, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Nu munci, nu te vîrî în bucluc pentru alţiĭ.

MĬERE

△

10025 **Nu tot ce'ĭ dulce 'ĭ mĭere, nu tot ce sclipesce 'ĭ aur.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 185, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 433.

A SE MURA

* △

10026 **A se murà.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

A se uda până la pĭele.

NUCĂ

* △

10027 **Nuca nu crapă de cât când o despică cĭocanul.**

V. A. FORESCU, c. *Mălinĭ, j. Sucĭava.*

---

[1]) O să 'mĭ taĭ gustarea (de la tócă).

Se maĭ ḑice şi pentru fete. A se adaogà la No. 8889.

10028 △ **Să nu 'ĭ mâncĭ nuca de a-mână.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Să nu ieĭ omuluĭ din mână.

ÓLĂ

10029 * △ **Pune óla la foc,**
C'am aflat un ĭepure într'un loc.
Trage óla 'n sus,
Că ĭepurele s'a dus.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 8904.

10030 * △ **Óla zmălţuită (jmulţuită) nu tulbură borşul.**

V. A. Forescu, c. *Stănişóra, j. Sucĭava.*

Cel cu purtare bună, se întrebuinţéză la slujbe, la trébă, etc.

10031 △ **In óla acoperită nu sciĭ ce ferbe.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 120, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8908.

10032 △ **Numaĭ acoperişul scie ce ferbe în ólă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 176, c. *Breţcu, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10033 **Fugĭ de la óla cu ştir,**
Unde n'aĭ băgat nicĭ un fir.

Adevĕrul, Oct. 1902.

A se adaogà la No. 8922.

10034 * △ **I-a dat óla 'n foc.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

E fórte supěrat.

OREZ

10035 **Ariz tu sulă.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 427.

Lucru peste putinţă.

OS

10036 △ **Óse să fie multe, că cânĭ se află destuĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 200, *c. Tisa, Ungaria.*

Avere să fie că e cine să o ridice.

OŢET

10037 * △ **Cu oţĕt şi cu fiere**
Nu facĭ agurida miere.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 61, *c. Agnita, Ungaria.*

Cu rĕul nu îndulcescĭ ómeniĭ.

10038 **Carĭ tĕ-acaţă ṽinatea, puscă.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 620.

Puţin ne pasă de supĕrarea cuĭ-va. Acelaş înţeles ca la No. 8958.

OU

10039 △ **Par'că mâncă tot óuĕ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 205, *c. Cetea, Ungaria.*

---

[1]) Orez în frigare.
[2]) Dacă te superĭ, (bé) oţet.

Acelaş înţeles ca la No. 8971.

△
10040 **Tot omul să 'şi mânce oul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 256, c. *Bendorf, Ungaria.*

* △
10041 **I-a dat peste cofiţa cu ouĕle.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

L'a atins unde 'l dóre.

* △
10042 **Nicĭ cât aĭ cóce un oŭ.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică de loc.

«N'a dormit *nicĭ cât aĭ cóce un oŭ.*»

PAHAR

* △
10043 **Cu 'n păhar golescĭ o bute.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 60, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Cât de puţin să ĭeĭ, de odată, curînd se isprăvesce.

△
10044 **I s'a umplut păharul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 123, c. *Cetea, Ungaria.*

Nu maĭ póte răbda.

* △
10045 **I-a dat de fund.**

Procopĭescu, *înv. c. Islaz, j. Romanaţĭ.*

S'a îmbĕtat. Vedĭ No. 8991.

* △
10046 **Nu 's rarĭ,**
Dar 's marĭ.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Se dice despre rîndul paharelor. Vedĭ si No. 2245.

PÂNE

10047 △ **Eŭ umblu cu pâne după el, şi dînsul dă cu cĭomagul în mine.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 90, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 9003.

10048 * △ **De vreĭ să mănâncĭ pâne, nu 'ţĭ bate joc de tărîţe.**

P. Prelipcĭanu, *preot, c. Schela, Bucovina.*

A se adaogà la No. 9019.

10049 **Pânea çe u mâçĭ cu ngrâñĭe, nu sĕacaţă di tini.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 609.

A se vedé No. 9030.

10050 * △ **Pâne peste pâne nu strică.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Adică bine peste bine; prisosul.

10051 * △ **De la o vreme numaĭ mĭezul pâneĭ îţĭ place.**

Başota, *prin V. Forescu, j. Sucĭava.*

Omul când îmbĕtrânesce, nu póte munci de cât puţin.

10052 * **Fie-care pâne are fărmăturile eĭ.**

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

10053 * △ **A mâncà pâne amară.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

A'şĭ câştiga vĭéţa greŭ, cu supĕrărĭ, etc.

---

[1]) Pânea pe care o mănâncĭ cu cértă, nu se prinde de tine.

10054 **Mâcă pâni cs̨énă.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 608.

1⁰ Slujesce la străinĭ.
2⁰ Duce o vĭéţă amărîtă.

10055 **Cu pânea tu tastru.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 609.

Vĭéţă nestabilită, fără rost.

10056 **Dă pâni a furlor.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 500 & 609.

E darnică, adică femee necinstită.

10057 **Da pâni.**[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 609.

Aduce folóse.

PARĂ

10058 △ **Mănâncă para până 'ĭ frumósă, nu aştepta să veştezéscă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 147, c. *Bochĭa, Ungaria.*

1⁰ Fă lucrul la vreme.
2⁰ Pentru femeĭ.

PASAT

10059 * **Păsat cu apă rece.**

St. Tuţescu, c. *Catanele, j. Dolj.*

Adică nimica tot, nu e nimic de el.

PASCĂ

10060 * △ **Nu a mâncat pască tot de la acee gospodină.**

V. A. Forescu, c. *Broştenĭ, j. Sucĭava.*

---

[1]) Mănâncă pâĭne străină.
[2]) Cu pâinea în traistă.
[3]) Dă pâĭne hoţilor (furilor).
[4]) Dă pâĭne.

Se ḑice de femeĭ, ce nu sunt de acelaş ném.

PASTRAMĂ

10061 * △ **Pastramă cu suflet.**

St. Tuţescu, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

Topit de slab.

PERJĂ

10062 △ **Mâncare cu perje, bucate boerescĭ.**

Ghibănescu, *Epoca*, V. No. 1233.

Arată bunătătea acesteĭ mâncăriĭ. Veḑĭ Epoca, ziar, Anul V No. 1233.

PESCE

10063 **— L̃ĭa-ţĭ di faso.**
— Bun i ş-pescul.[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 604.

Ḑice sócra şi nora. Când unul alege tot ce e maĭ scump şi maĭ bun la o masă.

PILAF

10064 **Piper pisti pileafi.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 606.

1⁰ Pentru lucrurĭ nepotrivite; cheltuiéla de prisos.
2⁰ Când cine-va se amestecă unde nu e tréba luĭ.

PITĂ

10065 * △ **Nu 'ĭ vinovat cine mănânca şepte pite, ci cel ce le dă.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

---

[1]) Iea-ţĭ fasole. — Bun e şi pescele.

Înţeleptul trebue să conducă pe netot.
A se adaogà la No. 9128.

10066 △ **Nu băga pita 'n cuptor, până nu arde focul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 167, c. *Topliţa Rom.*, *Ungaria.*

A face lucrul după orînduĭélă.

10067 △ **Fugĭ pită că te ajunge mălaĭul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 98, c. *Finteuşul-M.*, *Ungaria.*

10068 * **Guvă tu pită.** [1])

F. G. Balamacĭ, c. *Gheorghia, Macedonia.*

A se adaogà la No. 9142.

10069 * **I-a picat pită bună.**

V. A. Forescu, înv. c. *Dorna*, j. *Suciava.*

Adică o slujbă bună.

PLĂCINTĂ

10070 △ **De plăcintă**
Gura 'ţĭ cântă
De vărzare
Şi maĭ tare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 74, c. *Alba-Julia*, *Transilvania.*

A se adaogà la No. 9149.

10071 * △ **Pildă plăcinta că 'ĭ maĭ bună învĕrtită.**

E. I. Patriciu, înv. c. *Smulţĭ*, j. *Covurluĭu.*

Când facĭ alusie la ce-va.

△
10072 **Nu scie din câte păturĭ se face plăcinta.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 179, c. *Cetea, Ungaria.*

Câtă muncă trebue ca să se facă óre-ce.

* △
10073 **A venit la plăcinte calde.**

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Suciava.*

La lucru de a gata. Veḑĭ No. 9157.

10074 **Acolo 's plăcintele pe garduri.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 2, c. *Sibiŭ, Transilvania.*

E bine, sunt folóse multe şi uşóre de obţinut.

PLOSCĂ

* △
10075 **A umblà cu plosca.**

D-na Z. Juvara, c. *Fedescĭ, j. Tutova.*

A flecări, a duce veste, etc.

PRÂNZ

10076 **Mâcaşĭ prândzu, mutrea ş-tră astară.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 547.

Să fiĭ preveḑĕtor; nu te mulţumi cu ce aĭ şi să te îngrijescĭ mereŭ de viitor.

RASOL

*
10077 **A rĕmas rasol.**

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ, j. Suciava.*

A pĭerdut tot ce aveà, a sărăcit.

SARAT

10078 * △ Iĭ sarat cum îĭ ocna.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Sărat peste mĕsură

SARE

10079 △ Până nu mâncĭ cu omul o maje de sare nu'l poţĭ cunósce.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 204, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

A se adaogà la No. 9212.

10080 Mâcari fârâ sari, gust n'ari. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 622.

10081 Ca sarea cu piperlu s-duc. [2])

GR TOCILESCU. II, p. 606.

Arată o înăsprire.

SĂTUL

10082 Sâtulu tră tuti dzîçi că nu 's buni. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 627.

Pentru cel care nu are trebuinţă de ce-va

A SE SĂTURÀ

10083 △ * Când o fi bóba de meĭu şépte leĭ,
Atuncĭ se satură copiiĭ tĕĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VI, Semin. Buc.*

Adică nicĭ odată.

---

[1]) Mâncare fără sare, gust n'are.
[2]) Ca sarea cu piperul trăesc.
[3]) Sătulul pentru tóte dice că nu sunt bune.

SLĂNINĂ

10084 △ **Pentru un cârnat perḑĭ o slănină.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 209, c. *Cacoviţa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 2385.

10085 △ **Pentru un şorlic perḑĭ o slănină.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 209, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

STRACHINĂ

10086 * △ **A mâncà dintr'o strachină cu cine-va.**

A. Gorovei, *public. j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 9296.

10087 * △ **Staĭ maĭ întâiu să veḑĭ alb în strachină.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Harsa, j. Prahova.*

Acelaş înţeles ca la No. 9298.

TEIŢEĬ

10088 * △ **Tae tăeţeĭ cu barda.**

I. Bolda. c. *Crihalma, comit. Tîrna-Mare, Transilvania.*

Mijlóce nepotrivite cu resultatul.

TALER

10089 * △ **Linge talere.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

TIVGĂ

10090 ✻ △ S'a umplut tigva, trebue să se spargă.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

S'aŭ început certurĭ. A se adaogà la No. 9339.

10091 ✻ △ S'a spart tigva.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

S'a stricat prietenia.

A TOCÀ

10092 △ Multe tocate.
Fără bucate.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 154, *c. Găinaru, Ungaria.*

UNT

10093 △ S'alege untul din brânză.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 224, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaș înțeles ca la No. 8245.

10094 ✻ △ Merge cumu'ĭ untu.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broștenĭ, j. Sucĭava.*

Adică lesne; are gust bun; e ce-va bun.

UNTURĂ

10095 △ Bagă untura în curu porculuĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 19, *c. Brașov, Transilvania.*

[illegible] dă tot celuĭ bogat

URDĂ

10096 * △ **Mănâncă urdă din tobă.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Ploştina, j. Mehedinţi.*

Se ḑice, în bătae de joc, celor nemulţumiţi cu mâncarea obicĭnuită.

VAS

10097 △ **Vasul gol sună a fóme.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 272 *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 9403.

10098 △ **Vasuluĭ gol toţĭ 'ĭ daŭ cu picĭorul.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 272 *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 9405.

10099 * △ **Nu vasul, dar ce puĭ în el, mirósĕ.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu e femea tot-dé-una rea, dar lumea care o înconjóră o face rea.

VIN

10100 * △ **De cât să mĕ trécă un pahar cu vin, maĭ bine un cés rĕŭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Lucescĭ, j. Muscel.*

Ḑice beţivul.

10101 △ **Furcă lungă, mórtea mea!**
Rĕsboĭu, nu te-aş maĭ vedé!
Cop de vin, cum te-aş maĭ bé!

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 98, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10102 S-nu-l védă ṽinlu tu mâñĭ cséni.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 663.

Adică beţivul.

* △

10103 Vinul mână calul, şi ovĕzul duce căruţa.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căruţa merge ĭute când calul e bine hrănit cu ovĕz, şi vizitiul cam chefuit.

△

10104 Te 'mbată cu vinul, şi te amăresce cu pelinul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 249. *c. Bochia, Ungaria.*

10105 Pórtă apă şi bé ṽin.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 614.

1⁰ Orĭ-ce lucru să facĭ nu e ruşine.
2⁰ Cuĭ îĭ place să bé vin.

* △

10106 L'a rĕstornat roşul.

Procopiescu, *c. Islaz, j. Romanaţĭ.*

S'a îmbĕtat.

10107 Încâlică prĕ-aroşlu.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 430.

S'a îmbĕtat.

ZARĂ

* △

10108 Am mâncat a-sară zară,
Şi-a eşit prin fustă afară.

A. Goroveĭ, *public. j. Suceava.*

Femee stricată şi murdară.

---

[1]) Să nu vadă vinul în mânĭ străine.
[2]) Pórtă apa şi bé vin.

ZÉMĂ

* △
10109 Bună 'ĭ zéma,
Dar lungă e góna.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Când nu căpĕtăm óre-ce de cât cu multă muncă. E vorba de góna ĭepureluĭ.

△
10110 Zamă lungă pentru gură,
Carne nicĭ o bucătură.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 278, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9488.

* △
10111 Şi-a bĕut zama.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

De acu póte să móră, 'şĭ-a trăit traĭul.

LUME

10116 △ **Lume şi vĭéţă,**
Brăcinar de aţă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 139,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

A se adaogà la No. 9552.

10117 △ **Astă lume 'ĭ cum o veḑĭ,**
La nime să nu te 'ncreḑĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 15,
c. Lupşa, Ungaria.

Acelaş înţeles ca la No. 9551.

10118 △ **De ar fi lumea de hârtie,**
I-aş dà foc într'o mânie.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 68,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

Cel desnădejduit şi amărît.

10119 * △ **S'a făcut lumea de foc.**

E. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ,*
j. Mehedinţĭ.

Când unul cheltuesce, maĭ mult de cât are, pentru îmbrăcăminte, etc.

10120 △ **Lasă lumea, să cam trécă,**
Să vedem ce-o să s'alégă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 132,
c. Lupşa, Ungaria.

10121 * △ **S'o dus în lumea luĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c.*
Broştenĭ, j. Sucĭava.

La o vĭéţă maĭ trebnică.

10122 * △ **Umple lumea.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ.*
j. Covurluĭu.

Când arată o cădere mare.

10123 **După mini lumea s-chìéră.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 534.

Dice omul egoist saŭ nepăsător.

Après moi le déluge.

Prov. Franc.

* △

10124 **Dă-te după lume.**

ILIE HOCÏOTĂ, c. *Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 9567.

*

10125 **A fi pe lumea cea-l-altă.**

G. POBORAN, c. *Slatina, j. Olt.* — I. BĂNULESCU, *j. Dîmboviţa.*

Adică cu gândul aĭurea.

*

10126 **A duce lume albă.**

A trăi în fericire.

MULŢUMITĂ

* △

10127 **Mulţĕmită sacă**
Nimĕruĭ nu'ĭ dragă.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Dobrovĕţ, j. Vasluĭu.* — G. MADAN, c. *Truşenĭ, Bucovina.* — TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. j. Sucĭava.*

Când îţĭ mulţumesce cine-va de géba, fără să'ĭ fi făcut vre-un bine, aşa de mare, saŭ chiar de loc. A se vedé No. 9578.

VECIN

* △

10128 **Maĭ bine să te sfădescĭ cu mahalaua tótă, de cât cu vecinul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

---

1) [illegible]

Arată cât de mult e necesar ca să trăiescĭ bine cu vecinul.

△
10129 **Maĭ bine să locuĭescĭ în pădure singur, de cât, în sat, între vecinĭ rĕĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 143, c. *Tisa*, *Ungaria*.

Veḑĭ No. 9628.

VECINĂ

* △
10130 **Când îţĭ face cu mâna,**
Drăgălaşă e vecina.

V. Forescu, c. *Dorna*, j. *Suciava*.

Când te chĭémă la dînsa, când te ţiĭ cu ea.

SUPLEMENT LA CAPITOLU IX

ARCANA

10131 * △ **Umblă cu arcănaua.**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică cu înşelăcĭunea.

A ARCĂNI

10132 * △ **L'o arcănit.**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a amăgit, l'a înşelat.

ARMĂ

10133 **Li dédi armatli.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 429.

S'a închinat, s'a pus.

BABA ÓRBA

10134 * **A se juca de-a baba-órba.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Se caută şi nu se întîlnesc. A se adaogà la No. 9661.

---

[1]) Le dete armele.

BĂRBAT

* △
10135 **Bărbatul ţine cheea uşeĭ, dar ferésta e deschisă.**

V. Forescu, c. *Stănişóra, j. Suceava.*

1° Femeea face tot ce 'ĭ place, de şi bărbatul o ţine de aprópe.
2° Are şi un înţeles pornografic.

* △
10136 **Bărbatul ḑice în fluer, muierea plânge de fóme.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 21, c. *Sînersig, Ungaria.*

Când bărbatul e leneş.

△
10137 **Bărbate, bărbate, asară murişĭ şi nu te maĭ putuĭ uĭta. Hoĭ! hoĭ! că de dor, şi unghiile mĕ dor.**

Avr. Corcea, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

A se adaogà la No. 9677.

△
10138 **Din córnele ţapuluĭ,**
Pun pomană bărbatuluĭ;
Iar din carnea cea maĭ multă,
O să 'mĭ trag mie o nuntă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 76, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
10139 **Omóră-mĕ, Dómne, şi 'mĭ iea ḑilele bărbatuluĭ.**

E. I. Patriciu, *înv.* c. *Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

1° Când nu te înţelege cine-va; în glumă.
2° Pentru femeea care nu ţine la bărbat.

* △
10140 **Dacă limba fimeeĭ ar fi maĭ scurtă, ḑilele bărbatuluĭ ar fi maĭ lungĭ.**

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Suceava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3956.

BĂTAĬE

10141 **Prîjina i e dată di Dumnidzĕŭ.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 617.

Acelaş înţeles ca la No. 9717.

10142 **Şcoplu şi arşina nu ĭes.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 637.

A se adaogà la No. 9718.

A BATE

10143 * △ **Par'că baţĭ tot butucĭ.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când un om bătăuş lovesce într'altul, care i se împotrivesce.

10144 * △ **Bate şi nu curge.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Om sgârcit.

10145 * △ **L'a bătut ca la stroĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică straşnic.

10146 * △ **A bate prostesce.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Fără nicĭ o milă.

---

[1]) Bătaĭa e dată de Dumneḑeŭ.

[2]) Bătaĭa şi ruşinea nu ĭes (nu se şterg).

10147 * A da amandea pre cine-va.

G. POPORAN, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A'l bate.

BILIȚĂ

10148 * △ L'a prins în biliță.

G. I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedințĭ.*

Acelaș înțeles ca la No. 9837.
Bilița este o prinsóre de șórecĭ.

BIRĂŬ

10149 * △ Când sĕ computá rĕvașele,
Atuncĭ plâng biraele.

V. SALA, *dasc. c. Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ îĭ prinde cu ocaua mică.

BOER

10150 * Boeru se cunósce, fie bogat, fie sărac.

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Acelaș înțeles ca la No. 9776.

10151 * △ Feresce-te de boeriĭ noĭ și de fetele bĕtrâne.

V. A. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Sucĭava.*

* *Dumnidzĕŭ s-ti ascapĕ di nicuchir noŭ.*[1])

I. COYAN, *prof. c. Băésa, Epir.*

Căcĭ sunt ceĭ maĭ rĕĭ. Acelaș înțeles ca la No. 9762.

[1]) Dumnedeŭ să te scape de bogat (fruntaș) noŭ.

BOERIE

*
10152 S'a dus prin mahalale, şi s'a întors cu boerie.

V. Forescu, c. *Folticenĭ*, j. *Suciava*.

A căpĕtat bóle lumescĭ. Vedĭ No. 9786.

BOERNAŞ

*
10153 Noĭ boernaşĭ,
Vechĭ coţcaraşĭ.

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ*, j. *Suciava*.

Pentru parveniţĭ.

BUNIC

10154 Ṽinu, pap, s-ţ-aspun ĭu ŏ-ari maea.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 598.

Acelaş înţeles ca la No. 10849.

CĂLARE

△
10155 Nicĭ călare, nicĭ pe jos,
Nicĭ în căruţă
Nicĭ în teleguţă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 161, c. *Codlea*, *Ungaria*.

A se adaogà la No. 9808.

CÂNTARE

* △
10156 La cântare e vestită,
Însă nu sci face pită.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru o femee lipsită de călităţile uneĭ bune gospodine.

---

[1]) Vino, bunicule, să'ţĭ arĕt unde o are bunica.

CÂNTEC

10157 * △ **Cânticlu açel marli!** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 681.

Adică fără sfîrşit. Un fel de tarara nemţéscă.

CAPCANĂ

10158 * △ **A căzut în capcană.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

A fost prins cu de furat. Vedĭ No. 9836.

A CÂRPI

10159 * △ **Te cârpesce**
De daĭ rece.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor c. Hârsa, j. Prahova.*

A bate straşnic.

CARTE

10160 **A avé carte (bună).**

A veni cuĭ-va carte.

LAURIAN & MAXIM, I, p. 474.

La jocul de cărţĭ. A'ĭ veni un noroc.

A SE CĂSĂTORI

10161 * △ **Daca nu m'am căsătorit,**
Nice nu m'am călugărit.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 64, *c. Agnita, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 300.

[1]) Cântecul cel mare.

CATANĂ

10162 △ **Haïde, frate, la cătane,**
Să mâncăm pită cu carne.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 107, *c. Codlea, Ungaria.*

Pentru cel care mănâncă maĭ bine la casarmă de cât a-casă.

10163 △ **Maĭ bine cătana la spate, de cât popa la cap.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 141, *c. Logoş, Ungaria.*

Maĭ bine să fie prins şi dus la închisóre, de cât mort.

10164 △ **Eŭ cătană, tu cătană,**
Cine să ne facă zamă?

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 89, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9771.

10165 * △ **Cum e cătana, aşa e dolama.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 59, *c. Sînersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 14356.

CĬOCOĬU

10166 * **In mojic şi în cĭocoĭu,**
Daĭ de usturoĭu.

BAŞOTA, *prin V. Forescu, j. Suclava.*

Adică moravurĭ rele.

10167 * △ **Ce'ĭ cĭocoĭu, tot cĭocoĭu.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Asupritor şi nemilos.

10168 * △ **Pe cĭocoĭu îl cunoscĭ de pe faptă, pe magar de pe urechĭ.**

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Faptele după om.

COCÓNĂ

10169 * △ **De cocónă estĭ cocónă,**
N'aĭ făsuĭ să bagĭ în ólă.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Hârsa, j. Prahova.*

Mândră şi săracă.

CÓRDĂ

10170 * △ **A remâné ca o córdă.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VI, Semin.*

Adică fórte slabă.

CRAĬU

10171 * **La craĭu nu rĕmâne folósele.**

BAŞOTA, *prin V. Forescu, j. Sucĭava.*

Pentru ceĭ deprinşĭ în marĭ, care nu fac economiĭ.

10172 △ **Géba 'ĭ tata craĭu,**
Şi de mine 'ĭ vaĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.,* p. 101, *c. Iecĭu, Ungaria.*

△ *Tata póte fi craĭu,*
Şi de mine este vaĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.,* p. 248, *c. Alba-Iulia, Ungaria.*

A se adaogă la No. 9908.

10173 * △ **A sta cât un craĭu.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Stă la el a-casă; stă nepăsător şi fără témă.

* △

10174 **Eştĭ (aĭ rĕmas) craĭu pe baltă!**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Măluren*ĭ, *j. Argeş.*

Părinţiĭ plecând la o nuntă saŭ la orĭ-care altă petrecere, de 'şĭ lasă casa cu tóte cele-l'alte pe séma copiluluĭ lor, îĭ ḑic: «Acum, rĕmân tóte baltă» şi ĭarăşĭ, terminând cu petrecerea, şi îndreptându-şĭ spre casă, ḑic: «Acasă găsim tóte baltă». In lipsa lor cine vine ḑice copiluluĭ:

Nu e tat-tĕŭ şi mă-ta aci, *aĭ rĕmas craiŭ pe baltă (eştĭ craiŭ pe baltă)».*

Resultă de aci, că lucrurile fiind baltă (fără stăpân), aĭ rĕmas tu, din mic: craiŭ pe baltă (om mare).

Se ḑice când unul maĭ mic rĕmâne să ducă treburile.

CUMĔTRĂ

* △

10175 **Las să ḑică cumĕtra, bine că nu'ĭ adevĕrat.**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Din snóva cu popa şi cumĕtra.

CUMĔTRU

* △

10176 **— Cumĕtre, fă'mĭ bine cu toporul.**
— Ţi-aş face, dar nu'ĭ a-casă.
— Iată'l după uşă.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Când nu vreĭ să împrumuţĭ un lucru care ţi se cere.

CUMNATĂ

* △

10177 **La casa cu treĭ cumnate**
Nicĭ vase nu sunt spĕlate.

P. Gărboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 9920

CUSCRU

10178 △ **Cuscriĭ se duc, remâne mirésa.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 61, c. *Mâniarĕŭ*, *Ungaria*.

Scapĭ de un rĕŭ şi rĕmâne altul.

A DA

10179 * △ **Unde dă şi unde rĕsună.**

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Cloşanĭ*, j. *Mehedinţĭ*.

Acelaş înţeles ca la No. 9952.

DANŢ

10180 * △ **Aĭ intrat în dănţălăŭ.**

E. I. Patricĭu, *înv.* c. *Smulţĭ*, j. *Covurluĭu*.

Adică în afacere.

DOMN

10181 △ **Eŭ domn, tu domn, cine să ducă sacu?**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 89, c. *Codlea*, *Ungaria*.

△ *Eŭ domn, tu domn; de sac cine să ţie?*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 89, c. *Cacoviţa*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 9986.

10182 △ **Ferice de cel ce nu deschide uşile domnilor.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 9992.

10183 △ **La domnĭ n'aĭ ce căuta cu mâna gólă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 128,

Nu te primesce şi nu 'ţĭ face nimica fără plată.

10184 △ **Domn cu sula 'n traistă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 77, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Sărac lipit.

GINERE

10185 * △ **Ginerile şi nurorile sunt sacĭ fără fund.**

V. Forescu, c. *Dorna*, j. *Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 10052.

GLONTE

10186 **Cu curşumea s-lŭ-agudeaĭ, sândzi nu-ĭ chica.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 626.

E fórte supĕrat. Veḑĭ No. 5852.

HÂRTIŞ-PÂRTIŞ

10187 * △ **Aicĭ e hârtiş-pârtiş,**
Unde nu e loc de cârmiş.

I. Popescu, *înv.* c. *Dobrenĭ*, j. *Ilfov.*

Când nu poţĭ scăpa de o cértă, orĭ bătae.

HORĂ

10188 * △ **La horă mĕ 'ndes, mĕ 'ndes;**
De furcă fug să n'o vĕd.

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Mierlescĭ*, j. *Olt.*

Acelaş înţeles ca la No. 10084.

---

1) Cu glontele să'l fi lovit sânge nu curgeà.

IENICER

10189 **Ca ĭaniçar façe.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 661.

Se pórtă rĕŭ cu lumea, zurbagiŭ, etc.

ÎMPĔRAT

10190 **Dĕ-afóră hiĭiu de-amiră, ş-tu pungă nu-ari pară.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 670.

Se pórtă ca un om bogat şi nu are nimic.

ÎNCALECĂ

10191 **Până s-nu ncaliçĭ, s-nu daĭ çiçĭórli.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 473. — Dr. Weigand, *Zweit. Jahres.*, p. 173.

Să facĭ un lucru la vreme, să poruncescĭ când trebue, etc.

10192 * △ **L'o încălecat.**

E. I. Patricĭu, *înv.* c. *Smulţĭ*, j. *Covurluĭu*.

Vedĭ *Şea*.

L'a supus, i-a luat puterea.

A ÎNNOTA

10193 △ **Innótă pe uscat.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 120, c. *Logoş*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 13090.

---

1) Ca ĭenicer face.
2) Din afară fiŭ de împĕrat, şi în pungă nu are para.
3) [illegible]

A SE ÎNSURÀ

10194 △ **Însóră-te până nu 'ţĭ trece vremea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 121, c. *Agnita, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10110.

10195 △ **Maĭ bine să te însorĭ de dóuĕ orĭ de cât să morĭ odată.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 143, c. *Logoş, Ungaria.*

Se ḑice, într'un mod ironic, împotriva însurătóreĭ.

ÎNSURAT

10196 △ **Mânecatu de diminéţă şi însuratu de vreme, sunt dóuĕ lucrurĭ cu spor.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 148, c. *Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10130.

ISCÓDĂ

10197 * △ **A umblà cu iscóde.**

A. Goroveĭ, *public. j. Sucĭava.*

A spionà, a cercetà.

JOC

10198 * △ **Jocul prea mult, strică.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Ponórele, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 10142.

10199 * △ **La joc, foc,**
La lucru ioc.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Capu Pisculuĭ, j. Muscel.*

10200 * △ Eŭ la joc, maĭca la joc,
Mălaĭul a ars în foc.
Bătuĭ mâţa cu vătraĭul
Pentru că n'a scos mălaĭul.

P. Gârboviceanu, *Clas. VII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10201 △ Staĭ cu jocul,
Până vine schĭopul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 244, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

10202 * △ A rĕmas ca surdu 'n joc.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Corbu, j. Olt.*

A se adaogà la No. 10150.

JÓCĂ

10203 * △ S'a stricat jóca.

D-na Ecat. Zanne, *c. Băsescĭĭ, j. Fălciŭ.*

Nu maĭ merge tréba.

A JUCÀ

10204 * △ Băeţiĭ jócă 'n loc
Şi fetele se prind la joc.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

10205 △ Jócă până îţĭ trage cu arcul,
Să nu te căescĭ ca dracul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 126, *c. Bochia, Ungaria.*

Să facĭ un lucru, cât e vremea prielnică.

10206 △ Jócă după cum îĭ flueră alţiĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 126,

Acelaş înţeles ca la No. 10167.

* △
10207 **Jócă ca la nunta luĭ tată-sĕŭ.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Bistriţa, j. Mehedinţĭ.*

Când unul, la o petrecere, începe să jóce, să facă câte îĭ vin prin gând, ca şi când ar fi el maĭ mare, şi nevoind să scie că prin acele fapte, ale luĭ, póte să vatĕme pe ceĭ-l-alţĭ.

* △
10208 **Jócă ca pe taler.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Oprişor, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 10181.

* △
10209 **Jócă ca doniţa la căruţă.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Baĭa-de-Aramă, j. Mehedinţĭ.*

Adică jócă rĕŭ, fără graţie.

JUPÂN

* △
10210 **De cât îĭ ḑice, câne,**
Maĭ bine, jupâne.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Să fim îngăduitorĭ.

LARGUL

10211 **Acum e la largul eĭ (luĭ) şi la strîmtul meŭ.**

A. Pann, II, p. 100.

A se adaogà la No. 10194.

LAŢ

* △
10212 **I-a svîrlit lelea laţul.**

V. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Su-*

MUĬERE

△
10225 **Nu 'ţĭ capeţĭ cal fără nărav, şi muĭere fără cusur.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 185, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10438.

10226 **Mul̃ĭarea nu 'ĭ câmési, s-o ălicsescĭ cându vreĭ.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 561.

Acelaş înţeles ca la No. 10417.

10227 **Casă fâră ml̃ĭari, casă fâră hari.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 555.

Acelaş înţeles ca la No. 10418.

MUMĂ

* △
10228 **Cine n'ascultă de mamă,**
N'are în lume nicĭ o samă;
Cine n'ascultă de tată,
N'are noroc nicĭ odată.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 48, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

A se vedé No. 10552 & 10553.

* △
10229 **Cheĭa şi lacata e mama şi tata.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Să aĭ grijă de cheĭa şi lacata, căcĭ multe odóre sunt în stăpânirea lor. A se adaogà acest înţeles la No. 10333.

* △
10230 **Mama m'a făcut pe mine, nu eŭ pe mama.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mălurenĭ, j. Argeş.*

Când unul scie maĭ bine, e maĭ mare de cât altul.

---

[1]) Muĭerea nu e cămaşă, s'o schimbĭ când vreĭ.

10231 **Ună óră mi féçi mum'mea.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 562.

Acelaş înţeles ca la No. 6037.

10232 * △ **Drăguţa mameĭ în ţéră pustie.**

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se pare bun neavênd prilejul de a 'şĭ arĕta arama.

10233 **Fumélia, di mumă armâne órfână.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 499.

Adică când móre mama, ĭar nu când pĭere tata.

10234 **Fâră mumă, ca puli fâră cloçi.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 562.

Şi ca un roĭu fără matcă.

10235 **Vréri dĭ nĕarcă.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 697.

Iubire nesinceră, prefăcută. Veḑĭ şi No. 10366.

10236 **Cum îl féçi mâ-sa ş-ésti.**[5])

GR. TOCILESCU, II, p. 680.

1⁰ Adică sărac.
2⁰ Prost, minte de copil.

Veḑĭ şi No. 10367.

10237 **Trî fumélĭ muma dı la gură ţîni.**[6])

GR. TOCILESCU, II, p. 499.

A se vedé şi No. 10349.

---

1) Odată m'a făcut mamă mea.
2) Familĭa, de mamă remâne orfană.
3) Fără mumă, ca puiĭ fără cloşcă.
4) Iubire de mamă vitregă.
5) Cum l'a făcut mă-sa este.
6) Pentru familie (copiĭ) muma de la gură ţine.

* △
10238 **Mamă de scórţă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Mamă vitregă.

NÉM

△
10239 **Ném, ne ném, da brânza 'ĭ pe banĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 158, *c. Turda, Ungaria.*

A se adaogă la No. 10390.

△
10240 **Ném ca doĭ Saşĭ în treĭ grădinĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 158, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10403.

10241 **Ş-ŏ aviñĭ soĭa pân tu nóuli brâni.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 630.

Ca să 'l cunoscĭ ce póte fi.

*
10242 **Pune de mămăligă că vin némurile, dar trage tăcĭuniĭ 'ndĕrĕpt.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 217, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Adică primesce rĕŭ némurile.

NEVÉSTĂ

* △
10243 **Calul bun şi nevésta frumósă îţĭ pune capu.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 29, *c. Codlea, Ungaria.*

A se adaogă la No. 10414.

---

[1]) Să 'ĭ cauţĭ némul până la a noua spiţă.

10244 △ **Nevéstă ne-bătută şi banĭ ne-numĕraţĭ nu'ĭ bine să ţiĭ la casă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 160, *c. Topliţa Rom.*, & p. 20, *c. Orĕştie, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10412.

10245 **Nvésta ta, ca aradha ta.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 698.

Acelaş înţeles ca la No. 10427.

10246 **Agĭundzi pân la nvésta.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 572.

Adică aprópe de cine-va, saŭ de ce-va, prin favóre; fiind fórte greŭ, maĭ ales dacă eştĭ străin, să agĭungĭ până la mirésă.

10247 **Nu va-m̃ĭ da nvéstă.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 576.

Ḑice numaĭ omul însurat, arĕtând nepăsarea că i se póte refusa vre-odată un lucru, pe care nu 'l va cere avêndu'l deja.

NORĂ

10248 ✻ △ **Aducĭ nora cu scripca, şi n'o poţĭ scóte nicĭ cu popa.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 14890.

NUN

10249 ✻ △ **In cinstea nunuluĭ jócă toţĭ proştiĭ.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

---

[1]) Nevésta ta, după rîndul tĕŭ.
[2]) Ajunge până la nevéstă.
[3]) Nu o să 'mĭ dé nevéstă.

Face óre-ce pentru a face plăcerea altuĭa.

10250 **Ca nunlu la numtă.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 698.

A fi considerat.

NUNTĂ

△

10251 **Vaĭ de nuntă când lipsesce ginerile.**

D-na Z. Juvara, c. *Fedescĭ, j. Sucĭava.*

Când lipsesce ce e maĭ de sémă şi maĭ trebuincĭos.

* △

10252 **Se póte nuntă fără scurtă?**

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Sucĭava.*

Nu sĕ póte nuntă fără să iésă vorbe rele pentru mulţĭ saŭ certurĭ şi bătăĭ. Veḑĭ No. 10488.

△

10253 **Nu'ĭ nuntă fără plâns, nicĭ comândare fără rîs.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 173, c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria.*

Veḑĭ No. 10489 & 10490.

10254 **Numta n-óră ari hari.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 575.

Să nu te maĭ căsătorescĭ a doua óră.

△

10255 **Se duce nunta, rĕmâne gavia.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 230, c. *Sinersig*, *Ungaria.*

Când bunul trece şi rĕmâĭ cu rĕul.

PANDUR

△

10256 **Maĭ bine eŭ cu pandurul, şi el cu popa, de cât eŭ cu popa şi el cu pandurul la cap.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 141, c. *Logoş*, *Ungaria.*

---

[1]) Ca nunul la nuntă.

[2]) Nunta odată are graţie (haz).

Acelaş înţeles ca la No. 10163 din acest capitol.

PĂPUŞĂ

10257 **Nafoară ca pâpuşi, ş-nauntru sac de paĩ pân di guşi.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 566.

Acelaş înţeles ca la No. 10535.

PARADĂ

10258 △ **Face paradă fără voĭea luĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 91, c. *Agnita, Ungaria.*

A murit.

PĂRINTE

10259 △ **Nicĭ un părinte nu 'şĭ înnécă copiiĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 164, c. *Agnita, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10547.

PĬEDICĂ

10260 * △ **A pune pĭedică.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A face un neajuns cuĭ-va.

PINTEN

10261 * △ **A'l luà în pintenĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A'l luà la vale; a'l luà din aspru. A se vedé şi No. 10570.

10262 * △ **Bate în pintenĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

[1] In afară ca păpusa, si 'năuntru sac de pae până în gât.

A se adaogà la No. 10571.

POST

10263 * △ **Nu da post,**
La omul prost.

V. SALA, *dasc. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Căcĭ nu va fi în stare să 'şĭ îndeplinéscă datoriile.

POŞTE

10264 * △ **I-a tăet poşta.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a oprit din obrăznicie.

PRAŞTĬE

10265 * △ **A'şĭ face praştĭa.**

G. P. SALVIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Vasluĭu.*

Adică a'şĭ face cursul. Se ḑice de o bólă care trece prin tóte fasele eĭ.

10266 * △ **A ajuns să'l puĭ în praştĭe.**

P. GÂRBOVICEANU, *Semin. Cl. VII.*

A ajuns rĕŭ de tot.

PRAV

10267 △ **După prav, văluş (zăclop, dop) trebue.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 81, *Ungaria.*

Pentru cele de lipsă, după orînduĭélă.

PRIMAR

10268 **De primar, primar să fiĭ,**
Dar de frică tot să sciĭ.

Adevĕr, Oct., p. 902.

Şi cel maĭ mare trebue să scie de frică, să aibă stăpân

* △
10269 **S'a ales şi el primar,**
A umplut satul de amar.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Hotăranĭ, j. Mehedinţĭ.*

Când un om rĕŭ se ridică, ajunge mare şi puternic.

PUŞCA

△
10270 **Puşca gólă sperie pe doĭ urşĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 218, *c. Agnita, Ungaria.*

△
De puşca gólă se tem doĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 74, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10599.

* △
10271 **Cu puşca în mână, cu mămăliga 'n gură.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Lita, j. Teleorman.*

Veche ḑicere haĭducéscă.

* △
10272 **Daĭ cu puşca în ciupercĭ, şi înnemerescĭ în castraveţĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Bunescĭ, jud. Argeş.*

Nu nimeresce o trébă; nu isbutesce; a vrut să facă un lucru şi a ĭeşit alt ce-va.

* △
10273 **Pune puşca jos şi prinde ĭepurele.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. cl. VII, Semin. Buc.*

Când nu eştĭ în stare să facĭ óre-ce.

10274 **O-arcă tufechĭa.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 644.

S'a logodit.

[1]) A tras cu puşca.

RĚSBOĬU

10275 * △ **La mĭere nainte, la rĕsboĭu înapoĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. cl. VIII, Semin.*

A se adaogà la No. 10616.

RUDĂ

10276 * △ **Rudă, rudă, dar turta 'ĭ pe banĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor. cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 10037.

10277 **Mâcă ş-bé cu-a tĕŭ, şi dari-lóri nclo.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 477.

A se adaogà la No. 10637.

SABĬE

10278 * **A întrebuinţat foc şi sabĭe.**

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Adică tóte mijlócele.

10279 **U çimsi córda.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 649.

S'a făcut haĭduc, s'a revoltat. Veḑĭ No. 10654.

SFÎRLÉZĂ

10280 * △ **A se învîrti ca o sfîrléză.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, jud. Sucĭava.*

Spiriduş, ĭute. Veḑĭ No. 10675.

---

[1]) Mână şi bé cu al tĕŭ şi daraverĭ să nu aĭ (încolo).
[2]) A încins sabia.

SLUGĂ

* △
10281 Cine'ĭ slugă nu'ĭ domn.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 47, *c. Sibiŭ, Ungaria.*

Trebue să asculte.

10282 Sluga veche se lenoşéză şi se nărăvéză.

Adevĕr, Oct. 1902.

Vedĭ şi No. 10695.

* △
10283 Slugă la dulamă lungă.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Drăgănescĭ, j. Vlaşca.*

Slugă la un om de nimic, saŭ când poruncesce unul maĭ mic la altul maĭ mare. Vedĭ No. 10715.

SLUJBĂ

* △
10284 Slujba 'ĭ slujbă,
Drujba 'ĭ drujbă.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Când e slujbă, slujbă să fie; când e petrecere, atuncĭ să fie petrecere.

SÓCRĂ

10285 Carĭ o-ari sócră nu va, ş-u caftă carĭ nu o-ari. [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 628.

Căcĭ are experienţă. A se vedé şi No. 4892.

10286 Fitiĩa nu sci çe-ĭ sucriĩa. [2]

Gr. Tocilescu, II, p. 494.

10287 Sócrăună, nvéstă dóuĕ, casă nu sĕ-adară. [3]

Gr. Tocilescu, II, p. 627.

---

[1]) Cine are sócră nu vré, şi o cere cine nu o are.
[2]) Fetele (fetia) nu sciŭ ce'ĭ sócra (socria).

Numaĭ unul se poruncéscă într'o casă, şi acela care se cuvine.

10288 **Nu va ti bag sócră.** [1])

Gr. Tocileseu, II, p. 627.

Maĭ mare peste mine.

STĂPÂN

10289 △ **Ochiul stăpânuluĭ îngraşă vita de jumătate.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 189, c. *Topliţa Rom., Ungaria.*

A se adaogà la No. 10767.

10290 △ **Ochiĭ stăpânuluĭ maĭ mult spor fac, de cât amîndouĕ mânile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 189, c. *Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10291 **Până s-nu mâçĭ pâni csénă, nu-agĭundzĭ domnu vîrăóră.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 609,

Acelaş înţeles ca la No. 10723.

10292 **Ţîni-l̃ĭ çĭórli a bŏuluĭ când domnu-su va si-l tal̃i.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 685.

Acelaş înţeles ca la No. 10765.

10293 △ **Nu e stăpân fără stăpân.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10778.

---

[1]) Nu o să te fac sócră.

[2]) Până nu mănâncĭ pâĭne străină, nu ajungĭ stăpân nicĭ-odată.

* △

10294 Unde stăpânul e tare, şi ţaranul e fudul.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 10781.

* △

10295 După ce móre stăpânul se 'ngraşă câĭniĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. cl. VI, Semin. Buc.*

Când unul mare se pĭerde, toţĭ alérgă să capete câte ce-va.

10296 Nicuchir ţ-eşti, pită-ţĭ mâçĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 697.

In casa ta facĭ ce vreĭ.

* △

10297 Ho! ţéră fără stăpân!

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Se ḑice unuĭa care se năpustesce cu gura asupra altuĭa maĭ mare în vrîstă, saŭ ca stare socĭală.

STRAJĂ

△

10298 Purtat ca bâta străjiĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 218, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Om servil, de care toţĭ dispun la rîndul lor.

Odinióră în Ungaria, în fie-care comună erà o anumită bâtă care se încredinţa, pe rînd, la acel care e chemat să facă straja satuluĭ.

SUBAŞ

10299 Ca subaşĭ s-pórtă. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 700.

---

[1]) Stăpân eştĭ, plăcintă 'ţĭ mănâncĭ.

Adică rĕŭ.
Subaş = conductorul poteriĭ care se trimitea în contra haiducilor.

TATĂ

10300 * △ **Tată nu 'ĭ şi fată este,**
Mă-sa s'a făcut poveste.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor.*

Copil din florĭ.

10301 △ **Numaĭ tată şi mamă nu poţĭ compĕrà pe banĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 177, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Dar nevéstă cât vreĭ.

10302 **Di sclinçĭamea tatăluĭ armâne hĭlilu orbu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 701.

Când părintele nu dă copiiĭ la şcólă, şi aceştia rĕmân neînvĕţaţĭ.

10303 * △ **Traĭul tătucăĭ cu baniĭ mămucăĭ.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 9858.

ŢĔRAN

10304 △ **Maĭ bine ţĕran în picĭóre decât boer în genunchĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 144, *c. Sinersig, Ungaria.*

Adică ţĕran bogat, independent de cât boer scăpĕtat şi plecat.

ȚINTĂ

10305 △ **A pușcà preste țintă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 12, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A nu nemeri.

TRIȘCĂ

10306 * △ **Cântă în trișcă.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

A isprăvit tot, a sărăcit.

TUN

10307 **Arcă topa.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 643.

A murit.

VADANĂ

10308 * △ **Alérgă la pat de vadană,**
Ca și la masă de pomană.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Caută chilipir.

10309 * △ **De cât înghemuit la pomană,**
Maĭ bine în pat la o vadană.

V. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Sucĭava.*

Acelaș înțeles ca la No. precedent.

VODĂ

10309 b * △ **Par'că ar fi a luĭ Vodă.**

P. Gârboviceanu, *c. Mosna, j. Dolj.*

Se mândresce, îșĭ crede totul permis.

---

1) A [illegible]

ZĂLÓGĂ

10310 △ **S'o perdut zălóga.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 243, c. *Logoş, Ungaria.*

Adică rĕvaşul de drum.

ZAPCIŬ

10311 **Nu l-arĭ subaşĭ la loc.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 633.

A fi ţicnit la cap.

A se vedé la No. 10299 din acest capitol un alt înţeles al cuvîntuluĭ *subaş*.

---

[1]) Nu 'l are zapciul la loc.

SUPLEMENT LA CAPITOLU X

AC

10312 * △ **Acu îmbracă casa.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Acelaş înţeles ca la No. 10999.

10313 * △ **Pentr'un ac de mischĭu daĭ un fĭer de plug.**

G. Bănulescu, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 11001.

10314 **Di aumbra di ac, casă nu s-façi** [1].

Gr. Tocilescu, II, p. 418.

Acelaş înţeles ca la No. 11006.

10315 * △ **Cât ĭea acul cu sufletul.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

La cusătură când se ĭea mult pe ac. Insemnéză lăcomie.

10316 * △ **Dacă aruncĭ acu, pică în cap de om.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Arată o adunare désă de ómenĭ.

---

[1] De umbră de ac, casă nu se face.

10317 * △ **A nu avé nicĭ un ac.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac peste fire.

AGONISIRE

10318 * △ **Agonisirea la vreme înlătură lipsa şi nevoĭa.**

N. MATEESCU, *înv. c. Movilița, j. Putna.*

A se adaogà la No. 11028.

ALB

10319 **Carĭ s-nu hibă albu, va hibă laĭu.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 420.

Dacă nu o fi una o să fie alta.

ALDAMAŞ

10320 * △ **O babă a vîndut o cocĭorvă şi tot a bĕut aldămaş.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

Dar noĭ! Motiv de a bé.

ASCÂRCHIRE

10321 * **L̃i s-ascârchi.** [2]

G. ZUCA, *c. Cavaia, Albania.*

A pierdut, a cheltuit tot ce avea; i-aŭ secat isvórele de bogăţie, etc.
Ascârchire = sfîrşirea urzeleĭ la ţesut.

A AVÉ

10322 **Paşci n-casă, cându ari; ş-cându nu, s-tindi la sóri.** [3]

GR. TOCILESCU, II, p. 601.

---

[1] Dacă n'o fi alb o să fie negru.
[2] I s'a isprăvit urzéla.
[3] Pascele în casă când are; şi când nu, se întinde la sóre.

Când are parale petrece şi cheltuïesce; când nu, stă. A se adaogà la No. 11043.

* △
10323 **Unde nu'ĭ, nicĭ Dumneḑeŭ nu dă.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 15148.

AVERE

* △
10324 **Mĕ bucuraĭ la avere,**
La străchinĭ şi la ulcele;
Vaĭ de pĕcatele mele!

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Mosna, j. Dolj.*

A se adaogà la No. 11063.

△
10325 **Averea nu e scrisă nimĕnuĭ în frunte.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 18, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

E greŭ să cunoscĭ adevĕrata stare a unuĭ om.

* △
10326 **Cel ce are avere e maĭ sgârcit ca cel ce n'are.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Cel sărac e în tot-dé-una maĭ darnic.

* △
10327 **Par'că 'ĭ din averea luĭ tat'sĕŭ(so).**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c Crângu, j. Tutova.*

Pentru cel sgârcit, nedarnic; maĭ ales pentru cel care nu dă dintr'un lucru care nu'ĭ aparţine.

AVUT

* △
10328 **Cel maĭ avut e acela ce nu poftesce.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit.*

BAN

10329 * △ **Banu 'ĭ biciŭ dracului.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 20, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11084.

10330 **Ca v̄iarv̄irlu (harghirlu) fudzi parălu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

Acelaş înţeles ca la No. 11087 & 12457.

10331 * **Banii nu cer mâncare.**

D-na Ec. Zanne, c. *Băsescĭi*, *j. Tutova.*

Iĭ putem prin urmare economisi fără nicĭ o témă.

10332 * △ **Nicĭ o fată nu 'ţĭ maĭ ḑice:**
«Nu bé banii, mĕĭ voĭnice.»

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscarĭ*, *j. Mehedinţĭ.*

Femeile storc la pungă pe bărbaţĭ.

10333 * △ **E maĭ bine a câştiga banii, de cât a'ĭ sci întrebuinţa bine.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 85, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

A se vedé No. 11111.

10334 * △ **Cu banĭ găsescĭ tată şi mamă.**

V. Simiganoschi, *preot*, *c. Fereblecea*, *Bucovina.*

△ *Aĭ banĭ, aĭ tată şi mamă.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 6, c. *Rĕşnov*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11129.

10335 * △ **Unde'ĭ banul, acolo'ĭ şi minte.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se vedé şi No. 11090.

10336 **Macă ĭi-asuñĭ, óspiţĭ câţĭ s-dzîçĭ aduñĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 431.

A se adaogà la No. 11160.

10337 * △ **Banu nu are (cunósce) frate.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 21, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10037.

10338 △ **Légă banul pe ḑece locurĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Colun, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12469.

10339 **Banii întru carĭ stă mădularile oştilor.**

N. COSTIN, *Letop. Mold.*, I, p. 439.

Şi cum ḑice Francesul : *l'argent est le nerf de la guerre.*

10340 △ **Nu umbla cu doĭ banĭ în treĭ pungĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 186, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11171.

10341 △ **E plin de banĭ ca bróscа de pene.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 87, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 11191.

---

[1]) Dacă 'ĭ sunĭ prietenĭ câţĭ să dicĭ (vreĭ) adunĭ.

* △
10342 **Ţipă banii a bolânda.**

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Om cheltuitor.

*
10343 **Banĭ de pesce.**

HENRY JUVARA, *c. Bêrlad, j. Tutova.*

Adică banĭ de cheltuit, maĭ ales în petrecerĭ şi beţiĭ.

BLAZNĂ

△
10344 **Blazna**
Face cazna.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 24, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

De aceea, când facĭ un lucru, să 'l facĭ bine.

BLEAŬ

* △
10345 **Alb ca bleaŭ.**

ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

1⁰ Adică negru.
2⁰ Urît.

BOGAT

* △
10346 **Bogatuluĭ, fie-care voesce a fi vĕr saŭ părinte.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 24, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11248 & 11249.

△
10347 **Omul bogat e ca ĭepurele; sare unde vré.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 192, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Bogatul face ce vré.

* △
10348 **Beteşugul bogatuluĭ e ca sănătatea săracului.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 23, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Bogatul, când e maĭ rĕŭ, tot stă maĭ bine de cât omul sărac.

△
10349 **Maĭ curînd póte să mérgă bogatul la vale, de cât săracul la dél.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 145, c. *Toplița, Ungaria.*

Maĭ curînd sărăcesce cel bogat de cât se ridică cel sărac.

△
10350 **Prin gardul bogatuluĭ nu bate nicì vîntul.**

Dr El. Cristea, *Prov.*, p. 216, c. *Logoș, Ungaria.*

BOGĂȚIE

* △
10351 **Bogăția nu vine la nime pe apă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 24, c. *Toplița-Rom., Ungaria.*

Ci cu o muncă încordată

A BOI

* △
10352 **A boi pre cine-va.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 11270.

BUCĂTĂRÉSĂ

△
10353 **Maĭ mulțĭ bucătarĭ pot strica rîntașul; dar o singură bucătărésă póte strica pe stăpân.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 146, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaș înțeles ca la No. 11277.

* △
10354 **Bucătărésa săraculuĭ e nevésta.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 25, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

BUTÏE

* △

10355 **Fie butea cât de plină,**
Nu'ĭ bună în casă străină.

V. SALA, *înv. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Averea streină nu ne aduce nicĭ un folos.

BUTOÏU

10356 **Câti brîni ma mulţi ĭi badzĭ a butiĭieĭ, ahântu ma sânâtosă s-façi.**

GR. TOCILESCU, II, p. 677.

Prigonirea întăresce pe om.

A CĂLĔTORÌ

* △

10357 **Cine călătoresce scie să umble.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Micşunescii-Grecĭ, j. Ilfov.*

Arată ródele experienţeĭ.

CALIC

* △

10358 **Ce maĭ ĭeĭ traista de la calic?**

P. PRELIPCEANU, *înv. c. Scheĭa, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 11339.

* △

10359 **Scârbit e calicul, când 'ĭ bate vîntul traista.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică când e gólă, deşértă.

* △

10360 **— Sarĭ, calice, că arde satul!**
— Eŭ mĕ duc în altul.

P. PRELIPCEANU, *înv. c. Scheĭa,*

Când nu avem nimic de pĭerdut, ce ne pasă de nenorocirile carĭ lovesc pe ceĭ-l-alţĭ.

A CÂLŢII

10361 * △ **A'l câlţii (a se câlţii).**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A'l bate, dar mult trăgêndu-l de pĕr.

CALUP

10362 **Ĩi trapsi câlupea.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 454.

A se adaogà la No. 11356.

CAR

10363 * △ **Nicĭ în car, nicĭ în căruţă,**
Nicĭ pe jos desculţă.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Cloşanĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 11373.

10364 △ **După ce se răstórnă carul, vede calea cea bună.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 80, c. *Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11381.

10365 △ **Păn ce nu se rĕstórnă carul nu se tocmesce drumul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 203, c. *Buda, Ungaria.*

A se vedé No. 11379.

10366 △ **S'a prins caru 'n imală.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 243, c. *Logoş, Ungaria.*

S'aŭ încurcat lucrurile, nu maĭ merge.

△
10367 Iĭ pere carul în petri.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 115, c. *Agnita, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent. Veḑĭ şi No. 11393.

* △
10368 Carul plin merge încet, cel deşert alérgă şuchiet.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 35, c. *Sinersig, Ungaria.*

Pentru bogat şi sărac.

* △
10369 Carul gol hodorogesce.

V. Simiganoschi, *preot*, c. *Fereblecea, Bucovina.*

Fudulie.

△
10370 Ţĭ s'a 'ncărcat carul,
S'a umplut păharul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 252, c. *Topliţa-Rom., Ungaria.*

△
10371 După carul care nu te aştéptă, nu alergà.

Dr El. Cristea, *Prov.*, p. 80, c. *Agnita, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9585. Nu te încerca unde nu aĭ trecere.

* △
10372 Un car.

Şezătóre, I, p. 39.

Adică mult. Veḑĭ No. 11402.

«Duc *un car* cu minciunĭ.»

CÂRCIMAR

* △
10373 Beţivul cu un gând, şi cârcimarul cu alt gând.

N. Juvara, c. *Popenĭ*, j. *Fălciŭ.*

Snóvă

Un beţiv a cerut la cârcimă o ólă cu vin. Ceru după acésta o a doua ólă, gândind că va fugi şi va păcăli ast-fel pe cârcimar. Dar negustorul, care'l simţise, puse mâna pe căcĭula, înainte de a merge să'l servéscă.

CÂRLIG

10374 * △ **A se face cârlig pe lângă cine-va.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

A'l linguşi.

CÂRPACĬU

10375 **Ca cârpaciul cu curéua de gât,**
Îĭ puna pingéua numaĭ de cât.

A. PANN, III, p. 29.

Arată puterea stăpânuluĭ, care póte să facă orĭ-ce vroesce şi cum vré. A se adaogà acest înţeles la No. 11418.

CÂRPĂTOR

10376 **Pi códă di cârpitor.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 462.

Adică nicĭ odată.

A CÂRPI

10377 * △ **A'l cârpi.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

1⁰ A'l lovi.
2⁰ A'l înşelà.
A se adaogà aceste înţelesurĭ la No. 11422.

A SE CÂRPI

10378 * △ **A se cârpi.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

---

[1]) Pe códă de cârpător.

1⁰ A se înşela.
2⁰ A se potrivi la cele trebuincióse.

«*Se cârpesce* şi el cum póte, cum dă Dumneḑĕŭ.»

A se adaogà aceste înţelesurĭ la No. 11426.

CARTE

10379 **Omlu cu carti, cu patru oclĭ ésti.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 591.

A se adaogà la No. 11433.

*

10380 **Doară cartea nu 'ĭ birjar.**

GR. POĬENAEU, *ing. j. Putna.*

Când unul se plânge că învĕţătura nu 'ĭ-a adus nicĭ un folos.

* △

10381 **Scie carte ca un cal.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Petrescĭ, j. Gorj.*

Adică de loc.

CĂRUŢĂ

△

10382 **Nu fugi după căruţa care nu te aşteptă, şi nu te rugà sfântuluĭ care nu te ascultă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 170, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10371 din acest capitol.

* △

10383 **Când căruţa pe albuţa, când albuţa pe căruţa.**

DR EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 30, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 1257.

△

10384 **Doĭ cocenĭ în treĭ căruţe.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 77, *c. Rêşnov, Ungaria.*

---

[1]) Omul cu carte cu patru ochĭ este

Negustor prost; om sărac.

A CÂŞTIGĂ

△
10385 **Fie-ce nebun scie să câştige, dar nu scie să păstreze.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 95, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 11480.

10386 **Lişor s-amintă, greŭ si s-ţinĕ.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 530.

A se adaogà la No. 11481.

* △
10387 **Cincĭ câştigă, ḑece mănâncă, ce 'ĭ rĕmâne bagă 'n pungă.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mălurenĭ, j. Argeş.*

A se adaogà la No. 11486.

CHELTUĬALĂ

* △
10388 **A'ĭ da de cheltuĭală.**

I. Paul, *comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11512.

CHEZAŞ

Veḑĭ *Garant.*

CĬOBAN

* △
10389 **De ar fi după gura cĭobanuluĭ, tóte oile le-ar mânca lupul.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Dumneḑeŭ duce lumea cum vrea el.

---

1) [illegible]

10390 **După cum cĭobanul, ast-fel şi turma.**

Adevĕrul (ziar), 1902.

După stăpân şi supuşiĭ luĭ. A se vedé No. 11548 & 11549.

10391 △ **Unde cĭobanu nu chiuĭesce.**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 366, 369 & 370.

△ *Unde cĭobanul nu chiotesce.*

Gr. Tocilescu, II, p. 607.

Adică departe.

CĬUR

10392 * △ **A umblà din cĭur în mĕr.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică zăpăcit, fără rost, în zadar; fără nicĭ o ispravă.

CLAPĂ

10393 * △ **I-a tras clapa (clapsomul).**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a înşelat.

CÓDĂ

10394 △ **Nu e bună códa care a maĭ slujit la un topor.**

Gr. Tocilescu, I, p. 719.

A se adaogà la No. 11615.

COMÓRĂ

10395 **Alagă dup avisterĭ.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 433.

Adică după lucrurĭ deşerte.

---

1) [illegible]

CORABĬE

* △
10396 **Treĭ corăbiĭ încărcate n'aştéptă pe una deşértă.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Mulţiĭ nu aştéptă pe puţiniĭ.

* △
10397 **Par'că'ĭ o corabie.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Lucru mare de tot, măhălos.

CÓSĂ

* △
10398 **Cósa rea, cosaşul rĕŭ,**
Baterea luĭ Dumneḑĕŭ!

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 55, *c. Bochia, Ungaria.*

Unéltă rea, în mână nepricepută, face lucru nefolositor.

COSAŞ

* △
10399 **Cosaşul, maĭ mult face cu cutea,**
De cât cu vîrtutea.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 57, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Meşteşugul, blândeţea face maĭ mult de cât puterea.

CUĬU

△
10400 **Tot cuĭul îşĭ află gaura.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 253, *c. Poiana-Mĕruluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11678.

△
10401 **A lovit cuĭu 'n cap.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 8, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

10402 **Ĩ͂i-intră pénura tu inimă.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 601.

A se adaogà la No. 11684.

* △
10403 **Mĭ-a tăĭat la cue într'una.**

V. RÎMBU, *c. Brănescĭ, j. Ialomița.*

M'a supĕrat cu vorbele luĭ.

CUMPĔNĂ

* △
10404 **A fi în mare cumpĕnă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broștenĭ, j. Suciava.*

A fi într'o primejdie mare. A se adaogà la No. 11701.

A CUMPĔRÀ

* △
10405 **Cumpĕră, nu vinde; are de dat nu de căpĕtat.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru omul sărac.

CURVĂ

* △
10406 **Curvă cu douĕ fețe.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broștenĭ, j. Suciava.*

Fațarnic; lingușitor; om de nimic. A se adaogà la No. 11723.

CUSTURĂ

* △
10407 **Daca'ĭ tae custura.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulți, j. Covurluĭu.*

Are putere, are cu ce. A se adaogà la No. 11726.

CUŢITU

10408 * △ **Cum taie cuţitu meŭ la pita ta (a sasuluĭ).**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 59, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

In voie, fără milă. Vedĭ şi No. 9011.

A DÀ

10409 * △ **Dacă daĭ, nu aĭ; dacă nu daĭ, eştĭ om rĕŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 63, *c. Bochia, Ungaria.*

Cum să 'ĭ mulţumescĭ? A se vedé şi No. 11750.

10410 * △ **Când daĭ, când nu ĭeĭ.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

La jocul de cărţĭ, unde în tot-dé-una eştĭ păgubit.

10411 **Çe daĭ, açea ĭiaĭ.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 477.

A se adaogà la No. 11764, corectându-se ast-fel varianta a treĭa, care e tipărită greşit.

10412 **N'ari om s-dzîcă «nu u dăm».** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 574.

A nu avé pe nimenĭ.
Când nuntaşiĭ vin să ĭea pe mirésă, ceĭ din casă strigă: nu o dăm.

DAR

10413 △ **Darul nu 'ĭ cu carul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 68, *c. Agnita, Ungaria.*

Să te mulţumescĭ şi cu puţin; cât ţi se dă.

---

[1]) Ce daĭ, aceea ĭeĭ.

10414 △ **Nu dà darul cu piciorul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 168, c. *Rêşnov, Ungaria.*

Să daĭ cu bunăvoinţă şi cu plăcere.

DARE

10415 **Cu darea treçĭ ş-amarea.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 477.

A se adaogà la No. 11791.

DATORIE

10416 △ **Maĭ liniştit dórme cel ce se culcă flămând, de cât cel ce se scólă cu datoriĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 146, c. *Sinersig, Ungaria.*

Să fugim de datoriĭ.

10417 △ **Datoria**
E ca rîĭa.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 68, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11820.

DATORNIC

10418 △ **Datorniculuĭ, care plătesce ĭute, nu'ĭ maĭ da; că umblă să te 'nşele.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 68, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

DOBÂNDĂ

10419 **Toclu mâcă caplu.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 643.

Acelaş înţeles ca la No. 11841.

---

[1]) Cu darea trecĭ şi marea.

DOCTOR

10420 **Di cându işiră ~~vĭatrĭlĭ~~ (hĭatrĭlĭ) mor lumea cama multu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 661.

In potriva doctorilor.

DOUE

10421 * △ **A scóte de dóuě.**

Avr. Corcea. *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A scóte pe cine-va afară, cu bruscheţa, necinstindu'l.

DRAM

10422 **Nu (ĭi) are tute dremile** [2])

Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 142 & 173.

E cam ţicnit, prost.

DREPTATE

10423 **Dacă daĭ, dreptate aĭ.**

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Acelaş înţeles ca la No. 11888; arĕtând că justiţia e venală.

10424 * △ **Dreptatea este ca lemnul cel uşor; apasă'l în apă, el tot ĭese de-asupra.**

P. Prelipceanu, *înv. c. Scheĭa, Bucovina.*

A se adaogà la No. 11896 & 11897.

10425 **Ndreptu aĭ, ma n-aĭ tră loari.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 531.

Celuĭ nedreptăţit.

---

[1]) De când aŭ eşit doctoriĭ, móre lumea maĭ mult.

[2]) Nu are tóte dramurile.

[3]) Dreptate aĭ, dar de luat nu aĭ.

DHVARĂ

10426 Ĩi-u scârchi dhṽara.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 686.

A goni din slujbă pre cine-va.

FAUR

10427 △ A cumpĕrat de la faur cărbunĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 3, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11910.

FĬERĂRIE

10428 * △ Fierărĭa 'ĭ urîcĭósă
Dar în schimb e bănósă.

P. Gârboviceanu, *profesor c. Oprişor, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 11148.

FINIC

10429 * △ Cu'n finic (filer)
Tot calic.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 60, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Cu puţin tot nimic.

FIR

10430 * △ A'şĭ pĭerde firu.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică a'l vorbireĭ.

FOFÎRLIGĂ

10431 * A face cu fofîrliga.

G. Poboran, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

Adică a fura.

---

[1]) I-a sfîrşit dvara.

FÓĬE

10432 * △ S'o întors fóĭa.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 11923.

GALBEN

10433 * A găsit un galben.

H. JUVARA, *c. Bĕrlad, j. Tutova.*

Când un copil cade jos.

GARANT

10434 Aĭ paradzi tr-arcari, fă ti chifiĭu.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 599.

A se adaogà la No. 11516.

GRĂDINAR

10435 * △ Nu vinde castraveţĭ la grădinar.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 11986.

GRAPĂ

10436 * △ A se ţine grapă de cine-va.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A se adăoga la No. 11991.

GROS

10437 Lŏ-adrăm groslu zlotă.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 509

Am suferit o pagubă. Piastrul face patru-ḑecĭ de parale şi zlota numaĭ treĭ-ḑecĭ.

---

[1]) Aĭ parale de aruncat, fă-te garant.

[2]) Am făcut piastrul zlotă.

10438 **Altu ari groşĭ, altu ari minti.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 421.

Ceĭ cu avere nu sunt ceĭ maĭ cu cap.

GROŞIŢĂ

10439 △ **A pus groşiţa.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 11, c. *Sibiiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 11994.

HAĬMANA

10440 **Lucru de haĭmana.**

FR. DAMÉ, *Dicţ. II,* p. 93.

Vedĭ *Beĭlic.*

Lucrare făcută repede şi prost.

HALIMA

10441 * **Halima.**

L. ŞĂÎNEANU, *Dicţ.*, p. 372.

Intîmplare saŭ poveste minunată.
De la sultana Halima, din colecţiunea de poveştĭ arabe, cunoscută sub numele de *O mie şi una de nopţi.*

HÂRTIE

10442 * △ **Cum îĭ cóla de hârtie.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică fórte alb.

A ÎMBLĂTI

10443 △ **Îmblătesce 'n şură şi vîntură afară.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 117, *Borgoprund, Ungaria.*

Face lucru cum trebue.

---

[1]) Unul are piastre şi altul are minte.

10444 △ **Îmblătesce paie góle.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Muncă zadarnică.

ÎMPRUMUT

10445 △ **Imprumutul împrumut aştéptă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Dacă cerĭ, ţi se va cere.

10446 * △ **Ce daĭ, daĭ cu împrumut,**
Şi ce'ĭ bun şi ce'ĭ plăcut.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suclava.*

Fie-care e rĕsplătit după faptele sale.

ÎNCHISÓRE

10447 **Hapsea tră óminĭ i adrată.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 519.

Pentru voĭnicĭ e mórtea.

ÎNJUGAT

10448 * △ **Par'că 's înjugaţĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suclava.*

Se ḑice de doĭ, carĭ sunt mereŭ împreună.

A ÎNVĔŢA

10449 * △ **A învĕţa de pe păreţĭ.**

Teodorescu, *înv. c. Brosceni, j. Suclava.*

1⁰ A nu avé de pe ce să 'nveţe.
2⁰ A nu avé tragere de inimă la învĕţătură.

---

[1]) Inchisórea pentru ómenĭ e făcută.

10450 △ Nu e învĕţat cel ce cetesce cărţĭ, ci cel ce scie ce cetesce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10451 * △ Omuluĭ învĕţat îĭ curge miere din gură.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Zegaĭa, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 12092.

10452 * △ Omul învĕţat şi necinstit, e ca belcĭugul de aur la rîtul porculuĭ.

P. Gârboviceanu, *prof., c. Casimcea, j. Tulcea.*

10453 △ Omul învĕţat, dar fără stare, e ca un neguţător fără marfă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 194, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10454 △ Omul învĕţat, dar ne-păţit, e ca puşca fără praf.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 194, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10455 Avdzî'l çe greasce sciutlu. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 638.

Şi veĭ trage folóse din acésta.

ÎNVĔŢĂTURĂ

10456 △ La o mână de învĕţătură, se cere un car de purtare bună.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 130, *c. Iecĭu, Ungaria.*

A se vedé No. 12086.

10457 △ Nu e orfan cel fără tată şi fără mamă, ci cel fără 'nvĕţătură.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12087.

[1]) Ascultă ce vorbeşte învĕţatul.

10458 **Nviţâtura nu s-tórnă prît urécli cu hunia** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 577.

Aceleş înţeles ca la No. 12090.

* △

10459 **Învĕţătura, dacă o daĭ rĕŭ,**
Îţĭ sparge capul tĕŭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof.*, c *Casimcea, j. Tulcea.*

A se adaogà la No. 12095.

* △

10460 **Daĭ copilul la învĕţătură,**
Să aĭ în cas'o secătură.

P. GÂRBOVICEANU, *prof.* c. *Poenarĭ, j. Gorj.*

Dice adese orĭ ţĕranul păţit.

IŢĂ

*

10461 **Sĕ-amisticară liţîli, cu zorea şi dismésticā** [2]).

GR TOCILESCU, II, p. 539. — G. ZUCA, c. *Perivoli, Epir.*

1⁰ Când superĭ pe cine-va, cu greŭ îl întorcĭ.
2⁰ Acelaş înţeles ca la No. 12105.

A JUDECÀ

* △

10462 **Te-a(ŭ) judecat banii.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof.* c. *Casimcea, j. Tulcea.*

Adică banul, ci nu dreptatea, aŭ hotărît.

JUDECATĂ

* △

10463 **Cine umblă după judecată, să nu credĭ că móre la el a-casă.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof.* c. *Poenariĭ, j. Gorj.*

Acelaş înţeles ca la No. 12127.

---

[1]) Învĕţătura nu se tórnă pe urechĭ cu pîlnĭa.
[2]) S'aŭ amestecat iţele, cu greŭ se descurcă.

10464 *△ Judecată după sprincénă.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică cu hatîr.

LÉC

10465 △ Lécu
Nu'ĭ cu sacu.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12169.

LEGE

10466 △ Legea lungă, 'ţĭ mâncă toţĭ baniĭ din pungă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Agnita, Ungaria.*

Să fugĭ de judecată.

10467 △ Legile le fac ómeniĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Prin urmare pot fi greşite şi nedrepte.

10468 *△ Tare 'ĭ legea.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Să ḑice, când cine-va ar voi să'şĭ rĕsbune, orĭ să'şĭ facă singur dreptate, dar, de témă judecătoruluĭ, nu o face.

LEUCĂ

10469 △ Drept ca leuca.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 79, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12212.

LIPSĂ

10470 △ **Lipsa schimbă legea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 137, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12219.

10471 △ **La vreme de lipsă şi unélta rea 'ĭ bună.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 135, *c. Zlatna, Ungaria.*

La nevoe te servescĭ de orĭ-ce.

A LUÀ

10472 * △ **De unde ieĭ şi nu puĭ, se isprăvesce.**

P. Gârboviceanu, *prof. Cl. VII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 12224.

LULACHIU

10473 * △ **A se căca lulachiŭ.**

A da de un necaz, a nu isbuti într'o întreprindere. Vedĭ No. 12231.

LUNTRE

10474 △ **Cine stă pe dóuĕ luntri, cade în apă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 52, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12234.

A MACINÀ

10475 △ **Unul macină, altul mănâncă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 269, *c. Tisa, Ungaria.*

MARFĂ

10476 * △ **Dacă nu vin̦ḑĭ marfa, te vinde ea pe tine.**

P. GÂRBOVICEARU, *Cl. VIII, Semin. Buc.*

Maĭ bine să te mulţumescĭ cu un câştig mic, de cât să rĕmâĭ cu marfa în prăvălie.

10477 **Tutiputa bună s-vindi dit munte.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 647.

Acelaş înţeles ca la No. 1396.

MĂRTURIE

10478 * △ **Dacă n'aĭ cale fă-te mărturie.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 64, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12256.

MULIŢĂ

10479 **Ca limădura-ĭĭ si duçĭ gura.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 530.

A se adaogà la No. 12274.

10480 * △ **Par'că eştĭ făcut la meliţă.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 12266.

MESERIE

10481 * △ **Cine nu scie nicĭ o meserie,**
E ca ursu în vizunie.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c Casimcea, j. Tulcea.*

Nu are ce mânca.

---

[1]) Marfa bună se vinde din munte.

10482 *△ Cine are o meserie,
Are o moşie.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VI, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 12270.

10483 Zânatea nvéţ-u, ş-las s-nu lipséscă.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

E bine să scii o meserie.

10484 Zânăţli tuti 's buni, maş óminĩli-s arĕĭ.[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 704.

A se adaogà la No. 12279.

MEŞTER

10485 Masturlu,
L'aspuni lucrulu.[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 541.

A se adaogà la No. 12288.

MEŞTEŞUG

10486 * Cu meşteşugul nu morĭ de fóme.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Oprişor, j. Mehedinţĭ.*

Omlu cu zânati nu agĭună.[4]

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

Acelaş înţeles ca la No 12292.

10487 Zânatea 'ĭ biligic de amalamă.[5]

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

A se adaogà la No. 12295.

---

[1]) Meserie învaţă'l, şi lasă să nu trebuiéscă.
[2]) Meseriile tóte sunt bune, dar ómeniĭ sunt rĕĭ.
[3]) Pe meşter îl arată lucrul.
[4]) Omul cu meşteşug nu ajună.

MEŞTEŞUGAR

* △
10488 **Mâna meşteşugaruluĭ e suflată cu aur.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Valea Marculuĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 12276.

* △
10489 **Meşteşugarul e tot-dé-una cu banul în mână.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Micşunescĭ-Grecĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 12292.

MITĂ

10490 **Mita anglĭégă amarea.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 546.

Arată puterea miteĭ.

MOCAN

△
10491 **Mocanul nu scie de ce 'ĭ bun şofranul, că'l pune în păsule.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 153, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12315.

A MORĂRI

* △
10492 **A'l morări.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

A'l trage de cap şi a'l bate.

A MOŞI

* △
10493 **A moşi.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Mehedinţĭ.*

A şedé grămadă, cu nasu 'n pămînt, şi a face ce-va ce nu se póte vedé de nimenĭ.

MOŞIE

10494 * △ Aştéptă să'ĭ vie de la moşie.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Drăgănescĭ, j. Vlaşca.*

Adică de-a gata; om leneş.

10495 △ Nu te dà, nu te predà,
Că asta 'ĭ moşia ta.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 182, *c. Logoş, Ungaria.*

Indémnă pe Român să 'şĭ apere moşia, adică patria.

NĂCOVÉLĂ

10496 △ Năcovélă la cĭocan.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 156, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Răbdare; împotrivire.

NEGUSTOR

10497 * △ Negustorul trebue să aĭbă un pântece larg, ca să trécă prin el şi bune şi rele.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Adică să cere răbdare, la vorbele ce le spune muşteriu.

10498 △ Negustorul are treĭ mânĭ: una de dat, dóuĕ de luat.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 160, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12351.

10499 △ Orĭ câştigĭ, orĭ păgubescĭ,
Tot negustor te numescĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 199, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogă la No. 12355

* △
10500 S'a făcut negustor, cu treĭ căpĕţânĭ de usturoĭu.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Casimcea, j. Tulcea.*

Acelaş înţeles ca la No. 12354.

* △
10501 Negustor marghĭol,
Imbrăcat pistol.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Mihăescĭ, j. Vâlcea.*

Adică sărac.

10502 Plâtescĭ ca prîmîtejtu.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 618.

Adică cinstit.

NEGUŢĂTOR

△
10503 Neguţătorul trăesce din sĕul sĕŭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 159, *c. Tisa, Ungaria.*

Căcĭ negoţul îĭ aduce folóse însemnate.

NE-ÎNVĔŢAT

10504 Ninviţatlu ésti orbu.[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 577.

Şi : cine scie carte are patru ochĭ.

OBORÓCĂ

* △
10505 I-a făcut capul oborócă.

T. SPERANŢĂ, *prof. j. Iaşiĭ.*

L'a certat rĕŭ.

---

[1] Plătescĭ ca negustorul.
[2] [illegible]

OCA

10506 △ Dascălul State
Dă ocaua pe spate,
Şi maĭ face cu mâna
Să maĭ vie încă una.

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 129.

A se adaogà la No. 12390.

OPT

10507 * △ Ducă-sĕ opt.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când dorescĭ să te mântuĭ de el.

OSIE

10508 △ Osĭa unsă nu cârţăĭe.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 200, *c. Braşov, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 12417.

10509 * △ Unge osĭa, daca vreĭ să mérgă.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12419.

OSÎNDĂ

10510 Osînda nu se ĭértă, nicĭ trece pe om.

I. NECULCE, *Letop. Mold.*, II, p. 213.

A se adaogà la No. 1245.

PAGUBĂ

10511 △ Omul cu pagubă e şi cu pĕcate.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 139, *c. Decĭu, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12425.

10512 △ **Paguba câştig n'o poţĭ face.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 202,
c. Rĕşnov, Ungaria.

Acelaş înţeles ca la No. 12429.

PAPINĂ

10513 * **A fi papină.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică curvă.

PARA

10514 * △ **Cine nu cruţă paraua, nu are florinul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 48.
c. Sinersig, Ungaria.

Acelaş înţeles ca la No. 12451.

10515 **N-ŏ-aspunĭ că s-fac paradzli cârbunĭ.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Pentru ceĭ carĭ nu spun când câştigă parale.
Se crede că dacă aĭ visat o comóră, şi 'ţĭ spuĭ visul, când te ducĭ să o desgropĭ, găsescĭ cărbunĭ în loc de banĭ.

10516 **Ore, minte nu mĭ dă, paradzĭ, paradzĭ.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 545.

Proştiĭ cred că le merge rĕŭ, fiind că n'aŭ parale.

10517 **Parălu 'ĭ gurgulìutos.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

A se adaogă la No. 12456.

10518 **Paradzĭ furescĭ casă nu adară.** [4])

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Acelaş înţeles ca la No. 12457.

---

[1]) Nu spune că se fac paralele cărbunĭ.
[2]) Minte să nu 'mĭ daĭ, parale, parale.
[3]) Paraua 'ĭ rotundă.

10519 **Da parălu s'aflâ cîvgălu.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

Acelaş înţeles ca la No. 12462.

Verîr pará, istèr cavgà. [2]

Prov. Turc.

10520 **Lŏ-avînă parălu cu tufechĭa.** [3]

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

Pentru cel sgârcit.

10521 **Çe ţ-u c'aĭ parâdzĭ şi n'aĭ minti?** [4]

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Averea nu folosesce dacă lipsesce mintea.

*

10522 **L'a făcut de treĭ parale.**

T. Speranţă, *prof. c. Călăraşĭ.*

A se adaogà la No. 12479.

* △

10523 **L'a făcut de douĕ parale.**

T. Speranţa, *c. Ţapu, j. Tecucĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △

10524 **L'a făcut de cincĭ parale.**

T. Speranţă, *c. Bărşoĭu, j. Argeş.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

PEZEVENCHĬU

*

10525 **Pezevenchĭu.**

Adică om deştept, dibacĭu.

---

[1]) Din parale, să găsescĭ cértă.
[2]) Dă para şi cere cértă.
[3]) Vînéză paraua cu puşca.
[4]) Ce ti-e c'aĭ parale şi n'aĭ minte.

PUNGĂ

10538 * △ **Punga e cel maĭ bun prietin.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fere-blecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 16854.

10539 * △ **Că'ĭ técă, că'ĭ pungă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Sucĭava.*

△ *Că técă, că pungă.*

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 37, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Că'ĭ una, că'ĭ alta; codélă. A se adaogà acest înţeles la No. 12599.

10540 * △ **E negură în pungă.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Vînătorĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 12627.

10541 * △ **N'are nime şerpĭ în pungă.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Să fiĭ slobod în a face cinste.

RESPĔR

10542 * △ **A'l lua în respĕr.**

TEODORESCU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.* — E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Cum îĭ vine maĭ rĕŭ; a'l lua repede, a'l bruftui, a se rĕsti la cine-va.

RESTEU

10543 * △ **Tot cu resteul la brîŭ.**

V. Rîmbu, *c. Brănescĭ, j. Ialomița.*

Caută gâlcévă. A se adaogà la No. 12659.

RĔVAŞ

10544 △ **O crest la rĕvaş.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 189, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A însemna pentru a nu fi uĭtat, maĭ ales când ți-a făcut cine-va vre-un neajuns.

Rĕvaş are aci ințelesul de *răbuş.*

10545 * △ **Crést'o la rĕvaş.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 57, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş ințeles ca la No. precedent.

ROGOJINĂ

10546 **L̃ĭ-apreasi pal̃i n-cap.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 443.

L'a întărîtat. A se vedé No. 12666.

RÓTĂ

10547 △ **Sĕ 'ntórce rótă pe tótă obada.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

△ *Sĕ 'ntórce róta pe tot năpladul.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232, *Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12671.

---

1) La aprins paĭe 'n cap.

10548 * △ A noua spiţă la rótă.

G. Bănulescu, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Rudenie îndepărtată. Vedĭ No. 10403.

10549 * △ Îl ĭea de la rótă.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

De unde 'ĭ e puterea.

10550 * △ Îĭ făcut de la róte.

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, Tutova.*

10551 * △ Măcar să'l tragĭ la rótă.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Orĭ ce'ĭ aĭ face, orĭ cât l'aĭ chinui nu va face cutare lucru.

ŞALĂU

10552 * △ Cine nu cruţă şalăul
Nu capĕtă leul.

P. Prelipceanu, *preot, c. Schea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 12451.

10553 * △ Umblă cu şalăul.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Cu înşelăcĭune.

SAMARGIU

10554 Va trécă sârnărălu.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 625.

O să mănâncĭ bătae.

---

[1]) ... care face samare)

SĂRAC

△
10555 Săracul cumpĕră maĭ scump.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 234,
c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12744.

△
10556 Maĭ bine sărac şi curat,
De cât bogat şi cu pĕcat.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 143,
c. *Sinersig, Ungaria.*

A se adaoga la No. 12765.

* △
10557 Dacă nu poţĭ dà săraculuĭ, nu'ĭ maĭ lua din straiţă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 65,
c. *Sinersig, Ungaria.*

Când cine-va căuta să se foloséscă de la unul care e sărac.

10558 Di eştĭ órfân, nu te adună cu avuţli.[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 582.

Căcĭ veĭ remâne păgubit.

△
10559 Săracul, dacă n'are straiţă, bagă'ĭ în gură.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 234,
c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Se daĭ şi săracululuĭ care nu cere.

△
10560 Omul sărac e tot de rîs.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196,
c. *Rêşnov, Ungaria.*

Toţĭ îşĭ rîd de el.

△
10561 Greŭ îĭ este săraculuĭ a trăi, şi bogatuluĭ a muri.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 103,
c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

---

1) De eştĭ sărac, nu te [illegible]

Căcĭ săracul n'are ce mânca şi bogatuluĭ îĭ vine greŭ să se despartă de averea luĭ.

△
10562 Maĭ curînd capeţĭ de la sărac o groşiţă, de cât de la un bogat un creţar.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 145, c. *Logoş, Ungaria.*

Cel sărac e maĭ milos, maĭ darnic.

△
10563 Sărac tare încă 'ĭ rĕŭ;
Gazdă mare încă'ĭ greŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 234, c. *Logoş, Ungaria.*

△
10564 Omul sărac
E al doilea drac.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196, c. *Topliţa-Rom., Ungaria.*

A se adaogà la No. 2739.

△
10565 Omul sărac,
E puĭu de drac.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

△
10566 Omul sărac are oglindă mică, dar se vede tot în ea.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7438.

* △
10567 De cât sărac,
Maĭ bine drac.

V. Sala, *dasc.*, c. *Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Să facĭ orĭ ce şi să nu rĕmâĭ sărac

10568 △ **E sărac ca degetul.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 88, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

A se vedé No. 12777.

SĂRĂCIE

10569 △ **Sărăcia nu'ți ìese din casă, nicì până te îmbracì.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 233, c. *Gurarîuluì*, *Ungaria.*

Acelaș înțeles ca la No. 12783.

10570 △ **Sărăcia**
Strică domnia.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 234, c. *Tisa, Ungaria.*

Boeria cu sărăcia nu merg împreună.

15571 * △ **Sărăcia nu'țì face voìe.**

V. SALA, *dasc.*, c. *Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Cel sărac nu póte face ce voesce.

A SCI

10571 b * △ **Apucă pe nu sciŭ în brațe (de códă).**

G. P. SALVIŬ & E. I. PATRICÌU, *înv. c. Smulți, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 12838.

ȘCÓLĂ

10572 △ **Unde școla se ivesce,**
Pămîntul se 'mbogățesce.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 266, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

Arată ródele învĕțătureì.

SCRIERE

10573 **Carĭ tórnă frândzîli gramati nu nvéţă.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 507.

Ci acel care citesce ce este în carte.

SCRISĂ

10574 △ **Nu 'ĭ cum îĭ ḑisa,**
Ci cum îĭ scrisa.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 171, *c. Logoş, Ungaria.*

Arată puterea unuĭ act scris. Veḑĭ No. 11429.

SCUMP

10575 △ **E scump ca piperul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 88, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Pentru un lucru fórte scump.

10576 △ **Scump ca în potică.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 228, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

SECURE

10577 * **Securea fără códă nimica nu face.**

GR. ALEXANDRESCU, *prof. j. Putna.*

Adică cel mare fără ajutorul celuĭ mic.

SFÓRĂ

10578 **Mac-u tradzĭ çióra multu, nu va s'arupă**[2]**.**

GR. TOCILESCU, II, p. 474.

Acelaş înţeles ca la No. 9896.

---

[1]) Carĭ întórce foile scriere (carte) nu invaţă.
[2]) Dacă tragĭ sfóra mult, se va rupe.

10579 Çióră sĕ-adară.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 474.

A se destrăbălà.

SFRÎNGHEL

* △
10580 Umblă cum ĭi sfrînghelu.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Umblă tare ĭute.

SITIŞCĂ

10581 Ca sitişcă.

I. CREANGĂ, *Pov.*, p. 243.

Adică găurit.

SOCOTÉLĂ

* △
10582 Cârnatu lung e bun, da socotéla lungă nu e bună.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Să ţiĭ socotélă din scurt. A se adaogà la No. 12898.

*
10583 Socotelile vechĭ întreţin duşmănia.

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Trebue să mântuĭ daraverile de banĭ.

SPÎNZURAT

* △
10584 Las'o spînzurată.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

STEJĔR

△
10585 S'a apropiat aţa de stĕjĕr.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

S'a apropiat ce-va de sfîrşit. Vedĭ No. 12917.

---

[1]) Sfóră se face.

SURUGIŬ

10586 * A ajuns un papugiŭ;
Ţipă ca un surugiŭ.

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Alungat de tótă lumea, ocăresce pe ceĭ carĭ nu'l primesc.

SUVEĬCĂ

10587 △ A slăbit ca o suveică.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 15, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică e fórte slab.

A TĂĬA

10588 △ Până taiŭ te strig; până 'ncarc te-aştept.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 204, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Când chemĭ pre cine-va în zadar.

TELEGUŢĂ

10589 * △ — Haĭ în teleguţă.
— Baĭo, că's desculţă.
— Haĭda în telégă.
— Baĭo, că's betégă.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Când unul nu se împacă nicĭ într'un fel.

ŢÉVĂ

10590 * △ Umflat cu ţéva.

A. Goróveĭ, *public. j. Sucĭava.*

Pentru un om fórte gras.

TIGHEL

10591 * A trage cuĭ-va un tighel.

G. Poboran, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A înşela; a denunţa. A se adaogà acest înţeles la No. 12974.

TINICHEA

*
10592 **A fi tinichea.**

Adică bét. A se adaogà acest înţeles la No. 12975.

TÎRG

* △
10593 **Nu'mĭ trăesce tîrgul.**

D-na Z. Juvara, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

Când nu vreĭ să facĭ schimb cu cine-va.

TOCITÓRE

* △
10594 **Din tocitóre, curgĕtóre.**

P. Gârboviceanu, *prof. Capu Pisculuĭ, j. Muscel.*

TOPOR

10595 **Tîpor fără tîpîrîsci.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 702.

E capabil, dar nu are sprijin, ca să arate ce póte.

10596 **L̃ĭ-u tâl̃ie cu tîporlu (ţupata).**[2]

Gr. Tocilescu, I, p. 642.

A spune ce-va pe şleaŭ, verde. Vedĭ No. 13029.

△
10597 **Unde topor nu taïe.**

Gr. Tocilescu, II, p. 578.

Adică departe.

---

[1]) Topor fără toporîsce (códă de topor).
[2]) O taïe cu toporu

TOPTAN

10598 * △ Vinde cu toptanul,
Ca sa ĭea banii la anul.

P. GÂRBOVICEANU, *Prof. Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 13031.

A TÓRCE

10599 △ Nu 'ĭ-a tors mamă-sa pe mólele capuluĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 170, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Are mintea ageră.

10600 * △ Orĭ cât de subţire aĭ tórce, tot trebue să ĭésă odată la lumină.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Glâmbocata, j. Dâmboviţa.*

Orĭ-ce lucru se află cu timpul.

TRĂSURĂ

10601 △ Nu alergà după trăsura care nu te aştéptă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 166, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10371 din acest capitol.

10602 △ Alérgă după trăsura ce nu'l aştéptă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 8, *c. Tisa, Ungaria.*

Veḑĭ No. precedent.

A TRIERÀ

10603 * △ A trierà.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A merge necontenit de la un loc la altul, aceste locurĭ ne fiind îndepărtate.

TRON

10604 * △ **E bun de băgat în tron.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Petrescĭ, j. Gorj.*

E maĭ mult mort. *Tron* = coscĭug.

UDLUBÉGĂ

10605 * **Par'că'ĭ bătut de udlubege.**

GRIGORESCU, *c. Bucurescĭ, j. Ilfov.*

Stă trist, supĕrat.

UNA

10606 * △ **Le-a dat tóte pe una, şi nicĭ aĭa nu'ĭ bună.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Descurajat. A se adaogà la No. 13056.

UNÉLTĂ

10607 * △ **Ca unéltă lucrezĭ, unéltă rĕmâĭ.**

G. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Casimcea, j. Tulcea.*

Veḑĭ şi No. 13070.

A UNGE

10608 △ **Unge'l te împunge, dar împunge'l că te unge.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 267, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Fă-ĭ bine, că'ţĭ face rĕŭ. Se aplică maĭ ales ţĕranuluĭ, omuluĭ lipsit de crescere.

Oignez un vilain il vous poindra, poignez un vilain il vous oindra.

Prov. Franc.

10609 △ **Îl unseră bine.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 117, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Il bătură bine pe tot locul.

UNSÓRE

10610 **Uns cu tóte unsorile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 268, *Ungaria.*

A se adaogă la No. 13073.

VATALĂ

10611 * △ **L'a băgat în vatală.**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţi*, *j. Covurluiŭ.*

Il judecă.

VERDE

10612 * **A se face verde.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică de frică.

A VINDE

10613 **Eŭ aş vinde şi n'am ce;**
Tu aĭ luà şi n'aĭ cu ce.

Adevĕr, Oct. 1902.

Pentru ceĭ săracĭ.

10614 **Ti vindi ş-tĕ-acumpîră.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 703.

E deştept. Veḑĭ No. 13098.

VOPSEA

10615 **Bagă-ĭ vîfia.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 658.

A'l părăsi.

---

[1] Te vinde şi te cumpĕră.
[2] [illegible]

SUPLEMENT LA CAPITOLU XI

AGRIŞAN

10616 * △ Tótă véra carĭ la var,
Iérna mâncĭ tot pe amar.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Dice Maderatanul către Agrişan.

ALI-PAŞA

10617 **Ca Ali-pâşe ti porţî.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 668.

A se purta ca un tiran.

ARBINES

10618 **Pr-ĭu tréçi Arbineslu ĭi-sécă mâna.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 427.

Arată firea lor răpitóre.

10619 **Sĕ-alavdă ca Arbines.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 427.

Acelaş înţeles ca la No. 13131.

---

1) Ca Ali-paşa te porţĭ.
2) Pe unde trece Albanesul, îĭ sécă mâna (sterge tot).
3) Se laudă ca Albanesul.

ARBÎNŞESC

10620 **Ună minti, ş-açea arbînşască.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 671.

Adică nebunatică, nechibzuită.

ARMÉN

10621 **Arménlu 'ĭ şóric.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 429.

Adică strîngĕtor.

AROMÂN

10622 **Armânlu nu chĭari.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 429.

Acelaş înţeles ca la No. 13946.

10623 **Mustăţli 'n ghĭos, Armâne.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 703.

Când i se taĭe cuĭ-va din unghişóre.

Βλάχι, κατ τὰ μύσταχια.[5])

Prov. Neo-Grec.

AROMÂNĂ

10624 **Nvésta ésti bună, ma nu ĕsti Armână.**[6])

GR. TOCILESCU, II, p. 698.

Aromânul nu'şĭ ĭea nicĭ odată o soţie dintr'un alt ném.

BĂLENĬ

Veḑĭ *Rienĭ.*

---

[1]) O minte şi acea arnăuţéscă.
[2]) Armaşul 'ĭ şóric.
[3]) Aromânul nu piere.
[4]) [5]) Mustăţile în jos, Aromâne.

BANAT

10625 △ **Câte stele pe Bănat.**

E. HODOS, *Poes. Pop.*, p. 86, c. *Prilipeț*, *Banat*.

Adică multe.

BARBA-GHĬANI

10626 **Câşarea al Barba-Ghĭani.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 674.

Lucru fără regulă, care nu aduce nicĭ un folos, nicĭ un câştig.

BĂRĔŞTÉN

10627 * △ **Bărĕştén cu lula (pipa) lungă**
N'aĭ nimic ca să'ţĭ ajungă;
Numaĭ cizme vicsăite,
Şi ĭegĭ góle părăsite.

V. SALA, *comit. Bihor*, *Ungaria*.

Ḑice Vaşcohanul despre Bărĕştén.

10628 * △ **Cĭodrăhinţă, cotrohaĭţă,**
Nu plătesc un puĭu de gaiţă.
Da opinci şi sumanu
Nu le daŭ pe Bărĕştén.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria*.

Ḑice Vaşcohanul despre Bărĕştén.

BAZDAGHĬANĬ

10629 **Tĕ-adraşĭ Bazdaghĭanĭ.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 674.

Te-aŭ păcălit.

BELEGENĬ

Veḑĭ *Rienĭ*.

---

[1]) Stâna luĭ Barba-Iani.
[2]) Te-aĭ făcut Bazdaghĭanĭ.

BÊRLAD

10630 * **Haĭ, odată
Pe sub rótă;
Aşezat
Ca la Berlad.**

MAREŞ, *colonel, c. Bucurescĭ.*

* △ *Regulat
Ca la Berlad.*

D. COSMOG, *c. Perienĭ, j. Tutova.*

Când se face óre-ce fórte regulat, într'un mod obicĭnuit.

BISTRIŢĂ

Vedĭ *Puzdră.*

BLAHNIŢĂ

10631 * △ **Ibomnică ca a mea
Nu e 'n tótă Blahniţa.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Blahniţa e o plasă din judeţul Mehedinţĭ.

BOBIŞTE

10632 **Ca ghambro (gambro) di Bobişti.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 515.

Imbrăcat într'un mod caraghĭos, urît.
Bobişte, este un sat bulgăresc de lângă Vlaho-Clisura. Clisureniĭ îşĭ bat ast-fel joc de modul cum se gătesc miriĭ bulgarĭ din Bobişte.

BRAŞOV

Vedĭ *Cap. XI, c. Netotu.*

BRIHANAŞ

Vedĭ *Şuştean.*

---

[1]) Ca mirele din Bobişte.

BRUSA

10633 **'M-Brusa.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 675.

Se dice celor nemulţumiţĭ de slujba pe care o aŭ, de locul unde se află.

Odinióră exilaţiĭ se trimeteaŭ la Brusa, în Asia Mică. In acel oraş aŭ fost internaţĭ exilaţĭ Românĭ, după revoluţia nóstră de la 1848.

BUNTESCĬ

Vedĭ *Kienĭ*.

CACĬOVA

Vedĭ *Gilad*.

CĂLBURÉN

△

10634 **Nu duce apa cu cĭuru, ca Călburenii.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 169,
c. Beclean, Ungaria.

Fă o muncă cum trebue; nu fi prost.

CALE

10635 **Carĭ întrébă, calea o află.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 439.

Cine întrébă, află.

CĂLUGĂRAN

* △

10636 **Călugăranul săracul,**
El tot strînge cu sacul.
Me cu calul pe câmpie,
Ce-aduce dă pe rachie,
Casa 'ĭ pute a sărăcie.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Despre Călugăranii.

---

[1]) In Brusa.

[2]) Care întrébă, calea o află.

CÂMPAN

* △
10637 Câmpanu e om smerit,
Cu boĭ şi porcĭ prin coteţ,
Pĕrul lung şi punga plină;
Vaşcohaniĭ i sĕ închină!

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Spre lauda Câmpenilor.

CARPANAŢAN

* △
10638 Uhu! cĭuhu! ihaha!
Carpanaţanĭ a mâncat buha.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

In potriva Carpanaţanilor.

CATINCA

* △
10639 Moţ, Catinco.

D-ra DIDINA ZANNE, *j. Ilfov.*

Când vré unul să facă ce-va, fără nicĭ o socotélă.

CAZAC

10640 Aşa trebue la Cazac,
Mămăligă cu dovléc.

Adevĕr, Oct. 1902.

CAZACLAR

10641 Gumar di la Câzăclarĭi.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 516.

Adică măgar mare, om neruşinat.
Căzăclar este un sat, în Tesalĭa, renumit prin măgariĭ sĕĭ.

CETATE

* △
10642 A se încuĭà în cetate.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

1⁰ Se ḑice când cine-va se află la adăpost, într'un loc fórte sigur.
2⁰ Când nu vré să vadă pe nimenĭ.

CHÎREASOVA

10643 **Chireasuva vaĭ vindzî curcubete!** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 451.

La Chereasova, sat de lângă Samarina, în Epir, se fac dovlecĭ vestiţĭ prin frumuseţea şi mărimea lor.

COHALM

10644 △ **Ferésca Dumneḑeŭ de caiĭ de la Cohalm şi de fetele de la Sibiŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 93, c. *Codlea, Ungaria.*

COLEŞTEAN

Veḑĭ *Şuştean.*

COLONA

10645 **Fur din Coloña.** [2]

Gr. Tocilescu, II, p. 463.

Adică Albanez.
Aromâniĭ din Cruşova, Bitolia, aplică acéstă ḑicere Grecilor.

CONSTANTIN

10646 * △ **Costantin,**
Flóre de crin;
Mândră flóre,
Rĕ putóre.

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broscenĭ, j. Suciava.*

Se ḑice în rîs, celor pe carĭ'ĭ chéma Constantin şi sunt leneşĭ.

---

[1]) La Chereasova o să vinḑĭ dovlecĭ!

10647 De la tine pân la mine,
Nene Constantine.

Adevĕr, Oct., 1902.

CRIŞCĬOREAN

10648 Crişcĭoreanul, om de munte,
Luĭ nu'ĭ trébă vórbe multe.
El scóla că şi-o ĭubesce,
Pe învĕţătorĭ şi'ĭ cinstesce.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Spre lauda Crişcĭoreanilor.

CUZA

10649 △ La pétra cea de lemn, unde s'a bătut Cuza cu Româniĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 131, *c. Avrig, Ungaria.*

DAN

10650 △ Pân la anu
'I cu Danu.

DR. EL CRISTEA, *Prov.*, p. 203, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

DRĂGĂNESCĬ

Vedĭ *Rienĭ.*

DRĂGIA

10651 Fuge Drăgia de Nădrăgia.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 93, *Ungaria.*

Adică femeea după bărbaţĭ.

DRUM

10652 S'aŭ întîlnit doĭ rătăciţĭ, s'aŭ hotărît a se duce, drumul încotro 'ĭ va duce.

A. PANN, II, p. 74.

Nu scie ce să facă.

DUCIPAL

10653 * △ Par'ca 'ĭ un Ducipal.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

Se dice în rîs de un cal slab de-o mîrţoagă, şi rareorĭ de un cal bun.

A se adaoga acest înţeles la No. 13391.

DUMITRU

10654 * △ Bade Dumitru.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

Adică somnul.

«Vine *bade Dumitru* pe la ochĭ.»

FILUREA

10655 Ca di la Filureauă. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 493.

Mare frică, mare zăpăceală.

Alusie la resvrătirea Aromânilor, de la Pind, la 1854, când o cétă a acestora a fost surprinsă şi măcelărită de Turcĭ, lângă satul Filurea, în apropiere de Grebena.

GÂRLĂ

Vedĭ *Puzdră.*

GHEGAN

10656 Cap de Ghegan (Ghĭegan). [2])

Dr. Weigand, *Zweit. Jahres.*, p. 158. — Gr. Tocilescu, II, p. 502.

Om neascultător, îndĕrătnic.

Gheghanii, sunt Albanesiĭ din Nordul Albanieĭ.

---

[1]) Ca la Filureaua.

[2]) Cap de Ghegan

GHEORGHE

10657 *△ **A fi Gheorghe.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A se face prost.
A se adaogà la acest înţeles la No. 13449.

GHĬANI

10658 **Nisci ari Ghiani tu tastru.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 660.

Acelaş înţeles ca la No. 7941.

GĬALAP

10659 *△ **A fi Gĭalap.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se ḑice unuĭ om mare la trup, îndrăsneţ, însă cam necĭoplit.

GILAD

10660 △ **Nu'i sat ca Gilad, oraş ca Cacĭova, tîrg ca la Vêrşeţ şi bătaĭe ca la Sasca.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 174, *c. Logoş, Ungaria.*

GOG

10661 **Tu Maĭulŭ al Gog.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 539.

Adică nicĭ odată.

GOGU

10662 *△ **Gogule!**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Adică: prostule.

---

[1]) Ce-va (nisce) are Iani în traistă.
[2]) La Maĭul luĭ Gog.

GREBINGĬAN

10663 **Gribingiañĭ gâlbigĭoşĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 688.

Imprejurimile de la Grebine, fiind mlăştinóse, locuitoriĭ sunt paliḑĭ la faţă, suferind maĭ toţĭ de frigurĭ.

GREC

10664 **Greclu ŏ-ari stricătórea aruptă.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 688.

Adică e fricos.

△
10665 **Grec cu minte şi cal verde,**
Cine dracu va maĭ crede.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 103, *c. Tisa, Ungaria.*

A se adaogà la No. 13489.

10666 **Vidzuşĭ dhicuñĭar, dzî-l̃ĭ: Grec.** [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 508.

Căcĭ Aromâniĭ nu cerşesc nicĭ odată.

10667 **Greclu'ĭ lemnu putrid.** [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 508.

Nu te poţĭ încrede într'însul.

*
10668 **Când s'o maĭ împreunà Grec cu Grec.**

Adică nicĭ odată.

GRÉCĂ

10669 **Grécă s-eraĭ, şi ahât dişcl̃isă nu vrea hiĭ.** [5])

GR. TOCILESCU, II, p. 507.

Pentru o femee desfrînată.

---

[1]) Grebingenĭ galbenĭ la faţă.
[2]) Grecul are strecătórea ruptă.
[3]) Aĭ vĕḑut un cerşetor, ḑi'ĭ: Grec.
[4]) Grecul e lemn putred.
[5]) Grécă de eraĭ, şi aşa deschisă (fără perdea) nu erà să fiĭ.

GRECESC

10670 Ună minti ş-açé grêçéscă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 688.

Adică om prost.

HÂNCU

△
10671 Vodă da şi Hâncu ba.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 274, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria*.

A se adaogà la No. 13511.

HOTIN

* △
10672 A'l mânca Hotinu.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A peri în puşcărie.

IJDILENĬ

* △
10673 Par'că 'ĭ tóca de la Ijdilenĭ.

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când sună óla bine. Ijdilenĭ e o comună din Covurluĭu.

INGLEZ

10674 Inglezlu 'ĭ ac.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 522.

Dic Aromânii de Inglejiĭ.

JIDAN

* △
10675 Jidanul, numaĭ din depărtare 'ĭ om.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

Se dice în rîs, de Românĭ. Vedĭ şi No. 14192.

---

[1]) O minte şi aceea grecéscă.

* △
10676 **A fi maĭ rĕŭ ca (de cât) un Jidan.**

TEODORESCU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Om cu spiritul negustoresc.

LAMA

10677 **Ca Lama cu arizlu.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 691.

Femeile negospodine.

Bărbatul uneĭ femeĭ, numită Lama, cumpĕrând odată un sac de orez, ea l-a făcut tot la o singură masă.

LEHECEAN

* △
10678 **Leheceanul musgurit,**
Face óle ne-încetat;
El nu bé, ce umblă tréz.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Despre Leheceni.

LELESCĬ

Vedĭ *Rienĭ.*

LIRĂ

* △
10679 **Par'că aĭ fi Liră împĕrat.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Drăgoescĭ, j. Olt.*

Pentru unul care se mândresce.

LOC

10680 **Tu loclu a tĕŭ şi chĭetrili di mpadi ţ-a-gĭută.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 532.

Nicăierĭ ca în patria, ca în satul nostru.

---

[1]) Ca Lama cu orezul.

LUCA

10681 △ Luca nu vede că 'ĭ plouĕ 'n casă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 138, c. *Logoş*, *Ungaria*.

Om prost.

10682 △ Luca, care şi-a scăldat căcĭula 'n baltă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 138, c. *Logoş*, *Ungaria*.

LUNCAN

10683 * △ Luncanul e cĭop de bute,
El bé tot pe întrecute,
Nu'ĭ fac baĭu vitele 'n curte.

V. Sala, *comit. Bihor*, *Ungaria*.

In potriva Luncanuluĭ.

MADERATAN

10684 * △ Tótă véra sapĭ la vie,
Iérna facĭ pe datorie.

V. Sala, *comit. Bihor*, *Ungaria*.

Ḑice Agrişanul despre Maderatan.

MAĬDAN

10685 △ A face maĭdan.

Gr. Tocilescu, I, p. 148 & 169.

A'şĭ alerga calul pe maĭdan.

MĂLĂCAŞĬ

10686 Hibărĭ di la Mâlâcaşĭi.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 694.

A vorbi nimicurĭ saŭ chĭar mincĭunĭ, braşóve.

MARGINE

10687 * △ Bate tot marginile.

GAVR. ONIȘOR, *c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

E şiret. A se adaogà la No. 13659.

MARTA

10688 * △ Şede Marta cu colacul pe mână.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 229, *c. Sinersig, Ungaria.*

MAVRANIĬ

10689 Ca di la Mavrañĩli.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 541.

Galben la faţă, bolnăvicĭos. Mavraniĭ e un sat lângă Grebene. A se vedé la acest din urmă cuvînt.

MIHAĬ

10690 △ Fă'ţĭ de cap, ca oile luĭ Mihaĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 93, *Ungaria.*

A'şĭ face rĕŭ singur, din prostie.

10691 L̃ĭ-ai tră dari al Mihalĭ. [2])

GR TOCILESCU, II, p. 543.

E cam ţĭcnit.

MOLDOVÉN

10692 * △ Moldovanu'ĭ lat la vorbă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Vorbesce lat, aşezat şi cu tîlc la vorbă.

---

[1]) Ca de la Mavraniĭ.

10693 * △ **Tata Rus, mama ţigan,**
Numaĭ eŭ de Moldovén.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 13702.
Se întrebuinţéză, câte-odată, când se vorbesce fără rost.

MOLDOVENESCE

10694 * △ **A o luà moldovenesce.**

G. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Suciava.*

Adică maĭ repede, la bătae.

«Dacă 'ĭ aşa, *să o ieaŭ eŭ moldovenesce.*»

10695 * △ **A grăi moldovenesce.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A grăi verde, de a dreptul, lămurit.

MUREŞ

10696 △ **Pân atuncĭ va trece multă apă pe Mureş.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 202, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 13411.

NASTRATIN

10697 **Zuru-gumarlu al Nastradin hogĭa.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 518.

Celor carĭ se laudă că n'aŭ nicĭ un viţĭu.

NÉMŢ

△
10698 Némţul cu trararaĭul,
Nu mâncă mălaĭul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 158,
c. Logoş, Ungaria.

Trebue să muncescĭ ca să aĭ.

10699 Némţul i çiçĭor di sicară.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 570.

NETOTU

△
10700 Să nu'ţĭ ĭeĭ boĭ în Netotu, şi nevéstă dîn Braşov.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232,
c. Fagaraş, Transilvania.

NIHORI

10701 — Ba!
— Baea Nihori. [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 674.

Când cine-va rĕspunde: *ba*, într'un mod ne-cuviincĭos. Nihori este un sat în Tesalĭa.

OLT

* △
10702 A trecut bălana Oltu.

Iosif Comănescu, *com. Codlea, comit. Braşov, Transilvania.*

S'a isprăvit, a rĕmas păgubaş.

PĂCĂLESCĬ

Veḑĭ *Rienĭ.*

---

[1]) Némţul e picĭor de secară.
[2]) [illegible]

PADIAT

10703 Tĕ-aduc Pădiaţli divarliga.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 597.

O să mănâncĭ bătae. Padiaţiĭ sunt locuitoriĭ satuluĭ aromânesc Paḍĭ, din Epir.

PÂNTĂŞESCĬ

Veḍĭ *Rienĭ*.

PLEVNA

10704 * △ Par'că 'ĭ la Plevna.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suclava.*

Când se aud împuşcăturĭ multe.

POĬANA NÉMŢULUĬ

10705 * △ Poĭana Némţuluĭ numită,
E de rîs şi cĭufulită;
Popa vinde la răchie,
Ruşine cu eĭ să fie;
Popa vinde la vinars,
In sat sci face necaz,
De-a mers veste, 'n cerc şi téră
Că Poĭana 'ĭ de ocară.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

In batjocura locuitorilor din Poĭana Némţuluĭ.

POLI

10706 Trîş îm-Poli se-avdzî. [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 614.

I-a tras o palmă sdravĕnă. Veḍĭ şi No. 13907.

---

[1]) Te aduc Padiaţiĭ de jur împrejur.

PREMETI

10707 **Dhicuñiar di Primetĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 488.

Premeti e o localitate din Albania de jos. In peninsula balcanică, cerşetorĭ sunt, maĭ toţĭ, Grecĭ saŭ Bulgarĭ, rare orĭ Turcĭ săŭ Albanejĭ, nicĭ odată Românĭ saŭ Evreĭ.

PRUT

10708 * △ **Pune căpĕstru în Prut, şi ĭese calul.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Murgenĭ, j. Tutova.*

Pentru hoţul de caĭ. A se adaogà acest înţeles la No. 13913.

PUNTE

10709 **Punti s-façi.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 619.

Ajută pe toţĭ. Vedĭ No. 12237.

10710 * **A trecut puntea cu ochiĭ închişĭ, şi n'a vĕdut punga cu banĭ.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Om lipsit de noroc. Există o snóvă fórte cunoscută. Vedí Speranţă, Anecdote.

PUZDRĂ

10711 * △ **Nu se spală cu apa Puzdreĭ (Bistriţeĭ, Gârleĭ).**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Puzdra este un pîrîŭ ce trece prin satul Holda, comuna Broscenĭ; *Gârla,* un braţ al *Bistriţeĭ.*

După chipul cum unul a fost batjocorit, se numesce una din aceste ape.

[1]) Cerşetor de Premeti.
[2]) Punte se face.

RIENĬ

10712 △ **Rienĭ, Buntesc, Lelescĭ, Bălenĭ, Belegenĭ, Sebiş, Pântăşescĭ, Păcălescĭ, Drăgănescĭ şi Ţigănescĭ, straiţa, bâta, drumul, de-a lungul, acela 'ĭ tot anul lucrul.**

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

In batjocura acestor sate.

ROMÂN

Urmĕtórele ḑicerĭ ale străinilor, despre Românĭ, se adaogă la cele deja date în volumul VI pagina 278 şi urmĕtórele.

Albanejiĭ

Vĕla me vla ista vla.
Aromânul cu frate sunt frate.

Greciĭ

Πέντι Βλάχοι ἕνα παζάρι,
Δέκα Γρέκοι ἕνα γουμάρι
Cincĭ Aromânĭ, un tîrg, ḑece Grecĭ, un măgar.

Vălăhaḑiĭ [1])

U Vlahus éscasi tun dvĭaulu.
Aromânul a făcut pe drac să crepe.

10713 **Românul e ca pisica: orĭ-cum li-ĭ trânti, tot în piciόre cade.**

Dr El. Cristea, *Prov.*, p. 222,
c. *Codlea, Ungaria.*

A se apropia ḑicerea dată în capitolu XI, pag. 278.

10714 △ **Sărace, codrule;
Prost aĭ fost, Românule.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 223,
c. *Logoş, Ungaria.*

---

[1]) Valahidiĭ sunt Turciĭ din districtul Grebena.

A răbdat Românul multe, în loc să se rĕsbune şi să ĭea în urmă calea codruluĭ.

10715 △ **Unde Român cruce nu 'şĭ face.**

Adică departe.

RUS

10716 * △ **Rusu 'ĭ cu crucea 'n mână şi cu dracu 'n sîn.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Arată firea ascunsă a Rusuluĭ.

10717 **Aruslu 'ĭ ursă.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 430.

A se vedé legenda de la Cap. XI, pag. 291.

SAS

10718 △ **Fie Sasul cât de prost, numaĭ să fie mare.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 95, c. *Codlea, Ungaria.*

La Sas nu se caută deşteptăcĭunea, ci mărimea trupuluĭ.

10719 △ **Sasul nu'ĭ ca omul.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 226, c. *Abrud, Ungaria.*

In batjocura Saşilor.

10720 △ **Ca doĭ Saşi în treĭ grădinĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 27, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

SASCA

Vedĭ *Gilad.*

---

1) Rusu 'ĭ urs.

SAT

10721 **Orĭ-ce sat cu al sĕŭ obiceïu.**

IORD. GOLESCU, II, p. 10.

Adică fieş-care cu năravul sĕŭ (GOLESCU).
A se adaogà la No. 14015.

*
10722 **Maĭ lesne'ĭ de ţinut o gură de cât un sat.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Ḑice omul care nu vré să se căsătoréscă.

* △
10723 **Mĕĭ ţigane, arde satul! Lasă'l să ardă eŭ mĕ duc în altul.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Arată nepăsarea pentru durerile altora, a consătenilor; maĭ ales din partea omuluĭ care nu are nicĭ o legătură de rudenie saŭ de interes.

* △
10724 **Dute 'n sat şi dă de scire; vino a-casă şi fă cum poţĭ.**

D-na ECAT. ŞIŞMAN, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

Să nu te laşĭ în nădejdea altora.

△
10725 **Vaĭ de capul satuluĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 271, *c. Vale, Ungaria.*

Adică de cel maĭ mare. Tóte în capul luĭ se sparg, la o întîmplare maĭ mare.

* △
10725 b **Buciumul satuluĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 25, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Duce vestele.

SEBIŞ

Vedĭ *Rienĭ.*

SÊRB

10726 * △ **Rîde Sêrbul de óla spartă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 221, c. *Tisa, Ungaria.*

In batjocura Sêrbilor.

SĔRBEŞTEANU

10727 * △ **Sĕrbeşteanu'ĭ călĕtor,**
Şi cu mult fórte detor.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

SIBIŬ

Vedĭ *Cohalm.*

SOHODOL

10728 * △ **Sohodol e odor,**
Plin de vite prin ocol,
Boĭ, porcĭ, oĭ şi vace multe,
El le ţine, el le mulge.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

Spre lauda locuitorilor din Sohodol.

STAN

10729 * **Nicĭ tu Stan, nicĭ tu Ivan.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Nu'ţĭ pasă.

10730 * △ **E nea Stan.**

Gr. Tocilescu, II, p. 1193, *j. Prahova.*

A se adaogà la No. 14080.

ŞTEFAN

10731 * △ **A fi Ştefan**
Gogoman.

Gr. Tocilescu, I, p. 1171.

ŞTEĬAN

Veḍĭ *Suştean*.

ŞTIRBEĬ

10732 **Din felul Ştirbeilor.**

N. IORGA, *Liter. Rom.*, I, p. 175.

Cam lung la mână.

STOĬCA

10733 **Sĕ-alină Stoĭçe în câpistere, şi tradzi ciubuchia.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 638.

E sărac lipit.

STRĂIN

10734 △ **Străinul, şi când te bae te sgârie.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 245, *c. Logoş, Ungaria.*

A se vedé şi No. 14103.

10735 * △ **Să muncescĭ şi nóptea că nu facĭ străinul frate.**

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A se vedé No. 14102.

10736 * △ **Străinul te govesce,**
Până te belesce.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 245, *c. Logoş, Ungaria.*

A se vedé No. 14103.

10737 △ **Nu'ĭ dracul drac,**
Ca străinul în conac.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 172, *c. Logoş, Transilvania.*

Să nu primescĭ străin în gazdă.

STRĂINĂTATE

10738 Tu cséni nóuĕ anĭ,
Ş'a-casă cu doĭ aslanĭ.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 704.

După o lipsă îndelungată, s'a întors a-casă cu puţine parale.

STROE

△
10739 A păţit'o ca Stroïa cu ouĕle.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 11, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Negustorie próstă.

△
10740 A umbla ca Stroïe cu ouĕle.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 17, *c. Codlea, Ungaria.*

△
Ca Stroïe cu ouĕle.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 35, *c. Breţcu, Ungaria.*

Cumpĕră douĕ şi vinde nouĕ.

ŞUŞTEAN

* △
10741 Şuşteanul, Şteïanul,
Brihanaşul, Coleşteanul,
Sunt de un tată şi de-o mamă,
Numaĭ birturĭ că le trébă;
Bisericile li's închise,
Birturile tot deschise.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

TARCEA

△
10742 Plătescĭ tu, ca Tarcea.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 212, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Plătescĭ fără doar şi póte.

ŢIGAN

10743 Ţigan şi om de trébă, unde s'a maĭ vĕḑut.

D-na Ecat. Zanne, *c. Băsescĭ, j. Fălciŭ.*

A se adaogà la No. 14234.

10744 * △ Cere la ţigan lapte acru, că n'are nicĭ dulce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 42, *c. Sinersig, Ungaria.*

Când cerĭ un lucru de la unul care nu ţi'l póte dà.

10745 * Ţiganu e cinstit în casă pustie.

Gr. Poĭenaru, *ing. j. Buzĕŭ.*

Nicĭ odată nu e cinstit.

10746 Ghiftul éră trăgăçica ş-caftă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 704.

Acelaş înţeles ca la No. 14207.

10747 * △ Cată 'n bota ţiganuluĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 30, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Dacă aĭ de unde să ĭeĭ.

10748 △ Sĕ face ţigan mort.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 230, *c. Logoş, Ungaria.*

10749 △ A vedé ţiganĭ beţĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 17, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10750 * △ Un ghift cu mâna sumsóră.[2])

G. Zuca, *c. Berat, Albania.*

Pentru vas de fer orĭ de aramă, în formă de ulcĭor, şi numit *ghĭum.* E şi o ghicitóre.

---

[1]) Ţiganul ĭară traĭstă de pĭele îşĭ cere.

ŢIGĂNESCĬ

Veḑĭ *Rienĭ*.

TURC

10751 **Turcii gonesc epurile cu carul.**

ACSINTI, *Letop. Mold.*, II, p. 127.

A se adaogà la No. 14369.

10752 **Ş-nês Turcu, ma ş-io un suflet hursescu al Dumnidzĕ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Spun Muntenii Aromânĭ.

10753 **Dă-ĭĭ masina Turculuĭ, s-ĭiaĭ vâtâlahlu.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Acelaş înţeles ca la No. 3139.

10754 △ **Şi cu Turcu şi cu Némţu.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 239, *c. Logoş, Ungaria.*

Nu sĕ póte, alege una din douĕ.

10755 **Ca Turçĭĭ cu bâĭramea.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 646.

A nu fi sigur de ce-va.

Turcul nu începe serbătorile de cât atuncĭ când vede luna nouĕ. Prin urmare dacă într'o localitate cerul este în acea ḑi acoperit, serbătorile sunt întârḑiate până când se descopere cerul.

10756 **Canda bâgară Turçĭĭ cuţut.**[4]

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Arată o spaĭmă mare.

---

[1]) Şi dînsu e Turc, dar şi eŭ un suflet datorez luĭ Dumneḑeŭ.
[2]) Dă'ĭ măslina Turculuĭ, să ĭeĭ burduful cu unt-de-lemn.
[3]) Ca Turciĭ cu baĭramul.

10757 **Dă ş-fudzĭ di Turcu.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Când îţĭ cere Turcul, să daĭ şi să fugĭ.

ULIŢĂ

* △
10758 **Uliţa lungă, te face fără pungă.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 14403.

UVREU

10759 **Fudzi ca Uvrĕulu di cîrîvidhă.** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 654.

Când fugĭ de ce-va.

VAŞCOHAN

* △
10760 **Vaşcohan, cu suman,**
Şi te maĭ chemĭ orăşan;
Nouĕ ne ḑicĭ guduran,
N'aĭ în pungă nicĭ un ban!

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Ḑice Băreşteanul despre Vaşcohan.

* △
10761 **Vaşcohanu e fălos,**
N'are nicĭ un porc în coteţ.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Ḑice Băreşteanul.

VÊRŞEŢ

Veḑĭ *Gilad.*

---

[1]) Dă şi fugĭ de Turc.

VĔRZARAN

10762 **Vĕrzaranu săracu,
Pórtă fóme cu sacu;
Unde vede un muşunoïu,
Strigă tulaĭ că 'ĭ ţipoïu.**

V. SALA, *dasc. comit. Bihor, Ungaria.*

VREAŞTINA

10763 **Crişţin di Vreaştina.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 659.

Batjocoresce pe omul care mănâncă de dulce în ḑi de post.

In Vreaştina, sat în Epir, toţĭ locuitoriĭ sunt musulmanĭ.

10764 **Ca Mihalĭ di Vreaştina.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 659.

Vorbesce alandala.

ZAMĂ

10765 **Câşarea al Zamă.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 663.

Stână care nu aduce nicĭ un folos.

10766 **Fumĕalïa al Zamă.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 484.

Când unul are copiĭ mulţĭ şi neastîmpĕraţĭ.

ZMOLCU

10767 **Zmolcul nu sĕ-aspari di néuă.**[5])

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

Acelaş înţeles ca la No. 13413.

Zmolcul este un munte în Epir.

---

[1]) Creştin din Vreaştina.

[2]) Ca Mihaĭ din Vreaştina.

[3]) Stâna luĭ Zamă.

[4]) Famılia luĭ Zamă.

[5]) Zmolcul nu sĕ sperie de zăpadă.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XII

APĂ

10768 △ **Nu 'ĭ cu tótă apa.**

Dr. El Cristea, *Prov.*, p. 171, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 14570.

AŢĂ

10769 **L̃i sĕ-arupse çĭóra.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 474.

A murit. Veḑĭ şi No. 14579.

BALAUR

10770 ⁂ △ **Balaur.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Om răpitos, sângeros.
A se adaogà la No. 14587.

Credinţe

Balauriĭ să fac din şerpĭ. Vara — aŭ eĭ o vreme anume — când se strîng, o mulţime de şerpĭ într'un loc ascuns şi neumblat de picior de om şi de vite. După ce s'aŭ strîns, prind a se 'ngrămădi unul peste altul, frecându-se între dênşiĭ, încolăcindu-se, descolătăcindu-se, aşa că din frecuşurile acestora li se umple tot trupul cu un fel de spumă. Din spuma acésta se alege un boţ. Boţul acesta sĕ tot îndésă

şi se tot întăresce până ce se face ca o *mărgică*. Indată cum s'a făcut mărgica, fie-care dintre şerpĭ caută s'o prindă şi să fugă cu dînsa. Cel care o fură fără ca să-l zărescă ceia-lalţĭ şerpĭ, orĭ ochĭ de om, orĭ chiar o muscă să nu-l vadă, acela fuge cu dînsa şi se ascunde într'un ezer. Aicĭ şede şépte anĭ, fără ca să easă afară. După şépte anĭ, şerpele s'a făcut grozav de mare, are-o putere ne maĭ pomenită şi-ĭ fioros, de să te ferescă D-deŭ să-l vedĭ. La şépte anĭ el are slobodenie ca să ĭésă din ezer, să se rădice în nourĭ, să-ĭ pórte cum o vra el. Balauriĭ aduc nouriĭ cu piétră şi sloţile cele marĭ. Eĭ sfarmă cu codile în bucatele micĭ ghiéţă, care se află în nourĭ. — Sunt uniĭ ómeniĭ carĭ vĕd balauriĭ cum umblă prin văzduh. Aşa, tata îmĭ spunea de multe orĭ, că de după muntele Balauru din sus de satul Holdă, tot-dé-una când îĭ sloată iese un balaur dintr'un iezer care se află pe-acel munte. Tot tata mi-a spus că pe muntele Călimaiŭ iar să află balaur.

Balauriĭ sunt cu şépte până la două-spre-dece capete, şi pe atâtea codĭ. Balaurul îĭ stă margica sub limbă, cât trăesce el.

Margica şerpilor, dacă o puĭ pe masă, nóptea, apoĭ nu ţĭ maĭ trebue cea maĭ luminósă lampă, aşa de straşnic lumineză.

BISERICĂ

10771 ✻ △ **Biserica e scara ce duce la cer.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 24, c. *Sinersig, Ungaria.*

Cine merge la biserică şi ascultă sfaturile ce i se daŭ, nu pĕcătuesce şi se mântue.

10772 **Furaşĭ cĭeĭli di la bisércă.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 682.

Când cine-va e mânjit, înnegrit pe obraz cu funingine, cernélă, etc.

10773 △ **I-a arĕtat turnul bisericeĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 110, c. *Bochĭa, Ungaria.*

Nu a lucrat cum se cuvine: l'a scos de la lucru, 'ĭ-a dat drumul.

10774 ✻ △ **N'aĭ fi crescut în biserică.**

P. Gârovriceanu, *Cl. VII, Semin.*

Pentru unul rĕŭ.

* △
10775 **A stà ca în biserică.**

TEODORESCU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A şedé liniştit şi cuviincios.

BOTEZ

* △
10776 **Îi smuncit (smîncit) din botez.**

D-na Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 14637, unde s'a tipărit, într' un mod greşit: *a fi numit din botez.*

* △
10777 **E smintit din botez, şi lovit cu capul de cristelniţă.**

V. A. FORESCU, *înv. c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A BOTEZA

* △
10778 **Botéză copilul pe nume.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 24, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

CLOPOT

△
10779 **N'o legà de limba clopotuluĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Tacĭ, nu da un lucru în vileag.

CRUCE

10780 **Cruçea treçĭ în gură, ca cruçea s-ti usîçĭ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 466.

Acelaş înţeles ca la No. 14757.

10781 **Iu si-l vedzĭ, cruçea s-ţî façĭ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 683.

Adică om rĕŭ. Veḑĭ No. 14765.

* △
10782 **Fă cruce,
Să nu te 'mbuce.**

IUL. GROFŞOREANU, *înv. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Când aĭ a face cu un om rĕŭ.

A DESCÂNTA

* △
10783 **L'a descântat.**

M. POPESCU, *înv. c. Nucet, j. Dîmboviţa.*

A se adaogà la No. 14789.

DOMN

10784 **Dă, Dómne, la 'l de dórme, că la 'l de lucră capĕtă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 66, *c. Logoş, Ungaria.*

Când unul capĕtă, se îmbogăţesce, fără muncă.

DOMN-DE-ROUĂ

* △
10785 **N'aĭ fi Domn-de-rouă!**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, j. Vâlcea.*

Nu fi aşa de delicat; că doar nu te topescĭ, ca Domnul-de-rouă, daca facĭ cutare lucru.

DRAC

△
10786 **Dracu atuncì umblă să te omóre, când ţi se arată maĭ bun prietin.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, *c. Bochia, Ungaria.*

Omul viclén, când vroesce să'ţĭ facă vre-un rĕŭ.

10787 △ Dracul ară, mă-sa grapă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 78, c. *Bochia, Ungaria.*

Unul te apucă, cel-alt te jupóe.

10788 △ Cu dracul n'o poţĭ duce 'n capĕt.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 58, c. *Bochia, Ungaria.*

Ca omul îndărătnic, nestatornic, schimbător nu poţĭ face bună ispravă.

10789 △ Rîde dracu de cucuvea,
Şi 'ĭ maĭ negru de cât ea.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 221, c. *Sohodol, Ungaria.*

A se adaogà la No. 14834.

10790 △ Nu 'ĭ dracul aşa de negru, cum îl face pe hârtie.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 172, c. *Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 14839.

10791 △ Nu feşteli [1]) dracul pe părete.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 270, c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria.*

10792 Aprindi ş-a dracluĭ nă çéră, s-nu 'ţĭ aspargă lucru.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 481.

A se adaogà la No. 14857.

10793 △ Códa 'ĭ a draculuĭ!
Şi icu 'ĭ voĭnicul;
Dar nu 'ĭ inimicul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 55, *Ungaria.*

[1]) Feşteli = a vopsi, a picta.

10794 * △ Nu se fură tămâe de la dracu.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

De unde nu e, nu poţĭ să ĭeĭ.

10795 △ Dracul şade şi în vîrful aculuĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, c. *Breţcu, Ungaria.*

Cel rĕŭ orĭ şi unde se află.

10796 △ Din oŭ de drac, puĭu de drac ĭese.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 76, c. *Logoş, Ungaria.*

Pentru părinţĭ şi copiĭ.

10797 △ Dracul nu face mănăstirĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, c. *Breţcu, Ungaria.*

A se adaogà la No. 14911.

10798 Carĭ s-duçi cu draclu, draclu va-l ĭia[1]).

GR. TOCILESCU, II, p. 481.

Acelaş înţeles ca la No. 14916.

10799 △ Nu lăsa pe dracu să pĭéră, că nu te lasă să trăescĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 175, c. *Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 14931.

10800 △ Dacă a luat dracu vaca, póte lua şi viţĕlu.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 62, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Dacă s'a prăpădit ce a fost maĭ de sémă, ducă-se şi ce a rĕmas.

---

[1]) [illegible]

10801 **Draclu oĭ n'aveà, şi umtu vindeà.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 481.

Pentru cel hoţ.

△

10802 **Lucru draculuĭ
In casa nănaşuluĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 85 & 139, c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria.*

A se adaogà la No. 14946.

10803 **Fu draclu açel m̃iclu, nu fu açel marli.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 482.

Când se întîmplă un rĕŭ maĭ mic.

△

10804 **Cându'ĭ să te iea dracul, te iea şi din biserică, ca pe Macehala.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 31, c. *Logoş, Ungaria.*

△

10805 **Omul cu dracu, de drac dă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 192, c. *Logoş, Ungaria.*

Cel rĕŭ o păţesce şi el.

△

10806 **Pe dracu, la cruce nu 'l poţĭ duce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 208, c. *Sincrsig, Ungaria.*

Adică pe rĕŭ, la bine.

△

10807 **Uşor la dracu să ḑică 'n fluer, că şade 'n trestĭe.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 270, c. *Logoş, Ungaria.*

Când putem face uşor óre-ce.

△

10808 **Dracul ḑice, dracul jócă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 78, c. *Logoş, Ungaria.*

El spune, el face.

---

[1]) Dracul oĭ n'aveà şi unt vindeà.

10809 Ş-arupsi draclu pâpuçîli. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 482.

Acelaş înţeles ca la No. 14970.

* △
10810 Săracu 'ĭ dracu.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Că n'are suflet. A se adaogă la No. 14984.

* △
10811 Sărac e dracu, că n'are opincĭ.

EM. POPESCU, *înv. c. Mărgineni, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
10812 S'o suit dracu pe casă.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

S'a dat de gol traĭul rĕŭ între doĭ saŭ între maĭ mulţĭ.

△
10813 A se uĭtà ca dracu la popa.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 85, *c. Agnita, Ungaria.*

A se adaogă la No. 15000.

△
10814 Trăĭesce ca dracu 'n apă mică.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 258, *c. Logoş, Ungaria.*

Adică rĕŭ.

△
10815 Drac scris.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Adică chĭar dracul. Veḑĭ No. 15022.

---

1) Şĭ-a rupt dracu papuciĭ.

10816 △ **E plin de dracĭ,**
Ca móra de sacĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 87, c. *Toplița Rom.*, *Ungaria.*

Acelaş înțeles ca la No. 15025.

10817 * △ **Ş-o băgat dracu códa.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broscenĭ*, j. *Sucĭava.*

1⁰ Când se strică traĭul cel bun dintre doĭ tinerĭ.
2⁰ Când se pĭerde un lucru fórte de grabă.
A se adaogà la No. 15049.

10818 △ **A îmbrăcat cămaşa draculuĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 6, c. *Codlea, Ungaria.*

Om rĕŭ.

10819 **La dracĭ şi cama 'nclo.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 685.

Fórte departe. Vedĭ No. 15053.

10820 * △ **A sparge cojocul draculuĭ.**

T. BĂLĂŞEL, *preot*, c. *Stefănescĭ*, j. *Vâlcea.*

A desființa o stare de lucrurĭ rea.

10821 △ **Umblă, de credĭ că dracu'l pórtă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 262, c. *După-Pétră*, *Ungaria.*

Adică fórte repede.

10822 * △ **A'l cresce pe dracul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Smulțĭ*, j. *Covurluĭu.*

Copil de suflet, care maĭ tot-dé-una nu'țĭ este recunoscĕtor.

10823 * △ Îmĭ vin toţĭ draciĭ.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Mĕ superĭ fórte mult.

10824 * △ L'a făcut ca pe dracu.

T. SPERANŢĂ, *prof. c. Păuşescĭ, j. Vâlcea.*

L'a certat rĕŭ.

10825 △ A fi bólă de drac.

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 501.

Adică rĕŭ.

DUMNEDEŬ

10826 * △ Bun e Dumnedeŭ, aprópe'ĭ pădurea.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 26, *c. Codlea, Ungaria.*

Nădejde de scăpare.

10827 △ Omul gândesce,
Dumnedeŭ cârmuesce.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 194, *c. Bendorf, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15124.

10828 Dumnidzĕŭ dă, ma nu ŏ-aduçi a-casă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 483.

Acelaş înţeles ca la No. 15165.

10829 △ Dumnedeŭ e tată de săracĭ, şi nu'ĭ fecĭor de Sas.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 80. *c. Rêşnov, Ungaria.*

Ingrijesce de ceĭ săracĭ.

△
10830 **Fie-care pentru sine, Dumneḑĕŭ pentru toțĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Devisa egoiştilor.

Chacun pour soi et Dieu pour tous.

Prov. Franc.

△
10831 **L'a vĕḑut Dumneḑeŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 134, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

* △
Îl vede Dumneḑeŭ.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

Acelaş înțeles ca la No. 15250.

10832 **Canda acâță Dumnidzĕŭ di póli.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 483.

A se vedé No. 15253.

*
10833 **A se duce ca pedépsa luĭ Dumneḑeŭ.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

A se adaogà la No. 15260.

△
10834 **A fi (stà) după spatele luĭ Dumneḑeŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 5, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

* △
10835 **Un bătut de Dumneḑeŭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Un rĕul rĕilor. Om fără nicĭ un căpătâiŭ, fără ruşine şi fără frică de nimenĭ.

△
10836 **Nu grăbi cu «Dumneḑeŭ să'l ĭerte.»**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 170, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Maĭ e speranță de scăpare.

---

[1] Par'că a apucat pe Dumnedeŭ de pólă.

10837 △ **Unde Dumneḑeŭ nu se pomenesce.**

GR. TOCILESCU, I, p. 570.

Adică departe.

EGUMEN

10838 * **Egumenul va, ĭar chelarul nu.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Când cel mare voesce óre-ce şi cel maĭ mic se opune.

EVANGHELĬE

10839 * **Cuvînt de Evanghelie.**

Epoca (ziar), II, p. 170.

A se vedé No. 15297.

FRATE

10840 ***Za* cumpagnia s'ênsurat frateru.**[1])

FR. MIKLOSICH, ***Rum. Unter.***, I, p. 16.

Şi cum ḑice Francesul: *l'occasion fait le larron.*

GRAĬLU MARI

10841 **Faptu 'n graĭlu mari.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 507.

Om norocos.

GRÂŬ

10842 **Lĭ mâcaĭ grânlu.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 509.

Adică coliva; a murit. Veḑĭ No. 14735.

---

[1]) Pentru a face ca ceĭ-l-alţĭ, un călugăr s'a însurat.
[2]) Născut când se face slujba de la prînz, în prima ḑi de Pascĭ.
[3]) [illegible]

HRISTOS

10843 △ **Cine'ĭ frate cu Hristos, uşor se mântue.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 46, *Sibiŭ, Ungaria.*

E un proverb identic unguresc.

10844 **L̃ĭ si fită Hristolu n-casă.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 690.

E fórte mulţumit, bucuros.

10845 **Sândzili a Hristoluĭ.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 626.

Adică vinul. Veḑĭ No. 15332.

LITURGHIE

10846 **Apă di liturghie.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 424.

Adică curat de tot.

MASLU

10847 ✻ △ **A'l băgà în masle.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A'l înfricoşa. A se adaogà la No. 15412.

MIR

10848 △ **Dă, când daĭ, unde i-a pus maĭ întâiu popa mirul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 62.

A se adaogà la No. 15418.

---

[1]) I s'a născut Hristos în casă.
[2]) Sângele luĭ Hristos.
[3]) Apă de prescură.

MITROPOLIT

10849 *Par'că 'i cârja Mitropolituluĭ.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Pentru un om mândru.

NAĬBA

10850 △Pe naĭba nu'l căuta cu lumină, că'l afli şi la întunerec.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 209, *c. Sinersig, Ungaria.*

Pentru cel rĕŭ.

NOE

10851 Dit chirolu al Noe.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 573.

De când lumea.

Depuis le déluge.

Prov. Franc.

ORELE

10852 L-acâţară Orli.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 594.

E fórte supĕrat.
Orele sunt nisce fiinţe care supĕră pe ómenĭ.

PARESIMĬ

10853 Nu (ari) ţîni pârésimĭ.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 611.

A se purta de o potrivă cu toţĭ, a nu face hatîrurĭ.

---

[1]) Din vremea luĭ Noe.
[2]) L'aŭ prins Orele.
[3]) Nu are (ţine) paresimĭ.

PASCE

10854 **Nu 'ĭ tută dzuă Pascĭ.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 600.

A se adaogà la No. 15464.

△
10855 **Nu 's tot Pascĭ; maĭ sunt şi Rosaliĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 181, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.
Partea a doua a ḑicereĭ este luată de la Ungurĭ.

10856 **Tută dzua Pascĭ.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 600.

In tot-dé-una bine, petrecerĭ, etc.

10857 **Di Pascĭ-Pascĭ.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 600.

Adică fórte rar. Veḑĭ No. 15473.

10858 **Faptu n-dzuă di Pascĭ.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 488.

Om fericit. A se adaogà la No. 15475.

10859 **Canda ĭĭ viñiră Pascili.**[5])

GR. TOCILESCU, II, p. 600.

E bucuros, vesel.

△
10860 **Fire-aĭ de rîs, ca fasolea 'n ḑiua de Pascĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 96, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

---

[1]) Nu 'ĭ în fie-care ḑi Pascĭ.
[2]) In fiecare ḑi Pascĭ.
[3]) Din Pascĭ în Pascĭ.
[4]) Născut în ḑ de Pascĭ.
[5]) Par'că 'ĭ veniră Pascile.

PĔCAT

10861 △ **Pĕcatul vechĭu aduce ruşine nóuă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 207, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15484.

10862 △ **Nu 'ĭ om fără pĕcat, nicĭ pădure fără uscăturĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 174, c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria.*

Fie-care póte greşi.

10863 * **A veni ca pĕcatele.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică repede. A se adaogà la No. 15514.

PĔCĂTOS

10864 **Gura pĕcătosuluĭ adevĕrul vorbesce.**

A. Pann, *Pov. Vorb.*, Ediţia 1889, p. 11.

△ *Gura pĕcătosuluĭ adevĕrul grăesce.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 10, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 15518.

POPĂ

10865 △ **Fie bine, fie rĕŭ,**
Nu supĕrà pe popa tĕŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, c. *Logoş, Ungaria.*

10866 * **Voĭu arĕtà eŭ cine 'ĭ popa în biserică.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Cine are dreptul să poruncéscă, cine e maĭ mare.

10867 *△ **Popa nu are nimic isprăvit.**

Nu se satură de folóse, de câştigurĭ. A se adaogà la No. 15548.

10868 *△ **Nu 'ĭ-a eşit de multe orĭ popa din casă cu fărâmăturĭ în barbă.**

A. Goroveĭ, c. *Selişţea, j. Suciava.*

Sgârcenie.

10869 *△ **Par'că am fost popă.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Când nimerescĭ orĭ ghicescĭ o trébă.

10870 *△ **Acru, popo!**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

Acru amarnic.

10871 △ **Unde popa nu tócă.**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 367. — Gr. Tocilescu, I, p. 548.

Adică departe.

10872 △ **Unde popa nu citesce (cetesce).**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 366, 369 & 370. — Gr. Tocilescu, I, p. 603.

Adică departe.

PRAZNIC

10873 *△ **A se grămădi ca babele la praznic.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

A da năvală, busna; a fi obraznic. A se adaogà la No. 15668.

PREOT

10874 **Li dédi doĭ a preftuluĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 480.

A murit, a dat ortul popiĭ.

10875 **Plitescĭ ş-ca preftu.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 617.

Acelaş înţeles ca la No. 15641.

10876 **Ca preftul cu purintéţă.** [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 616.

Pentru ceĭ făţarnicĭ.

10877 **Va ti fac preftu.** [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 616.

O să te bat.

10878 **Prufit după Hristo gumar ésti.** [5])

GR. TOCILESCU, II, p. 700.

Acelaş înţeles ca la No. 15693.

Πὰς προφήτης μετὰ Χριστὸν, γάϊδαρος ἐστὶ. [6])

Prov. Neo Grec.

RAĬU

10879 △ **Cât a sta un popă în raĭu.**

GR. TOCILESCU, I, p. 634.

Adică puţin, saŭ chĭar de loc.

10880 △ **Cât o sta o fermecătóre în raĭu.**

GR. TOCILESCU, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

---

[1]) A dat ceĭ doĭ groşĭ preotuluĭ.
[2]) Plătescĭ ca popa.
[3]) Ca preotul cu de dulce.
[4]) Te voĭu face preot.
[5]) Profet după Hristos măgar este.

10881 △ **Cât a sta o smeóică în raiu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10882 △ **Cât o stà Ovreĭu cu Ovreĭca în raĭu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10883 △ **Cât o sta o curvă cu doĭ fraţĭ în raĭu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10884 △ **Cât o sta un pîrcălab în raĭu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

RUGĂCĬUNE

10885 **Rugăcĭunea rĕŭ fácută,**
Nicĭ odată nu ajută.

A. Pann, II, p. 38.

A se adaogà la No. 15718.

SÂMBĂTĂ

10886 * △ **I-a sărit Sâmbăta.**

E. I. Patricìu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

S'a sperĭat. A se apropĭa de No. 15728.

SERBĂTÓRE

10887 **Nu sĕ-acaţă sîrbâtorli di fucaraţĭ.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 627.

Acelaş înţeles ca la No. 12750.

[1]) Nu se prind sĕrbătorile de săracĭ.

10888 **Sîrbâtorli lâlâtorĭ, ş-lâlâtorli sîrbâtorĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 627.

Pentru femeile leneşe.

SFÂNT

10889 △ **Nu toţĭ sfinţiĭ 's de-o potrivă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 186, *c. Tisa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15789.

10890 * △ **Cele sfinte nu se spurcă.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Se ḑice de ceĭ de trébă, când se amestecă odată cu rĕiĭ.

10891 △ **Acum şi-a aflat sfântul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 3, *c. Tisa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15821.

SFÂNTU ANDREĬ

10892 **Va ligari l'aghĭu Andonĭ.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 670.

E nebun.

A TĂMÂĬA

10893 * △ **A'l tămâĭa.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof., Cl. VII, Sc. Norm.*

A'l prinde. A se adaogà la No. 15877.

---

[1]) Sĕrbătorile (le facĭ) ḑile de lucru, şi ḑilele de lucru sĕrbătorĭ.
[2]) Trebue legat la Sfântu Andreĭ.

TIPSIE

Ḑicerea de la No. 7918 în care cuvîntul *tipsie,* arată o carte bisericéscă, trebue aşeḑată aci.

A TOCÀ

10894 * △ **A auḑit că a tocat dar nu scie la ce biserică.**

D-na Ecat. Zanne, *c. Băsescĭ, j. Fălciŭ.*

Veḑĭ *Cocoş.*

1º Scie ce-va, dar nu e tocmaĭ sigur.
2º Se laudă că le scie tóte şi în realitate e un prost.

TRICOLICĬU

10895 * **Umblă ca tricolicii.**

Gr. Alexandrescu, *magistr., j. Putna.*

Pentru ceĭ carĭ tot umblă nóptea. A se adaogà acest înţeles la No. 15901.

ULCICĂ

10896 * △ **Il sfîrîe cu ulcica.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Suclava.*

Îl vrăjesce; îl chémă de grabă. Veḑĭ şi No. 15902 & 15903.

URSIT

10897 * △ **Nu va scăpà omul de ce e ursit să paţă.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suclava.*

Acelaş înţeles ca la No. 15908.

VIDANĬE

10898 * △ **A'l băgà în vidaniĭ.**

G. POBORAN, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A'l îngrijora, a'l spăĭmânta.

VAMPIR

10899 **Ca supt di vombirĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 703.

Îĭ e fóme tare.

[1]) Ca supt de vampirĭ.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XIII

BOĬU

10900 * △ **Îşĭ bate boĭu.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Işĭ face voĭea.

Cuvîntul *boĭu* are, în Banat, înţelesul de: voĭe, disposiţie, plăcere.

«A'şĭ *bate boĭu* înaintea morţiĭ, înaintea uneĭ nefericirĭ.»

DUH

10901 * **Plin de duh, ca spânu de barbă.**

GR. POĬENARU, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

Adică prost.

A SE GÂNDI

10902 **Omlu prindi s-mintuéscă ş-nâinti ş-nâpoĭ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 593.

Adică în viitor şi în trecut.

10903 **Carĭ s-mintuésci nu agârşasci.**[2]

G. ZUCA, *c. Ianina, Epir.*

Şi cum ḑic Transilvăneniĭ: *Românul ţine minte.*

---

[1]) Omul trebue să se gândéscă şi înainte şi după.

[2]) Care se gândesce, nu uĭtă.

HACHIŢĂ

* △
10904 Are hachiţă.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

* △
L'a apucat hachiţele.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a apucat drăciile; e înfuriat.

GUST

* △
10905 Gust pimbiŭ.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică curios, fistichiŭ.

INŢELEPCĬUNE

10906 Mintea nu stă tu muşutéţă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 544.

A se vedé No. 5272.

INŢELEPT

△
10907 Gura înţeleptuluĭ când se deschide, tu închide pe a ta.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

* △
10908 Inima înţeleptuluĭ e în limbă, şi a nebunuluĭ în gură.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ nebunul spune tot ce are pe inimă.

* △
10909 Dacă daĭ pricină înţeleptuluĭ şi maĭ înţelept îl facĭ.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

---

1) [illegible]

A ÎNTREBÀ

10910 **Ș-cu cârliglu'ți s-ti 'ntreghĭ.[1])**

Gr. Tocilescu, II, p. 681.

Un sfat e bun, fie de la orĭ și cine.
E vorba de un cĭoban care s'a sfătuit cu cârligu luĭ.

ISCUSIT

* △
10911 **Omul cel maĭ iscusit,**
Une-orĭ e păcălit.

D-ra Ecat. Șișman, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

Și cel maĭ deștept se înșélă.

LAUDĂ

* △
10912 **Lauda de sine**
Nu mirósĕ bine.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 16077.

* △
10913 **Surdul caută la buze, prostul la laudă.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Ferebleacea, Bucovina.*

Pentru cel căruĭa îĭ plac laudele.

MINTE

*
10914 **L̃i fétă mintea.[2])**

G. Zuca, *c. Albania.* — Mihăileanu, *Dicț.*, p. 190.

E deștept.

*
10915 **Minte féminä (théminä).[3])**

G. Zuca, *c. Georgea, Albania.* — Mihăileanu, *Dicț.*, p. 189.

---

1) Și cu cârligul tĕŭ să te întrebĭ (sfătuescĭ).
2) Iĭ fată mintea.
3) Minte femeninĕ

Adică inventivă, născocitóre.

10916 **Minti tr'altă óră.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 545.

Când te căescĭ prea târḑiŭ de ce aĭ făcut.

10917 **Ş-lo mintea la çiçĭóri.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 473.

A'şĭ lua lumea 'n cap; a umblà fără căpĕtâĭu. A se apropia de No. 16163.

10918 * △ **A'í sburà minţile pe délurĭ.**

A. GOROVEĬ, *public*, *j. Sucĭava.*

A se gândi departe, a avé imaginaţie multă.

10919 **Om cu dóuĕ minţî.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 694.

Om nehotărît; faţarnic.

10920 * △ **Nu ţine minte de la gură pân la nas.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E uĭtuc.

10921 * △ **E ascuţit la minte.**

E. I. PATRICIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Minte ageră, pĕtrunḑĕtóre. Cu acelaş înţeles se maĭ ḑice în Moldova: *are conţet.*

NEBUN

10922 **Zurlu fu tinir, zurlu ş-auş.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 667.

Căcĭ: nebunia din nascere, ca şi prostia, nu are léc. Veḑĭ No. 16242.

---

1) Minte pentru altă dată.
2) Işĭ luă mintea la picĭóre.
3) Om cu douĕ minţĭ.
4) Nebun fu tânăr, nebun şi bătrân.

NEBUNIE

10923 * △ Din nebunia străină să înveţi minte.

P. PRELIPCEANU, *înv. c. Scheia, Bucovina.*

A se vedé No. 16243.

NEROD

10924 Chirutlu sburascĭ şi nu minduéscí.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 679.

Acelaş înţeles ca la No. 16258.

NEROḐIE

10924 b Neoroḑia dîn născare
Léc în lume nu maĭ are.

A. PANN, *Moş Alb,* p. 22.

Aceleş înţeles ca la No. 16382.

NEVOÏE

10925 * △ Nevoïea te învaţă minte.

N. G. IONESCU, *înv. c. Mamorniţa, j. Dorohoĭ.*

A se adaogà la No. 16304.

10926 * Gĭócă preftu di bileaua.[2])

F. G. BALAMACĬ, *c. Gheorghĭa, Macedonia.*

A se adaogà la No. 16295.

10927 *Zorea hĭari frândzi.*[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

A se adaogà la No. 16297.

---

[1]) Nerodul (nebunul) vorbesce şi nu gândesce.
[2]) Jócă preotul de nevoe.

PÂNC

* △
10928 În pâncurĭ bune.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică în bune dispoziţiunĭ.
Pânc=dispoziţiune care póte fi bună saŭ rea.

PROST

* △
10929 Prostul nu scie multe.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Să te porţĭ bine cu dînsul, căcĭ nu sciĭ ce i se nazare, şi ţi-aĭ găsit beleaua îndată.

* △
10930 Cel maĭ greŭ lucru din lume, e să daĭ socotélă unuĭ om prost.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 41, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se vedé No. 16351.

* △
10931 Prostul face ce vede şi ce aude crede.

V. Sala, *dasc. c. Zăvoenĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adăoga la No. 16332.

* △
10932 Prostu n'asudă nicĭ la dél, nicĭ la vale.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Om nesciutor. A se adaogà la No. 16364.

* △
10933 Nu e fum fără foc,
Nicĭ prost fără noroc.

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

A [illegible] No. 16349

* △
10934 **Prostul spune tot ce scie.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru cel care nu póte ţiné o taĭnă.

* △
10935 **Nu'ĭ maĭ mare duşmănie, de cât când ḑicĭ prostuluĭ că 'ĭ prost.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Adevĕrul e în tot-dé-una supĕrător.

* △
10936 **Toţĭ proştiĭ rĕstórnă pămîntul.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Hîrşa, j. Prahova.*

Se cred în stare ca să facă lucrurĭ grozave.

* △
10937 **Prost ca nóptea.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 16381.

10938 **Nu crede ce e în carte**
Ci crede în lucrurĭ deşérte.

A. Pann, *apud Gaster, Lit. pop.*, p. 219. — Hinţescu, p. 28.

Pentru cel prost.

PROSTIE

* △
10939 **De unde s'a împărţit prostia a luat . . .**

C. I. Ionescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Unuĭ om prea prost.

SALBĂ

* △
10940 **Lasă'l în salba luĭ.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

In Banat cuvîntul *salbă* însemnéză: voïe, nărav, însuşire, datină.

SFAT

10941 * △ Culege sfaturĭ numaĭ de la ceĭ ce se tem de Dumneḑeŭ.

Dr. El Cristea, *Prov.*, p. 58, c. *Tisa, Ungaria.*

SILĂ

10942 Cu zorea poţĭ s-ĭĭ-aĭ, nu poţĭ s-daĭ. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 666.

A se adaogà la No. 16396.

VOÏE

10943 * △ Nicĭ nu 'ĭ sciĭ voïea, nicĭ nevoïea.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Se ḑice de omul închis, posac. A se vedé şi No. 16412.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XIV

AMĂRÎT

10944 * △ **Amărîtu de el.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Se ḑice pentru un prost.

BACANA

10945 * △ **A'şĭ găsi bacanaua.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

A'şĭ da peste om.
Bacana = belea, bucluc.

BAFTĂ

10946 * △ **Nu maĭ are baftă.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Din causa releĭ sale purtărĭ nu maĭ are trecere la óre-cine.

CURAJ

10947 * △ **Curaj de pâslă.**

G. P. SALVIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 16459.

DOR

10948 * A duce dorul după capĕt.

G. POBORAN, *inst. j. Olt.*

A nu avé nicĭ o grijă.

DUŞMAN

10949 * △ Duşmanuluĭ dă'ĭ pâne şi sare.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 16537.

10950 * △ Maĭ lesne încungĭurĭ un spin, de cât să trăescĭ cu duşmanul în casă.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

10951 * △ Omul cât trăesce,
Duşmaniĭ 'ĭ sporesce.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

De altminterea ḑicerea de la No. 16531 ne arată că acésta este şi folositor.

10952 * △ De cât un duşman, maĭ bine ḑece prietinĭ.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Omul îngăduitor. Veḑĭ No. 16529.

10953 A duşmanuluĭ pisti nu-ĭĭ dă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 484.

Să nu te încreḑĭ într'însul.

10954 * △ Duşmanul cel maĭ rĕŭ, cu pâne ţi'l câştigĭ.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Cu binele îmblânḑescĭ şi pe cel maĭ rĕŭ voitor.

---

[1]) Să nu daĭ credinţă (să nu te încreḑĭ) duşmanuluĭ.

10955 **Duşman vechiu óspĭ nu s-façi.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 484.

Duşmănia vechie nu se uĭtă nicĭ odată.

FRICĂ

10956 **Li sĕ-acâţară alaţîli di çiçĭóri di frică.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 687.

De frică stă încremenit, nu maĭ póte merge, i se taĭe picerile.

10957 **Frica ţi-dă çiçĭóri.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 497.

Când unul fuge de frică.

HAZ

Veḑĭ *Necaz*.

△
10958 **A petrece împreună haz şi necaz.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 11, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A duce împreună şi bunul şi rĕul.

* △
10959 **A se sătură de hazul cuĭ-va.**

D-na. ECAT. ZANNE, c. *Băsescĭ, j. Fălciŭ.*

A nu'l maĭ face haz, a nu'l maĭ putea suferi.

A SE ÎNCREDE

△
10960 **Nu mĕ încred nicĭ în sîn,**
De când m'a 'nşelat cel străin.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177, c. *Logoş, Ungaria.*

Arată lipsa de încredere.

---

[1]) Duşman vechĭu, prietinu se face.
[2]) Li se acăţară laţele de picióre de frică.
[3]) Frica'ţĭ dă picióre.

A ĬUBI

10961 **Eŭ te ĭubesc, şî tu nicĭ visezĭ.**

IORD. GOLESCU, *Mss.* II, p. 7.

Sĕ ḑice pentru ceĭ ce în zadar ĭubesc pĕ ceĭ ce nicĭ în sémă îĭ bagă. (GOLESCU.)

*

10962 **'L voĭu ca neaua 'n sîn.** [1])

I. COYAN, *prof. c. Turia, Epir.*

A se adaogà la No. 16639.

*

10963 **'L voĭu ca guşturicea tu sménă.** [2])

I. COYAN, *prof. c. Cavaĭa, Albanĭa.*

A se adaogà la No. 16645.

MÂNDRĂ

* △

10964 **Draga mea şi mândra altuĭa.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

O muĭere cu doĭ drăguţĭ.

NECĂJIT

10965 **Nîiritlu ncâçĭerĭ scóti.** [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 572.

Cel supĕrat tot certurĭ viséză.

NECAZ

*

10966 **Fie-ce obraz**
Cu al sĕŭ necaz.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 16684.

---

[1]) Il ĭubesc ca néna în sîn.
[2]) Il ĭubesc ca şopîrla în ismene.
[3]) Necăjitul céartă aduce.

10967 * △ **A umblat după ragaz,**
Şi a dat peste necaz.

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

A căutat pace, linişte, şi a dat de supĕrare.

NEMULŢUMIT

10968 **A aharistuluĭ ĭi si ĭia harea.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 519.

A se adaogà la No. 16707.

NOROC

10969 **Norocul vine cu lanţurĭ de picĭóre şi fuge cu poşta.**

Adevĕrul, Oct., p. 902.

A se vedé No. 16737 şi urmĕtórele.

10970 **Tihĭa ş-u façi omlu.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 701.

A se adaogà la No. 16724.

10971 **Cathiun cu tihĭa-ĭĭ.**[3]

Gr. Tocilescu, II, p. 640.

Fie-care îşĭ are destinul luĭ care'l aştéptă.

OGOD

10972 * **A'ĭ căutà ogodu.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

A'ĭ căuta prilejul, a cauta ca el să fie în duşĭ bunĭ, în voie bună.

---

[1]) Nemultumituluĭ i se ĭea darul

PĂS

10973 Aspuni 'ţĭ dorlu la omlu a tĕŭ, ş-nu ti dă la csenlu.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 480.

Căcĭ numaĭ aĭ tĕĭ te compătimesc şi te ajută.

PIZMĂ

10974 △ Teme-te maĭ mult de pizma rudeĭ de cât de a străinuluĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 250, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10046.

10975 * △ Datoria veche nu 'ĭ rea, numaĭ pizma veche îĭ rea.

Is. Struger, *pădurar, c. Bărescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

PRIETIN

10976 △ Cu apă rece nu se câştigă prietin.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 57, *Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 16843.

10977 Óspe vecl̃iu, câne vecl̃iu.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 583.

Să te încredĭ în el. Vedĭ No. 16857.

10978 Cu limba óspĭ.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 528.

Acelaş înţeles ca la No. 16873.

---

[1]) Spune'ţĭ păsul la omul tĕŭ, şi nu te arĕta la străin.
[2]) Prietin vechĭu, câne vechĭu.

A SE SPERÏA

*
10979 **S'aspare di aumbră-l̃ĭ.[1]**

G. Zuca, *c. Fieri, Albania.*

Până ş-dĕ aumbră-l̃ĭ sĕ-aspare.[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 431.

A se adaogà la No. 16889.

URÎT

* △
10980 **A'şĭ face de urît (de cap şi de cĭolane).**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Obraznic, se prea întrece cu gluma.

VOÏNIC

10981 **Muma gĭoñĭlor plândzi.[3]**

Gr. Tocilescu, II, p. 562.

Căcĭ îşĭ expun vĭéţa.

10982 **Tóti ambar, ma nu va gĭonĭli.[4]**

Gr. Tocilescu, II, p. 539.

Acelaş înţeles ca la No. 3258. Origina ḑicereĭ este aceeaşĭ.

«Son mariage ressemblait à celui d'Arlequin, lequel était presque fait, puisqu'il ne manquait que le consentement de la future.»

△
10983 **Unde voĭnic cu securea nu cĭoplesce.**

Gr. Tocilescu, II, p. 553.

Adică departe.

---

[1]) & [2]) (Până şi) de umbra luĭ se sperïe.
[3]) Muma voĭnicilor plânge.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XV

BINE

10984 Ghini façĭ, ghini vaĭ afli.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 502.

A se adaogà la No. 16999.

10985 * △ Fă bun ş-arucă'l tu-amare, că şĭ aclo el nu chĭére.[2])

I. IONESCU, *prof.* c. *Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 17023.

10986 △ Lasă aşa, că'ĭ bine aşa; c'o maĭ fost aşa şi tot a fost a draculuĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 133, c. *Logoş, Ungaria.*

Pentru ce-va rĕŭ. Veḑĭ şi No. 17004.

10987 Bunéţa çe u façĭ, totna s-u taçĭ.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 676.

Să nu te lauḑĭ cu binele pe care'l facĭ.

10988 △ Fie'ĭ de bine, pân 'ĭ-o fi de cap.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 95, c. *Logoş, Ungaria.*

---

1) Bine facĭ, bine veĭ afla.

Când vine cuĭ-va un bine care 'n urmă trebue să'ĭ aducă supĕrărĭ.

BLÂNDEŢE

*

10989 Blândeţea cuceresce inimele.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se vedé No. 17044.

BUN

* △

10990 Pentru o faptă bună nu aştepta rĕsplată.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Să facĭ binele fără interes.

10991 Veĭ fi bun cât veĭ fi.

Rom. Glumeţ, p. 13.

A se adaogà la No. 17084.

* △

10992 De bun ce'ĭ îĭ prost.

D-na Z. Juvara, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 17064.

CINSTE

△

10993 Lucrul cel maĭ scump e cinstea; dar ce folos, uniĭ o vînd prea eftin.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 139, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se vedé No. 17101.

10994 Erghĭa la om, i ca liludha la pom.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 686.

Indată se scutură şi pĭere.

CINSTIT

10995 * △ **Om cinstit în casă goală.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se pare bun, ne-avînd prilej de a'şĭ arĕta însuşirile luĭ cele rele. Vedĭ No. 17115.

10996 △ **Tóte femeile ar fi cinstite,**
Dacă n'ar fi ispitite.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 225, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

CREDĔMÎNT

10997 △ **N'are credèmînt ca şi lupul cel flămând.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 157, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Nimenea nu se încrede în el.

GOSPODINĂ

10998 * △ **Nu tóte femeile, cu cheile în brîŭ, sunt gospodine.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu trebue să judecĭ după aparenţe.

A LUCRA

10999 △ **A lucrà ca la iĭea cĭumeĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 8, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică încet.

11000 **Lucrédză ca câni ş-mâcă ca domnu.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 459.

A se vedé No. 17188.

LUCRU

11001 Lucru cu vie, orbu va lu-adari.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 533.

Graba strică tréba.

△
11002 Lucru sus legat cu ață.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 139, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică lucru prost.

△
11003 Lucru de Becĭ, lucrat cu ață de bucĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 139, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

MILĂ

* △
11004 Milă de silă şi dor de nevoĭe.

G. POBORAN, *inst. j. Olt.*

A se adaogà la No. 17255.

MUNCĂ

11005 Munca ne scapă de treĭ marĭ rele: de urît, de fapte rele şi de ne-avere.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 155, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

* △
11006 A pune osul la muncă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică a munci din rĕsputerĭ.

A MUNCI

11007 * △ De cât se muncescĭ de géba, maĭ bine se şeḑĭ de géba.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 17291.

A PĂSTRA

11008 △ E maĭ greŭ a pàstrà de cât a câştiga.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 85, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11488.

RĂBDARE

11009 * △ Cu răbdare se fac tóte.

H. D. ENESCU, *înv. c. Zamostea, j. Dorohoĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 17362.

La patience vient à bout de tout.

Prov. Franc.

RÎNDUÉLĂ

11010 * △ Cel ce are rînduélă
Cruţă multă ostenélă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 40, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

RUŞINE

11011 Arşinea 'ĭ tră ómiñĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 430.

Omul trebue să aibă omenie.

---

[1]) Ruşinea 'ĭ pentru ómenĭ.

TRÉBĂ

11012 * △ **La tóte porc-de-câne, numaĭ la trébă dobitoc.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Iţĭ place când îţĭ fac trébă, dar la rĕsplată mĕ ĭeĭ în rîs.

11013 **Când eştĭ în trébă,**
Toţĭ te 'ntrébă.

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Când însemnez ce-va, când îţĭ merge bine.

11014 * △ **S'o încăţĕlat tréba.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Tréba s'a încurcat, afacerea a luat proporţie mare.

———

SUPLEMENT LA CAPITOLU XVI

A BATJOCORI

11015 **Di çe 'ţĭ pizuescĭ nu-ascachĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 607.

Rîḑĭ de alţiĭ, se va rîde şi de tine.

A CERTA

11016 **A'ĭ trage un zabrac.**

FR. DAMÉ, IV, p. 237. — S. I. GROSSMANN, p. 112.

*

A'ĭ trage un zavrac.

I. BĂNESCU, *prof. j. Roman.*

Veḑĭ *Perdaf, Săpun.*

A certa pre cine-va.

A SE CERTA

11017 * △ **Unde se cértă doĭ, rîde al treilea.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 17445.

11018 **Fudzĭ d-iu si ncaçie, tradzi di nă parte.**[2])

GR. TOCILESCU. II, p. 569.

Nu te amesteca în cercetările altora.

---

[1]) De ce 'ţĭ baţĭ joc nu scapĭ.

[2]) Fugĭ de unde se cértă, trage de o parte.

CHELTUITOR

* △
11019 **Cheltuitorul e duşmanul strîngĕtoruluĭ, căcĭ îĭ pândesce punga.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Pentru copiĭ şi părinţĭ, unul strînge şi cel-alt risipesce.

CĬUDOS

* △
11020 **Nu fi amic omuluĭ cĭudos.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ un asemenea om nicĭ nu póte fi prietenul cuĭ-va.

A SE FUDULI

* △
11021 **Géba te fudulescĭ,**
Căcĭ te sciŭ cine eştĭ.

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Când unul se fudulesce fără nicĭ un drept.

FUDULIE

* △
11022 **Fudulia şi sărăcia sunt surorĭ.**

Aurel Tĕutul, *preot, c. Sucĭava, Bucovina.*

Cine e fudul sărăcesce.

* △
11023 **Fudulia intră 'n casă, sărăcia 'ĭ după uşă.**

V. Simiganoschi, *preot. c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
11024 **Fudulia mare,**
Mămăligă n'are.

Aurel Tĕutul, *preot, c. Sucĭava, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A FURÀ

11025 * △ **Tot ce se fură, ĭese la sóre.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

Adică se află.

11026 * △ **Orĭ fură, orĭ ţine sacul e tot lotru.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 17547.

11027 **Carĭ fură, sciĭ şi s'ascundă.** [1]

DR. WEIGAND, *Zweit. Jahres.*, p. 176.

Acelaş înţeles ca la No. 17493.

FURAT

11028 * △ **Par'că'ĭ lucru de furat.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Despre un lucru care 'l tot prăpădescĭ maĭ mult, şi, când îţĭ face trebuinţă, atuncĭ nu'l găsescĭ.

GÂLCÉVĂ

11029 **Iu intră ngrîñia, sĕ-aspardzi casa.** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 447.

Casa unde nu e unire şi unde nu se învoesc ómeniĭ.

GREŞÉLĂ

11030 △ **Greşéla, îndreptare aştéptă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 103, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Când aĭ greşit, trebue să îndreptezĭ ce aĭ făcut rĕŭ.

---

[1]) Cine fură, scie şi să ascundă.
[2]) Unde intră gâlcéva, se sparge casa.

11031 * Greşéla are şi ïertare.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Dacă se pocăesce cel greşit.

11032 * Greşéla de o clipă, e, adesea, supĕrare pe vïéţă.

V. A. Forescu, *înv. c. Brosceni, j. Sucïava.*

Arată urmările uneï greşelï.

A GREŞI

11033 △ Greşind învaţă omul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 103, *c. Gurarîuluï, Ungaria.*

Ródele experienţeï.

11034 * △ A greşit, a făcut.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Şerbănescï, j. Argeş.*

HOŢ

11035 * △ De hoţul din casă nu te poţï feri nicï odată.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

A se adaogă la No. 17537.

11036 * △ Hoţul nedovedit
Îï Român cinstit.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Zorlenï, j. Tutova.*

A se adaogă la No. 17540.

A ÎNJURÀ

* △

11037 Dacă de departe te înjură, de aprópe te bate.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Pe omul rěŭ, de departe îl cunoscĭ.

* △

11038 Să te 'njur
Nu mě 'ndur;
Să te las
Mĭ-e necaz.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Când unul ar dori să se lege de cine-va şi nu îndrăsnesce.

11039 Carĭ tâcsésce s-bîrbîtésce.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 702.

LENE

* △

11040 Léna'ĭ dómnă mari.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 525.

A se adaogà la No. 17579.

* △

11041 Când îl cuprinde pe om lenea, sărăcia i se suĭe în spate.

P. Prelipceanu, *înv. c. Scheĭa, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 17584 şi urmětórele.

LENEŞ

△

11042 Paserea 'n aer, cârtiţa 'n pămînt, şi leneşul în rugină trăesce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 208, *c. Sinersig, Ungaria.*

---

1) Cine înjură, se insultă pe sine.
2) Lenea'ĭ dómnă mare.

LOTRU

11043 * △ Fiĭ lotru cu limba scurtă.

G. Petriucă, *c. Corna, comit. Alba Infer., Transilvania.*

MINCĬUNĂ

11044 * △ Nu maĭ spune mincĭunĭ de ale tale, că 's sătul de ale mele.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Ca să arĕţĭ unuĭa că nu credĭ ce 'ţĭ spune.

11045 Nicĭ laptele negru, nicĭ mincĭuna un adevĕr.

Adevĕrul, Oct. 1902.

A se vedé No. 17687.

11046 M̃ĭ dzîsi préftésa: „minçĭunĭ, prefte; carĭ te-arîsi?"[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 543.

Un preot, căruia i s'a spus că preotésa îl înşélă, o întrébă dacă lucrul e adevĕrat, ea négă şi el remâne mulţumit.

Pentru unul încredĕtor şi prost.

11047 Minçĭuna spusă nă óră, nu s-bagă ŭu cornu altă óră.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 543.

Acelaş înţeles ca la No. 17679 & 17695.

11048 * Cu minçĭunĭ nu se 'nvăpsescu óule! prinde se-aĭ băcame.[3])

I. Coyan, *c. Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 17711.

11049 Bânédză dĕ-a minçĭunilea.[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 670.

E sărac, o duce greŭ.

---

[1]) Imĭ dise preotésa: «mincĭunĭ, preote, cine a rîs de tine?»
[2]) Mincĭuna spusă odată, nu se bagă în corn (urechĭe) altă dată.
[3]) Cu mincĭunĭ nu se vopsesc ouĕle! trebue să aĭ bacan.

11050 **Minçiună cu códă.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 543.

Acelaş înţeles ca la No. 17728.

OBICEĬU

11051 * △ **A lăsat seminţe de obiceĭurile sale.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică om stricat.

A OMORÎ

11052 * △ **Mĕ omorĭ cu ḑile.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Imĭ facĭ împotrivă.

RĔŬ

11053 * △ **Soĭul rĕŭ nu pĭere.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 17807.

11054 **Arĕulu l-sémnă Dumnidzĕu.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 427.

A se adaogà la No. 17808.

Sciĭ că omul
Insemnat,
E de Domnul
Blestemat.

C. DEM. TEODORESCU, *Poesiĭ Pop.*, p. 599.

11055 **De cel rĕŭ se prinde cuvîntul, ca mazerea de părete.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Ferecblecea, Ungaria.*

Adică nu se prinde de loc.

---

[1]) Mincĭune cu códă.
[2]) Pe rĕul îl însémnă Dumnedeŭ.

* △
11056 **Calul bun şi omul rĕŭ, orĭ orbesce, orĭ schiopéză.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 29, *c. Logoş, Ungaria.*

Există un proverb maghĭar identic.

11057 **Omlu arĕŭ, om nu s-façi.**[1])

Gr. Tocileslu, II, p. 592.

Adică tot rĕmâne.

A se vedé snóva care a dat nascere, acesteĭ ḑicerĭ, în colecţia D-luĭ Tocilescu.

△
11058 **Numaĭ un pic nu'ĭ bine, şi ĭéră 'ĭ rĕŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 176, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică într'una e rĕŭ.

△
11059 **Îs bunĭ să 'ĭ legĭ de olaltă şi să 'ĭ acheţi de-o créngă uscată.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 124, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Sunt de o potrivă rĕĭ.

SCUMP

* △
11060 **Scumpiĭ la olaltă nicĭ când nu sĕ pot înţelege.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
11061 **Scumpul se asémĕnă cu focul, cu cât punem pe el maĭ multe lemne, cu atât maĭ multe cere.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
11062 **Scumpul, din mult ce are, nu vré să mânce.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

SFADĂ

11063 * △ **Cine vré sfadă, află causă.**

V. SALA, *c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel care caută pricină de cértă.

SGÂRCIT

11064 * △ **Cel sgârcit móre cu pânea'n mână.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

A se vedé No. 17883.

STRÎMB

11065 * △ **Strîmbiĭ mănâncă ţéra, şi drepţiĭ n'o lasă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteniĭ, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 17896.

11066 **A face strîmbul drept.**

A. PANN, II, p. 105.

A arĕta lucrurĭ aiminterea de cât cum sunt.

«Se silesce prin cuvinte, ca să facă strîmbul drept.» — A. PANN.

TIMBEL

11067 **Timbelu aşteptă 'n gură.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 701.

Adică cel leneş.

11068 **Timbelu vĭermiĭ 'l mâcă.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 640.

Acelaş înţeles ca la No. 2619.

[1]) Leneşul aşteptă în gură.

VINĂ

11069 △ Dacă vreĭ să 'nvinuescĭ,
De vină să te ferescĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 65,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

Vorba luĭ Hrist: cine e fără pĕcate să'ĭ arunce cea d'întâĭu pĭétră.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XVII

A

11070 * △ **A cercà ce e al tĕŭ te face nebun.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcou, comit. Bihor, Ungaria.*

Când îţĭ cauţĭ dreptul tĕŭ, ce ţi se cuvine. A se adaogà la No. 17947.

11071 **Aĭdi-aĭdi, ésti.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 668.

Se pronunţă în grabă şi prin urmare prost.

11072 * △ **Aĭ făcut pozna nu te dà în lăturĭ.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Aĭ făcut, trebue să tragĭ.

B

11073 * △ **Binefacerea pusă rĕŭ, e faptă rea.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 23, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

C

11074 * △ **Când aĭ vre-o grabă, atuncea se sperĭe calul.**

V. A. FORESCU, *dasc. c. Dorna, j. Sucĭava.*

11075 * △ Când ceĭ n'are, când daĭ n'are.

V. Sala, *dasc. comit. Bihor, Ungaria.*

Om scump şi lacom.

11076 Cându ti ncaçĭ cu omlu a tĕŭ, ndóuă dzî, şi ndóuă alasă.[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 569.

Căcĭ odată tot o să te împacĭ, şi nu e bine să spuĭ vorbe carĭ nu se maĭ uĭtă.

11077 Carĭ n'aĭ çe s-façĭ, arucutea chĭetri din dzénă.[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 430.

11078 Carĭ sĕ-acaţă di multi, nu bitésci vîră.[3]

Gr. Tocilescu, II, p. 558.

11079 * △ Ce a făcut al mult şi al puţin.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiŭ, Banat.*

Pentru ceĭ carĭ 'şĭ pĭerd rĕbdarea.

11080 * △ Ce facĭ, să aşteptĭ.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se vedé No. 18071.

11081 * △ Ce 'ĭ al tĕŭ e şi al meŭ; tu la mine parte n'aĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 40, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Cere de la alţiĭ, dar nu dă la rîndu luĭ.

11082 * △ Cine cu cine, dar eŭ cu tine.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Dobrenĭ, j. Muscel.*

---

1) Când te cerţĭ cu omul tĕŭ, cite-va (vorbĭ) să ḑicĭ, şi câte-va să laşĭ.
2) Când nu aĭ ce face rostogolesce pĭetre după dél.
3) [illegible]

11083 * △ Cine încunjură ajunge maĭ curênd.

D-ra ECAT. ȘIȘMAN, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

11084 * △ Cine nu cruță (păstréză) când are,
Va răbda la lipsă mare.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 48, *c. Agnita*, p. 49, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

11085 △ Cine nu scie cruța puțin, nu póte avé mult.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 49, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

11086 △ Cine se îndestuléză cu puțin, se face vrednic de mult.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 51, *c. Sinersig, Ungaria.*

11087 Cine te scie te cumpĕră, cine nu te scie te vinde.

P. ISPIRESCU, *Leg.*, I, 1872, p. 164.

A se adaogà la No. 18221.

11088 * △ Corbul numaĭ la ómeniĭ morțĭ nu scóte ochiĭ, ĭar lingușitorul la ceĭ viĭ.

V. SALA, *dasc. c. Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

11089 * △ Cu cine trăĭescĭ,
Să nu tîrguescĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 57, *c. Sinersig, Ungaria.*

D

11090 * △ Dacă aĭ dat uĭtă, ĭar dacă aĭ luat pomenesce.

* △
11091 Dacă nu'ĭ nicĭ nu trebue.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 64, c. *Rêşnov, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18281.

△
11092 Dă, până poţĭ; că, de nu, va trebui să ţinĭ (rabḑĭ).

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 67, c. *Logoş, Ungaria.*

* △
11093 Dă-te la o parte că te aprinḑí.

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Şăgarcea, j. Teleorman.*

* △
11094 De cât să te căescĭ pe urmă, maĭ bine să'ţĭ pară rĕŭ la început.

C. Teodorescu, *înv.* c. *Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

*
11095 De la ceĭ ce n-are nu veĭ luà.

Gr. Alexandrescu, *public. j. Putna.*

△
11096 De unde nu'ĭ de acolo nu se varsă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 75, c. *Borgoprund, Ungaria.*

11097 Di zorĭ şi bîrţirli s-disică.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 704.

E

* △
11098 E uşor a rîde de pe uscat de cel ce e în vîrtej.

V. Sala, *dasc.* c. *Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

F

△
11099 Fă ce poţĭ, când n'aĭ alta de făcut.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 92, c. *Bochĭa, Ungaria.*

Lucrezĭ fără rost.

△
11100 Fă-te scaiu-mălaiu,
Dacă vreĭ să nu te daĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 93, c. *Bochia, Ungaria.*

Daca te legĭ de mine, folosesce-mĭ.

△
11101 Ferice de acela, căruĭ îĭ spuĭ o vorbă şi pricepe ḑece; şi vaĭ de acela, căruía îĭ spuĭ ḑece şi nu pricepe nicĭ una.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

△
11102 Frunză verde de gutuĭ,
Tot omul cu tréba luĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 97, c. *Logoş, Ungaria.*

G

11103 Greŭ s-adari, lişor s-aspardzi.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 530.

I

* △
11104 Îĭ dă vine.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când e îndemnat prostul la vorbă.

L

△
11105 La cele pline nu maĭ vine nime.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 127, c. *Sinersig, Ungaria.*

* △
11106 Las să fie, bine că nu'ĭ.

V. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

Pentru omul împăciuitor.

* △
11107 Lumea o vede cât oul,
Şi o face cât boul.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 2558.

M

* △
11108 Maĭ bine maĭ tălpăgos,
Şi la inimă sănătos.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin.*

Spre lauda celor de jos.

△
11109 Maĭ bine odată: n'am, de cât ḑece: dă'mĭ.

Dr. ELIE CRISTEA, *Prov.*, p. 142, *c. Acilĭu, Ungaria.*

△
11110 Maĭ bine să daĭ, de cât să capeţĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 143, *c. Calbor, Ungaria.*

* △
11111 Maĭ bine să întrécă de cât să n'ajungă.

K. A. ZAMFIRESCU-DIACON, *înv. c. Stubienĭ, j. Dorohoĭ.* — G. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

△
11112 Maĭ curînd se póte folosi omul cuminte de la cel nebun, de cât cel nebun de la cel cuminte.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 145, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

△
11113 Multă lume'ĭ necăjită,
Dar maĭ multă prăpădită.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 154, *c. Logoş, Ungaria.*

* △
11114 Mulţĭ chemaţĭ, dar puţinteĭ aleşĭ.

H. D. ENESCU, *înv. c. Zamostea, j. Dorohoiŭ.*

A se adaogă la No. 18548.

11115 △ Mult pe mult nu strică.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 154, *c. Zlatna, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18549.

11116 * Muntrea nafoară, si vedzĭ nîuntru.[1]

G. Zuca, *c. Elbasan, Albania.*

După faţă se judecă omul.

N

11117 * △ Nu e mult să nu sĕ gate, şi puţin să nu sĕ ajungă.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18607.

11118 △ Nu face nimic numaĭ pe jumătate.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 170, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

11119 △ Nu'ĭ cuĭ se menesce,
Ci 'ĭ cum se nimeresce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 171, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18594.

11120 * △ Nu lăsa ce este, pe ce nu'ĭ.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

11121 * Nu 'l caută al cuĭ este.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Nu 'l cruţă de loc, măcar să fie feciorul luĭ Vodă.

---

1) Privesce în ...

11122 △ Nu luà ce nu'ĭ al tĕŭ, că te arde.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 176, c. *Sinersig, Ungaria.*

11123 * △ Nu poţĭ cere omuluĭ ce n'are.

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

11124 △ Nu purtà povara celuĭ maĭ tare ca tine.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 179, c. *Tisa, Ungaria.*

11125 △ Nu spune tot ce sciĭ, nu crede tot ce auḑĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 180, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

11126 Nvéţă altu ş-nâs nu s-védi. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 576.

O

11127 △ O cercare
N'are stricare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 88, c. *Topliţa Rom., Ungaria.*

11128 * △ O fi, n'o fi,
Dar s'o nemeri.

Călin Iordache, *j. Argeş.*

11129 * Omlu a tĕŭ s-fure că 'ţĭ mâcă carnea, ósele va s-ţî le alasă. [2])

C. Ionescu, *c. Nevésta, Macedonia.*

Cel din némul tĕŭ, chiar când îţĭ face vre-un rĕŭ, tot îĭ e milă de tine.

11130 * Omlu cari s-nchédică toţĭ urbarea ĩi dzîc. [3])

C. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

---

[1]) Invéţă pe altul şi dînsul nu se vede.
[2]) Omul tĕŭ şi dacă 'ţĭ mănâncă carnea, ósele ţi le lasă.

△
11131 **Omul e ca un puţ cu apă: cu cât face maĭ mult bine, cu atât maĭ mult îĭ vine.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 193, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

△
11132 **Omul e ca un tîrg: când se ridică şetrele, rĕmâne pămînt.**

Dr. El. Cristea, *prov.*, p. 193, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

✻ △
11133 **Omul nu face ce vré, numaĭ ce póte.**

D-na Ecat. Şişman, *inv. com. Adam, j. Tutova.*

✻ △
11134 **Orĭ care faptă are şi rĕsplată.**

A. Pann, *Moş Alb*, p. 51.

✻ △
11135 **Orĭ cât ar păţi omul, nu se lovesce una cu alta.**

G. Bănulescu, *inv. c. Pietroşiţa, j. Ialomiţa.*

P

△
11136 **Pân' odată 's tóte.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 205. *c. Mândra, Ungaria*

✻ △
11137 **Puţin şi des face mult.**

H. D. Enescu, *inv. c. Zamostea, j. Dorohoi.*

R

✻ △
11138 **Rînduiéla când e bună**
Rostul cinsteĭ merge bine.

G. Mihalache, *inv. com. Şendrescĭ, j. Tutova.*

T

△
11139 **Tótă fapta**
Işĭ are rĕsplata.

A se adaogă la No. 18848.

* △

11140 **Tot dacă cotesc**
Tot maĭ nimeresc.

Gavr. Onişor, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

* △

11141 **Trécă, cine o trece,**
Cel din urmă să se plece.

P. Gârboviceanu, *profesor c. Hârsa, j. Prahova.*

Pentru ceĭ miceĭ.

U

△

11142 **Una s'o facĭ, alta să n'o laşĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 263, *c. Codlea, Ungaria.*

* △

11143 **Urma alege, când tot umblă a culege.**

V. Forescu, *com. Mălini, j. Suciava.*

V

* △

11144 **Vino până te rógă, căcĭ pe urmă îţĭ dă cu piciĭoru.**

I. Popescu, *înv., c. Dobreni, j. Ilfov.*

11145 **Vremea vinde paele şi nevoĭa le cumpĕră.**

P. Ispirescu, *Leg.*, I, 1872, p. 164.

A se adaogă la No. 18936.

Finele volumului al decelea.

SCARA